٨. كتاب جوامع الفضائل في مساجد القبائل سطر ١٣

٨٧

٣٦٦ صفحه

٣١٧٤

هذا جوامع الفضائل • في مساجد القبائل •

للعبد المذنب الذليل • الفقير الى الله الجليل •

الداعي للدولة العلية • ولدوام السلطنة السنية •

ابو الفضل السيد علاء الدين • المدرس باحدى المدارس السليمانية •

الكائنة ببلد الله الامين • دار الامن والرحمة والبركة •

مكة المشرفة المكرمة •

قد وقف هذه النسخة الجليلة سلطاننا الأعظم والخاقان المعظم مالك البرين والبحرين
خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان الغازي محمود خان أدام الله
تعالى وقفا صحيحا شرعيا لمن طالع وتبصر واعتبر وتذكر أعظم الله
تعالى ثوابه وأوفر حرره الفقير أحمد شيخ زاده
المفتش بأوقاف الحرمين
الشريفين
غفر لهما

الحمد والمنة للمنان الذى من علينا بخلق نور محمد
عليه الصلوة والسلام فى حجاب من در بيضاء
وهو الخلاق المتين ووضعه كمثل الطاوس
على شجرة ذات اغصان اربع خلقها فسماها
شجرة اليقين فسبح النور عليها مقدار سبعين
الف سنة من السنين وخلق مرات الحياء
ووضعها باستقباله على التعيين فلما نظر
النور فيها ورای صورته احسن صورة وهيئته
ازين هيئة سجد خمس سجدات شكرا وحياء



من احسن الخالقين وتلك السجدات صارت
خمس صلوات فرضا على محمد صلى الله تعالى
عليه وسلم وامته اجمعين ثم نظر الله
تعالى الى ذلك النور فغرق فى العرق
من هيبة النظر من رب العالمين فمن عرق
رأسه خلق جميع الملائكة المقربين ومن
عرق وجهه خلق العرش والكرسى واللوح
والقلم والجنة والنار والشمس و
القمر والحجاب والكواكب وما فى السماء
الى خلق الاخرين ومن عرق صدره
خلق الانبياء والمرسلين والعلماء
والشهداء والصالحين ومن
عرق ظهره خلق البيت المعمور فى العليين

والكعبة • وبيت المقدس • وسائر المساجد في
الارضين • ومن عرق حاجبيه خلق امة
محمد صلى الله تعالى عليه وسلم من المؤمنين •
ومن عرق اذنيه خلق ارواح اليهودى •
والنصارى والمجوسيين • وما اشبههم
من الروافض والملحدين • ومن عرق رجليه
خلق كل الارضين • ثم خلق نورًا من امام
ذلك النور المبين • ونورًا من ورائه
ونورًا من يمينه • ونورًا من يساره • و
هو نور ابى بكر • وعمر • وعثمان • وعلى • رضوان
الله تعالى عليهم اجمعين • فنظر نوره
صلى الله تعالى عليه وسلم الى انوارهم •
فسبح الله تعالى سبعين الف سنة من السنين •

حمد ومنت • يعنى حق جل وعلا حضرتنى تعظيم
جهتندن هرشئ حسنا وزرينه لسانله ياد
ايدوب • وانبياسى لسانا وزرينه نفس شريفلرينه
ثنا ايتدكلرى شئ ايله • حق سبحانه تعالى وفرينه دليله حمد
وثنا ايتمك • وتعظيم وتوقيرى مشعر • كوزل
صفتلر ايله اكوب وصفلمك • ومنعم اولدوغى
سبب ايله تعظيمن اشعار ايدر فعللر اشلمك •
وكمالات علميه ايله متصف اولوب • واخلاق الهيه
ايله متخلق اولمق • وابتغاء لوجه الله الكريم •
اعمال بدنيه كتورمك • وحق سبحانه وتعالى
نك نعماء لطيفه • والطاف شريفه سنى بيلوب
ممكن اولدوغى مرتبه تقصيرا يتميوب شكرده سعى
ومجاهده وتضرع نيازايتمك • اول منان ايچوندر •

یعنی قوللرینك عبادات وطاعاتنی و شکر و
ذکرنی قبول ایدیجی خالق بی زوال که بزم
او زریمزه نور محمّدی برحجابده یعنی ذات مقدّسلرنه
معلوم مخلوقدن مستور ومخفی شاننده آق اینجودن
خلق ایله منّت ایلدی که اول زیاده وقوی
خلق ایدیجی در وشجرهٔ یقین دیواسم ویردکی
درت بداقلی اغاجك و زرینه نور محمّدنی
طاوس کبی قودی پس اول نوردخی حق جلّ
وعلا حضرتنه اول اغاجك اوزرنده یللردن
یتمش بیك ییل مقداری تسبیح ایلدی آندنصکره
اول خالق بی مثال حیا آیینه سنی یاردوب
نور محمّدنك قارشوسنه متعیّن بریرده
قودی پس اول نوردخی آیینه یه باقوب کندو

صورتی

صورتنی احسن صورتده وهیئتنی ازین هیئتده
کوردی ایسه احسن الخالقین دن اوتانوب و
حسننه شکر ایدوب الله تبارك وتعالی یه بش
سجده ایتدی اول سجده دنیاده حضرت رسالت
علیه السّلامه وامّتنه بش وقت فرض نماز
اولدی اندنصکره الله تعالی نور محمّدی یه نظر
ایتدی نوردخی حضرت ربّ العالمینك نظر جلالندن
کندوبی غایب ایدوب غریق عرق اولدقده باشندن
جمیع ملائکهٔ مقرّبینی یاراتدی ویوزی درندن عرشی
وکرسیءی ولوح وقلمی وجنّت وناری وشمس وقمری وحجاب
وکواکبی وکوکلرده اولان شیلرك جمله سن یاراتدی وکوکسی
درندن انبیا ومرسلینی وعلما وصالحلری یاراتدی وارقاسی درندن
یوقاروکوکلرده بیت المعموری واشغایرلرده کعبه یی وبیت

المقدسی وسایر مسجدلری یارتدی وقاشلری درندن
امة محمد علیه السلامی یارتدی وقولقلری درندن
یهودیلرك روحلرین ونصاری ومجوسیلرك روحلرین
ورافضیلر وملحدلردن بوتلره بکزدکم وارایسه آنلرك روحلرین
یارتدی وایاقلری درندن جمیع یرلری یارتدی
اندنصکره اول ظاهر وباهر نورك اوکندن برنور وآردندن
برنور وصاغ یاندن برنور وصول طرفندن برنور یارتدی
اول نور حضرت چهار یار کبار ابوبکر وعمر وعثمان وعلی
علیهم رضوان الله الغنی نورلری ایدی پس حضرت
پیغمبر علیه السلامك نوری انلرك نورلرینه نظر ایتدکده
سرورندن حق سبحانه وتعالی یه یللردن یتمش بیك
یل تسبیح ایتدی امدی منت وحمد وشکر وثنا
بو اشیایی بویله ایدن منان وخلاق بی زوالیچوندر

والصلوة والتحیة علی اکمل ذوی القوی القدسیة
وافضل من تصف بالاداب الانسیة الذین خلقت
ارواحهم وانوارهم من نوره صلی الله علیه
وسلم فقالوا لا اله الا الله محمد رسول الله
طائفین ومسبحین مقدار مائة الف سنة
حول القندیل الذی خلقه من العقیق الاحمر
الذی یری ظاهره من باطنه وباطنه من ظاهره
ووضع فیه صورة محمد علیه السلام التی
فی الدنیا کقیامه فی الصلوة ثم امر الله تعالی
بالارواح بالنظر الیها فمن رای رأسه صار
خلیفة بین الخلایق وسلطانا ومن رای جبهته
صار امیرا عادلا ومن رای عینیه صار حافظا
بکلام الله وتالیا ومن رای حاجبیه صار مزینا

ونقاشا. ومن رأى اذنيه صار مقبلا ومستمعا.
ومن رأى خديه صار محسنا وعاقلا. ومن رأى
انفه صار حكيما وعطارا. ومن رأى شفتيه صار
معينا ووزيرا. ومن رأى فمه صار قائما وصائما.
ومن رأى سنه صار وجهه جميلا وحسنا. ومن
رأى لسانه صار بين السلاطين رسولا ومخبرا.
ومن رأى حلقه صار واعظا ومؤذنا. ومن رأى
لحيته صار في سبيل الله مجاهدا. ومن رأى عنقه
صار تاجرا. ومن رأى عضديه صار رماحا وسيافا.
ومن رأى عضده الايمن صار حجاما. ومن رأى الايسر
صار جاهلا. ومن رأى كفه الايمن صار صرافا و
من رأى الايسر صار كيالا. ومن رأى ظهر كفيه صار
بخيلا. ومن رأى ظهر كفه الايمن صار صياغا. ومن رأى

يديه

يديه صار سخيا. ومن رأى انامله صار كاتبا. ومن رأى
اصابعه اليمنى صار خياطا. ومن رأى اليسرى صار حدادا
ومن رأى صدره صار عالما ومذكرا ومجتهدا. ومن
رأى ظهره صار متواضعا وبالشرع مطيعا. ومن رأى
جانبيه صار غازيا. ومن رأى بطنه صار قانعا وزاهدا
ومن رأى ركبتيه صار ساجدا وراكعا. ومن رأى
رجليه صار صيادا. ومن رأى تحت قدميه
صار ماشيا. ومن رأى ظله صار صاحب
الطنبور ومغنيا. ومن نظر اليها ولم ير
شيئا صار يهوديا ونصرانيا ومجوسيا.
ومن لم ينظر اليها صار مدعيا بالربوبية
كالفرعون وامثاله من الملاعين والكفرة.
الا وذلك النور الاكمل الافضل محمد الشفيع

قوله فرعون [illegible] الوليد بن مصعب بن ريان [illegible] ابو مرة وقال ابن
الكتابين [illegible] والانجيل [illegible] قال ابن عباس [illegible]
[illegible] بعد يوسف عليه السلام [illegible]
[illegible] موسى عليه السلام [illegible]
[illegible]
الفضل [illegible]
التمام

الذی هو مبدا الکائنات • واصل کل المخلوقات
کما قال النبی صلی الله علیه وسلم انا من الله والمؤمنون
منی فخلق الارواح کلها منه فی عالم اللاهوت فی احسن
التقویم الحقیقی • وهو الوطن الاصلی • ثم ردت الی
درك اسفل الکائنات • اعنی الاجساد فدخلت فیها
بامر الله تعالی • ثم خلق بنی آدم علی صورة اسم محمد
علیه الصلوة والسلام • حتی لا یحرق الله تعالی
احدا من الکفرة • لا یبدل صورته بصورة
الخنزیر فیحرقه • وعلی آله واصحابه الهادین
الی خیر الطریقة • والمهاجرین من مکة المکرمة
الی المدینة المنورة • لحکمة رب العزة • ومحبة خیر
البریة • وعلی سایر المهاجرین والمتبعین •
للسنة السنیة الاحمدیة • والطریقة النبویة المحمدیة •

صلوة وتحیت • یعنی جناب رب العزتدن جانب حضرت
رسالتنه رحمت • ورفع درجات • وجمله کائناتدن
اعزاز واکرام • واعظام واحترام • قوة روحانیته
صاحبلرینك اکملی وزرینه • وانواع خطادن
احترازله متصف اولانلروك افضلی وزرینه
که • آنلرك نورلری وروحلری اول اکمل وافضلك
نورندن یاردلدی • ایسه لا اله الا الله محمد رسول
الله دیدیلر • یوز بیك ییل طواف وتسبیح ایدجی
اولدقلری حالده • شول قندیلك اطرافنی که حق
سبحانه وتعالی آنی شول قرمزی عقیقدن
یاراتدی • که طاشره سی ایچندن • وایچروسی
طاشندن کورینور • ودخی اول قندیلده حضرت
پیغمبر علیه السلامك دنیاده اولان صورتی صلوة الله علیه

طوررکبی قودی اندنصکره جمله ارواحه اول
صورت محمدیه یه باقمغه امر ایلدی پس باقوب
باشن کورن خلائق اراسنده خلیفه و سلطان
اولدی و آلتن کورن عادل بك اولدی و کوزلرین
کورن کلام اللهی حفظ و تلاوت ایدیجی اولدی
و قاشلرین کورن زینت ویریجی و نقشلی ایدیجی اولدی
و قولقلرین کورن الله تعالی امرنه قارشو
واروب و اشیدیجی اولدی و یکاقلرین کورن
احسان ایدیجی و عاقل اولدی و بورنن کورن
حکیم و عطار اولدی و طوطقلارین کورن فقرانك
معینی و ملجاسی و سلطانك کوج اشلرین تحمل ایدیجی
ورأی و تدبیر ایدیجی اولدی و آغزن کورن
کیجه لر قائم و کوندزلر صائم اولدی و دیشن کورن

یوزی

یوزی کوزل و صورتی کوجك اولدی و لسانن
کورن پادشاهلر اراسنده ایلچی و خبرجی اولدی
و بوغازین کورن وعظ ایدیجی و اذان ویریجی
اولدی و صقالن کورن الله تعالی یولنده هر
جهتله چالشوب سعی ایدیجی اولدی و بوینن
کورن بازرکان اولدی و بازولرین کورن سکو
طوتیجی و قلج چالیجی اولدی و صاغ بازوسن
کورن قان آلیجی اولدی و صول بازوسن کورن
جاهل اولدی و صاغ ایاسن کورن صراف اولدی
و صول ایاسن کورن کیال اولدی و ایکی ایالرینك
ارقه سن کورن بخیل اولدی و صاغ ایاسنك
ارقه سن کورن قویجی اولدی و ایکی اللرین کورن سخی اولدی
و برمقلری کورن کاتب اولدی و صاغ برمقلرین

کورن درزی اولدی وصول برمقلرین کورن
دمورجی اولدی و کوکسن کورن اهل علم اولدی
والله ورضاسنی آکدرجی و علوم وسننک وجوه
وطرقنی وعرف ناسی بیلوب وقیاسله اصابت ایدیجی
اولدی وارقه سن کورن تواضع ایدیجی وشرع شریفه
اطاعت ایدیجی اولدی وایکی جانبن کورن غازی اولدی
وقارنن کورن قناعت ایدیجی ویرامز اشلردن قاچوب
وابولری اسینجی اولدی وایکی دیزلرین کورن رکوع وسجود ایدیجی
اولدی وایکی ایاقلرین کورن آواولایجی اولدی وایاقلرینک
آلتن کورن یایان یورویجی اولدی وکولکه سن کورن طنبور
چالیجی وایرلکجی اولدی وبو صورة محمدیه یه باقوب آندن برشی
کورمین یهودی ونصرانی ومجوسی اولدی واول صورته قطعا
باقمین حاشا ثم حاشا تکریلک دعوی ایدیجی اولدی فرعون کبی

وملعونلر

وملعونلر وکافرلردن آنک مثللری آکاه ومتنبه اولکه اول
نور اکمل وافضل شفاعت ایدیجی محمددرکه اول جمله کائنات
ممکنه نک قطبی وجمیع مخلوقاتک اصلی وسببیدر نته کم کندولر
تنصیص ایدوب بن الله دنم ومؤمنلر بندندر دیو بیوردیلر
پس حق جل وعلا حضرتلری ارواحک کلیسن عالم لاهوتده
یعنی ابتدای عالم خلقده زیاده کوزل صورت حقیقیه ده
ارواحک اصل طوغدوغی یر اودر آنده یاراتدی بعده
کائناتک اشغه طبقه سنه رد ایتدی یعنی عالم اجسامده
ایندردی واجساده دخوله امر ایتدی ارواح دخی حق
سبحانه وتعالی حضرتلرینک امری ایله جسدلره داخل اولدی
آندنصکره آدم اوغلانلرین اسم محمد شکلنده خلق
ایلدی یعنی هر عضوینی لفظ محمدک هر برحرفنه
تشبیه ایتدی حتی حق تعالی حضرتنی برکسنه کافرلردن

اتشه ياقار الا آدم صورتنی صورة خنزيره دوندروب
آندن ياقار وجه مشروح اوزره صلوة وتحيت جميع مخلوقا
تك اصلی وسببی وعصاة امتك شفيعی اولان حضرت سيد
الكونين ورسول الثقلين محمد عليه السلام اوزرينه
اولسون ودخی اهل بيت وصاحبلری ومعين وظهيرلری
اوزرينه اولسونكه خيرلی يوله ارشاد ودلالت ايديجيلردر
يعنی طريق حقه سلوك ايدنه مختص سيرتنك وخلق و
عادتك اولكه قطع منازل ومقاملرده تقييد زياده
فائده لو سنه اولشديجيلردر ورب العزتك برحكمی ايچون
وخلقك يكركی وكزيده سی محبتی ايچون مكه اولان وطن
اصليلرنی ترك ايدوب مدينة منوره ده توطن
ايديجيلردر ودخی حضرت پيغمبرك سنة رفيعه سنه
اتباع ايدنلرك وساير هجرت ايدنلرك اوزرلرينه اولسون

وبعد

مطلب سبب التأليف



وبعد فانی لما ابتليت بسوق السائق بالخروج من
من مكة المكرمة وحبست واحصرت لعوق العائق
بالديار الرومية فاتتنی مشاهدة المشاعر العظام
وآثار السادة النجباء الكرام والعبادات والزيارات
والمجاورة فی المسجد الحرام ومسجد حضرة النبی عليه
الصلوة والسلام وفی المسجد الاقصى وصخرة الله بالشام
ثم طالت الازمان وكثرت الايام لقلة المحبة لحجبة بيت الله
الحرام وانعدام الترحم علی اهله بين الانام وعدم
مساعدة بعض الكبار لحصول المرام قلت لنفسی ذكر العيش
نصف العيش اذكر الامكنة الشريفة التی عشت فيها
وفضائلها والعبادات والزيارات فيها والمجاورة
والموت بها وفضائلها تخفيفا للوحشة وتقليلا للدهشة
وجلبا اليها قلوب القاصرين فی الهمة ثم اكتبها مجموعة وتذكرة

تذكرة وهدية واتحافا للراغبين فيها خصوصا منهم لجناب
من هو اعظم قدرا واقدم رتبة واولى علاقة واشد حبا
وارحم اهل مكة احسانا واقوى في قضاء حوايجهم تقريرا
وتنفيذا رجاء منه حصول المرام والارجاع الى بلد الله
الحرام فكتبتها وحررتها اخذا وجامعا من التفاسير الشريفة
والاحاديث النبوية ومن سائر الكتب المعتبرة ثم ترجمتها باللسان
التركي ليعم نفعها ويسهل فهمها وجعلتها شفيعة
لغاية آمالي عند حضرة المولى المقام العالي البدر المنير في افق
المعالي الكوكب الوضاح المتلالي جمال الايام وحسنة الليالي
ماحي الظلم والظلمة والظلامي الشجاعي الغضنفري الضرغامي
الملكي العادلي النظامي الهمامي العالي العلامي الاكرمي
الاعظمي الفخامي راحم الغرباء والضعفاء والمساكين حافظ
بلد الله الامين خادم الحرمين الشريفين باعث الحجاج والزوار

والمعتمرين

والمعتمرين عز الاسلام والمسلمين ظل الله في الارضين
فاتح بلاد الروافض والملحدين قالع قلاع الكفرة والمشركين
ناصر اهل الايمان والغزاة والمجاهدين ناشر جناح العدل
بين المؤمنين المعروف بالزهد والدين والصلاح والتقوى
بين السلاطين الا وهو السلطان ابن السلطان
السلطان مراد خان زمان صاحب قران ابن سلطان سليم
خان ابن سلطان سليمان خان اعز الله تعالى انصاره
واهلك اعداءه وضاعف قدره وعظمته وابد ملكه
ودولته وشيد نصرته وسلطنته وادام عزه وعمره وخلافته
وزاد زهده وهيبته وشوكته واعلى في الخافقين مناره
حق سبحانه وتعالى يه حمد وثنا وتحيت وتعظيم وحضرت رسولنه
وآل واصحابه تصليه وتسليم وتفخيم وتكريمدن فراغتدن
صكره تحقيق بن برساتقلك سوقى يعنى سورمسى سببى ايله مكة مكرمه

دن چقمغه مبتلا قیلنوب وبر عائقك عوقی یعنی لیقومسی
ایچون روم اولرنده حبس اولنوب وانفعال حجدن منع
اولندم ایسه مشاعر عظام مشاهده سی یعنی عبادات وطاعات
ودعوات وعلامات یرلرینی کورمك وخلقی کوجك کبیر
کشیلرك مسرت ویریجی سوزلرینی اشتمك وکعبة الله وحضرت
پیغمبر مسجدلرنده وقدس شریفده مسجد اقصی وصخرة اللهده
عبادات وزیارات ومجاورتنی ترك ایلدی کتب مشروعاتده
مصرحدر که عبادات دینیه نی مؤمن کندو ترك وفوت ایتمك
دینه مناسب ولایق اولمدوغی ایچون عبادت مؤمنی ترك ایتدی
دیرلر مؤمن آنی ترك ایتدی دیمزلر آندنصکره خلقی یجنده
حق جل وعلا حضرتلرینك مکرم ومحترم بیت شریفنه نجت
آز اولدوغی ایچون واهل مکه یه مرحمت قالمدوغی
ایچون ومقصودمك حصولنه بویك کشیلردن بعضولری

اولدوغی

اولمدوغی ایچون زمانلر اوزادی وکونلر چوغلدی
کیده میوب قالدم ایسه نفسمه دیدم که حیات و
صحتی اکمق یاری حیات وصحتدر سن داخی اول اولدوغك
یرلری وشرف عباداتنی وزیارات طاعاتنی وآنده
مجاورت وموتی وفضیلتلرنی ذکر ایت که انس طوتب
وحشتك یعنی اول مقاملردن افتراقدن حاصل اولان
خوف وغمك تخفیف اولنوب ودهشتك یعنی اول
سعادتدن هجرت ایتدکوکه حیرت واضطرابك تقلیل
اولنمق ایچون وبو دولته وصوله قدرة شرعیه لری وار
ایکن همتده قصور ومساهله وهوای نفسنه مساعدم
ایدوب بوطرفه قلب وقالبنی توجیه ایتمین کشیلرك
قلبلرینی جذب وحکمك ایچون بوحالات مذکوره
ذکر ایدوب آندنصکره آنی بر مجموعه اولدوغی حالده

یازآکوب وآکدر مقدن اوتوری ویوکا رغبت ایدن
دن
کشیلره ارمغان وبرکوار ایتمك ایچون خصوصا بونلر
شول کمسنه نك آستانهٔ سعادتنه که اول جمله دن
زیاده عظیم القدردر ومقاده قدیم المرتبه در
وقریب العلاقه در وحرمین شریفینه وآنده اولان
عبادات وعابدلره غایت ومحکم محبت لسیدر واهل
مکّه یه احسانن زیاده مرحمت لسیدر وحاجتلرین
بتوروب ومقرّرونافذ قلمقده قدرت وقوّت لسیدر آندن
مقصودمك حصولن وکروبنی بلد الله الحرامه کوندرمك
اومبن یازدیدم بس امدی بومجموعهٔ تفاسیر شریفه دن
وحضرت پیغمبر علیه الصّلوة والسّلامك حدیثلرندن
وسائر معتبر ومقبول کتابلردن آلوب وجمع ایدوبن
یازدم ومعناسن بیان ایتدم آندنصکره لسان عربیدن

لسان

لسان توركیه دوندردم نفعی وفائده سی هر کشیه
اولوب وآکلامسی قولای اولمغیچون وداخی بونی امید
لریمك نهایتنه شفیع قیلدم شول یوجه مقاملی پادشا
حضورنده که اطراف عوالم وسمواتده آیك اون دردی
کبی ضیا وایدنکلق ویریجی در یعنی خلق سایر کیجه دن
آنده زیاده مستریح ومنتفع اولدقلری کبی پادشاه
حضرتلری مما لکنده آنك کبی راحت وحضورده لیدیلر
یاخود آی بدر اولدقده نیجه حسنی زیاده اولوب
وظاهر واشکاره ایسه اول حضرت داخی ایله کوزل
یوزلی نورهٔ ایمانا اوزرنده ظاهر وباهر وآثار
سلطنتی هر یرده موجود وشایعدر وداخی روشن
وعظیم نورلی کوکبدر یعنی یلدزلرك اولوسیدر
یقال کوکب لشّیء معظمه عرف ناسده هر شیئك مطلقا

بیوکنه کوکب دینلوز ایله اولسه بونک ایله متصف
اولان پادشاه سائرلرک اعظمی و اولوسیدر دیمکدر و بو عصرده
اولانلرک احسنی و مرضیسی و کوکجکی و خیرلوسیدر
و کفر و الحاد و ظلم و شرار ظلمتلرین کیدروب محو
ایدیجیدر قوی و مهیب و جسیم شجاعتلو ارسلان کبیدر
و عالمده عدل و انتظام ویریجی پادشاهدر و زیاده
بیلجی شریف و عظیم همّت صاحبی درو نهایتسز کرم و عظمت و فخامتله متصفدر
غریبلری و ضعیفلری و فقیرلری اسرکه‌ییجیدر و حق سبحانه
و تعالی نک بلد امیننی قوّة قاهره‌لری ایله و اموال عسکر
لری ایله حفظ ایدوب صقلایجیدر الله تعالی و رسول
الله صلی الله علیه و سلم حضرتلرینک حرم شریفلرینه
مال و منالری و عبید و مملکلری ایله خدمت ایدیجیدر
و حج و زیارت ایدنلری و عمره کتورنلری قوت و قدرت

لری ایله

لری ایله ارسال و ایصال ایدیجیدر و الله دیننک
و دین صاحبلرینک عز و شرفیدر و یرلرده حق تعالی
حضرتلرینک کولکه‌سی یعنی خلیفه‌سیدر که امر و نهیني اقامت
ایدیجیدر و طریق حقی ترک ایدنلرک و حقدن یوز چویرن
و باطل ایش ایشلینلرک مملکتلرین فتح ایدوب دین اسلامی
اظهار ایدیجیدر و کافرلرک و حق تعالی حضرتنه شریک
قوشنلرک حصارلرین تملدن دوروب خراب و تباب ایدیجیدر
و اهل اسلامه و الله یولنه غزا ایدوب جد و سعی ایله
چالشنلرک معین و یاردیجیسیدر و مؤمنین راسنده
انصاف قتانلرین نشر ایدوب آچیجیدر و پادشاهلر ارسنده
هوای نفسدن اعراض ایدوب و حق جل و علا قورقو
سندن اوامر امتثال و نواهیدن فرار و اجتنابله معروف
اولیجیدر زاهدی کا و متنته اولکه اول سلطان زاده در سلطان

سلطان مرادخان زمانده دولت وعزت اشتى سلطان
سليمان اوغلى سلطان سليم خان عليهما الرحمة والغفران
اوغليدر الله تعالى يار دجيلر بنى اغلز وا كرام ايدوب
واعداسنى هلاك ايتسون ودنيا وآخرتده قدر وقيمتنه
سنى فخامت وعظمتنى قات قات ايتسون وملك و
دولتنى قيامته دك دائم وثابت ايتسون ونجاة وظفرنى
وقهر وغلبه سنى قوى ومحكم ايتسون وشرف و
عزتنى ومدت حياتنى وخليفه وسلطان الغنى و
زاد وطيللا باقى ايتسون وعبادت وطاعتنى و
اجلال وشوكتنى زياده ايتسون ومغرب
ومشرقده آثار دين ودولت لرين وصيت
صدا لرين عالى ورفيع ايتسون تقبل دعائى
يارب الكعبة المكرمة بحق من له الحرمة

شكرها

مطلب في التسمية والتقسيم

وسميتها جوامع الفضائل في مساجد القبائل و
قسمتها على ثلثه ابواب مستعينا بمن عنده علم الكتاب
انه ولى العون ومعطى الثواب الباب الاول
في مكة المكرمة واحوالها وفيه فصول الفصل الاول
في ابتداء الكعبة وبنائها والمسجد الحرام وفضائلهما
الفصل الثانى في الزيارات والعبادات في المسجد الحرام
وفضائلها الفصل الثالث في المجاورة والموت و
الموتى بالكعبة وفضائلها الباب الثانى في
المدينة المنورة واحوالها وفيه فصول
الفصل الاول في المدينة ومسجد النبى
عليه الصلوة والسلام والاسطوانات فيه
وفضائلها الفصل الثانى في الزيارات
والعبادات في مساجد المدينة وفضائلها

الفصل الثالث فى المجاورة والموت والموتى بالمدينة
وفضائلها الباب الثالث فى بيت المقدس و
احواله وفيه فصول الفصل الاول فى بيت
المقدس والمسجد الاقصى وبنائيه وفى الصخرة
وفضائلها الفصل الثانى فى الزيارات
والعبادات فى مساجد بيت المقدس وفضائلها
الفصل الثالث فى المجاورة والموت
والموتى ببيت المقدس وفضائلها اللهم
تفضل علينا بان توصلنا الى هذه المساجد
الشريفة والمعابد اللطيفة وزيارتها
والعبادات بها والمجاورة بايتها اوفق
برضائك فَإِنَّ الفَضْلَ بِيَدِ اللهِ يُؤْتِيهِ مَنْ
يَشَاءُ وَاللهُ ذُو الفَضْلِ العَظِيمِ ودخى

مطلب فى التسمية والتقسيم بالنبى

ودخى بو مجموعه يه يعنى بو كتابه مساجد قبايلده جوامع الفضائل
ديو آد ويردم زيرا مكۀ مكرمه اهلنك ومدينۀ منوره قومنك
وبيت المقدس خلقنك مسجدلرنده اولان فضيلتلرى بو كتاب
جامع اولوب بونده مندرج اولديغيچون وبو كتابى اوج بابه تقسيم
ايتدم علم كتاب يعنى لوح محفوظده يازيلان تقديرات ازليه
يانده اولان حق سبحانه وتعالى جنابندن باردم طلب ايتدكم
حالده كه تحقيق اول الله ياردم صاحبى وثواب ويريجيدر
وبعده اعداددن اوج عددى استثنا واختيار ايتدم زيرا بو اوج شهر
ساير شهرلردن مستثنى ومختار اولوب وبالمرندن برر
بابين دخول ماثور ومسنون ومتيمن ومقبول اولديغيچون
فضللرينك ذكرينه شروعده داخى هر برسى ايچون برر بابيله تيمن
ايدوب اوج بابه حصر ايتدم وهر بابده اوج فصل اختيار ايتدك
وجوهندن بر وجهى غرض علمى او وجه تعلق ايتديكيچون اوله

یاخود بو حرم شریفلری دینی ایچون اختیار ایدنلرك احوالی اوچه منحصر (اکثرو)
اولور یعنی آنجق بو شهرلرك خلقنك حاللری حیات وممات وعبادات
اولور بو اوچدن غیری نسنه اولمدیغیچون بزدخی هر برینك
احوالنده اوچ فصلی اختیار ایدوب اکا حصر ایتدك باب اول
مكهٔ مكرمه واحوالی بیاننده در بو بابده اوچ فصل واردر
فصل اول ابتداء كعبه ده ومسجد حرام و بنالرنده وفضیلتلری
بیاننده در فصل ثانی زیارات وعبادات مسجد حرامده وفضیلتلری
بیاننده در فصل ثالث كعبه ده مجاورت وموت وموتانك
وفضیلتلرینك بیاننده در باب ثانی مدینهٔ منوره واحوالی
بیاننده در بونده داخی اوچ فصل واردر فصل اول
مدینه ده ومسجد نبی علیه السلامده وبونده اولان
دیركلرده وفضیلتلری بیاننده در فصل ثانی مدینهٔ
منوره مسجدلرنده زیارات وعبادات وفضیلتلری بیاننده در

فصل

فصل ثالث مدینهٔ منوره ده مجاورت وموت وموتانك
فضیلتلری بیاننده در باب ثالث بیت المقدس واحوالی بیاننده
در وبونده داخی اوچ فصل واردر فصل اول بیت المقدس
ومسجد اقصی و بنالرنده وصخرة الله وفضیلتلری بیاننده
در فصل ثانی مسجد اقصی ده زیارات وعبادات و
فضیلتلری بیاننده در فصل ثالث بیت المقدسده مجاورت
وموت وموتانك وفضیلتلرینك بیاننده در زیارت
بزی بو ذكر اولنان مسجد شریفلره (ومعبد لطیفلره) وزیارت وعبادت
لرینه وهر قنقیسی رضای شریفکه موافق ایسه آنده مجاورته
ایصال ایتمکله بزم اوزریمزه تفضل وتكرم ایله
یعنی فضل وكرمك افاضه واساله ایله زیرا فضل (تحقیق)
حق جل وعلا حضرتلرینك ید قدرتلرنده در اول
فضلی عبادندن مختار ومجتبی اولنلره اعطا واتیا ایدر

اول الله تعالی فضل عظیم صاحبیدر دیمك

الباب الاول فی مکة المکرمة واحوالها وفیه
فصول الفصل الاول فی ابتداء الکعبة وبنائها
و فضائلهما روی عن ابن عباس رضی الله تعالی
عنه انه قال لما کان العرش علی الماء قبل
خلق السموات والارض بعث الله تعالی ریحا
فصفقت الماء فابرزت حسفة فی موضع البیت کانها
قبة فدحا الله سبحانه وتعالی من تحتها الارض
فمادت ثم مادت فاوتدها بالجبال فکان
اول جبل وضع فیها جبل ابی قبیس ولذلك
سمیت ام القری وفی روایة دحیت الارض
من مکة المکرمة فمد الارض من تحتها
فسمیت ام القری وعن علی بن ابی طالب
کرم الله تعالی وجهه ورضی الله تعالی عنه انه قال

کان

کانت الارض ماء فبعث الله تعالی ریحا فظهرت
علی الماء زبدة فقسمها اربع قطع خلق من
قطعة مکة المکرمة ومن الاخری المدینة
المنورة ومن قطعة اخری بیت المقدس
ومن الاخری الکوفة وعن عایشة رضی الله
تعالی عنها ان النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم قال ان مکة بلد عظمه الله تعالی و
عظم حرمته خلق الله مکة وحفها بالملائکة
قبل ان یخلق شیئا من الارض بالف عام ووصلها
الی المدینة المنورة ووصل المدینة الی بیت المقدس
ثم خلق الارض کلها بعد ذلك بالف عام
خلقا واحدا وروی انه لما هبط آدم علیه
السلام ثم تلهف علی ما فاته من الطواف

بالعرش مع الملائكة واشتد حزنه وبكاؤه حتى بكت
صغرها
لبكائه الملائكة فاهبط الله له خيمة من خيام الجنة فو
بمكة في موضع الكعبة قبل ان تكون الكعبة وتلك الخيمة
ياقوتة حمراء من يواقيت الجنة وفيها ثلث قناديل من ذهب
من تبر الجنة فيها نور تلتهب من الجنة والركن
يومئذٍ نجم من نجومها فكان ضوء ذلك النور ينتهي
الى موضع الحرم فلما صار آدم عليه السلام
الى مكة حرسها الله تعالى وحرس له تلك الخيمة بالملائكة فكانوا
تقفون في مواضع انصاب الحرم وتحرسونه وتذرون
عنه ساكن الارض وهم الجن والشياطين
لا ينبغي لهم ان ينظروا الى شيء من الجنة
لان من نظر الى شيء منها وجبت له فلم تزل تلك الخيمة
حتى قبض الله تعالى آدم عليه السلام ورفعها اليه



مطلب في احوال الكعبة بالتركي

حضرت عباس اوغلی عبد الله الله تعالی ایکسندن بیله
راضی اولسون حضرت پیغمبر علیه السلامك عموجه سی
اوغلیدر بو امتك خیرلوسیدر حضرت رسالت انکا
فقه وحکمت ایله دعا ایتمشدر آندن مرویدرکه اول
دیدی وقتاکه حق جل وعلا حضرتلرینك عرش عظیملری
کوکلر و یرلر خلقندن اول صو اوزرنده اولدی ایسه
حق سبحانه وتعالی بر یل کوندردی اسوب صوینی بری برینه
اوروب کعبه نك یرنده قبه کبی یعنی حسفه بر حرکت اظهار ایتدی
پس حق تعالی اول حسفه نك آلتندن یری دوشیب
بسط ایتدکده یر یری یری آردنجه حرکت ایتدی
ایله اولیجق حق تعالی بو یری طاغلر ایله میخلادی پس
اول اول یرك اوزرینه قودوغی ابو قبیس طاغی ایدی
صفا یه متصل طاغدر رسول الله صلی الله علیه وسلم

دیو بعدی
مطلب جبل ابي قبيس

حضرتنك و اصحاب كرامك اسلام شايع اولمزدن اول
عبادت ايتدكلرى مغاره آندر. و بر روايتده حضرت
آدم عليه السلام آنده اول مغاره ده دفن اولنمشدر. و حضرت
رسوله مائده يعنى ايچنده طعام اولان سفره ديمكدر.
اكر طعام اولمزسه خوان درلر. بو جبل مباركده نازل
اولمشدر. و مبارك اشارتلرى ايله آى آنده شق ايتمشلردر.
و حضرت بلال رضى الله عنه اول ذاتى آنده و يرمشدر.
و مبارك و قدرى عظيم طاغدر. و حالا داخى مكه نك بيلديكى سائر
طاغلردن مبارك ايدوكى ظاهردركه. هر بار يغمور
ياغسه ارتسى همان ياشروب خضروات و چمنزار
اولور. وجه ارضده و مكه يرنده اول وضع اولنان طاغ
بودر. بو ذكر اولنان وجه ايچون مكه يه ام القرى
ديو آد و يرلدى. بر روايتده يير مكه دن دوشندى.

اندن



اندن مكه نك التندن چكلوب سائر يرلر بسط اولندى
ايچون مكه مكرمه يه ام القرى يعنى جمله بلادك اصلى
ديو آد و يرلدى. و حضرت على كرم الله وجهه دن
مرويدر اول ديدى كه بر صو اوزرنده ايدى. پس الله تعالى
بر يل كوندردى اول صو بر صو اوزرنده بر كوپك ظاهر
اولدى. اول كوپكى الله تعالى درت پاره ايتدى. بر پاره
سندن مكه مكرمه. و بريسندن مدينه منوره خلق ايتدى.
و بر آخر پاره سندن بيت المقدس. و بريسندن كوفه
خلق ايتدى. و حضرت عايشه صديقه رضى الله تعالى
عنها كه ام المؤمنين در. ابو بكر صديق رضى الله عنه
قزيدر. حضرت خديجه رضى الله تعالى عنها فوت اولدقدن
صكره حضرت رسالت صلى الله عليه وسلم خديجه
انانك افتراقندن حزين و مغموم اولوب الم چكيجك

مطلب کیفیة نکاح عائشه رض

حق جل وعلا حضرتلری عایشهٔ صدیقهٔ حضرت رسول
علیه السلامه کوکده نکاح ایدوب بعده صورة عایشهٔ
تصویر ایدوب جبرائیل علیه السلام ایله پیغمبر حضرتنه
کوندروب بو صورتده اولان قزی کوکلرده کا نکاح ایتدم
برده داخی نکاح ایدویا لسون دیو خبر ویردکده پیغمبر حضرتی
داخی خاتونلردن اول صورتلو قزی سؤال ایدیجك
حضرت ابی بکر قزی ایدوکی خبر ویردکلرنده رسول الله
علیه السلام حضرت ابی بکری دعوت ایدوب
حق تعالی نك امرنی خبر ویروب نکاح ایتدیلر
ازواج مطهرات نبی علیه السلامدن آندن غیرینك
فراشنده وحی ینمزدی ازواجك عندالله ورسوله
اولو سیدر اول صاحب دولتدن مرویدر که
تحقیق پیغمبر علیه السلام مکهٔ مکرمه بر شهردر که



حق سبحانه وتعالی انی تعظیم ایتدی وحرمتنی اولو
لادی ویردن برنسنه خلق ایتمزدن بیك ییل اول
مکهٔ خلق ایدوب ملکلر ایله قابلدی وداخی
مکهٔ مدینهٔ منوره یه اولاشدروب مدینه ده
بیت المقدسه اولاشدردی اندن جمله یری
بیك ییل صکره برخلقله خلق ایلدی دیدی
وداخی روایت اولندیکه وقتا که حضرت آدم علیه
السلام یره اندی ایسه ملکلر ایله عرش عظیمی
طواف کندوکی فوت ایدوکنه المجکوب محزون
اولدی وحزنی وغمی وبکاسی یعنی اغلامسی ارتدی
حتی حضرت آدمك آغلادوغنه ملکلر آغلادیلر پس حق تعالی
جنت چادرلرندن برچادر ایندروب مکهٔ مکرمه ده کعبه خلق ایتمزدی
اولکی کعبه نك یرنه قودی اول چادر جنت یاقوتلرندن بر قرمزی

یاقوت ایدی اولجادرده جنتدن اوج التون قندیل واردی
ایچلرنده جنت نورلرندن نور پارلاردی خالبوکه رکن یعنی حجر اسود
اول وقت جنت یلدزلرندن بر یلدز ایدی اول نورک ضیاسی
حرم مکه اولان موضعه منتهی اولمش ایدی پس اول وقت
حضرت آدم علیه السلام مکه یه کلدی ایسه الله تعالی مکه
وحضرت آدم ایچون خیمه ملکلر ایله حفظ ایلدی ملکلر داخی
حرم الله نهایت بولدوغی علامتلرک برلرنده طوروب برک ساکنی
که آنلر جن وشیطانلردر جنتدن برشیئه باقلری لایق اولمدیغی
ایچون حفظ وحراست ایدیلور براجنتدن برشیئه باقی کسنه
ایچون جنت واجب ولور جن وشیاطین ایچون جنته دخول لایق اسهو
آنکیچون آنلر ذکر اولنانلری کوسترمیوب حفظ ایتدیلر واول خیمه
قطعا زایل اولمدی حتی حق تعالی حضرت آدم علیه
السلامی قبض ایتدی خیمه داخی کندویه رفع ایتدی

[illegible]

وروی

مطلب تحدید الحرم الشریف

وروی ان اول من حد الحرم آدم علیه السلام خوفا
من الشیاطین فحفت به الملائکة علی حدوده لمنع
الشیاطین ثم حدده ابراهیم علیه السلام وجبرائیل
یریه مواضعه ثم قصی ثم امر النبی علیه السلام کعب
بن اسد بذلك ثم حدده عمر ثم عثمان ثم معاویة
ثم عبد الملك ابن مروان لما حج وروی عبد الرحمن بن
الحسن عن ابیه قال سمعت بعض اهل العلم یقول لما خاف
آدم علیه السلام علی نفسه من الشیطان فاستعاذ
بالله من ذلك فارسل الله تعالی ملائكة حفوا بمكة
من كل جانب ووقفوا اليها فحرم الله سبحانه وتعالی
الحرم من حيث كانت الملائكة قال ابو جعفر الهندوانی
مقدار الحرم من قبل المشرق ستة اميال ومن الجانب
الثانی اثنی عشر میلا قال صاحب المحیط وفیه نظر

قد روی عن ابن عباس رضی الله عنهما انه قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یوم فتح مکة
ان هذا البلد حرمه الله تعالی یوم خلق السموات
والارض فهو حرام بحرمة الله تعالی الی یوم القیامة
لا یعضد شوکه ولا ینفر صیده ولا یلتقط
لقطته الا من عرفها ولا یختلی خلاها الا
الاذخر وفی روایة الا الاذخر والسنا

فان ذلك هو التنعيم قريب من ثلثة اميال ومن الجانب
الثالث ثمانية عشر ميلا ومن الرابع اربعة وعشرون
ميلا وحد الحرم من طريق المدينة دون التنعيم عند
بيوت نِفار بكسر النون وبالفاء على ثلثة اميال من مكة
ومن طريق اليمن طرف اضاة لبن ثنية على وزن قناة
ولبن بكسر اللام وبالموحدة على سبعة اميال ومن طريق
العراق على ثنية جبل المقطع على سبعة اميال ومن
طريق الجعرانة فى شعب عبد الله بن خالد على تسعة اميال
بالتاء قبل السين ومن طريق جدة منقطع الاعشاش
على عشرة اميال ومن طريق الطائف على عرفات من بطن
وادى عُرَنة على سبعة اميال كذا ذكره الازرقى وجماعة
غيرة الازرقى قال فى حده من طريق الطائف احد عشر
ميلا واكثرهم قالوا سبعة اميال كذا ذكره فى مناسك النووى

الحرم اطراف مكة المكرمة ومكة
اطراف المسجد الحرام ومسجد
الحرام اطراف
بيت الله
المعظم
منه

وكذلك المواقيت فناء للحرم و
الحرم فناء مكة ومكة
فناء للمسجد الحرام و
مسجد الحرام فناء
لبيت الله
المعظم
المكرم
منه

وفى قوله نظر لان بين مكة وعرفات تسعة اميال كما صرحوا بذلك و عرفة منفصل بعرفات متحد بها لان محرابه ابراهيم عليه السلام فى وادى عرنة لكن من المسجد من عرفات

وروى

هذه الرواية فى الكشاف بعينها

مطلب فى كيفية بيت الله الحرام

وروى ان الله تعالى انزل البيت ياقوتة من يواقيت الجنة
له بابان شرقى وغربى وقال لآدم عليه السلام اهبطت
لك ما يطاف به كما يطاف حول عرشى فتوجه ادم من
ارض الهند اليه ماشيا وتلقته الملائكة فقالوا بر حجك
يا آدم لقد حججنا هذا البيت قبلك بالفى عام وحج آدم
اربعين حجة من ارض الهند الى مكة على رجليه رواه
مجاهد عن ابن عباس رضى الله عنهما فقيل لمجاهد يا ابا
الحجاج الا كان ركب قال واى شئ كان يحمله فوالله ان
خطوته مسيرة ثلثة ايام وكان ادم عليه السلام
وقف بعرفات وكانت حوآء طلبته وقصدته
من جدة فالتقيا بعرفات يوم عرفة
فلما التقيا وتعارفا سمى ذلك
الموضع عرفات واليوم يوم عرفة

مطلب فى تسمية عرفات ويوم عرفة ومنى

ثم انصرفا الى منى فلما انصرفا اليه
قيل لآدم عليه الصلوة والسلام تمنّ
فقال آدم عليه السلام اتمنى المغفرة والرحمة
فسمي ذلك الموضع منى فغفر ذنوبهما وقبلت
توبتهما ثم انصرفا الى الهند ومات آدم
(اسم موضع بالهند)
ودفن في مشارق الفردوس عند
قرية هي اول قرية كانت في الارض
كسفت عليه الشمس والقمر سبعة
ايام ولياليهن وقال ابن عباس
رضي الله تعالى عنهما لما كان ايام الطوفان
حمل نوح تابوت آدم عليهما الصلوة
والسلام في السفينة فلما خرج
منها دفنه بيت المقدس كذا ذكر في العرائس

داخی

داخی روایت اولندیكم حرم مكة اول حد ایدوب
غایت ونهایت حرمی تعیین ایدن شیاطین قورقو
سندن حضرت آدم در ملكلر حرمی قاپلدیلر آدم
تعیین ایتدوكی حدلر اوزرینه شیاطینی گیرمكدن
منع ایچون اندنصكره بلور سوز اولوب حضرت جبرائیل
محل حدودی كوسترمسی ایله ابراهیم علیه السلام
تجدید ایتدی بعده قصی بن كلاب زبیر بن بكار كتاب نسبده ذكر
ایتدی اندنصكره حضرت پیغمبر كعب بن اسده حرمی تجدیدینه
امر ایتدی اولصكره حضرت عمر اندن حضرت عثمان
اندن معاویة اندن حج ایتدكده عبد الملك بن مروان
تجدید ایتدیلر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
وداخی عبد الرحمن بن الحسن باباسندن روایت ایتدی
اول دیدیكم بعض اهل علمی اشتدم دیركه وقتا كم آدم

علیه السلام نفسی اوزرینه شیطاندن قورقدی ایسه والله

تعالی یه شیطاندن استعانه ایدوب والله تعالی

دخی ملکلر ارسال ایتدی ایسه ملکلر مکهٔ هرجانبندن

قپلیوب واطرافنه طوردیلر پس حق جل وعلا انی ملکلر

طوردوغی یردن تحریم ایتدی یعنی حرم تعیین ایتدی

ابوجعفر هندوانی ایدر حرم مکهٔ نك مشرق طرفندن

مقداری آلتی میلدر وایکنجی طرفندن مقداری اون ایکی

میلدر صاحب المحیط ایدر بونده نظر واردر یعنی جانب

ثانینك اون ایکی میل اولدوغی محل بحثدر زیرا

اول جانب تنعیمدر اول ایسه اوچ میلدن یقیندر

دیرم ابوجعفر دیرن که صاحب محیطك کلامنده نظر

واردر زیرا جانب مشرقدن مراد جانب عرفاتدر

آندن جانب ثانی تنعیم دیدکلری موضع دکلدر بلکه جعرانه



دیدکلری محلدر اول ایسه ابوجعفر دیدوکی مقدار واردر

واوچنجی جانبدن اون سکز میلدر ودردنجی جانبدن

یکرمی درت میلدر وبو حرمك حد مقرری مدینه

یولندن تنعیم دیدکلری محلدن اقل برجماعتك اولری

یاننده مکهٔ مکرمه دن اوچ میل قدردر ویمن یولندن

طاغلر اراسنده انی یولك اضاة لبنی یعنی صو ایرکلجك یری طرفیدر

مکه دن یدی میل اولمق اوزره در وبلاد عراقه کیدن

یولدن مکه حرمنك حدی جبل مقطع اراسنده اولان

یول اوزرنده یدی میل اولمق اوزرینه در وعبد الله

ابن خالد وادیسنده اولان جعرانه دیدکلری یرك یولندن

حرمك مقداری طقوز میل ولمق اوزره در وجده

یولندن منقطع الاعشاش دیدکلری یردر اون میل

اولمق اوزره در وحجازك عرفات اوزرینه اولان

يولندن حرم مكه نك حدّى عرفه دن سنك اورتا

سندن يدى ميل قلق اوزره دن ازرقى و برجماعت

بويله جه ذكر ايلدى الّا بو قدر واركه ازرقى طائف

يولندن حرمك حدّى اون بر ميل اولغه قايل اولدى

امّا اكثر علما يدى ميل اولغه قايل اولديلر امّا بو فقير

توفيقه قائلن زيرا طائفك يولى متعدّد در بر يولنده

اولان حدّى بو مقدار اولمق ممكن در الّا انكه محلّ اختلاف

بر اولمه اول تقديرجه تحديد تقريبى اولور تحقيقى اولمازهر برينك كركمى

توفيق ممكن در مناسك سروجيده اختلاف مذكورى اجمالا ذكر ايتدى

لكن فنده ايدر روايت اولنديكه تحقيق الله تعالى بيت

شريفى جنت ياقوتلرندن بر ياقوت اولدوغى حالده ايندر

دى آنك شرقى و غربى ايكى قپوسى واردى آندن حضرت

آدم عليه السلامه عرشك اطرافنده طواف اولنور كبى



سنك ايچون بيره بر طواف اولناجق نسنه اندردم

ديدى پس حضرت آدم يوريرك يا بنجه هندستاندن مكه يه توجّه ايتدى و ملكلر كلوب

حضرت آدمه بولشوب حجّك مبرور و مبارك

اولسون يا آدم تحقيق بز بو بيتى سندن

ايكى بيك يل اول حجّ ايتدك ديديلر و حضرت

آدم هنددن مكه يه قرق كرّه اياقلرى اوزرينه

يوريرك حجّ ايتدى بونى مجاهد ابن عباس حضرتلرندن

روايت ايتدى و مجاهده ديلديكه يا حجّاج باباسى حضرت آدم

هيچ بنر اولمديمى ديدى كه آنى نه اصل نسنه كوترز اول الله حقيچون

تحقيق هر آديمى اوچ كونلك يول ايدى و حضرت آدم مكه يه

كلدكده عرفات طاغنده وقفه يه طوردى و حضرت حوّا ده

آدم عليه السلامى ارايوب جدّه دن اكا قصد

اندی و عرفاتده یوم عرفه ده بولشدیلر
پس ایکیسی بولشوب و بلشدیلر سه
اول موضعه عرفات و اول کونه عرفه
دیو آد ویردیلر اندنصکره منا به
کتدیلر پس منا یه کلدکلرنده آدم علیه
الصلوة والسلامه دیلدیلر که تمنی و رجا
ایت آدم علیه الصلوة والسلام داخی مغفرت
و رحمت تمنی ایدرین دیدی آنک ایچون
بو موضعه ده منا دیو آد ویردیلر
و ایکیسنک بیله کناهی عفو اولنوب
و توبه لری قبول قلندی اندنصکره
هنده کتدیلر و حضرت آدم علیه الصلوة
والسلام فوت اولوب مشارق الفردوس

نام

نام موضعده بر قریه قتنده که اول
قریه وجه ارضده اول اولان
قریه ایدی آنده دفن اولندی شمس
و قمر یدی کون و یدی کیجه اوزرینه
طوتولدی و ابن عباس حضرتلری
رضی الله تعالی عنهما روایت ایتدی وقتا
که ایام طوفان اولدقده حضرت نوح
آدم علیه الصلوة والسلامک
تابوتن کمی ده کوتوروب کمیدن چقدقلری
وقت حضرت نوح علیه السلام آدم
علیه الصلوة والسلامی بیت المقدسده
دفن ایتدی عرائس نام تفسیرده
بویله جه ذکر ایتدی رحمة الله علیه رحمة واسعة

[illegible]

وروى عن ابن عباس رضى الله تعالى عنهما انه
قال ان آدم عليه الصلوة والسلام اول من
سبق وصلى فيه وطاف به فكان البيت الشريف
على الوجه المبين الى ان رفعه الله تعالى ايام
الطوفان الى السماء السابعة فهو البيت
المعمور ثم اندرس من موضع البيت فى الطوفان
حتى بعث الله تعالى ابراهيم واسمعيل عليهما السلام
وامر ببنائه وعرفه جبرائيل عليه السلام مكانه
فرفعا قواعده وروى انه كان مؤسسا قبل
ابراهيم عليه السلام فبنى على ذلك الاساس
قيل بعث الله سبحانه وتعالى سحابة اظلته
ونودى ابن على ظلها لا تزد ولا تنقص قيل بناه
من خمسة اجبل طور سينا وطور زيتا

مطلب فى كيفية بناء ابراهيم الكعبة الشريفة

ولبنان

ولبنان والجودى واسسه من حراء وكان
ابراهيم عليه الصلوة والسلام يبنى واسمعيل
صلوات الله عليه وسلامه يناوله الحجارة
حتى انتهى الى موضع الحجر الاسود فقال
ابراهيم عليه الصلوة والسلام لاسمعيل
عليه السلام آتينى بحجر اجعله للناس علامة
لابتداء الطواف فذهب اسمعيل عليه
الصلوة والسلام وعلى نبينا واتاه بحجر
فقال ابراهيم عليه السلام لم ارد هذا
فانطلق فاتاه باخر فرده الى الثالثة فجاء جبرائل
عليه السلام بالحجر من الجنة فوضعه فى الركن
فلما جاء اسمعيل عليه السلام ورآه قال
لابيه من اين لك هذا قال ابراهيم عليه السلام

مطلب الحجر الاسود

اتاني به من لم يكلني الى حجرك فانار شرقًا و
غربًا ويمنًا وشامًا فحرم الله الحرم حيث
انتهى نور الركن واشراقه من كل جانب
وقيل قد اودعه جبرائل عليه الصلوة
والسلام ايام الطوفان جبل ابى قبيس فلما
اتى ابراهيم عليه السلام وبنى الكعبة فناوله
اسمعيل عليه السلام الحجارة فاذا انتهى ابراهيم عليه السلام
الى موضع الحجر الاسود ناداه ابو قبيس ان لك عندى وديعة
فخفض بو قبيس فانشق عنه واخرجه وكان ياقوتة
بيضاء من الجنة فلما مسته الحيض في الجاهلية اسود
قيل من اجل هذا سمى الجبل ابا قبيس لانه اقتبس
منه الحجر وقيل هو اسم عابد كان فيه فلما مات
ذلك العابد سمى جبل ابى قبيس باسمه رحمه الله

وروى عن ابن عمر رضى الله عنه انه قال
سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول
ان الركن والمقام ياقوتتان من يواقيت
الجنة طمس الله نورهما فلو لم يطمس
نورهما لاضاءتا بين المشرق والمغرب
رواه الترمذى
مصححه

ودخى

ودخى ابن عباس حضرتلرندن مرويدركه تحقيقا ادم
عليه السلام بيت شريفه سوق وهدايت اولنانك
واندن نماز قيلوب وطواف ايدنك اولى در پس بيت
شريف بو قارودە بيان اولندوغى اوزره طوروب
عبادت اولنوردى اول زمانه دك كه حق تعالى
ايام طوفان نوحده يدنجى كوكه قالدردى مشهور
اول بيت المعمور در آندنصكره طوفان نوحدن
بيت شريفك يرندن نشان قالميوب بلورسز اولدى
حق جل وعلا حضرتلرى ابراهيم واسمعيل عليهما
السلامى كوندردى وبنايه امر ايتدى وحضرت
جبرائل بيتك مكاننى ابراهيم عليه السلامه بلدردى
انلر داخى بيت شريفك تملرين قالدردلر يعنى
يا يوب يوكسلتديلر وروايت اولندى كه حضرت

مطلب بناء ابراهيم ع م الكعبة

براهيمدن اوّل تملى قونلمش ايدى اول تملك اوزرينه
بنا اولندى بعضيلر ديدى كه الله سبحانه وتعالى
بر بولت كوندردى موضع بيته كولكه ايتدى وحضرت
ابراهيمه اول بولدك كولكه سى اوزرينه بنا ايت زيادة
ونقصان ايتمه ديوندا اولندى ديلدى حضرت ابراهيم
بيت شريفى بش طاغدن ياپدى برى طور سينادركه
حضرت موسى عليه السلام معراجى اولان طاغدر
ساحل بحرى قريب مصردن مكّه يه اون مرحله مقدارى
يرده در برى طور زيتادركه قدس شريفده در معراج
عيسى عليه السلام دردر بو روايت اولنور برى جبل
لبنان دركه جبال شامدندر بر كوننك مقدارى دمشقه
قريبدر برى جبل جودى كه نوح عليه السلام بعد الطوفان
اوزرينه مسجد بنا ايتدوكى طاغدر بو بيت شريفى





بوطاغلردن ياپوب تملنى حراطاغندن قودى حرامكة
مكرّمه طاغلرندن منا ايله كعبه نك طاپننده منايه كيدركن
ركن يمانى طرفنده اولان بيوت مكّه نك اكثرندن كورينور
خلق ايچنده شهرتى نورطاغى ديمكله در حضرت رسا
لتك صدر شريفلرينى آنك اوزرنده شرح ايتمك روايت
اولنور بر علامت داخى قونلمشدر خلقك تمام توجه
ايدوب وزيارت ايتدكلرى يرك بويدر بوطاغلردن
حضرت ابراهيم ياپوب حضرت اسمعيل طاشورديدى
حتى حجر اسود محلّنه كلدكده حضرت ابراهيم اسمعيل عليهما
السلامه بكا بر طاش كتور خلق ايچون ابتداء طوافه نشان
قيلايين ديدى پس حضرت اسمعيل كيدوب بر طاش كتوردى
دكده ابراهيم عليه السلام بن بوطاشى استمزين ديچك
حضرت اسمعيل كيدوب بر غيرى سين كتوردى

يسارنده واقع اولمغله

پس ابراهيم اسمعيل عليهما السلام مى اوچنجى يه كوندر
دكده جبرائل عليه السلام جنتدن بر طاش كتوردى
ركن اسود يرينه قودى حضرت اسمعيل داخى كلوب بو
حجرى كوردى ايسه باباسنه بو حجر سكا قندن كلدى
ديدى ابراهيم عليه السلام بونى بنى سنك طاشكه
محتاج ايتمين كتوردى ديو جواب وردى پس بو حجر
شرقه و غربه و يمن و شام طرفلرينه ضيا ويردى
وحق تعالى داخى هر طرفدن ضيا و نورى يتشدوكى
يرى حرم مكه قلدى و بعضيلر تحقيق حضرت جبريل
حجر اسودى نوح عليه السلام طوفاننده ابو قبيس
طاغنه امانت قودى پس ابراهيم عليه السلام
كلوب كعبه بنا ايدوب حضرت اسمعيل طاش ويردى ايسه
ودخى حضرت ابراهيم عليه السلام حجر اسود يرينه منتهى اولدى ايسه

ابو قبيس طاغى حضرت ابراهيمه چاغروب تحقيق سنك ايچون
بنم يانمده امانت واردر ديوب آندن اكيلوب و يارلوب
حجرى كندودن چيقردى حال بوكه اول حجر جنت
ياقوتلرندن بر آق ياقوت ايدى حضرت ابراهيم آلوب
يرينه قودقدنصكره حايض عورتلر زمان جاهليتده
استلام ايدوب ياپشدقلرندن قراروب حالا اولان
هيئته كيردى بو اجلدن اوتورى جبله ابو قبيس ديو
آد ويرلدى ديلدى زيرا حجر اسود بو طاغدن قبس و
ظاهر اولدى و بعضيلر ابو قبيس بو طاغده عبادت
ايدر بر عابد كمسنه نك آدى ايدى پس وقتا كه
اول عابد وفات ايتدى ايسه ابو قبيس
طاغى عابدك اسمى ايله تسميه اولندى
تسمية المحل باسم الحال قبيلندن اولمش اولور

مطلب اصل الحجر الاسود

وفي الانهار قيل ان الحجر الاسود كان في الابتداء ملكا فلما خلق الله تعالى
آدم عليه السلام زينه واسكنه في الجنة واباح له الجنة كلها الا شجرة
نهاه عنها وشرط منعه واشهد ذلك الملك موكلا على آدم عليه
السلام حتى لا ينسى ذكر عهد ربه وكلما اراد ان ياكل منها نهاه
الملك فلما قدر الله ان ياكل منها آدم عليه السلام غاب عنه ذلك
الملك فاكل منها آدم عليه السلام فطار الحلل واخرج من الجنة
فلما رجع الملك وجده قد نقض عهد ربه فنظر الله تعالى
الى الملك بالهيبة فصار هو جوهرا ابيض فسودته الآن
خطايا بني آدم رواه الترمذي وفيه نكتة لطيفة وفضيلة عظيمة
وهي ان غيبوبة الملك لما كانت سببا لعصيان آدم عليه السلام
وخروجه من الجنة الى الدنيا كانت صيرورته جوهرا ابيض
في الجنة وخروجه عنها الى الدنيا سببا لغفران ذنوب بني آدم
في الدنيا وعن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال هذا البيت



مطلب البيوت التي في السموات والارضين

احد اربعة عشر بيتا سبعة في السماء الى العرش وسبعة الى تخوم
الارض ولكل بيت من اهل السماء والارض ان يعمر هذا البيت
وعن مجاهد رضي الله عنه انه قال ان هذا الحرم حرم حذاه ما في
السموات والارضين وان هذا البيت رابع اربعة عشر بيتا في كل سماء
وفي كل ارض بيت ولو وقعن وقع بعضهن عن بعض وعن كعب
رضي الله عنه انه قال ان الكعبة بميزان البيت المعمور في السماء
السابع الذي تحجه ملائكة الله تعالى ولو وقعت منهن
احجار لوقعت على بيت الله الحرام وعن عبد الله بن عمر رضي
الله عنه انه قال ان الحرم لحرم في السموات السبع
بمقداره من الارض وعن الحسن قال البيت بحذاء
البيت المعمور وما بينهما بحذائه الى السماء السابع
وما اسفل منه بحذائه الى الارض السابع حرمه كحرم مكة المكرمة
يعني مقدار حرم سائر البيوت التي في السموات والارضين كمقدار حرم مكة

مطلب بيان الحجر الاسود وبياضى

ودخى ازهار ادلو كتابده دينلدى كه تحقيق
حجر اسود ابتداده بر ملك ايدى پس حق تعالى
ادم عليه الصلوة والسلامى خلق ايتدى ايسه
آنى تزيين ايدوب وجنتده اسكان ايتدى ونده
جنتك كليسن اكا حلال ايتدى الا بر اغاجى
حلال ايتميوب آدمى آندن منع ايتدى واول ملكى
حضرت آدمك اوزرينه موكل كوزجى قودى
كه حتى ربنك عهدنك ذكرنى اونتميه وهر بار حضرت
آدم اول آغجدن يمك استدكده ملك آنى منع ايدر
پس حق تعالى آدم عليه السلامى اول آغجدن يمك
تقدير ايتدى ايسه ملك آندن غايب اولدى وحضرت
آدم اول آغجدن يدى آندن حله لر اوچوب كيدوب
وجنتدن اخراج اولندى پس ملك دونوب كلدى ايسه

حضرت

حضرت آدم ربنك عهدنى نقض ايتمش بولدى و
حق تعالى اول ملكه هيبت نظرى ايله نظر ايد
يجك ملك خوفندن بر آق جوهر اولدى
والآن آدم اوغلنلرينك كناهلرى آنى قارتدى
ترمذى حضرتلرى بويلجه روايت ايتدى
وبونده واردر يعنى ملك جوهر ابيض اولوب
وركن كعبه يه وضع اولنمقده بر لطيف نكته يعنى
دقيق معنى واولو فضيلت واردر كه اول نكته تحقيق
ملكك غايب اولمسى وقتا كم حضرت آدمك عصيانته
وجنتدن چيقماسنه سبب اولدى ايسه كندونك
جوهر ابيض اولمسى جنتدن دنيايه چقماسى آدم
اوغلانلرينك كناهى مغفرت اولنمغه سبب اولدى
يعنى مكه يه وارب ركن كعبه ده بوكا استلام ايتسه

یعنی الن ویوز بن سورب و اوپوب و تحیت
و توقیر اینسه گناهی مغفرت اولنمغه سبب اولور
و حضرت پیغمبر علیه السلامدن مرویدر بو بیت
اون درت بیتك بری سیدر یدی سی سماده
عرش اعظم حضرتنه وارنجه و یدی سی یرده در
نهایت ارضه وارنجه و یر و كوك بیتلرندن
هر برسی ایچون بو بیته شمول واردر یعنی
هر بوندن عدا اولنمق جائزدر و حضرت مجاهد
رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق بو حرم مكه بر شریف
حرمدر که بوكا محاذی و مقابلدن كوكلرده و یرلرده اولان
حرملر و تحقیق بو بیت اون درت بیتك دردنجی سیدر
یعنی اربعه عشرنك بریدر هر كوكده و هر یرده بر بیت واردر
اكر بو بیتلر یقلوب دوشسه بری برینك اوزرینه دوشر دی

مطلب البیوت بالترجمه

یعنی

یعنی تمام بری برینه محاذی و مساویدر دیدی و حضرت كعب
رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق كعبه یدنجی كوكده ملائكه
حج ایتدكلری بیت معمورك برابرنده در اگر بو سماواتده اولان
بیوتدن طاشلر دوشسه بیت الله الحرام اوزرینه دوشردی
دیدی و حضرت عبدالله ابن عمر رضی الله عنه دن مرویدر که
تحقیق مكه مكرمه نك حرمی یعنی ارضنك مقداری
كوكده اولان بیتلرك حرملرینك مقداری كبیدر بیوك
و كوچك دكل حرملری برابردر دیدی و حضرت حسندن
مرویدر که بو بیت بیت المعمور برابرنده در
و ایكسنك اورتاسنده اولان بیتلر یدنجی كوكه
وارنجه بو بیتك برابرنده در و بو بیتدن
اشاغده اولانلرده یدنجی یره وارنجه كیرو بو
بیتك برابرنده در و مكه حرمی كبی حرملری واردر

دیو بیوردی

اعلم ان الكعبة حرسها الله تعالى بنيت سبع مرات الاولى بناء
الملائكة على ما روى على بن حسين رضى الله عنه آو بناء آدم
آو بنيه عليهم السلام على ما فيه الخلاف الثانية بناها ابراهيم
عليه السلام بعد الطوفان فلما فرغ من بنائها امر الله تعالى
ان يدعو الناس الى الحج فصعد ابراهيم عليه السلام ابا قبيس
و قيل صعد المقام وقال ان الله تعالى امر ببناء بيت له وقد
بنى لا فحجوه فبلغ صوته الناس فى اصلاب ابائهم
وبطون امهاتهم فاجابوا بقولهم لبيك فمن اجاب مرة
حج مرة ومن اجاب مرتين حج مرتين وعلى حساب جوابهم
يحجون واما من لم يجب دعوة سيدنا ابراهيم عليه السلام
فلم يحج الا ترى ان كثيرا من الناس له استطاعة بدنية و
اموال كثيرة يموتون فيحرمون ولم يتيسر لهم الحج لعدم اجابتهم
الدعوة وروى ان الله تعالى لما امر ابراهيم عليه السلام

ان

ان يدعوا الناس قال يا رب كيف ابلغ دعوتى اليهم قال
سبحانه وتعالى الدعوة منك والتبليغ منا فالذى سبق
له الفضل من ربه حج و فضل على غيره وشرف بزيارة بيته
ونبيه فالحمد لله الذى فضل كثيرا من عباده واختاره لحج بيته
وزيارته الثالثة بناها بنتها العمالقة وكان قد هدمت
والرابعة بنتها بنو جرهم لما هدمت والخامسة بنتها
قريش وقد حضر النبى عليه السلام هذا البناء وكان
ينقل معهم الحجارة قيل لما ارادوا وضع الحجر الاسود تنازعوا
فى وضعه وطلب كل ان يضعه فاتفقوا على كل من دخل من الباب
اولا فهو يضعه فكان اول من دخل منه النبى صلى الله عليه
وسلم فقالوا له ضعه فاتى النبى صلى الله عليه وسلم
الركن فقال لهم ضعوه فى عباءة وليحمل من كل طائفة منكم
واحد فى جوانبه وارفعوه الى لاضعه ففعلوا ذلك

وعن ابن عمر رضى الله عنهما انه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
اذا لقيت الحاج فسلم عليه
وصافحه ومره ان يستغفر لك قبل
ان يدخل بيته فانه مغفور له
رواه احمد رضى الله عنه

العمالقة من ولد عملاق بن لاوذ بن
سام بن نوح عليه السلام

ورفعوه اليه فاخذه ووضعه مكانه السادسة بناها
عبدالله ابن الزبير فى خلافته على قواعد الخليل عليه
السلام بمحضر من الناس واد خل الحطيم فيها والصق
العتبة بالارض وجعل لها بابين شرقى وغربى وكان
قد سمع قبل ذلك الحديث وهو ما روى ان عايشة رضى الله
تعالى عنها كانت نذرت ان فتح الله تعالى مكة المكرمة على
رسوله ان تصلى فى البيت ركعتين فلما فتحت مكة
المكرمة اخذ رسول الله صلى الله عليه وسلم بيدها
وادخلها الحطيم وقال صلى هنا فان الحطيم من البيت
الا ان قومك قصرت بهم النفقة فاخرجوه من البيت
ولو لا حدثان عهد قومك بالجاهلية لنقضت
بناء الكعبة واظهرت قواعد الخليل عليه الصلوة
والسلام وعلى نبينا وادخلت الحطيم فى البيت والصقت

مطلب فى الحطيم واخراجه عن البيت الحرام

العتبة

لعتبة بالارض وجعلت له بابين شرقيا
وغربيا وان عشت الى قابل لافعلن ذلك
فلم يعش ولم يتفرغ لذلك الخلفاء الراشدون
رضوان الله تعالى عليهم حتى كان زمن
عبدالله بن الزبير ففعل ذلك فلما قتل
كره الحجاج ان يكون الكعبة على ما فعله
ابن الزبير فنقض بناء الكعبة واعادها
على ما كان فى الجاهلية واخرج الحطيم
وسبب الاخراج فى الجاهلية ان قريشا تشاوروا
فى بناء البيت فقالوا ان لهذا البيت
حرمة وان الله تعالى جل جلاله وعم نواله
طيب لا يقبل الا الطيب من اموالكم
فجمعوا الطيب من اموالهم فلم يبلغ كل البنا

و قصرت النفقة فقصروا عن قواعد ابراهيم
عليه الصلوة والسلام واخرجوا بعض
البيت وجعلوا فى الحجر وقد روى انه عليه
الصلوة والسلام قال لعايشة رضى الله
تعالى عنها ان شئت ارايتك الذى اخرجوا من
البيت حتى ان قومك لو ارادوا ان يبنوا لبنوا
عليه فاراها نحوا من سبعة اذرع بهذا وهو الآن
على ما شاهدناه محوط محدودب على نصف دائرة
خارج عن جدار البيت لكن ليس كله منه بل مقدار
ستة اذرع وقيل سبعة اذرع سمى به الحطيم لانه
محطوم من البيت اى مكسور منه فعيل
بمعنى مفعول وسمى الحجر لانه حجر من البيت
اى منع منه وسمى الحظيرة ايضا بيلسن

مطلب ابنية الكعبة

بيلسن كه تحقيق كعبهٔ شريفه حق تعالىنك حفظ وحراستنده ايدى كره بنا اولندى اولكى بناسى على بن حسين
حضرتلرى روايت ايتدوكى اوزره ملكلر كدر يا آدم
عليه السلامك ويا اوغللرينكدر بونده اولان
اختلاف اوزره ايكنجى بناسى ابراهيم عليه السلام
طوفاندنصكره ياپدى پس ابراهيم عليه السلام
كعبه نك بناسندن فراغت ايتدى ايسه حق سبحانه
وتعالى ابراهيم عليه السلامه ناسى حجه دعوت
ايتمكه امر ايتدى حضرت ابراهيم دخى جبل ابى قبيسه
چقدى بعضيلر مقامه چقدى ديديلر ودېدى كه
تحقيق حق تعالى بيتنك بناسنه امر ايتدى وحال بوكه
تحقيق بنا اولندى آگاه ومتنبه اولك وكلوب
بو بيتى حج ايدك ديو ندا ايتدكده حضرت ابراهيمك

صوتنی بابالری بللرنده و انالری قرنلرنده خلقك سمعنه
واصل اولدی و لبیك دیملری ایله جواب ویردیلر پس
شول کمسنه که بر کره لبیك دیدی بر حج ایتدی و ایکی کره
لبیك دیدی ایکی حج ایتدی و هر نه قدر لبیك دیدیلرسه
اول عدد حج میسر اولوب حج ایدرلر اما شول کمسنه که بر نسنه
اولمز حضرت ابراهیم علیه السلامه جواب ویرمدی
اکا حج میسر اولمز کورمزمیسن کر ناسدن چوق کمسنه نك
قدرت بدنیه لری و اموال کثیره لری وار اولورلر حج
ایتمکدن محروم اولورلر آنلر ایچون حج میسر اولماز حضرت
ابراهیم علیه السلام دعوتنه جواب ویرمدکلری ایچون
و دخی روایت اولندی که تحقیق حق تعالی ابراهیم
علیه السلامه ناسی دعوت ایتمك امر ایتدی ایسه
یا رب دعوتمی ناسه نه طریقله یتشدره یم دیدی حق تعالی

چاغرمق

چاغرمق سندن صوتك یتشدرمك بندن دیدی پس
شول کمسنه که آنك ایچون ربندن فضل و احسان سابق
اولمش اوله یعنی حین ندا ده حق تعالی ایشتدروب
لبیك دیمش اوله اول کشی حج ایدوب ایتمینك اوزرینه
تفضیل اولندی و بیت شریفین و پیغمبرك زیارتله
شرف بولدی پس حمد و ثنا شول الله ایچوندر که قوللرندن
چوق کمسنه تفضیل ایدوب و بیت شریفین حج و زیارتنه
اختیار ایتدی **اوچنجی بناسی** یقلمش اولماغین عمالقه یعنی
حضرت نوح علیه السلامك اوغلی سامك اوغلی اوغلی
عملیقك اولادندندر که مملکتلره طاغلمشلردر آنلرك
بنا ایتدکلریدر **دردنجی بناسی** جرهم اوغللری تکرار
آنلر حضرت اسمعیل اصحابی درلر یقلدقده آنلر بنا ایتدیلر
**بشنجی بناسی** طائفه قریش بنا ایتدیلر حال بوکه پیغمبر حضرتلری

تحقیق بو بنایه حاضر اولدی و بیله طاش طاشیوب ویره
دی و قتا کیم حجر اسودی یرینه قومق استدیلرسه قومسنده
منازعه و خصومت ایتدیلر جمله سی حجری محلنه بن قویین
دیدی ایله اولیجق اتفاق هر کیم قپودن اول کیرورسه
اول قوسون دیو اتفاق ایتدیلر و قپودن اول کیرن
حضرت پیغمبر اولدی پس آنلر پیغمبر علیه السلامه
حجری سن یرینه قو دیدکلری ایچون حضرت دخی رکن
اسوده کلوب بونلره حجری بر عبایه قوب و سزدن
هر طائفه دن بر کسنه اطرافنه یاپشوب کوتورسن
و بکا قالدرسون بن آنی یرینه قویاین دیدی آنلر دخی
ایله ایدوب حضرت پیغمبره قالدردیلر حضرت پیغمبر
علیه السلام دخی الوب یرینه قودی حضرت پیغمبر بو وجه
اوزره وضعنده بر نکتهٔ لطیفه واردر و نکته بودر که

اولا

اوّلا جناب عالیلرنده اولان اخلاق حمیده و حسن تدبیری
و علم شریفلری غیریلره غالب اولدی و غنی بیاندر ثانیا
قریشک بعضی سنک پیغمبرک قومسنه رضالری اولمدو غندد
غیری کندولر قومق لازم کلدوکنه خاطرلری منکسر
ایدی حضرت رسالت علیه السلام بو وجه اوزره
ایدیجک کندولر بیله قومق مقرّر اولوب مکوزلری
منتفع اولوب بلکه حضرت پیغمبره نوع میل حاصل اولدی
قلبلرنی جذب ایدوب و نتیجه سی مهتدی دخی اولدی
آلتنجی بناسی مسلمانلر محضرنده حضرت ابراهیم قواعدی اوزره
زمان خلافتنده عبد الله بن الزبیر بنا ایلدی و حطیمی بیت
شریفه ادخال ایدوب و ایشکن یره اولاشدردی و
شرقی و غربی ایکی قاپو ایتدی حال بوکه بو بنادن اول
کعبه حقنده اولان حدیث شریفی ایشتدی ایدی حدیث

روايت اولنانشيدركه تحقيق حضرت عايشهٔ صديقه
رضى الله تعالى عنهادن ايشتمش ايدى كه اكرحق سبحانه وتعالى
مكهٔ مكرمه‌يى رسولنه اوزرينه فتح ايدرسه بيتك ايچنده
ايكى ركعت نماز قيله پس مكهٔ مكرمه‌يى فتح ايتدكده رسول
الله عليه السلام حضرت عايشه‌نك رضى الله عنها
الندن يابشوب حطيمه ادخال ايتدى وحطيمك ايچنده
نماز قيل ديدى زيرا حطيم دخى بيت شريفدندر الا بوقدر
واركه سنك خصملرك مال طيبلرى تشميكن مكان بيتك برمقدارينى
بولنجه طاشره قويوب بوقدرينى بنا ايتديلر اكرسنك قومك زمانلرى
جاهليته قريب اولوب عادتلرى لعهد اولميوب فتنه احتمالى اولماسه كعبه‌نك
بناسن بوزوب قواعد خليلى اظهار ايدردم وحطيمى بيت شريفه ادخال
ايدردم واشيكين اولاشدورردم وشرقى وغربى ايكى قپو ايدردم اكركلجك يل
صاغ اولورسم البته بونى بويله ايدرم ديو بيوردىلر حكمت الهيه سنهٔ آتيه

مطلب في احوال الحطيم

دار بقايه رحلت ايتديلر وخلفاء راشدين سائر مصالح دينيه
واحوال مهمه‌دن خلاص اولوب وجه مبين اوزره كعبه‌يى يابمغه
اللرى ديكوب فرصت بولمديلر حتى عبد الله ابن الزبير زمانى
اولدى اول رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورديغى اوزره
بنا ايتدى پس عبد الله بن الزبير قتل اولندى ايسه حجاج
كعبه ابن الزبير بناسى اوزره اولماسن مكروه كوروب بوزدى
كيرو زمان جاهليتده اولديغى اوزره بنا ايتدى وحطيمى كسر
ايدوب طاشره قودى اما زمان جاهليتده طاشره قومانك سببى
بو ايدى كه تحقيقا طايفهٔ قريش كعبه‌يى يابمغه مشاورت ايتديلر وتحقيق
بو بيتك حرمتى واردر وتحقيق الله تعالى طيبدر قبول ايتمز الا مالكزك
طيبنى قبول ايدر ديديلر داخى ماللرندن حلال اولانى جمع ايتدكلرنده
جمله بنايه يتشمدى نفقه اكسك كلمجك قواعد ابراهيمدن اكسك
بنا ايتديلر وبعض يتى چيقاروب حجرده يعنى كعبه‌نك برطرفنده حطيم ديدكلرى

يرده قلديلر و حال بوكه روايت اولنديكه تحقيق رسول الله عليه السلام
حضرت عايشه رضى الله عنها يه اكر دلرسك دلرسك بيت شريفدن
اخراج اولنان غقدارينكا كوسترەيين حتى قومك يايمق استرلر سه
آنك وزرينه ياپسونلر ديوب يدى ذراع قدر يرى رسول الله
حضرت عايشه يه كوستردى اول الآن بز مشاهده ايتدوكمز
اوزره التون اولوغ التنده نصف دائره ده ديوار چكلمشدر
لكن بيتدن اولان جملەسى دكل التى ذراع بعضيلر يدى ذراع
مقداريدر ديديلر حطيمه حطيم دينلدوكى بيتدن محطوم
اولدوغيچون در يعنى آندن مكسور اولدوغيچون حجر دخى ديديلر
يعنى ممنوع اولدوغيچون حظيره دخى دينلدى زيرا حظير محظور
ديمكدر محظور ايسه ممنوعه ديرلر يعنى بيتدن محظور و ممنوعدر ديمك اولور
و بر دخى حظير الحق ديواره ديرلر بو محلك ايسه ديوا
رى غايت ايله الچقدر اكا بناء دينلمشدر اولا

والسابعة

مطلب في قدر بناء الكعبة الشريفة
طولا وعرضا في هذا اليوم

والسابعة بناها الحجاج الثقفى كما ذكرنا آنفا وذلك البناء
الموجود اليوم وطولها فى السماء سبعة وعشرون
ذراعا وعرضها بين الركن الاسود والركن الشامى خمسة
وعشرون ذراعا وبين الركن اليمانى والغربى كذلك
وبين اليمانى والاسود عشرون ذراعا وبين الشامى
والغربى احد وعشرون ذراعا فاعتبروا ايها الاخوان
من حكمة هذا البنيان فى اختلاف الزمان من عجايب
صنع الله المنان يمنع ويعطى فى بعض الاوان فان الحجاج
الثقفى جاء فى المرة الاولى بمكة المكرمة ورمى على ابن
الزبير بحجارة المنجنيق والنيران حتى تعلقت باستار
الكعبة واشتعلت فجاءت سحابة من نحو جدة
مرتفعة يسمع منها الرعد ويرى فيها البرق
واستوت فوق البيت وامطرت فما جاوز مطرها

البيت وموضع الطواف فاطفات النار وسال
الميزاب في الحجر ثم عدلت الى ابي قبيس فرمت بالصاعقة
واحرقت المنجنيق وامسك الحجاج عن القتال ثم بعد ذلك جاء
ابو طاهر القرامطي مكة المكرمة وقلع الحجر الاسود
والباب واصعد رجلا من اصحابه ليقلع ميزاب
الرحمة فتردى ومات فاخذ ابو طاهر اموال
اهل مكة المكرمة والحجاج وانصرف
ومعه الحجر الاسود فلما وصل الى الكوفة علق
الحجر الاسود على الاسطوانة السابعة من جامع
الكوفة من الجانب الغربي ظنا من ان الحج ينتقل الى
الكوفة ثم حمل الى هجر سنة سبع عشرة وثلثمائة
وبقي عند القرامطة ثمانيا وعشرين سنة وقيل
اثنين وعشرين سنة الا اشهرا وكان الامير بجكم التركي

مطلب
في قلع الحجر الاسود
ونقله الى البلاد

بذل فيه خمسين الف دينار ليرده فلم يقبلوا او
قالوا اخذناه بامر ولا نرده الا بامر وقيل
ان ابا طاهر باعه من المقتدر بالله بستين
الف دينار واعيد الى موضعه من البيت
في خلافة المطيع بالله لخمس خلون من ذي
الحجة سنة تسع وثلثين وثلثمائة وكم
مرة ازيل من موضعه ورده الله اليه وسيقلع
في آخر الزمان ويخرب كعبة الرحمن
فلما اخذه القرامطي هلكت تحته اربعون
جملا ولما اعيد الى مكة المكرمة
انقد على نقيوة اعجف الى مكة وروى عن النبي
صلوات الله عليه وسلامه انه قال اني لاعرف
حجرا بمكة كان يسلم علي قبل ان ابعث واني لاعرفه الآن

قال النبي عم قبل ان البعث لان كل الاحجار كان يسلم على النبي عم
بعد كونه مبعوثا لما روى عن علي رضي الله عنه انه قال كنا بمكة فخرجنا مع
رسول الله صلعم الى بعض نواحيها فلم نمر بشجرة ولا حجرة الا قال السلام
عليك يا رسول الله [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
منه

قيل انه الحجر الاسود وقيل غيره والمشهور عند اهل
مكة غيره وهو في جدار في زقاق يقال له سوق الحجر
يسلمون عليه ويتبركون به ويدعون عنده ويسئلون
الحاجات عن مجيب الدعوات واما القول في
كساء الكعبة الشريفة فاول من كساها تبع
ثم كساها الناس في الجاهلية ثم كساها النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم ثم ابو بكر ثم عمر ثم عثمان
عليهم رضوان الله الملك المنان وكساها معاوية وابن الزبير من
الديباج ثم كان المامون يكسوها ثلث مرات الديباج الاحمر يوم التروية
والقباطي اول رجب والديباج الابيض سابع عشر من شهر رمضان
ثم كساها كثير من الملوك والسلاطين الماضية
في الاسلام والدين الى ان استقر في كسوتها
اليوم كساهم الله تعالى في الجنة الحلل بلا من ولا لوم

مطلب في كسوة الكعبة الشريفة

يدنجى

يدنجى بناسى حجاج ثقفى بنا ايتدى نته كيم يقنده ذكر ايتدك
اول بنا حالا موجود اولان بنادر حال بوكه كعبه نك
كوكه بوقارو طوطى يكرمى يدى ذراع در حجر اسود
ركنى يعنى كوشه سى ايله ركن شامى اراسى يكرمى بش
ذراع در ركن يمانى ايله ركن غربى اراسى دخى آنك
كبيدر و ركن يمانى ايله ركن اسود اراسى يكرمى ذراع در
و ركن شامى ايله غربى اراسى يكرمى بر ذراعدر پس
باقرنداشلر اختلاف زماننده بو بنانك حكمتندن
عبرت و نصيحت آلك كه منت ايديجى و زياده منت
قبول ايديجى الله تعالى نك عجايب صنعندندر بعض
زمانده منع و بعض اونده اعطا و احسان ايدر زيرا
حجاج ثقفى اول بركره مكۀ مكرمه يه كلدى و ابن الزبيرك
اوزرينه منجنيق ايله طاش آتدى حتى كعبۀ مكرمه نك

مطلب في بيان قدر بناية الكعبة بالتركي

اورتوسنه اولاشوب ویا لکلاندوغی کبی جده جانبندن
بر بوکسك بولت کلدی آندن صوت ایشدیلورو برق
کورینور حضرت پیغمبر علیه السلامدن روایت اولندیکه
حق سبحانه وتعالی بولدی خلق ایتدکده احسن نطق ایله
نطق و احسن ضحك ایله ضحك ایدرده نطقی رعد اولور
وضحکی برق اولوردیو بیورر آندن اول بولت بیت شریفك
اوزرینه برابر اولوب یغمور یغدردی هنوز یغمور
بیت شریفه و موضع طوافه بکمدین آتشی سوندروب
التون اولوغی حجره یعنی حطیم دیدکلری برك ایچنه
اقتدی آندنصکره دونب جبل ابی قبیسه کتدی ویر
آتش آتوب منجنیغی احراق ایدوب وحجاجی قتال وجنکدن
آلیقودی آندنصکره قرامطه بر طائفه در مکهٔ مکرمه دن
بادیه یه چیقوب قطاع الطریق اولدیلر بعضیلر قتنده

روافض

روافضدن بر قومدر آنلردن ابوطاهر قرامطی
مکهٔ مکرمه یه کلوب حجر اسود و بیت شریفك قپوسنی
قوپاروب واصحابندن برکسنه التون اولوغی قوپرمق
ایچون بیت شریفك اوزرینه چیقاردی درعقب
اول شخص یره دوشوب اولدی همان ابوطاهر
اهل مکه نكماللرین وحجاجی آلوب کتدی وحجر اسود
کندویله بیله ایدی ایله اولیجق کوفه یه واصل اولدقده
وقت حج کوفه یه نقل اولنمق ظنی ایله کوفه جامعنك
جانب غربی سنده یدنجی درکك اوزرینه اصا قودی
اندنصکره هجره نام شهره کوتردی اوچیوز یکرمی بدنجی
سنه سنده ویکرمی سکز ییل قرامطه یاننده قالدی
وبعضیلر یکرمی ایکی ییلدن برای کسك دیدیلر حال
بوکه بر توُرك بکی کرو یرینه رد ایتمك ایچون اللی بیك

التون صرف ایده جك اولوب • قطعا قبول ایتمدیلر •
بزانی امریله الدق رد ایتمزز • الا امرله رد ایدرز
دیو جواب ویردیلر • و بعضیلر دیدیلر که • ابوطاهر
مقتدر بالله نام امیره التمش بیك التونه صاتدی •
و هجرتدن اوچیوز اوتوز طقوز سنه سنك ذی
الحجه سنده بش کون قالا • مطیع بالله نا م بكلك خلافتنده
کرو اولکی یرینه اعاده اولندی • و قاچ کره بو حجر مبارك
یرندن کیدرلوب • حق تعالی کیرو یرینه رد ایتدی •
و یا فنده آخر زمانده حجر مبارك قلع اولنور • و کعبه رحمن
تخریب اولنور • و وقتا که قرامطی آلدی ایسه • حجر مبارکك
آلتنده قرق دوه هلاك اولدی • و مکه یه اعاده اولندی
ایسه • برار یحق ناقه جکك اوزرنده مکه یه کتوریلوب •
خلاص اولندی • و حضرت پیغمبر علیه السلام مدت

مرویدر

مرویدر که • تحقیق مکه ده بر طاش بیلورین • بعث اولنمدن
اول بنم اوزریمه سلام ایدردی • و تحقیق بن انی شیمدی داخی
بیلورین دیو بیوردیلر • بعضیلر دیدیلر که اول حجر اسود
در • بعضیلر غیریدر دیدیلر • حال بو که اهل مکه قتلرنده حجر
اسودك غیریدر • و سوق الحجر دیرلر بر سوقاقده
بر دیوارك یوزنده ظاهردر • اسا سنه قریب دیوار
اوزرینه بنا اولنمشدر • ناس سلام ویروب انکله تبرك
ایدرلر • و یاننده دعا ایدرلر • و دعالر قبول ایدیجیدر
حاجتلر دیلرلر • اما کعبه نك کسوه سی حقنده قول •
بودر که اول تبع نام ملك کسوه لدی • اندن صکره زمان
جاهلیتده خلق کسوه لدی • اندن صکره حضرت رسالت
علیه السلام کسوه لدی • اندن ابو بکر و عمر و عثمان • ملك منان
اولان الله و سبحانه حضرتلرینك رضاسی آنلرك اوزرینه اولسون •

مطلب کسوة الكعبة المكرمة

انلر كسوه لدی و دخی حضرت معاويه و ابن زبير ديباجدن يعنی
اطلسدن كسوه لدیلر اندن يلده اوچ كره مأمون نام
ملك كسوه لر اولدی يوم ترويه كه ذی الحجه نك سكزنجی
كونيدر قرموزی اطلسدن و رجب آينك اقلكی
كوننده قباطی كه اول طائفه يه منسوب بر جنس كسوه
در اندن و رمضان آينك يكرمی كونی (يدنجی) آق اطلسدن
كسوه لردی اندنصكره ملوك و سلاطين كه اسلامده و دينده
اولدقلری حالده آخرته رحلت ايتمشلر آنلردن چوق كسنه
كسولدی شمديكه اولان كسوه سنه قرار ايدينجه حق
سبحانه و تعالی حضرتلری مكهٔ مكرّمهٔ كسوه لين
مسلمانلری جنت علاسنده حله لر ايله منت
و لوم ايتمكسزن فضل و كرمی و لطف و احساندن
كسوه ليوب اجر و عوضلر روزی و ازرانی قلسون امين

واما

في تذهيب الكعبة

واما القول فی تذهيب الكعبة حرسها الله
تعالی فان الوليد بن عبد الملك بعث الی خالد بن
عبد الله القسری بمكه ستة وثلثين الف دينار
فجعل علی بابها صفايح الذهب وعلی ميزابها و
علی الاساطين التی فی بطنها وعلی الاركان
وهو اول من ذهب البيت فی الاسلام ولما
رق ما علی الباب بعث محمد بن الرشيد ثمانية
عشر الف دينار فجعلت صفايح علی الباب
مع ما كان فيه والصفايح التی هی عليه اليوم و
والمسامير وحلقتا الباب والعتبة التی علی الباب
من الذهب ثلثة وثلثون الف مثقال وجميع ما
فيها من الرخام الاخضر والاحمر والابيض من
عمل الوليد وهو اول من زخرف المساجد

وكان عبد الله بن الزبير يجمر الكعبة في كل يوم
برطل من الطيب ويوم الجمعة برطلين واجرى معاوية
على الكعبة الطيب في كل صلوة واجرى الزيت
لقناديل المسجد من بيت المال كذا ذكره
الازرقي . واما القول في مقام ابراهيم عليه

مطلب في مقام ابراهيم

الصلوة والسلام فقيل هو الكرسي الذي كان
لآدم عليه السلام وقام عليه ابراهيم حين ارتفع
وهو الذي فيه قدماه وقد كان ينقله من موضع
الى موضع وفي الكشاف ومقام ابراهيم
الحجر الذي فيه اثر قدميه والموضع الذي كان فيه
الحجر حين وضع عليه قدميه وهو الموضع الذي
يسمى مقام ابراهيم قيل والصحيح انه كان في
عهد النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ملتصقا

بالبيت

بالبيت قال مالك في المدونة كان المقام في عهد
ابراهيم عليه الصلوة والسلام في مكانه اليوم
وكان اهل الجاهلية الصقوه الى البيت خيفة السيل
وكان ذلك في عهد النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
وعهد ابي بكر رضي الله عنه فلما ولي عمر رضي الله عنه
رده بعد ان قاس موضعه بخيوط قديمة قيس بها
حين اخروه وروى عن ابي مليكة انه قال موضع المقام
هو الذي به اليوم وهو موضعه بالجاهلية وعهد النبي
عليه السلام وابي بكر وعمر رضي تعالى عنهما الا ان
السيل ذهب به في خلافة عمر فجعل في وجه الكعبة حتى قدم
عمر ورده بمحضر من الناس وعن عطاء انه قال مقام
ابراهيم عليه السلام عرفة ومزدلفة والجمار لانه قام في هذه
الموضع ودعا فيها وعن النخعي الحرم كله مقام ابراهيم وقيل هو الحج كله

لانه مقاما

مطلب تذهيب الكعبة

اما كعبهٔ مكرمه نك تذهيبى حقنده اولان
قولك بيانى • تحقيق وليد بن عبد الملك • مكه ده
خالد بن [عبد الله] قسرى يه اوتوز آلتى بيك آلتون كوندردى •
اول داخى اول آلتونى • كعبهٔ شريفه نك قپوسنك
واولوغنك وايچروسنده اولان ديركلرينك •
وكوشه سينك اوزرينه آلتون ورقلر وتخته لر
ايدى • بو وليد بن عبد الملك اسلامده بيت شريفى اول
تذهيب ايدندر • آندن وقتا كم قپو اوزرنده اولان
آلتون يوقلدى ايسه • محمد بن رشيد اون سكز
بيك آلتون كوندردى • اولدن اولان آلتونله
جمع ايدوب • قپونك اوزرينه ورقلر وتخته لر
قلندى • حالا قپوده اولان تخته لر ومخلر وقپونك
حلقه لرى • وقپو اوزرنده آلتوندن اولان ايشك

اوتوز

اوتوز اوچ بيك مثقالدر • جميع يشل وقرمزى •
وآق مرمرلركه • كعبه ده واردر • وليد عملندندر •
مساجدى اول تزيين وتحسين ايدن وليددر •
وعبد الله بن زبير هر كون بر رطل طيب • وجمعه
كون ايكى رطل طيب ايله • كعبه يى بخورلردى • وحضرت
معاويه هر نمازده • كعبه نك اوزرينه طيب دوكر
دى • وبيت المالدن مسجدك قنديللرينه [واخى] زيت آقيدر •
دى • ازرقى كتابنده بويلجه نقل ايلدى • اما مقام

مطلب مقام ابراهيم

ابراهيم عليه السلامده اولان قولك بيانى • پس اول مقام شول
كوهدركه حضرت آدم عليه السلام ايچون اولمش ايدى •
ابراهيم عليه السلام [كعبه بنا ايدركن] يوقارو قالقمق استدكده اوزرينه
بصوب طورردى • اول شول نسنه دركه آنده
مبارك قدملرينك اثرى ايتدوكى محل واردر • اول نسنه

حضرت ابراهیمی بریبردن بریره نقل ایدردی ودخی
کشتا قدم ایدر مقام ابراهیم شول حجردرکه آنده مبارك
قدملرینك اثری واردر ودخی شول موضعکه ابراهیم
علیه السلام اباقلرین قودقده حجر آنده ایدی مقام ابراهیم
دیو آد ویردکلری موضع اودر بعضیلر دیدیکه صحیح
اول حجر حضرت نبی علیه السلام زماننده بیت شریفه او
لاشوق ایدی وامام مالك مدونه ادلو کتابنده ابراهیم علیه السلام
زماننده مقام شمدیکی یرنده ایدی اهل جاهلیت سیل خوفندن
بیت شریفه اولاشدردیلر بو حضرت پیغمبر علیه السلام
زماننده وابوبکر رضی الله عنه زماننده بویله متصل
ایدی پس حضرت عمر رضی الله تعالی عنه خلیفه اولدی
ایسه زمان جاهلیتده کیرو قودقلرنده اولجدکلری اسکی
ایپلر ایله یرینی اولجدکدنصکره مقامی کیرو مکاننه رد ایتدی
وابی ملیکه دن روایت اولندیکه مقامك
موضعی زمان جاهلیتده وحضرت پیغمبر علیه
الصلوة والسلام وحضرت ابوبکر وعمر رضی الله عنهما
زمانلرنده شمدیکه یری ایدی نهایت سیل مقامی
حضرت عمر خلافتنده آلوب کیدوب کعبه نك
یوزینه ایلتدی حتی حضرت عمر رضی الله عنه کلوب
ناس حضورنده کیرو اولکی یرینه کتوردی
دیدی وعطادن رضی الله عنه مرویدرکه مقام
ابراهیم عرفه ومزدلفه وجماردر ابراهیم علیه السلام
بو موضعلرده طوروب ودعا ایتدوکی ایچون دیدی
وحضرت نخعیدن مرویدرکه حرمك کلیسی ابراهیم علیه
السلام مقامیدر وبعضیلر مقام حجك کلیسیدر دیدیلر
زیرا حجك کلیسی مقاملردر دیو روایت اولندی دینلر

مطلب ماء زمزم وبيانها

وعن ابن عباس رضى الله عنهما قال النبى عليه السلام
يرحم الله ام اسمعيل عليه السلام لو تركت زمزم او قال
عليه السلام لو لم تغرف زمزم لكانت زمزم
عينا معينا الى هنا الحديث اى جارية على وجه
الارض مرئية بالعيون و قصته ما روى ان ابراهيم
عليه السلام جاء بها جرام اسمعيل وهى ترضعه فوضعهما
عند مكان البيت وانا فيه تمر وسقاء فيه ماء
ثم تولى فتبعته هاجر فقالت مرارا اين تذهب تتركنا
فى هذا الوادى وليس فيه انس ولا بناء ولم يلتفت اليها
قالت آلله امرك بهذا قال نعم قالت اذن لا يضيعنا
فرجعت فانطلق ابراهيم عليه السلام حتى اذا
كان عند الثنية حيث لا يرونه استقبل البيت
فقال ربنا انى اسكنت ذريتى بواد غير ذى زرع الاية



مطلب باب السعى بين الصفاء والمروة

فلما نفد الطعام والشراب فعطشت وجاعت
جعلت تنظر الى ابنها تتلوى من جوعه فانطلقت
كراهية ان تنظر اليه فوجدت الصفا اقرب جبل
فقامت عليه فلم تر احدا فهبطت منه حتى اذا
بلغت الوادى رفعت طرف درعها ثم سعت حتى
جاوزت الوادى ثم اتت المروة فقامت عليها
فلم تر احدا ففعلت ذلك سبع مرات فلما اشرفت
على المروة سمعت صوتا فاذا هى بالملك عند موضع
زمزم يبحث بجناحيه حتى ظهر الماء فجعلت تجعله
حوضا لئلا يجرى الماء وجعلت تغرف الماء فى سقائها
وهو يفور فشربت وارضعت فقال لها الملك لا تخافى
فان هنا بيت الله يبنيه هذا الغلام وكان موضع
البيت اكمة مرتفعة من الارض وكانت كذلك حتى مر قوم

فنزلوا في اسفل مكة المكرمة فرأوا طائرا يتردد
حول الماء فارسلوا رسولا فاخبرهم بالماء فاقبلوا
فقالوا لها أتأذنين لنا ان ننزل عندك قالت نعم
فلما بنيت فيه بيوت وشب الغلام جاء ابراهيم
عليه السلام قال يا اسمعيل امرني الله تعالى [ان ابني بيتا] بيتا
فاشار الى اكمة مرتفعة فعند ذلك رفع قواعد
البيت وهذا اول زمزم ثم بعد ذلك انقطع
ماؤها بالسيول لتقادم الزمان الى ان جاءه
عبد المطلب بن هاشم جد رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم وحفرها واخرج الماء
وقصته مذكورة في التواريخ قال ابو الوليد
كان ذرع زمزم من اعلاها الى اسفلها ستين
ذراعا وفي قعرها ثلث عيون عين حذاء الركن

مطلب في بيان زمزم على التفصيل

الاسود

الاسود وعين حذاء ابي قبيس وعين حذاء
المروة ثم قل ماؤها فضرب فيها اذرع
في خلافة المهدي وفي خلافة هارون حتى
كان رجل يقال له محمد بن بشير يعمل قال انا و
صلت في قعرها من راسها الى الجبل اربعون
ذراعا كل ذلك بنيان وما بقي جبل منقور
وهو تسعة وعشرون ذراعا وذرع تدوير فم
زمزم احد عشر ذراعا وسعة فمه ثلثة اذرع
اذرع وثلثا ذراع وعن ابي الحسن عن مجاهد
قال قال النبي عليه السلام ماء زمزم لما شرب له
ان شربته لشفاء شفاك الله وان شربت لظماء ارواك
الله وان شربته لجوع اشبعك الله قال النبي عليه السلام
واشربوا من شراب الابرار وقيل وما هو قال عليه السلام ماء زمزم

مطلب في خاصية زمزم

وابن عباس حضرتلرندن رضی الله عنهما مرویدرکه
پیغمبر حضرتلری صلی الله تعالی علیه وسلم اسمعیل
اناسنه الله تعالی رحمت ایتسون اکر زمزمی ترك ایتسه
یاخود اللری ایله طوتمسه ایدی زمزم وجه ار
ضده عین جاریه اولوب کوزلر ایله کوریلوردی
دیو بیوردیلر بو زمزمك قصه سی روایت
اولنا ندر که تحقیق ابراهیم علیه السلام حضرت
اسمعیل اناسی حضرت هاجری که اسمعیل علیه
السلامه سود امزرردی کتوروب ایکی سن بیله بیت
شریفك مکانی یاننده قودی و بر چناق ایچنده خرما
و بر قربه ایچنده صو بیله قویوب اندنصکره دندی
حضرت هاجر داخی اردنجه کیدوب برنیچه کره
انسان یوق و بنا یوق بو وادیده بزی قویوب قنده کیدرسن

مطلب بیان زمزم باتدکی

سن

سن دیدی اصلا التفات ایتمدی حضرت هاجر
دیدیکه بونی سکا الله تعالی می امر ایتدی ابراهیم
علیه الصلوة والسلام بلی دیو جواب ویریجك بو
تقدیرجه الله تعالی بزی ضایع ایتمز دیوب حضرت
هاجر دوندی ابراهیم علیه الصلوة والسلام
دخی کتدی حتی طاغلر راسنده انلر کورمز بول
یاننده بیت شریفه توجه ایتدی یارب بن نسلمی اکثرینی
بر وادیده ساکن قلدم دیوب غم وکتدی پس اول
صو و طعام دوکندی و حضرت هاجر صوصیوب
واجقدی ایسه اوغلنه یاقوب اچلغندن ترحم
قلدی و یا قمغی ستمز اولوب کتدی و صفا طاغنی
اقرب جبل بولوب اوزرینه چقدی پس برکسنه کورم
میوب اندن ایندی حتی وادی یه واردقده اتکینك

آیت کریمه آخرینه دك اوقیوب دعا ایتدی حم

برطرفن قالدردی اندنصکره سکردوب وادی
کچدی اول وادی حالا مسعی دیدکلری یرك اورتاسنده
میلین اخضرین اراسیدرکه اندن حاجیلر وعمره
کتورنلر سکردرك کچمك مسنوندر وسببی قصهٔ حضرت
هاجردر آندن وادیی کچدکدنصکره مرویه کلدی
اوزرینه چیقوب آنده داخی کمسنه کورمدی ینه
کرو بویله ایدوب مروه اوزرینه چقدی پس مروه
اوزرندن اشغا باقدی ایسه برصوت اشتدی که اول
صوت برملك زمزم یرنده قناتلری ایله طپراقی چیچردی
حتی صو ظاهر اولدی همان حضرت هاجر اقوب
کتمسون دیو کمال شدت عطش ومحبتندن اطرافن
طوتوب حوض قلدی وقربه سنه صو طولدرمغه باشلدی
حال بوکه صو قینیوب چیقردی همان ایچوب اوغلی اسمعیله

امزردی

امزردی پس ملك بونك شدت حرص وخوفن مشاهده
ایدیجك هاجره قورقمه بو موضعده بیت الله واردر
سنك اوغلك آنی بنا ایدر دیو بشارت ایتدی حال
بوکه اول وقت موضع بیت یردن بوتاروبر یوکسك
یك دپه ایدی بویله جه طورردی حتی بر طائفه
اول ارادن کچوب مکه نك آشغاسنه قوندیلر کور
دیلر که آنده بر قوش طولانوب طورر پس بر آدم
کوندردیلر کلوب آنلره صونی خبر ویردی آنلر
داخی قالقوب کلوب حضرت هاجره بزه سنك یانکده
اینمکه اذن ویرمسین دیوب هاجر داخی بلی ویر
دم دیمسی ایله کلوب هپ بریسی آنده اولر بنا ایدوب مسکن
طوتدیلر ایدی بیت شریف یانده اولر بنا اولنوب و
حضرت اسمعیل بویوب یکت اولدی ایسه ابراهیم علیه السلام

كلدی و حضرت اسمعیله یا اسمعیل حق سبحانه و تعالی
بکا امر ایتدی بو محلده بر بیت یاپغه دیوب اول ذکر اولنان
عالی و یوکسك یره اشارت ایتدی آندن اول وقت قواعد
بیتی قالدروب یوکسلتدی زمزمك اولی بودر آندن
صکره صویی منقطع اولدی و زمان مرورندن اوتوری
سیل ورتوب بلورسز اولدی شول زمانه دك که حضرت
رسالت صلی الله علیه وسلمك جدی هاشم اوغلی عبد المطلب
کلدی زمزمی قازوب و صویی چیقاردی بو زمزمك قصه سی
تواریخده مذکوردر و ابو الولید ایدر زمزم یوقارو
دن آشغاسنه اینجه ارشونلندی التمش ذراع کلدی و بونك
دیبنده اوچ بیکار دوار در بری حجر اسود مقابله سنده
و بری جبل ابی قبیس مقابله سنده و بری داخی مروه مقابله سنده
آندن صکره صویی آزالوب مهدی و هارون خلافتنده

ارشونلندی حتی محمد بن بشیر دیرلر بر کسنه آنده
اشلردی اودیدی که بن دیبنه یتشدم یوقارو
باشندن کسمه طاشه اینجه قرق ذراعدر جمله سی
بنادر باقیسی کسوب دلمه طاشدر اول یکرمی
طقوز ذراعدر و زمزمك آغزینك دوری اون بر ذراع
در و طوغروسنه کلکشلکی اوچ ذراع در و ثلثان
ذراعدر و ابو الحسندن مرویدر اول حضرت مجاهد
دن روایت ایتدی که پیغمبر حضرتلری صلی الله علیه و سلم
ماء زمزم نه مراد ایچون ایچیلورسه انکچوندر اکر
شفا ایچون ایچرسك الله تبارك و تعالی حضرتلری
شفا ویرر اکر صوسزلق ایچون ایچرسك
صوسزلغك کیدرر و اکر آچلق ایچون ایچرسك
الله تعالی جل جلاله سنی طویرور دیو بیوردی و داخی

شراب ابراردن یعنی صادقلرک وصالحلرک صوییندن
ایچك دیو بیوردیلر دینلدی که شراب ابرارنه در رسول
الله صلی الله علیه وسلم ماء زمزم در دیو بیوردی بر روایتده
ماء زمزم رحمتدر وهرده دوا در دیو بیوردی
وبر روایتده بئر زمزم مبارکه در و دخی طعام طعم در
دیو بیوردیلر ذکر محل اراده حالدر یعنی ماء زمزم تبیلنده طعام
مشبع در یا داخی جود در دیمکدر ابی ذر رضی
الله تعالی عنه حضرتلرنی مکه مکرمه یه کلدکده منافقلر
ضرب ایتدیلرده قاچوب کعبه اورتسی آلتنه کزلنوب
لنوب رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه کیجه طواف
ایدرکن کلوب بولشدقده حالنی خبر ویروب واوتوز
بش کون منافقلردن کزلنوب ماء زمزم ایله بو مدت
کچندوکن خبر ویردکده مبارکدر وطعام مشبع در دیدیلر

یا رسول الله دیدیلر دیدی



مطلب في جدار المسجد الحرام

اما القول في جدار المسجد الحرام فعن ابي جريج رضي الله
عنه كان المسجد الحرام ليس عليه جدار يحاط به انما
كانت الدور محدقة من كل جانب غير ان بينها ابوابا
يدخل الناس منها فضاق على الناس فاشترى عمر بن الخطاب
رضي الله عنه دورا فهدمها وابى بعضهم فوضعت
اثمانها في خزنة الكعبة اخذوها بعد ثم احيط
عليه جدار قصير ثم كثر الناس في زمن عثمان
رضي الله عنه فاشترى دورا وابى بعضهم ايضا فهدم
عليهم ووسع المسجد وكانا محاطا بجدار قصير غير
مسقف انما يجلس الناس حول المسجد بالغداة والعشي
يتبعون الظل فجاء عبد الله بن الزبير واشترى دورا و
زاد في المسجد الحرام حتى جاءه الحجاج وقتله وكان ابن الزبير قد
انتهى بالمسجد الى ان اشرعه على الوادي مما يلي الصفا وكان قد اسقفه

فلا يدري احكمه ام لا ثم عمر عبد الملك بن مروان فرفع
جدرانه وسقفه بالساج فجعل في رؤس الاساطين خمسين
مثقالا من الذهب في راس كل اسطوانة ثم توفي وجاء
الوليد بن عبد الملك بن مروان فنقض عمل عبد الملك وعمل
عملا محكما وكان اذا عمل المساجد زخرفها وهو اول
من نقل اليه اساطين الرخام وسقفه الساج المزخرف
وبعده عمل امير المؤمنين ابو جعفر وزاد في شقه الشامي وبعده
زاد المهدي امير المؤمنين سنة ستين ومائة حج بالناس وجرد
الكعبة عما كان عليها من الثياب وامر بعمارة المسجد الحرام
واشترى من الناس دورهم وهدمها وكان ابو جعفر انما جعل
في المسجد من الظلال طاقا واحدا فامر المهدي باساطين الرخام
فنقلت في السفن من الشام حتى انزلت بجدة الى مكة المكرمة وبعد هذه
الزيادة حج ايضا بالناس المهدي سنة اربع وستين ومائة

وراء

وراى الكعبة في شق المسجد كره ذلك واحب ان تكون متوسطة
فدعا المهندسين فشاورهم في ذلك فقالوا لا يستوي
لنا من اجل الوادي السيل ونحن نخاف ان حولنا الوادي
لا ينصرف لنا على ما نريد مع ان وراءه من الدور ما يكثر
فيه المؤنة فقال المهدي لا بد لي من ذلك حتى
اوسط الكعبة في المسجد على كل حال ولو انفقت فيه
جميع ما في بيوت الاموال فقدروا ذلك وهو حاضر
ونصبوا الرماح على الدور من اول الوادي الى
آخره ثم ذرعوا من فوق الرماح حتى عرفوا
ما يدخل في المسجد وما يكون للوادي منه
ثم خرج المهدي الى العراق وخلف الاموال واشترى
من الناس دورهم كل ذراع بخمسة وعشرين
دينارا وارسل الى الشام ومصر فنقلت اساطين الرخام

وهدموا ما كان بين الصفا والوادي من الدور

ثم حرفوا الوادي حتى لقوا به الوادي القديم فالذي

زيد في المسجد من شق الوادي سبعون ذراعاً

من موضع جدار المسجد الاول الى موضعه اليوم

ثم مضوا في بنائه باساطين الرخام وسقفه بالساج

المذهب حتى توفي المهدي سنة تسع وستين ومائة

وقد انتهوا الى منتهى اساطين الحرم الرخام

من اسفل المسجد فاستخلف موسى امير المؤمنين

فبادر القوم باتمام المسجد الحرام واسرعوا

في ذلك قال الازرقي رحمة الله تعالى رحمة

واسعة فهذا جميع ما عمر في المسجد الحرام

واحدث فيه الى هذا اليوم فالله سبحانه وتعالى

جل جلاله اعلم بحقيقة الحال وهو مبدئ المبدأ والمآل

مطلب في جدار المسجد الحرام بالتركي

اما مسجد حرامك جدارنه ولان قول پس ابي جريج

رضي الله تعالى عنه دن مرويدركه مسجد حرامي احاطه

ايتمش و زرنده بر ديوار يوغيدي همان هر جانبدن

اولرا احاطه ايتمش ايدي نهايت اولرك اراسي قپولر

ايدي خلق آندن كيرورلر ايدي ناسه مضايقه

ويررا ولدقده عمر بن الخطاب حضرتلري رضي الله عنه

اولرصاتون الوب يقدي بعض اولرصاحبلري وير

مديلر بهالريني كعبهٔ شريفه خازنلرنده قويب آنلر

صكره اول اولري داخي آلوب آندن صكره بر آلچق ديوار

بنا اولنوب چورلدي آندنصكره حضرت عثمان رضي الله

تعالى عنه زماننده خلق چوغالبجق حضرت عثمان

اولرا شتري ايتدي كرو اولرصاحبلرندن بعضو راضي

اولمبجق اوزرلرينه يقدي يعني رضالرينه

باقیوب یعقوب مسجد شریفی توسیع ایتدی حال
بوکه اورتوسز بر الچاق دیوار ایله چوریلمش
ایدی خلق صباحده و اخشامده کولکه قسنده
ایسه آنده وار ب انجق مسجد شریفک اطرا
فنده اوتورر لر ایدی زیرا شدت حر شمسدن
کولکه سز اوتورمق میسر اولمدوغیچون کولکه یه تابع
اولورلردی پس عبد الله بن زبیر کلوب اولرا اشترا
ایدوب مسجده حجار اوتوردی حتی حجاج کلوب انی قتل
ایتدی حال بوکه زبیر تحقیق مسجدک بناسنده صفایه
اولاشن محلده وادی اوزرینه شروع
ایتدرمکه منتهی اولمش ایدی و اورتوسن
داخی اورتورر ایدی اما تمام ایتدرمکه یتمدیکی
بلنمدی اندنصکره عبد الملک بن مروان تعمیر

ایتدی

ایتدی و دیوارلرینی قالدردی و آبنوس ایله
اوزرینی اورتدی و هر بر دیرکنک باشنه اللی
مثقال آلتون صرف ایتدی آندنصکره فوت اولوب عبد
الملک بن مروان اوغلی ولید کلدی عبد الملکک عملنی
بوزدی و بر محکم عمل ایله عمل ایتدی مساجد
بنا ایتدکده عادتی مساجدی تزیین ایدردی
بو ولید مسجد حرامه مرمر دیرک نقل ایدنک و
ساج مزخرف یعنی آلتون ایله تزیین اولنمش
آبنوس اخشاب و الواح ایله مسجد حرامی و بعده
امیر المؤمنین ابو جعفر شام طرفندن یکا مسجدی
آرتوردی آندن امیر المؤمنین مهدی رضی
یوز آلتمش سنه سنده ناسی حج ایتدردکده مسجدی
و کعبه نک اوزرنده اولان ثیابی چیقاردی مسجد

اورتنلمک اولیدوم

زیاده ایتدی

حرامك عمارتنه امر ایتدی و ناسدن اولرین
قیمتی ایله آلوب ییقدی حال بوکه ابو جعفر مسجدده
اولان کولکه‌لری آنجق بر قات قلمش ایدی پس مهدی مرمر
دیرکلر کلمکه امر ایتدی وکمیلر ایچنده شامدن نقل
اولندی حتی دیرکلر جده‌یه ایندریلوب آندن قاکلی ایله
چکوب جده‌دن مکه‌یه کتورلدی و بوزیاده
دن صکره یوز آلتمش درت سنه سنده مهدی
ناسی حج ایتدردی وکعبهٔ مسجد حرامك بر طرفنده
کوردکده کعبه مسجدك بر طرفنده واقع اولوب اورتاسنده او
لماسن مکروه کوردی اورتاسنده اولماسن خوش
کوریب مهندسلری چاغروب کعبهٔ شریفه‌یی مسجد حرامك
اورتاسنه دوشرمکی آنلر ایله مشاوره ایتدکده
وادی سیل ایچون برابر ایتمکه مجال یوقدر

حال بوکه بز قورقاروز تحقیق اطرافمزده اولان
وادی دیلدوکمز قدر اوته کیتمز بونك بری ایله
اردنده اولان اولرده چوق زحمت وار دردیلر
مهدی داخی البته اولمق لازمدر بکاکه حتی کعبهٔ شریفی
مسجدك علی کل حال اورتاسنه دوشورم اکر بیت
المالرده اولان مالك جمیعیسن بو خصوصه
صرف اتسم لایق اولور اول ایسه حاضردر دیدی
پس مهندسلر داخی وادینك اولندن آخرنه وارنجه
اولرك اوزرینه سکولر دیکدیلر آندن صکره سکولرك
اوزرندن ارشونلادیلر حتی بو محلدن مسجده نه قدر یر
داخل اولور و وادی ایچون نه قالور بیلدیلر آندن صکره مهدی
چیقوب عراقه کتدی وماللر قویوب ناسدن اولری هر ذراع
یکرمی بش التونه اشترا اولندی وشامه ومصره آدم

کوندروب مرمر دیرکلر نقل اولندی واولردن صفا یله
وادی راسنده اولان اولری یقدیلر اسکی وادی
لغو اولوب کیدنجه آخیره (وادینک) دندردیلر پس امدی
وادی طرفندن مسجد شریفه زیاده اولنان شیء اوقلکی
مسجدک دیواری موضعندن شمدیکی موضعنه دک یتمش
ارشون یردر اندنصکره بنایه مرمر دیرکلر کتوردیلر
والتونلو ابنوسلر ایله (مسجدک اوزرینی) اورتدیلر حتی کیوز آلتمش طقوز
سنه سنده مهدی وفات ایتدی حال بوکه مسجدک
آشغه سندن حرمک مرمر دیرکلری منتهی اولدوغی محله بنا
ایدنلر منتهی اولمشلر ایدیکی ایله اوغلی موسی امیر المؤمنین خلیفه قلندی
قومه مسجد حرامک اتمامنده ایوب بنا سنده سرعت
ایتدردیلر ازرقی حضرتلری بو ذکر اولنان
مسجد حرامده عمارت اولنوب و بوکونه کلنجه

مسجدده



مسجدده احداث اولنان شیئک جمیعسیدر دیدی
پس الله سبحانه وتعالی جل جلاله حقیقة حاله اعلمدر واول
الله اول وآخرک مبدئیدر امام ازرقی الی هذا
الیوم عمارت واحداث اولنان بودر دیدکی
کندواوانه وعهدنه دک بلکه دخی مقدم اولاندر
والا چراکسه عهدنده واقع اولان عمارت
واحداثدن ماعدا دولت عثمانیه ده داخی
واقع اولمشدر خصوصا مرحوم ومغفور له
سلطان سلیمان خان علیه الرحمة والغفران حضرتلرینک
فرمان شریفلری ایله مسجدک اطرافی تجدیده باشلندقده سلطان
سلیمان فوت اولوب مرحوم سلطان سلیم خان طاب
ثراه زمانلرنده وسعادتلو پادشاه عالمپناه حضرتلری
دولتلرنده بالکلیه تجدید اولنوب الی یوم القیام زوال احتمالی کتمشدر

مطلب فى الخطبة على المنبر بمكة

اما القول فى الخطبة على المنبر فاول من خطب بمكة
على المنبر معاوية ابن ابى سفيان سنة حج فى خلافته واتى
معه بمنبر صغير على ثلث درجات وكانت الخلفاء والولاة
يخطبون على ارجلهم قياما فى وجه الكعبة وفى الحجر و
كان كلما خرب ذلك المنبر يعمر ولا يزاد فيه حتى حج
هارون الرشيد فى خلافته وابن عيسى عامل له فى مصر
فاهدى له منبرا عظيما فى سبع درجات منقوشا ثم
اخذ منبر مكة القديم فجعل بعرفة حتى اراد الواثق بالله الحج
فكتب ان يعمل له ثلث منابر منبر بمكة ومنبر بمنى ومنبر
بعرفة فعملت ووضعت فى مواضعها ثم ان كل الحوادث
من المنابر والابنية العتيقة اندرست وضاعت
وانهدمت وزالت واستقرت التى بنيت من المنابر وغيرها
فى الدولة العثمانية لانها استست على التقوى

وابتغاء

وابتغاء لمرضات الله تعالى فجزاهم الله تعالى بالفردوس
الاعلى وهو الفياض الكريم ونعم المولى رب اجعلنا
من المتقين بمكة الى ان نموت ونحيا بحرمة رسولك
ونبيك المجتبى عليه صلوات الله تعالى اما القول

مطلب فى فضائل الكعبة المعظمة

فى فضائل الكعبة المعظمة ففضل الله تعالى مكة المكرمة
على جميع البلدان وانزل ذكرها فى كتابه العزيز فقال ان
اول بيت وضع للناس للذى ببكة مباركا وهدى
للعالمين فيه ايات بينات مقام ابراهيم ومن دخله
كان امنا وقال رب البيت واذ جعلنا البيت مثابة
للناس وامنا واتخذوا من مقام ابراهيم مصلى و
قال آله ابراهيم واسمعيل واذ يرفع ابراهيم القواعد
من البيت واسمعيل ربنا تقبل منا انك انت
السميع العليم وقال رب البلد الامين واذ قال

ابراهيم ربّ اجعل هذا البلد امنا • وارزق اهله من
الثمرات من آمن منهم بالله واليوم الآخر • وقال ربّ
المسجد الحرام • فول وجهك شطر المسجد الحرام • وقال ربّ
الحرم • اولم نمكّن لهم حرمًا آمنا يجبى اليه ثمرات كلّ
شئ رزقا من لدنّا • وقال خالق الشّعائر • انّ الصّفا
والمروة من شعائر الله فمن حجّ البيت او اعتمر فلا جناح
عليه ان يطوّف بهما • ومن تطوّع خيرا • فانّ الله
شاكر عليم • وقال ربّ المشعر الحرام • فاذا افضتم
من عرفات فاذكروا الله عند المشعر
الحرام • واذكروه كما هداكم • وقال ربّ البيت
العتيق • ثمّ ليقضوا تفثهم وليوفوا نذورهم
وليطّوّفوا بالبيت العتيق • وقال هو تعالى وطهّر
بيتى للطّائفين والقائمين والرّكّع السّجود • وقال



ربّ البلد الحرام • قل انّما امرت ان اعبد ربّ
هذه البلدة التى حرّمها لكم • وقال ربّ النّاس •
فليعبدوا ربّ هذا البيت الّذى اطعمهم
من جوع • وامنهم من خوف • وغيرها من
الآيات الشّريفة • القاطعة السّاطعة • الّتى
انزلها الله تعالى فى شان مكّة • خاصّة بها
وليس لبلد سواها • ثمّ اقرئك بعدها ما جاء عن النبىّ
صلى الله عليه وسلّم فى فضائلها • فعن ابن عبّاس
رضى الله عنه انه قال • قال رسول الله صلّى الله تعالى
عليه وسلّم • ينزل كلّ يوم على البيت مائة
وعشرون رحمة • ستّون للطائفين • واربعون
للمصلّين • وعشرون للنّاظرين • فالّذى يجمع بين
هذه الافعال • ينال مائة وعشرين رحمة •

وفضائل اهلها

مطلب فی الخطبة علی المنبر بمكة

امّا كعبهٔ معظمه ده منبر اوزرنده خطبه اوقوق حقنده
اولان قول • پس بونده اوّل منبر اوزرنده خطبهٔ
ابو سفیان اوغلی معاویه كند وخلافتنده حجّ ایتدوكی
سنه ده بیله سنجه • اوچ قدمه لی بر كوچك منبر كتوروب
اوزرنده اوقدی • حال بوكه خلفا و ولاتك عادتلری
كعبهٔ شریفه نك یوزنده • وحجرده ایاقلری اوزرینه
طوروب خطابت ایدرلردی • آندنصكره منبر اوزرنده
اوقنوب هر بار اول منبر خراب اولدقچه تعمیر ایدوب •
اولكی حالندن زیاده تسنه ایتمزلردی • حتی هارون
الرشید كند وخلافتنده حج ایتدی • ابن عیسی آنك مصرده
عاملی ایدی • هارونه یدی قدمه لی بر عظیم منبر منقوش
هدیه كوندردی • آنی مكّه یه قویوب • آندنصكره مكّه نك
اسكی منبرن عرفه یه تیلدی • بو منوال اوزره ایدی •

حتی كیملك وانقدر حجّ ایتمك استدكده اوچ منبر بری مكّه یه
وبری منی یه • وبری عرفه یه اشلنمكه امر ایتدی •
اشلنوب كتوروب یرلرینه وضع اولندی • آندن
صكره یچمش منبرلر وبنالردن بنا اولنانك جملهسی
اسكیوب • ومحو اولوب ضایع اولدی • ویقلوب
زایل اولدی • ودولت عثمانیه ده منابر وغیری •
بنا اولنان مستقرّا اولدی • زیرا اول بنالر تقوی
اوزرینه بنا اولنوب • والله تعالی رضاسنی طلب ایدوب
یاپلمشدر • پس امدی حق جلّ وعلا تقوی اوزرینه
والله رضاسیچون بنا ایدنلری • فردوس اعلا سیله
جزا لندرسن • حال بوكه اول الله زیاده عطا ایدیجی
وكرم صاحبی در • وكوكجك پادشاهدر • یا رب سن
بزی اولوب ودیریلنجه • مكّهٔ مكرّمه ده متقیلرندن قبل

حتی

بمصانلرا یکده

حضرت رسولك ونبی مجتبانك صلوات الله علیه حرمتیچون
آمین یارب العالمین اما كعبهٔ معظمه نك فضائلی حقنده
اولان قول پس حق سبحانه وتعالی مكهٔ مكرمهٔ جمیع
شهرلرك اوزرینه تفضیل ایدوب وكتاب عزیزنده ذكر
ایدردی دیدیكه ان اول بیت الایه یعنی حق تعالی
عبادت ایچون وضع ایتدوكی وعباده متعبد قلدوغی
بیتك تحقیق اولكیسی بكه ده اولان بیتدر مباركدر یعنی
كثیر الخیر والنفع در بو بیتی حج ایدوب وعمره كتوروب
وایچنده اعتكاف واطرافنی طواف ایدن كمسنه ایچون
حاصل اولان ثواب وتكفیر ذنوب ایچون [دیمکدر] ودخی خلق
عالملره هدایتدر كه قبله لریدر وعبادت ایده جك
یرلریدر بكه مكه ده لغتدر زیرا عرب طائفه سی
بایله میم بیننی تعاقب ایتدرلر نته كم لازب ده لازم

بعضیلر بکه دن اول بیت دیر
شرف جهتندن زمان
جهتندن دکل دیدی
مصححه

ونمطده

ونمیطده نبیط وراتب ده راتم وبونلرك امثالی كلمه
لرده بایله میمك بری برینك محلنده استعماللری كبی وبو بكه
بلد حرامك اسمیدر ازدحام معناسنه در ناس بونده
غالب وكثیر اولدوغیچون وحضرت قتاده دن بیك
الناس بعضهم بعضا روایت اولندی یعنی ناسك
بعضی بعضنه ازدحام ایدر دیمكدر وبكه دن زیرا
بو جبابره جباره‌لرك بوینن قوپیروب ودوكر بو بكه یه بر جبر
ایدیجی قصد ایتمدی الا حق تعالی انی هلاك ایتدی
[بكة] بولفظلردن مشتقدر وبعضیلر بكة بطن مكه نك
اسمیدر دیدی وبعضیلر موضع بیتك وبعضیلر
نفس مسجدك اسمیدر دیدی ومكه بلدك جمله سنك
اسمیدر مكه جمله نك اسمی اولمسی تقویت ایدر كه تحقیق
تباك یعنی ازدحام اولمازلا الا طوافده واقع اولور

وبعضیلر مکه مسجد ومطافك اسمیدر بکه بلدك اسمیدر
حق تعالینك للذی ببکة قولندن اوتوری دنیاده اینتك سبب
نزولی طایفهٔ کفره بیت المقدس کعبه دن اعظمدر
زیرا انبیا هجرت ایتدوکی یردر وارض مقدسه ده
دردیوب ومسلمانلر کعبه اعظمدر دیدکلرینده رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتنه واصل اولدقده خاطر شریفلرینك
تحرکیدر وداخی بوبیتده آیات بینات واردر یعنی علامات
واضحات واردر اول علامتلردندرکه قوشلر اوچرکن
بیت شریفه برابر اولدقلرنده اکیلدکلری کبی وبرنجی
جانورلرك زیانلوسی اولانجق حیوانجقلره حرمده
تعرض ایتمیوب قارشمالری کبی وحق تعالی بوبیت شریفه
برامزلق قصد ایدن جبارلری اصحاب فیل کبی قهر ایتدوکی
کبی وابن عباس حضرتلری آیات بینات مقام ابراهیمدر

یعنی بوبیت مبارك وهدی در
خلق عالمره قبله ومتعبد
اولدوغندن اوتوری ونیز
آیات عجیبه یعنی الله تعالینك
عظیم قدرتنه وبهایتسز
حکمتنه دلالت ایدر
علامات اولدوغندن
اوتوری دیمکدر
اوله
منه

ومشعر

ومشعر حرامدر وصفا ومروه دروركن وحجر وملتزمدر
وداخی آیاتندندرکه قوشلر بری بری اردنجه کیدرکن
حرمه داخل اولدقده ترك ایدر وبیتدن یوقاروا وچماز
الا شفا ایچون اوچر وداخی آیاتندندرکه یغمور کعبه نك
هر کوشه سنه اولسه هر مملکتده اوجزلق اولورا کوبر
کوشه سنه مخصوص اولسه اوجوزلق کعبه نك اول
طرفنده اولان مملکتده اولورا نجق وداخی آیاتندندرکه
یدی سکز کره یوز بیك آدم جمره اترلر وهر کشی یتمش
جمره یعنی اواجق طاشلی آترلر هر سنه الی هذا الیوم
بومنوال اوزره آتیلورکن قطعا تفاوت ایتمیوب
اولکی حالی اوزره کورورسن اما سببی ملکلر جمار مقبوله
آلوب برده دوشمز مقبول اولمیان واقع اولور دیمشلر
اول تقدیرجه قلتنه وجه اولورا ما علی ای حال

هر سنه مقبول اولمیوب واقع اولان ایله تفاوت بولنموغ
کورك ایدی مع هذا تفاوت بوقدر ایلیه آیاتدن ایدکی
مقرردر ودخی آیاتدندرکه بر کمسنه بوکا داخل اولسه
قتلدن امین اولور بعضیلر نار جهنمدن امین اولور
دیمشلر و ابن جریج رضی الله عنه ایدر حضرت عطا به
الله تعالی ومن دخله کان آمنا دیدوکنك معناسی
نه در دیدم هر شی حرمده امین اولور اکر قاتل ایسه ده
حرمدن چیقاینجق قتل اولنماز الا مکر که کندو داخی
حرمده قتل ایتمش اوله اول تقدیرجه حرمده قتل اولنور
اما خارج حرمده قتل ایدوب صکره داخل اولسه
چیقنجهیه دك امین اولور دیوب آندنصکره بو سوزی
دیدوکی وقت ولا تقاتلوهم عند المسجد الحرام حتی
یقاتلوکم فیه آیتنی اوقدی یعنی سز آنلر ایله مقاتله ایتمك

مسجد

مسجد حرام یاننده حتی انلر سزکله مسجد حرام قتنده مقاتله
ایتمینجه دیمکدر بو آیت دلالت ایتدی که قاتل حرمده قتل
ایتمینجه حرمدن چیقمینجه قتل اولنماز ایمش کتب فقهده
مفصلا مصرحدر وبالجمله آیات بیناتدن بری مقام
ابراهیم در مقام مبارك قدملرینك طاشده اثری در
یعنی کعبهٔ شریفه بنا ایدوب طاش قالدردکن اوزرینه
باصدوغی طاشده ایاقلری بریدر یاخود شامدن مکه یه
کلدکده حضرت اسمعیل اناسی این اشغه باشك یویاین
دیدکده اینمجك بو طاشی کتوروب صاغ یاننه قودی پس
حضرت ابراهیم آنك اوزرینه ایاغن قودی حتی حضرت
هاجر باشنك صاغ طرفن یودی آندنصکره طاشی ابراهیم
علیه السلامك صول طرفنه دندروب اول طرفن
داخی یودقده باصوب ایکی قدم شریفلرینك اثری محکم دینلدی

وآیة کریمه ده مقام ابراهیم مبتدا اولوب خبری محذوف
اوله تقدیر کلام منها ای بعض من الآیات مقام ابراهیم
یاخود آیاتدن بدل اوله بدل البعض من الکل اولور
یاخود یالکوز عطف بیان اوله مقام ابراهیمک شانی
ظاهر اولوب وقدرة اللهه دلالتی وابراهیم علیه السلامک
نبوتنه دلالتی قوی اولدوغندن اوتوری نته کم حق تعالی
ان ابراهیم کان امة قانتا دیدوکی کبی بو داخی آیات کثیره
منزله سنده اولمق اعتباریله اوله یاخود آیات کثیره
اشتمالی اعتباریله اوله زیرا ایاقلرینک صخرهٔ صمّاءیه
یک طاشده اثری وکعبینه دک باتمه سی وانبیاء کرام
علیهم السلامک سایر آیاتی باقی اولمیوب حق جل وعلا
بونی ابقا ایدوب وبویله کثرة اعدا ایله بنجه بیک ییل حفظ
ایتمسی بونلردن هر بریسی آیة مستقله در دیمکدر بو عطف

یعنی حضرت ابراهیم واحد ایکن جماعت کثیره دن عبارت اولان لفظ امتیله تعبیر اولندیغی کبی مقام دخی وقعا مذکور ایچون واحد ایکن متعدد منزلهسنده اولدی ح

بیان

بیان اولمغی توحید اوزرینه قراءتی تقویت ایدر ودخی
ومن دخله کان آمنا آیاتدندر یعنی بو داخی جمله مستقله
در وآیاتک بری دخی بودر دیمکدر کرچه کم بوندن مفهوم
اولان بو قوللری جمله مستأنفهٔ ابتدائیه یا شرطیه ایسه
ده لکن بو آیت ومن دخله دیمک قوتنده در ایله حسب
المعنی والمآل مقام ابراهیم لفظی اوزرینه معطوف اولوب
وحال بو خفی دکلدرکی تحقیق اثنین جمعدن برنوع در
اکا بناء آیات بینات دیمش ایکن ایکی شی ذکر اولندی
یاخود آیاتدن ایکیسن ذکر ایدوب ماعداسنک ذکرنی
کثرتنه دلالت ایتسون ایچون طی ایتمکه حمل اولنور وامن دخله
نک معناسی تعرضدن امن در نته کم حق تعالی اولم یروا
ای یسرع الناس من حولهم
انا جعلنا حرما آمنا ویتخطف الناس من حولهم قول
شریفلرنده بویله در حال بوکه بو امن حضرت ابراهیم

یعنی بعضیلرک آیة بینة قراءت ایتدکلری عطف بیان اولدوغنه دلالت ایده دیمکدر

علیه السلام رب اجعل هذا البلد امنا دیو ایتدوکی دعا
سببی ایله در و حضرت عمر رضی الله عنه دن مرویدر که
اکر خطابی قتل ایدنی حرمده بولسم اکا یاپشمز ایدم
حتی حرمدن چیقنجه دیو بیوردی بونک ایچوندر که ابو حنیفه
حضرتلری خارج حرمده بر کمسنه یه قصاص ایله یا ردت
ایله یا زنا ایله قتل لازم کلسه ده قاچوب حرمه صغنسه
اکا تعرض اولنماز نهایت مسکن ویرلمز و ییمك و صو ویرلمز
و اکا بر نسنه صاتلمز که حتی چیقمغه مضطر اوله دیو بیوردی
و دخی رب البیت وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً الآیه دیدی
معناسی بز کعبهٔ معظمهٔ ناس ایچون مثابه قیلدق یعنی
مرجع که انی زیارت ایدنلر و آنلرک امثالی طاغلوب
کتدکدنصکره اکا رجوع ایده جك یر یاخود بر موضع ثواب که
ناس انی حج ایدوب و عمره کتورمکله عوض و اجر حاصل اوله جق

روایت اولندی که قوم لوط حق تعالی هلاک
ایتدکده بونلردن بر کمسنه مکه ده تجارتده ایدی اول
غضبدن بر طاش مکه ده بکلیوب نه کمسنه هلاک
ایتمک استدکده ملائکه حرم [illegible] فالقدیلر طاشه
بوردی نه بردن کلدک ایسه انده کیت بو کمسنه الله
حرمنده دردیدیلر طاش دخی دونب حرمدن طشره
طاشره چقدقده [illegible] ایله کوزلری [illegible]
خی بوکمسنه مصطفی کوردی حرمدن چقدقده
طاش بوکا تیشوب هلاک ایلدی من النفس

محل قیلدق دیمکدر جعل نصب معناسنه اولورسه مثابه جعلك
مفعول ثانیسی اولور اما ابداع یعنی شیء عدمدن وجوده
کتورمك معناسنه اولیجق مثابه مفعولدن یعنی جعلنا البیت
قوللرنده لفظ بیتدن حال اولور وللناس قولنده اولان لام
مثابه نك صفة محذوفه سی اولان کائنة متعلق اوله
اول تقدیرجه معنی بز بیتی ناس ایچون مثابه اولیجی قیلدق
دیمك اولور یاخود جعلنا یه متعلق اوله بو تقدیرجه
معناسی بز بیتی مثابه اولدوغی حالده ناس ایچون قیلدق
دیمك اولور و مثابات دخی قرائت اولندی نواب
استینلرك تعددی اعتباری ایله محلده دخی تعدد اعتبار
اولنوب جمع لفظی ایله مثابات قرائت اولندی و دخی کعبهٔ
شریفه ناس ایچون امن یعنی آمن قلدق نته کم حق تعالینک
حرما امنا قولنده کبی مبالغه ایچون مصدرلك

اسم فاعل موقعنه وقوعی اوزره یعنی زیاده ایله امن اوزرینه
قیلدق دیمك اولور رجلٌ عادلٌ محلنده رجلٌ عدلٌ درسن
زیاده عدل مراد اولمسی ایچون کانه عدل کندو سید ردیمك
اولور یاخود مضاف مقدر اوله تقدیر کلام ذا امن دیمك
اوله معناسی بز کعبهٔ ناس ایچون امن صاحبی قلدق دیمکدر یاخود
حج حاجك قبل الحج اسلدوکی کناهلرینی قطع ومحو ایتدوکی
جیثیتدن بو بیتی بز کندوی حج ایدن کمسنهٔ عذاب آخرتدن
یا حرمدن طاشرده جنایت اید وب حرمه داخل اولانی حرمدن
چیقنجه یه دك عقوبتله تعرضدن امین قلیجی قیلدق دیمك
اولور اسناد مجازی اولق اوزره زیرا بیت حقیقتده امن
اولمز ودخی امن کا ثنا ماکان هر شیئه قیاسیله اعتبار
اولنور جائزدر حتی تحقیق کلب خارج حرمده صیده
قصد وهمت اید رصید آندن قاچوب کلب آردینه دوشوب

قوارکن

قوارکن صید حرمه کرسه کلب اندن فراغت ایدر ابله
اولیجق بو امن ده امن ناس دخول اقلی بله داخل اولور
وحق تعالی واتخذوا من مقام ابراهیم مصلی دیدی اتخذوا
ارادهٔ قول اوزره جعلنا اوزرینه معطوفدر یعنی بز
بیتی ناس ایچون مثابه وامن قیلدوغمز وقت ناسه قلنا
اتخذوا یعنی مقام ابراهیمدن بعضنی مصلی اتخاذ ایدك
دیدك دیمك اولور یا جعلنا نك فاعلندن حال اولور
معناسی بز ناسه اتخذوا دیجی اولدوغمز حالده بیتی مثابه
وامن قلدق دیمك اولور یاخود واتخذوا بنفسه مثابةً
للناس قوللری متضمن اولدوغی امر معطوف اوله کانه
ثوبوا الیه واتخذوا دینله یعنی کعبهٔ بز ناسه مرجع قلدق
اکا رجوع ایدك ومقام ابراهیمدن بعض محلی مصلی یعنی نماز
قیلاجق ودعا اید جك موضع اتخاذ ایدك دیمك اولور

بو محلده امر کرك صریح اولسون کرك کسه حکایتدن فهم
اولنسون استحباب ایچوندر بعضیلر ایکی رکعت طواف
نمازنه امردر دیدی زیرا حضرت جابر رضی الله عنه دن
روایت اولنان شیدن اوتوری که تحقیق رسول الله صلی
الله علیه وسلم طوافدن فراغت ایتدی ایسه مقام ابراهیمه
قصد ایدوب مقام اردنده ایکی رکعت نماز قلدی و واتخذوا
من مقام ابراهیم مصلی آیتنی اوقدی دیدی و بو آیتك سبب
نزولی بودر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت عمر رضی
الله عنهك الن النه آلوب بو مقام مقام ابراهیمدر دیدکده
عمر رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتنه
بونی مصلی ایتمزمیسن دیدی رسول الله دخی بن بوکا
امر اولنمدم دیدی هنوز شمس غایب اولمدی ایدی حتی
بو آیت نازله اولدی مقام ابراهیم نه ایدوکنك تفصیلی نوع ثانیده وارد

بتحقیقده



کچمش در آکا مراجعت اولنه امام نافع ایله ابن عامر لفظ
ماضی ایله واتخذوا قرآءت ایتدیلر جعلنا اوزرینه عطف
ایدوبن یعنی بز کعبهیی ناسه مثابه و امن قلدق و ناس
ابراهیم علیه السلام مکانندن بعضنی یعنی کعبهٔ ابراهیم علیه
السلامك اهتمامی ایچون قبله اتخاذ ایتدیلر آکا نماز قیلور
لردیمك اولور بعضیلر واتخذوا و اذ جعلنا قولندکی
اذده عامل اولان مضمره معطوف اولور و بعضیلر جمله
مستأنفه اولور دیمشلر تفاسیره مراجعت ایدن تفصیلنه واقف
اولور و دخی آله ابراهیم و اسمعیل دیدی و اذ یرفع ابراهیم
القواعد الآیة و اذ یرفع ما قبلنده اولان و اذ قال ابراهیم
قولنه معطوف در و اذ جعلنا قولنده مذکور اولان ایکی
طریقك بریسی اوزرینه و صیغهٔ ماضی یرینه مضارع ذکری
کعبه نك معجزه‌سیا هر حینه خبر ویریجی صورهٔ عجیبه سنی استحضار

ودخی بیتی کعبه نك بانیسی
اسکان ایتدیکیچون

ايچون حال ماضيه حكايتدن اوتوري در قواعد جمع
قاعده در قاعده اساس در ثبات معاسنه قعوددن
صفة غالبه در مقابل قيامدن مجاز اولمق مفهوم ومن خوذر
قعدك الله كبي قواعدك رفعي ايله مراددر اوزرينه بنادن زيرا اشتغال
صورتيني يوقارولق صورتنه نقلدر مرتفع كرچه حقيقتده
قواعدك اوزرينه بنا اولنان در لكن ايكسي بري برى ايله
مجمع وممتزج اولديكاسه شئ واحد اولديلرده كانه قواعد
تمام ومرتفع اولدي وبعضيلر قواعد ايله مراد بنانك
اياقلري در كه هر بر ساف بر قاعده در اوزرينه بنا اولنان
شئيه ايليه بو تقديرجه رفعدن مراد بعضن بعضي اوزرينه
يابمقدر ديوب وبعضيلر قواعدك رفعي ايله مراد بيتك
مقام ومنزله سني عالي طوتب وشرفني اظهار در وناسي حجه
دعوت ايتمكدر ديديلر وبعضيلر بو آيتك معنى سي بيتدن

اياق

اياق باصوب واوتورتمش قواعدي بنا ايله عاليه
ومرتفعه قلدوغي وقت ديمك در ديديلر وآسمعيل
ابراهيم اوزرينه معطوفدر داخي اسمعيل رفع ايدوكي
وقت ديمكدر اسمعيلي ابراهيم عليهما السلامك
عقبينده ذكر ايتميوب مفعولدن يعني لفظ قواعددن
تاخير ايتدوكي آكلاريكه رفعده اصل ابراهيم عليه
السلام اولوب حضرت اسمعيل ابراهيم عليه السلامه
تابع اولدوغي علام ايچون اوله بعضيلر اسمعيل
عليه السلام طاش ويروب حضرت ابراهيم بنا ايدردي
حقيقتده رفع بنا ايدن نكدر ديمشلر وبعضيلر ايكي
طرفدن ايكسي بيله بنا ايدردي ديديلر بو تقديرجه
تأخير ابراهيم عليه السلامك اصالتي اولور ياخود فاعلك
فعلك صدوري حيننده بلا تاخير مفعوله تعلقي ضروري

اولدوغیچون ونفس فعلنك كندودن نفس صدورنده
اصلا آخره اولمادیغیچون مفعولنك شاننه اهتمام لازم
اولماغین آخر اوزرینه تقدیم اولنور وكرچه كم آخر داخی
فاعل اولوب مفعول مذكوره فعلی متعلق ایسه ده زیرا
ذكر اولنانی منافی نسنه فاعل ثانیده یوقدر آنده دخی
ذكر اولنان وجوه موجود ومحققدر ومقرردر رَبَّنَا تَقَبَّلْ
مِنَّا ارادهٔ قول اوزرینه اوله ای یقولان ربنا یقولان الی
قرآت اولندی حضرت ابراهیم واسمعیلدن حال اولمق اوزره
وبعضیلر واِذْ یَرْفَعُ ده كی اِذ ده عاملدر یوقاروده دخی
جمله یه معطوفدر تقدیر كلام ویقولان ربنا تقبل منا
اِذْ یَرْفَعَانِ ای وقت رَفْعِهِما دیمكدر ردیدی وبعضیلر
اسمعیل مبتدا خبری محذوفكه ربناده عاملدر یقول ربنا
كبی ایلیه رافع ابراهیم واسمعیل علیهما السلام اولور

بجی

پس امدی یقول جمله سی حالیت اوزره منصوب اولور
معنی سی ابراهیم قواعدی رفع ایتدوكی وقت حال بو كه
تحقیق اسمعیل ربنا تقبل منا دیر دیمكدر مربوبك صلاحی
اولان شیئك افاضه سندن خبر ویریجی ربوبیت وصفنه
تعرض ایتمه لری مع هذا كندولره مضاف قلمه لری یعنی ربنا
دعا وتضرع ایتمه لری اجابت زنجیرنی تحریك یعنی قبول
اولاجاق دعا قلمقدر وتقبلك مفعولنی ذكر ایتمك بونك
بری ایله ربنا تقبل دعائی قولنده ذكر ایتمشدر بوندن ترككی
دعایه وقرب وطاعاتدن كه صددنده بناء كعبه ده اول
طاعات وقرب جمله سندندر دعانك غیری آنلره ده عام
اولمق ایچوندر اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ یعنی تحقیق جمیع
مسموعاتی كه بزم دعامز داخی اول جمله دندر وكلی معلوماتی
كه جمیع اعمالمزده نیاتمز اول زمره دندر اشیدیجی وزیاده

بيلجي سنسن سن ديمكدر وانك انت السميع العليم جملهسي
دعايي قبول ايتمك اقتضاسنه تعليلدر وتحقيق حق تعالينك
بونلرك نياتنك صحتنه واعمالنك اخلاصنه على تفضلاً
وعدي موجبنجه تقبلي مقتضى ولدوغي حيثيتدندر
يوخسه في الجمله تقبلي مصحح اولدوغي حيثيتدن دكلدر
ديمك اولور ودخي بلد امين مربيسي و مالكي ديدي واذ
قال ابراهيم رب اجعل الآية بو آيت ما قبلنده اولان
واذ جعلنا آيتنه بالذات يا عامل مضمري ايله معطوفدر
نته كم بو قاروقي جمله ده مرور ايلدي رب اجعل هذا
البلد امنا ديمك اي ذا امن او آمنا اهله ديمك اولور
عيشة راضية اي ذات رضى او مرضية مثلو
معناسي بو وادي امين شهرلردن قيل ديمكدر بو دعاسي
حضرت ابراهيمك ابتدا كلدوكنده ايدي اول زمانده
وادي محض ايدي نته كم قصة هاجرده مرور ايتدوكي

اوزره

اوزره كه ابراهيم عليه السلام اني بر اقوب دوندكده حضرت
هاجر اكا برزي بو بلقعده يعني اوتي وصويي يوق ناسي و بناسي
يوق خراب يرده قويوب قنده كيدرسن ديدكده اكا يعني وادي
محض ايدوكنه صريحدر بو كلامدن نصكره حضرت هاجر
دونب ابراهيم عليه السلام ثنية كدايه يعني مكه نك
اوستنده ابطح و منى يولي اوزرنده اولان طاغلر اراسنده
كي يوله برابر اولدقده كعبه نك موضعي اولان وادي يه
قارشو طوروب ربنا اني اسكنت ذريتي بواد الآية ديدكي
داخي تصريحدر وارزق اهله من الثمرات يعني بو بلدك
اهلني انواع يمشلر ايله رزقلندر بو كا يقين بر قريه
قلمغله كه انواع ثمرات آنده حاصل اوله يا خود اراق
جانبلرندن اكا كتوريله بو ايكيسي بيله حالا يوماً
فيوماً متزايددر اولا ده در طائف كه عباس مملكتي ديدكلري يردر

كدى بفتح الكاف والمد هي من اعلى مكة
من طريق الابطح وهو والوادي ذات رمل
على طريق منى على درب المعلى بجنب
المقبرة وكدى بضم الكاف
والقصر والصرف جمع
كدية من اسفل مكة
على درب
اليمن
[illegible]

ابن عباس رضی الله تعالی عنهما انده بر قریه ده مدفوندر
یا نده حضرت رسالت صلی الله علیه وسلمك اولادندن
طیب وطاهر حضرتلری واصحاب کرام وشهداء عظام
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضرتلرندن نجم غفیر واولیاء
الله وصالحین قدس الله ارواحهم دن هر طائفه اسلامیه
دن جمع کثیر مدفوندر کرارا بو اضعف عباد الله وارب
زیارت ایدوب وشهورا اقامت ایتمکله احوالنه کمال
اطلاع ووقوفم اولمشدر وبو قلیلنان دعانك آثار اجابتنی
مشاهده ایتدم که هدی دیرلر بر نیجه قریه لی بر ناحیه سی
واردر انده مکهٔ مکرمه یه بر کونده فواکه ثمرات واصل اولور
بونك فواکه وثمراتی توسط ایدر بوندن یوقارو وادی
قرن وبلاد عباس ووادی لیه واطرافنده اولان
قرانك فواکهی ونباتاتی متاخر اولوب ایکیشر اوچر

کونده

کونده مکه یه واصل اولور وبعض قوی یمشلر خوردنی
زیاده مسافهٔ بعیده دن کلور یُجْبَى إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ
شَيْءٍ آیتنه مظهر اولور ومکه نك آشغه طرفندن کلن فواکه
تقدم ایدوب فواکه ربیعیه وصیفیه وخریفیه یعنی
یاز ویای وکوز یمشلری بر کونده مکه ده جمع اولوب
و نیجه مدت ممتد اولور سببی بودر که بو فقیر باغ و
بساتیننده مشاهده ایتدم که اوچ آی مقداری فاکهه سی
بیتلور کن بر طرفندن چیچك وبرور حضرت ابراهیم
علیه السلامك مظهر دعواتی اولوب ومنظر حضرت
مجیب الدعوات اولمسندن غیری وجهه حمله مجال ملاحظه
اولنمازن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن مرویدر که
تحقیق طائف ارض فلسطین دن ایدی پس ابراهیم علیه
السلام بو دعاء ایتدکده ایسه الله امری ایله حضرت جبرئیل

که نیجه آب و هواسی لطیف بر یره
بو منصور و مسموع ولکدر

اول طائف دیدکلری یری قالدروب حرمه رزق ایچون
شمدیکی یره وضع ایتدی و حضرت زهری رضی الله عنه دن
مرویدر که حق تعالی شام شریف قریه لرندن بر قریه یی حضرت
ابراهیم علیه السلام دعاسی ایچون نقل ایدوب طائف
دیدکلری یره وضع ایتدی دیدی مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قولنده کی مَنْ وارزق اهله دکی اهلدن
بدل بعضدر مَنْ آمَنَ دیوب ایمان کتورنی دعایه تخصیص
ایتدی ایمانک شرفنی اظهار و مرتبه سنی بیان و اهل ایمانک
شاننه اهتمامدن اوتوری قدخی قومنی ایمانه ترغیب و
کفردن منع واردر نته کم حکایه سنده قریش و اهل
کتابدن قریشک غیرلری ترغیب و ترهیب اولدوغی کبی
و مسجد حرام ربتی دیدی فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
بوندغی فاء تولیه یه امر وعد کریم اوزرینه متفرع اولدوغی

ایچوندر

ایچوندر یعنی حق سبحانه و تعالی رسول الله صلی الله علیه
وسلمه تابع اولوب و اولیانی تمییز ایچون مکه دن قبله
بیت المقدسه تحویل ایتدوکن صلوتی بیت المقدسه
قیلورلردی لکن حضرت رسالتک قلب شریفلرینه
دوشوب حق جل و علادن کیرو قبله کعبه یه تحویل
اولنمق توقع ایدرلردی زیرا کعبه حضرت ابراهیم علیه السلام
قبله سی ایدی و مکه مکرمه عربک مفخرلری و مزارلری
و مطافلری اولدوغی ایچون قبله کعبه اولمغله ایمانه
کلملرینی غایت اقتضا ایدوب و یهوده داخی مخالفت
اولدوغی ایچون پیغمبر علیه السلام قبله نک تحویلی ایچون
وحیله نزولنه حضرت جبریله منتظر اولوب جانب سمایه
بقارلر ایدی بو سببله حق سبحانه و تعالی فَلَنُوَلِّيَنَّكَ
قِبْلَةً تَرْضٰيهَا دیو وعده بیوردقلری ایچون فَوَلِّ وَجْهَكَ

اولان فاء بو وعده یه تفریع اولور معناسی چونکه یا محمد شول
مقاصد دینیه که مشیئة الله و حکمة الالهیه موافقدر آنی
قصد ایدوب قبله کبری و کعبه یه تحویل اولنمق رجا ایدرسن
بو سببله اول الله حقیچون اول کعبه یه استقبالی سکا ویرر
و قادر قیلورز دیدکلرینه بناء پس امدی مدار توجه
و معیار اولان وجهکی یا جمله بدنک مسجد حرام جانبنه
صرف ایله دیو امر ایتدیلر بو شول زمانده نازل اولدیکه
رسول الله صلی الله علیه و سلم مدینه یه کلدکدنصکره
اون التی آی بیت المقدس جانبنه نماز قیلوب آخر صلوتلری
بدر غزاسندن ایکی آی مقدم رجب آینده کون هنوز
زوالدن آشدقده بنی سلمه مسجدنده رسول الله صلی الله علیه
و سلم اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اوله
نمازینک ایکی رکعتین قلدقلرنده امر اولنوب مکه ده التون

اولوغه

اولوغه قارشو نماز ایچنده دوندیلر ارلر خاتونلر یرینه و
خاتونلر ارلر یرینه تحویل اولنوب باقی ایکی رکعتی کعبه یه
قارشو قیلوب اول مسجده مسجد قبلتین دیو اد ویردیلر
و دخی رب الحرم دیدی اَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا الآیه
بو آیتک سبب نزولی حارث بن عثمان بن نوفل بن عبد مناف
حضرت پیغمبر علیه السلامه کلوب یا رسول الله بز بیلورزکه
تحقیق سن حق اوزرینه سن لکن قورقارزکه اکر سکا
تابع اولوب عربه مخالفت ایدرسک حال بوکه قاچوب
و قاچورمغه قادر اولمازز تابتجه حاضر لقمه یوز بزی
نهب و غارت ایدرلر دیدکده حق تعالی بونلرک اوزرینه
رد ایدوب بونلری عصمت و حفظ ایدوب و مکانلرینی
بیت حرام حرمتنه حرم ذا امن قلمدق محا ایله حرکه
اطرافنده عرب کوکسن کروب ویری یرینه معاونت

ایدرلر حال بو که کیرو بونلر آمنین در ایله بونلر بوته عبادت
ایدوب عبده اصنام ایکن نهب وغارتدن قورقارلر
آمنلردر حرمة بیته حرمة توحیده صنم ایدوب عبده الله
اولدقدنصکره نه کیفیتله قورقارلر دیو جواب ویردی
یُجبی الیه یعنی اکا جمع وحمل اولنور ثمرات کل شیء یعنی هر
جانبک یمشلری چکلوب کلور یجبی الیه جمله سی حرم ایچون
صفة اخریدر طعاملرینک انقطاعی ایله بو اهالی مکه
متضرر اولمق وهمی احتمالنی دفع ایدیجیدر رزقا من
لدنا لدن ظروف مبنیه دندر عند معناسنه در رزقا
مصدردر یجبی معناسنی تاکید ایدیجیدر یاخود ثمرات
اضافه ایله متخصص اولدوغیچون رزق مرزوق معناسنه
اولمق اوزره ثمراتدن حال اولوجیدر یعنی هر جانبک
ثمراتی حرمه جمع وحمل اولنور بزم قتمزدن رزقیت ایله

یاخود

یاخود هر ناحیه نک ثمراتی بزم قاتمزدن مرزوق اولدوغی
حالده حرمه جمع اولنور دیمک اوله ودخی خالق الشعایر
دیدی إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللّٰهِ الآیه صفا
ومروه مکه معظمه ده ایکی جبلک آدیدر واقلکی حالنده اعتبارا
لکن حالا هر طرفی واوزرلری اولرا اولماغله جبلیتی مشاهده
اولنور دکل بر ر محل مرتفعلردر شعائر شعیره نک جمعیدر شعیره
علامتدر من شعائر الله دیمک الله تعالی یه عبادت
ایده جک یرلرک علامتلرندندر فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ
پس امدی شول کمسنه بیت الله حج ایلسه یا عمره کتورسه
دیمکدر حج لغتده قصده واعتمار زیارته دیرلر مطلقا
لکن شریعتده وجه معروف اوزره قصد بیته وزیارت
بیته غالب قلندیلر حین اطلاقده قصدین معهودین
ومعروفینه تبادر اولنور ایله اولسه بو قصدلری

ایدن کمسنه اوزرینه مروه ایله صفایی طواف ایتمه ده
ذنب وکناه یوقدر ان یطوف دیمکدر دینلمدی تفعّل صیغه سی ایله
ایراد اولندی زیرا اصلی یتطوّف در تا طا یه قلب اولنوب
طا طاده ادغام اولنوب یطّوّف اولمشدر بو صیغه نك
فائده سی طائفك حتی طوافده تکلف ایدوب یعنی نفسنه
کوج ایدوب وقدرت وهمتنی صرف ایتمك ایدوکن اعلامدر
بو طواف بزم قاتمزده واجب امام مالك ایله شافعی رحمهما الله
قتلرنده رکن در حرج در بو ایکیسنی طوافده جناح اولمیق ایله
ایرادی بونك بری ایله یعنی مع هذا کنهی طوافده مخیر اولماغی مشعر ایکن
شول شبهه دن اوتوری درکه زمان جاهلیتده صفا او
زرنده بر بوت واردی اکا اساف دیرلردی ومروه او
زرنده بر بوت واردی اکا نائله دیرلردی صفا ایله مروه
بینن سعی ایتدکلرنده آنلره اللرین وبوزلرین سوررلردی



پس اسلام کلوب اصنام صِنمد قدم مسجدن قاچوب صفا
ومروه اراسنی طواف ایتمکه مسلمانلر زحمت چکر اولدقلری
ایچون در عقب بو آیت نازل اولدی وبعضیلر طواف
سنت دردیدیلر بونی ابن مسعود رضی الله عنه حضرتلرینك
فلا جناح علیه ان لا یطوف بهما قرائتی تقویت ایدر ومن
تطوع خیرا یعنی بر طاعت وعبادت اشلسه کرك فرض
کرکسه نافله یاخود حج یا عمره ویا طوافدن هرنه که اوزرینه
فرض اولمشدر آنك اوزرینه زیاده بر خیر اشلسه تحقیق
الله تعالی شاکردر یعنی طاعته جزا ویریجی در جزادن شکرله
تعبیر اولندی عباده احسانده مبالغه دن اوتوری خیرا مصدر
محذوفك صفتی اولمق اوزره منصوبدر ای تطوعا خیرا
دیمکدر یاخود جاری حذف ایدوب فعلکا ایصال اولنمق
اوزره منصوبدر اصلی ومن تطوع بخیر اوله یاخود بر معنای

مقابله

نعلی تضمین ایتمك اوزره منصوب اوله یطوع داخی قراءت
اولندی اصلی یتطوع اوله یطوف کبی ومن یتطوع بخیر
داخی قراءت اولندی علیم در یعنی هرشیئه علمی مبالغدر
اعمالکوزك مقادیرینی وکیفیتلرینی بیلور واجرلریکوزدن
برشی نقص ایتمز وفان الله قولی ومن تطوع شرطنك جوابی
علت در وجوابنك مقامنه قایم درکانه ومن تطوع خیرا
جازاه الله تعالی واثابه فان الله شاکر علیم دیمکدر وداخی
رب المشعر الحرام دیدی فاذا افضتم من عرفات الایة یعنی
قچان سز نفسوکزی مجموعة عرفاتدن دفع ایدوب کیرو
دوندوکز ایسه پس امدی الله تعالی یی ذکر ایدك
لبیك دیمکله ولا اله الا الله دیمکله ودعایله وبعضیلر
قتنده اختشام وتیسو نمازلرنی جمعله ذکر ایدك دیمکدر
افضتم انفسکم من عرفات در اصلی مفعول حذف اولندی

رتنه کم

انتنا. کم دفعته من البصرة ده حذف اولنوب ده دفعت دیلدکی
کبی بو آیة کریمه ده دخی انفسکم حذف اولنوب افضتم من
عرفات بیورلدی عرفات موقف مبارکك اسمیدر
جمع درازرعات تسمیه سی کبی تسمیه اولندی بونده علیت
وتانیث وارایکن لا ینصرف اولمیوب نیچون کسر وتنوین داخل
اولدی دیو سؤال اولنورسه تأنیثی جمع ایچوندر صرفه
مانع دکلدر انجق کندودن اولکی الف ایله علامة جمع اولور
اسمی صرفدن منع ایدر تقدیر کلام تاء تانیث جائزدکلدر
الا تا جمع اولیان یرده جائزدر نته کم کشافده بویله جه ذکر ایتدی
وبو موقف حجاجه عرفه دیو تسمیه اولندی زیرا بو محل
ابراهیم علیه السلامه وصف اولندی ایدی کوردوکی
وقت آنی بیلدی یاخود جبریل علیه السلام ابراهیم علیه
السلامی مشاعرده دور ایتدوردکن عرفاتی کوستردکده

حضرت ابراهیم بلدی دیدی یاخود حضرت آدم وحوا
علیهما السلام عرفه ده بولشوب بری برینی بلدیلر و
یاخود ناس عرفه ده بیلشورلر بو معنایی معرفت وجهندن
اوتوری عرفه دینلمش اوله ومبالغة بوکا عرفات دینلدی
بو اسماء مرتجله دندر یعنی قبل العلمیة موضوع اولمیان
اسملردندر الا مکر که اول عارفک جمعی قلنه ایلیه قبلها
موضوع اولنمش اولورلر و بو آیتده عرفاتده وقفه نک وجوبنه
دلیل واردر زیرا افاضه اولمازلر الا وقوفدن صکره اولور
وافاضه ایسه بو آیت شریفه ده نصکره ثم افیضوا قوللری
ایله مأمور بهادر بو امر مقتضاسی وقفه واجب اولمش
اولور و دخی پیغمبر حضرتی صلی الله علیه وسلم حج عرفه در
پس هر کم عرفه یه یتشسه حجه یتشمش اولور دیدوکی وجوبنه
دال اولور و یاخود افاضه مأمور به اولان ذکره مقدمه در

دیدیلر

80

دیدیلر اما بونده نظر واردر زیرا ذکر واجب دکل و بو ذکره
امر مطلق ده دکلدر افاضه ایله مقیددر یعنی قچان عرفاتدن
افاضه ایتدوکزده الله تعالی یی مشعر حرام یاننده ذکر ایدک
دیمکدر دینیلدی و مشعر حرام بر طاغدر که امام حاج آنک
اوزرنده وقفه ایدر کیجه نک آخر جزندن فجرک جزء اخیرنه
دک وجه مسنون بودر و بو جبله ضم قاف ایله وفتح زا ایله
قزح داخی دیرلر قازح دن معدولدر مرتفع معناسنه در
عدل علمیتدن اوتوری لا ینصرف در و بعضیلر بو مشعر حرام
عرفاتک مأزمینی یعنی ایکی طاغ اراسنده اولان طار یوللری
بینی ایله ضم میم ایله وفتح حا ایله وکسر سین ایله محسر وادیسی
بینیدر دیدیلر اما قول اقوی حضرت جابر رضی الله عنه
روایت ایتدوکی شیء تقویت ایدر اول شیء تحقیق رسول الله
صلی الله علیه وسلم وقتا کم صباح نمازن مزدلفه ده آخر

مأزم میمدن صکره همزه ایله وکسر زا ایله ایکی طاغ اراسنده طریق مضیقه دیرلر

ليلك قراكولغنده قلدى ايسه ناقه سنه بنوب مشعر حرامه
كلدى وآنده دعا وتكبير وتهليل ايتدى وتمام آيدنلق اولنجه
وقفه ايدوب كتمدكى در مشعر الحرام قفى ديمكك معناسى كندوقيه
متصل ويقين اولان يردر بونده وقوف افضلدر بو خصه
مزدلفه نك جمله سى موقفدر الا وادى محسردن كلن
ومزدلفه نك حدى عرفه دن طاغلر ايله اراسنده اولان
شعبه لردن يعنى قويتى وطراجق يرلردن يمينا ويسارا
وادى محسر وارنجه دك ومناسك فارسيده محسرك
باننده ايكى كوجك طاغجغزلر بنه وارنجه دردين كرمانى
مأزمى عرفه دن مازمى محسره وارنجه دردى ديدى بر روايتده
قرنى محسره وارنجه دريمينا وشمالا ديدى مأزمان وادى
محسردر مزدلفه دن صول جانبنده در محسر مزدلفه دن
دكلدر ومزدلفه يه مزدلفه دينلدى تسمية المحل باسم الحال



زيرا الحجاج بو محله حلول ايدوب بونده الله تعاليه ازدلاف
يعنى اجتماع وتقرب ايدرلر بوندن اوتورى اوله يا حضرت
آدم حوا انايه بونده ازدلاف يعنى يقين اولديغيچون
اوله بوكا مشعر حرام دخى وجمع ديمشلردر فبعد اللتيا
والتى بو مشعر حرام قتنده تلبيه وتهليل ودعا ايله الله
تعالى يى ذكر ايدك ودخى سزه تعليم ايتدوكى كبى يا تعليم
ايتمك لكندن اوتورى الله تعالى يى ذكر ايدك وياسزه
هدايت حسنه ايله مناسككه ومناسككز غيره هدايت
ايتدكى ويا هدايت ايتمككى او زره ذكر حسن ايله الله
تعالى يى ذكر ايلك ديو امر ايتدى ودخى رب البيت
العتيق ديدى ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ الآية يعنى وسخلرينك
ازاله سنى قضا ايتسونلر يا ازاله سنى محكم ايتسونلر
احرامدن احلال وقتنده تقدير كلام حج وعمره يه

احرام لندکدن صکره ترکنه مأمور اولدقلری اشیاء
مباحه بلکه مسنونه و مستحبه نك احرام ایچون
فعلندن منع اولنوب تأخیر ایتمشلردی افعال حج
وعمره‌یی ادا ایدوب ایام نحرده قربانلری اوزرینه حق
جل وعلانك اسمنی ذکر ایدوب وذبح واکل ایدوب وفقرایه اطعام ایتدکدن
صکره زمان احرامده تحصیل اولنان وسخلرك وکیرلرك
ازاله‌سن قضا ایتسونلر که احرام ایچون وقتنده ایده
مدیلردی یاخود ازالهٔ بیقلارین وطرنقلارن کسمك
ایله وقولتوغن یولغله وقاسغن قازیمق ایله احرامدن
چیقاجق زمانده تحکیم ایتسونلر دیمك اولور ولیوفوا
نذورهم ولیوفوا فتح واوله وتشدید فا ایله دخی
قرائت اولندی ودخی حجلرنده فعلی جائز وحلال اولنان
ایلکلردن نذر ایتدکلری شیء وبرسونلر وبعضیلر موجب

حج

حجی ادا ایتسونلر دیمکدر دیدیلر ودخی هر شیئی آنکله
تمام اولور طواف رکنی که اکا طواف زیارت دیرلر
دقت واهتمام ایله طواف ایتسونلر بیت عتیقده وبو
طواف ایله مراد طواف وداع دیدیلر بعضیلر بالبیت
العتیق ای القدیم دیمکدر زیرا ناس ایچون اول وضع
اولنان بیت بودر یاخود جبر ایدیجیلر مسلط اولمقدن
آزاد اولمش دیمکدر زیرا هر کیم جبابره‌دن بونی یقمق
قصدنه بوکه سفر ایتمشدر حق سبحانه وتعالی آنی
هلاك ایتدی اما حجاج ثقفی نك قصدی دکل ایدی
الا ابن زبیر حضرتلرینی چیقارمق ایدی یوخسه بیت
شریف اوزرینه تسلیط دکل بلکه بیتی کندو مرادی اوزرینه
عمارت ایدیکه میسر اولدی ودخی اول الله تعالی
دیدی وطهر بیتی للطائفین الآیة یعنی ویطهر بیتی

من الاوثان دیمكدر. آیتك اولی وَاِذْ بَوَّأْنَا لِاِبْرَاهِيمَ مَكَانَ
الْبَيْتِ اَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا در. وطهّر بيتي معناسنه اَنْ لَا
تُشْرِكْ بِي يه معطوفدر. معناسی یا محمد مكان بيتی ابراهيم
عليه السلامه بز عمارت وعبادت ایچون اكا مرجعت
اولنور. بز مرجع ومعبد قلدق وغمزی سن ذكر ایله. كه كفره
ومنافقين متنبه اولوب ومترغب ومترهب اولسونلر.
كه بز بونی بویله ایلدك. عبادتده بكا بر شیء اشراك اولنميه
وطواف ونماز قلانلره بنم بيتمی پوتلردن ووسخ ونجاست
لردن تطهير وتنظيف ايليه ديمكدر. للطائفين و
للمصلين دينلدی. اركان صلوتله تعبير ايتدی يعنی والقائمين
وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ دينلدی. بو اركان صلوتدن هر بری
مستقل تطهير اقتضا ايتدوكنه دلالت ايچون اولمق
موجوددر. بو قندهكی جمله سی جمع اوله. و داخی بالله يشرك

داخی

داخی قرائت اولندی. و داخی رب البلد الحرام دیدی
اِنَّمَا اُمِرْتُ اَنْ اَعْبُدَ الآية. يعنی پيغمبر عليه السلام ناسه
احوال مبدأ ومعادی بیان. وقیامتده اولاجقلری شرح
ایتدکدنصکره بونلره بویله دیمکه امر اولندی. دعوت
دینامرندن اصلا نسنه قالميوب اتمام ايدوب بوندن
صكره الله تعالی يه عبادته اشتغال ومراقبه يه توغل
واستغراق ايتمكدن غيری بر مصلحت قالمدوغنه تنبيهدر
او توری تنبيه ايسه حضرت پيغمبر عليه السلام عبادته
مشغول اولوب قطعا كندولرك كفر وايمانلری وصلاح
وفسادلری ايله مقيد اولميوب وقايرماسی بونلر
امور نفسلرنده اهتمام ايدوب و پيغمبر حضرتلری بونلری
ايمانه دعوتده محكم دقت ايتمكدن شك سز بونلری ايمانه
كتوردر. برنسنه اظهار ايدر ديو توهم داخی ايتميوب

واحوالنّی تدارکه مشغول اولوب وآیات باهره‌نی
مشاهده ایتدکلری شیده تدبّر وتقیید جانبنه توجّه ایتمکلك
اوزرینه بونلری حمل ایتمك ایچون درکه رسول الله صلی
الله علیه وسلّم بونلره بن امر اولندم الّا حق تعالی حضرتلری
تحریم ایتدوکی بو بلده نك ربّنه عبادت ایتمکه امر اولندم
دیدی بلده مکّه معظّمه در حق جلّ وعلا کندولره مضاف
قلدوغی مکّه نك شاننی تعظیم وقدرنی توقیر ایچوندر
وکندولر تحریم ایتدکلرندن ذکر مکّه تشریفه نصکره تشریف
وتعظیم اردنجه تعظیم در بونك برکاتیله عبادتنه امرك
سببنه وامره امتثالك موجبنه اشعار وخبردار قلمق
واردرنته کم حق تعالینك فَلْیَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَیْتِ الَّذِی
الآیة قولنده اولان کبی که بو محلّك عقبنده تفصیل اولنور
وبو بلدۀ محرّمه ده اشلدکلری قباحتلرك نهایتنه اشارت

واردر

واردرکه بو بلدۀ محرّمه ایکن اوتنی بیچوب واغاجنی کسوب
وصیدنی قاچوروب وجمیع جهاتله بونده الحاد مراد
ایدوب بو مراد اوزرینه فسق وکذبك وحقدن
رجوعك غایت شدیدنه وانواع الحادك اشنعنه تعاطی
اوزرینه مستمر اولدیلر شول زمانده که بو بیت شریفك
ربّنه عبادتی ترك ایدوب وبونده پوتلر نصب ایدوب
عبادت اوثانه اعتکاف ایتدیلر قاتلهم الله ودخی
ربّ النّاس دیدی فَلْیَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَیْتِ الَّذِی
أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ یعنی پس کندولری
آچلقدن طویروب وقورقودن امین ایدن ربّ
هذا البیته عبادت ایتسونلر دیمکدر فَلْیَعْبُدُوا ده کی فاء
کلامده اولان معنای شرطه جواب در زیرا معناسی
تحقیق الله تعالی نك نعمتلری اوزرلرینه بی حددر

اكر سائر نعمتلری ایچون عبادت ایتمزلر ایسه باری بو
نعمة جلیله ایچون بو بیتك ربنه عبادت ایتسونلر كه
اول نعمت سببی ایله الله تعالی آنلری اطعام ایلدی
نعمت بو آیتك یوقاروسنده مذكور اولان رحلة شتا
وصیفدر كه حق تعالی بیت شریفنك قوكشیسی و حرمنك
اهلی و والیلری اولمق واسطه سی ایله قریش قیشن ایله
یمنه و یازین ایله شامه سفر ایتدكلرنده امترآء و اتجار جلب
و نفع ایتدیروب و رحلتلرنده آمنین قیلوب بو ایكی رحلت
ایچون آجلقدن قریشی اطعام ایتدی اول آجلق كه
بو رحلتلردن اول مبتلا اولمشلردی بعضیلر بو آجلقدن
مراد شول قحطدر كه قریش آنده جیفه لر و كمكلر یمشلردی
و دخی شول خوفدن كه آنك قدرنه مقادره اولنمز بر
عظیم خوف ایدی اول كه خوف اصحاب فیل و یا بیلرنده

سفر

سفر ایتدكلری یرلرده نهب و غارت اولنمه لری خوفی ایدی
و بعضیلر مرض جذام خوفی ایدی كه بلدلرنده آنلره بو
مرض اصابت ایتمزدی بو مقوله اهوالدن امین قیلن
ربنه عبادت ایتسونلر دیمكدر و بالجمله بو ذكر اولنان
آیات شریفه و حقی باطلدن و كفر ایماندن فارقه
و قاطعه باهره كه حق تعالی آنی مكۀ مكرمه حقنده ایندروب
مكه شریف تفضیل ایدوب بو آیاتی مكۀ مكرمه یه مخصوص
قیلوب مكه دن غیری بر بلدك حقنده داخی بو مقوله آیات
ایندرمدی آمدی مكۀ مكرمه نك عظمت و شانی
و محل و مكانی و ابتدآء حالی و نهایت مآلی و مرتبۀ
شرف و اعزاز و اكرامی نه ایدوكنی بو آیات ربانیه
و بینات سبحانیه و آثار الهیه قوتندن مستنبط و متبینه
اولدك ایسه بو آیاتدن صكره مكه نك و اهلنك فضائلی

حقنده حضرت پیغمبر علیه السلامدن صادر اولان دررصدف

بحر فیضیه و احادیث شریفه و اخبار نبویه‌نك سكاقرات

ایله پس امدی اول حضرت ابن عباس رضی الله عنهما دن مرویدر

دیدیكه رسول الله صلی الله علیه وسلم هر كون حق سبحانه

و تعالینك دریای رحمتندن بیت الله الحرام اوزرینه یوز

یكرمی رحمت نازله اولوب التمشی بیت شریفی طواف ایدنلره

و قرقی بونده نماز قیلانلره و یكرمیسی مكه یه بركت

نظر ایدنلره ویریلور پس شول كشی كه بو افعالك

جمله‌سن جمع ایده یوز یكرمی رحمتك هپیسن

احراز ایدوب بو مقوله نعمت عظمایه واصل

اولور علی الخصوص هر طایف و مصلی دو

بصرده ضروری مقابله نظرده تعیین

اولنان یوز یكرمی رحمتی داخی تحصیل مقرردر

وروى

مطلب في النظر الى الكعبة

وروى عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال النظر الى

الكعبة عبادة ومن نظر الى البيت نظرة ايمانا واحتسابا

غفر له ما تقدم من ذنبه وفي رواية من نظر الى البيت

من غير طواف ولا صلوة تطوعا فذلك افضل من عبادة

سنة صيام نهارها وقيام ليلها وعن النبي صلى الله عليه وسلم

انه قال من جلس مستقبل القبلة ساعة واحدة ايمانا واحتسابا

بالله ولرسوله وتعظيم القبلة كان له مثل اجر الحجاج والمعتمرين

والمجاهدين والمرابطين في سبيل الله وان الله عز وجل

ينظر الى خلقه كل يوم ثلثمائة وستين نظرة فاول من

ينظر اليه اهل حرمه وامنه فمن رآه طايفا غفر له و

من رآه قايما غفر له ومن رآه جالسا مستقبل القبلة

غفر له فيقول الملائكة الهنا وسيدنا ما بقي الا

النائمون فيقول الله تعالى الحقوهم بهم فهم جيران بيتي

الا وان اهل مكة اهل الله وجيران بيته الحرام و
هم حملة القرآن وهم اهل الله وخاصته وعن النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم انه قال قد وعد الله تعالى
هذا البيت ان يحجه كل سنة ستمائة الف فان
نقصوا اكملهم الله تعالى بالملائكة وان الكعبة
تحشر كالعروس المزفوفة من حجها يتعلق باستارها
حتى تدخلهم الجنة وقال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم اربع مداين في الدنيا من الجنة
مكة والمدينة وبيت المقدس ودمشق وان مكة
والمدينة لينفيان خبثهما كما ينفي الكير خبث الحديد
وروي عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
انه حين خرج من مكة وقف على الحزورة و
استقبل الكعبة وقال والله اني اعلم انك احب

ارض

وروى عن ابن عباس رضي الله عنهما انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لمكة المكرمة ما اطيبك من بلد واحبك الي ولولا ان قومي اخرجوني منك ما سكنت غيرك رواه الترمذي

ارض الله الى الله وانك خير بقعة على وجه الارض
واحبها اليه تعالى وقال رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم اول من طاف بالبيت الملائكة
قبل ان يخلق الله تعالى آدم عليه الصلوة والسلام
بالفي عام وما من ملك يبعثه الله تعالى من
السموات الى الارض في حاجة الا اغتسل
من تحت العرش وانقض محرما فيبدأ ببيت الله
تعالى ويطوف به اسبوعا ثم يصلي خلف المقام
ركعتين ثم يمضي لحاجته وما بعث به وما من
نبي هرب من امته الا هرب الى مكة المكرمة
حرسها الله تعالى فعبد الله تعالى عند الكعبة
حتى اتاه اليقين وهو الموت وان حول الكعبة
قبر ثلثمائة نبي صلوات الله عليهم اجمعين وما بين الركن

اليماني والركن الاسود قبر سبعين نبيا كلهم
قتلهم الجوع والقمل وقبر اسمعيل وامه هاجر
عليهما السلام في الحجر تحت الميزاب وقبر
هود ونوح وشعيب وصالح عليهم الصلوة و
السلام بين زمزم والمقام وما على وجه الارض
بلدة وفد اليها جميع النبيين والملائكة والمر
سلين وصالح عباد الله من اهل السموات
والارضين الامكنة المكرمة وما على وجه
الارض بلدة يرفع الله تعالى فيه الحسنة الواحدة
بمائة الف حسنة الامكنة المكرمة وما
على وجه الارض بلدة فيها شراب الابرار ومصلى
الاخيار الامكنة المكرمة وما على وجه الارض
موضع يوجد فيها الطواف والعمرة والحج الامكنة

وداخی

مطلب في النظر الى الكعبة بالبركة

وداخی پیغمبر صلى الله عليه وسلم دن مرویدر کم
کعبهٔ شریفه یه نظر عبادتدر هر کم اکا اعتقاد
وثواب رجاسنه برکره نظر ایلسه جمیع کچمش کناهلری
مغفرت اولنور وروایة اخریده برکمسنه طوا
فسز ونافله نمازسز بیت شریفه نظر ایلسه بو
نظری کوندزی صیام وکیجه سی قیام اوزره برسنه
نك عبادتندن افضلدر دیو بیوردیلر وداخی
پیغمبر علیه السلام حضرتلرندن مرویدر کم برکمسنه
قبله یه قارشو الله ورسولنه ایمانا واحتسابا وقبله
تعظیما بر ساعت اوتورسه اول کمسنه ایچون حج
ایدنلرك وعمره کتورنلرك والله یولنده مجاهده و
مرابطه ایدنلرك اجری وثوابی کبی اجر وثواب ویرله
وداخی تحقیق حق تعالی هر کون خلقنه اوجیوز التمش

کره نظر ایدر. اول نظر ایتدوکی اهل حرمی وامنی
در. پس امدی شول کمسنه که طواف ایدر کورسه
انکیچون مغفرت ایلر. وشول کمسنه که قیام ایدر کورسه
انکیچون مغفرت ایدر. وشول کمسنه قبله یه قارشو او
تورر کورسه اکا داخی مغفرت ایدر. ایله اولیجق ملکلر
ای ربمز الهمز وسیدمز قالمدی الا نائملر قالدی یه
دیدکلرنده حق سبحانه وتعالی داخی اول نائملری دخی
مغفرت اولنانلره الحاق ایدرکه آنلر بنم بیتمك
قوکشیلریدر دیو بیورردلر. آکاه ومتنبه اولك که
تحقیق اهل مکه اهل الله در. وبیت حرامنك قوکشیلریدر
وحافظ کلام الله در. حال بوکه کلام اللهی بیلوب
وحفظ ایدنلر الله تعالینك اهلی ومخصوصلریدر.
وحضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمدن مرویدرکه

تحقیق

تحقیق حق سبحانه وتعالی بو بیت شریفی هر سنه التی
یوز بیك کمسنه حج ایتمك اکسك اولورسه ملکلر ایله
تکمیل ایتمك وعده ایلدی. ودخی تحقیق کعبه مکرمه
یوم قیامتده کوکیه یه احضار اولنمش کلن کبی حشر اولنور.
هر کیم که بو کعبه یه زیارت ایدوب وحج ایتمشدر. او
رتوسنه یاپشه حتی کعبه آنی جنته ادخال ایلیه دیو
بیوردی. ودخی رسول الله صلی الله علیه وسلم
دنیاده درت شهر جنتدندر. بری مکه مکرمه وبری
مدینه منوره. وبری بیت المقدس. وبریسی دمشق
دردیدی. وحال بوکه تحقیق مکه ومدینه ایچلرنده
مردار وقبیح اولنلری چیقاروب کیدررلر نته کیم کورك
دمورك مرداری ویرامزنی کیدردوکی کبی دیو بیوردی.
ودخی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتندن

مرویدرکه تحقیق رسول الله مکهٔ مکرمه دن خروجی
زماننده حزوره اوزرینه طوروب حزوره کوجک طاغ
دیمکدر حالا صفا ومروه کبی آنك داخی اوزرینه
بنا اولنوب وقلع وقطع اولنوب آنجق محلی قالمشدر
حتی مسجدك جانب یمنی سنده برمناره واردر اذان صحیح که
تمام وقت داخل اولدقده اوقنان اذاندر اول
مناره ده اوقنوب اکا منارهٔ حزوره دیو تسمیه
ایدوب ذیلنده اولان قپویه داخی باب حزوره دیرلر
یعنی زمان شریفلرنده اول طاغك اوزرینه چیقوب
کعبهٔ شریفه یه استقبال ایدوب اول الله تعالی
حقیچون تحقیق بن بیلوربن که تحقیق سن الله تعالی
حضرتنه یرلرینك غایت سوکلوسی سن وداخی تحقیق
سن وجه ارضده اولان بقعه لرك خیرلوسی والله تعالی اعلم

اجرت



احب واحسنی سن دیو بیوردی وداخی حضرت رسالت
صلی الله علیه وسلم حق سبحانه وتعالی آدم علیه السلامی
خلق ایتمزدن ایکی بیك ییل اول بیتی اول طواف ایدن
ملائکه علیهم السلام در وحال بوکه حق جل وعلا
سمواتدن یره برحاجت ایچون برملك کوندرمز الا
اول ملك عرش اعظمك آلتنده غسل ایدوب ومحرما
اینوب بیت الله ایله تبرکا شروع وابتدا ایدوب وبیت
شریفی یدی کره طواف ایدوب آندن مقام ابراهیم آردنده
ایکی رکعت نماز قیلوب آندنصکره حاجتنه وکوندرلدکی
مصلحته کیدردیو بیوردیلر وداخی بر نبی امتنك
بلا وجفاسنه وکفرلرینه تحمل وطاقت کتورمیوب قا
چیوب لا مکه یه قاچمشدر وکندویه یقین یعنی موت کلنجه
کعبه قتنده حق جل وعلا حضرتنه عبادت ایتمشدر وتحقیق

حالده بودر که کعبه اطرافنده اوچیوز نبی قبری
واردر و کعبه نك کوشه لرنده برینه
رکن یمانی و برینه رکن اسود دیرلر که حجر
اسود آنده بنا اولنمشدر بو ایکی رکنك ارا
سنده یتمش نبی قبری واردر که جمله سی آجلق
و کهله سبیی ایله قتل اولنمشلردر وحضرت
اسمعیل و اناسی هاجر علیهما الصلوة والسلام
قبرلری آلتون اولوغ آلتنده حجر یعنی حطیم
ایچنده در وحضرت نوح و هود وشعیب
وصالح علیهم الصلوة والسلامك قبرلری
زمزم ایله مقام ابراهیم علیه السلام اراسنده
دردی بو بیوردیلر و دخی وجه ارضده برشهر
یوقدر که جمیع پیغمبرلر وملکلر و مرسللر

وحق

وحق تعالی حضرتینك سموات وارضین
اهلندن صالح قولی اکا ارسال اولنمش
اولا الا مکهٔ مکرمه واردر و دخی وجه
ارضده برشهر یوقدر که آنده حق تعالی
بر عمل صالحی یوز بیك عمل صالح یرینه
قبول ایلیه الا مکهٔ مکرمه واردر حرسها
الله تعالی و دخی وجه ارضده برشهر یوقدر که
آنده شراب ابرار و مصلای اخیار اوله
الا مکهٔ مکرمه واردر شراب ابراردن مراد
ماء زمزم در بوقاروده تفصیل اولنمشدر که
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه
اصحاب کرام رضی الله تعالی عنهم دن بعضی شراب
ابرار و مصلی الاخیار نه دریا رسول الله دیو

سؤال ایتدکلرنده ماء زمزم ومقام ابراهیم علیه
السلام دردیو جواب ویرمشلرایدی ابراردیمک
صادق ومصدق بالحق وصالح ومحسن بالخلق
افعال مرضیه واقوال شرعیه ایله موصوف ومتصف
کمسنه لردیمکدر اخیار ایو کرملوجمله افعالی واقوالی
مقبوله ومشروعه خیار ناس اولان کشیلر دیمک
در ایله اولیجق بونده برفائده حاصل اولدیکه
هرکیمه حق سبحانه وتعالی ماء زمزم ایچمک
ومقام شریفده نماز قلمق میسر ایده
خصوصا عادتی اوله ابرار واخیاردن اولمسی مفهم
بلکه مقرر اولور ودخی وجه ارضده برموضع
یوقدرکه آنده طواف وعمره وحج من حیث المجموع
والافراد بولنمق ممکن ومیسر اوله الا مکه مکرمه واردر

قدوه

وروی عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
انه قال وما علی وجه الارض بلدة ان ابواب الجنة
کلها مفتحة الیها الا مکة المکرمة وان ابواب
الجنة لثمانیة کلها مفتحة بمکة الی یوم القیمة
فباب منها باب الکعبة وباب منها تحت المیزاب
وباب منها عند الرکن الیمانی وباب منها
عند الرکن الاسود وباب منها خلف المقام
وباب منها عند زمزم وباب منها علی الصفا
وباب منها علی المروة وما علی وجه الارض
بلدة یستجاب فیها الدعاء فی خمسة عشرة مواضع
الا مکة المکرمة فیستجاب فی جوف الکعبة وعند
الرکن الاسود وعند الرکن الیمانی وتحت
المیزاب وفی الحجر وعند الملتزم وخلف المقام

وعند بئر زمزم وعلی الصفاء
وعند المروة وفی الموقف صح

وفي المشعر الحرام • وعند الجمرات الثلث • فهذه
المواضع التي لا يرد فيها الدعاء • هي المشاهد
العظام • التي ترجى فيها المغفرة من الملك العزيز
العلام • لمن حضر للدعاء فيها من الانام • وروى
عن النبي عليه الصلوة والسلام انه قال •
وما بلدة يوجد فيها شيء اذا مسه الانسان
خرج من ذنوبه كيوم ولدته امه • الا بمكة المكرمة
فانه من مس الحجر خرج من ذنوبه كيوم ولدته
امه • وما على وجه الارض موضع امر فيه
بالصلوة • الا بمكة المكرمة • فانه قال الله تعالى
واتخذوا من مقام ابراهيم مصلى • واحب
البقاع الى الله تعالى ما بين المقام والملتزم •
وخير واد على وجه الارض وادي ابراهيم عليه

الصلوة

الصلوة والسلام • وخير بئر على وجه الارض
بئر زمزم • والنظر الى بئر زمزم عبادة •
وامان من النفاق • والحجر الاسود يد الله
تعالى جل جلاله وعم نواله في ارضه
يصافح بها من يشاء من عباده • والركن
الاسود والمقام يأتيان يوم القيمة كل واحد
منهما مثل جبل ابي قبيس • لهما عينان
ولسانان • وشفتان • يشهدان لكل من وافاهما
وعن علي رضي تعالى عنه انه قال • يجاء بالحجر
الاسود يوم القيمة • وله عينان تبصران •
ولسان ينطق • فيشفع لمن استلمه • ويشهد
له • وعن ابن عباس رضي الله تعالى قال • قال
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم • نزل الحجر

مطلب في بعض احوال الحجر الاسود والمقام

الاسود من الجنة وهو اشد بياضا من اللبن
فسودته خطايا بني آدم قيل لو لم تمسه الفجار
مامسه احد من ذوي العاهات الا برئ من
تلك العاهات وفي خلاصة الحقايق ان مقام
ابراهيم والحجر الاسود والركن اليماني يقلن
للنبي صلى الله تعالى عليه وسلم يوم القيمة
اشفع انت لمن يزورك فانا نشفع لمن زارنا
وروي ان في زمن الطوفان لم ياكل الحيتان
الكبار صغارها في ارض الحرم فاعلم ان
مكة شرفها الله تعالى افضل من المدينة عندنا
وعند اكثر اهل العلم وعند مالك المدينة افضل و
اجمعوا بعد الاختلاف على ان موضع قبر النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم افضل بقاع الارض

في افضلية مكة من المدينة



لنا قوله صلى الله عليه وسلم لمكة المكرمة والله انك
لخير ارض الله واحب ارض الله الى الله تعالى ولولا
اني اخرجت منك ماخرجت وقوله صلى الله تعالى
عليه وسلم صلوة في مسجد المدينة بعشرة الاف
وفي المسجد الحرام بمائة الف صلوة فلولا ان
مكة المكرمة افضل من المدينة المنورة لما جعل
الصلوة بالمدينة بعشرة الاف وبمكة بمائة الف
صلوة ويدل على افضلية مكة المكرمة اصالتها
في الخلق كما مر والامر بالحج بها والصلوة فيها كما قال الله
تعالى ولله على الناس حج البيت من استطاع اليه سبيلا
وقال سبحانه وتعالى واتخذوا من مقام ابراهيم
مصلى والآيات الكريمة والآثار الشريفة
التي ذكرت في حقها لا في حق غيرها تدل على افضليتها

ودخی حضرت پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم
دن مرویدرکه تحقیق اول وجه ارضده برشهر
یوقدرکه تحقیقا جمیع جنت قپولاری اکا اچلمش
اولا الا مکهٔ مکرمه وارد ردیدی وحال بوکه
تحقیق جنت قپولاری سکز قپودر جمله سی یوم
قیامته دك مکهٔ مکرمه یه آچلمش طورر پس امدی
بو ابواب جنتدن بری باب کعبه در وبرسی
التون اولوغ التیدر وبری رکن یمانی قتنده در
وبرسی حجر اسود رکنی قتنده در وبری مقام ابراهیم
علیه السلام آردنده در وبرسی زمزم قیوسی
قتنده وبری صفا اوزرنده در وبرسی مروه
اوزرنده در جنت قپولری بونلر وبونلرك قتنده
دیمك معناسی شونیدن خالی دکل حق تعالی حضرتلرینك

فضل

فضل وقدرتندن بعید دکل که فی الحقیقة ابواب
جنتی برحیثیتله قیله که بو محال مذکورده اوله
ویا انلرنده اوله بونلرده عبادت وعابد جنته
داخل اولمش اوله حالا ابصاردن خفی ومستور
اولوب وقتنده مشاهده اولنه یاخود بو مقام
لرده اولنان عبادات وذکر وتلاوت واعمال صالحات
ودعوات خالصاتدن هر بری حضرت مجیب الدعوات
ومقیل العثرات درکاهنه صعود ورفع اولندقده
بو مقاملردن هر بر مقامك عملی بوابدن مخصوص
بر باب دن کیروب وقبول اولنمق سببیله دیلمش
اوله ویا الجمله بو مقامات بو وجهله ایچون جنت
قپولری اوله یاخود بو مقاملر سبب جنت اولوب
جنته دخوله یول وطریق اولدقلری ایچون ابواب

جنت دینلمش اولەنتەکیم جنتە دخولە یول وطریق قپولری
اولدوغی کبی محصل کلام بو محلدە اقسام استعارە
معتبر اولمق ممکن در حقیقتدن صرف اولنیجق
هر حال اوزرە بو مقاماتدە عبادات محض دخول
جنت ایدوکنە دلیل قویدر کە مکۀ مکرمە قری وقبوری
حقندە فصل ثالثدە ذکر اولنان احادیث شریفە و
اخبار نبویە کە محلندە تفصیل اولندی ودخی و
جە ارضدە برشهر بو قدر کە آندە اون بش موضعدە
دعا مستجاب اولە الا مکۀ مکرمە واردر پس امدی
کعبۀ مکرمەنك کندو ایچندە دعا مستجابدر ودخی
رکن اسود کە حجر اسود اولان کوشەدر آندە
ورکن یمانی قتندە وآلتون اولوغ آلتندە وحجر
یعنی حطیم دیدکلری محلدە وملتزم یعنی حجر اسودلە

بیت

بیت شریفك قپوسی آراسندە اولان محلدە ومقام
ابراهیم علیە السلام آردندە وماء زمزم قپوسی
یانندە وصفا اوزرندە ومروە قتندە وعرفاتدە
ومشعر حرامدە کە اکا مزدلفە دیرلر وشیطان علیە
اللعنەیە طاشلر آتلدوغی میللردە مستجابدر پس
امدی بو دعا مستجاب اولوب رد اولنمیان یرلر
شول حاضر اولوب ومشاهدە ایدەجك اولو مقام
لردر کە بونده خلقدن دعا ایچون حاضر اولان
کمسنەیە ملك عزیز علام حضرتندن بو مواضع مبارکە
دە عفو ومغفرت رجا اولنور ودخی حضرت
رسالتدن صلی الله علیە وسلم مرویدر کە تحقیق
اول دیدیحال بوکە بر شهر بو قدر کە آندە بر شی اولە
آنی انسان متوالی ایتدوکی زماندە اناسندن طوغدوغی

كون ذنوبدن نيجه عارى ايسه ايلەجه ذنوبدن
چيقوب عارى وخلاص اوله الاّمكّه ده واردر زيرا
بر كمسنه حجر اسودى مس ايلسه وجه مبيّن اوزره
كناهندن خلاص اولوب مغفور اوله ودخى وجه
ارضده بر موضع يوقدر كه آنده نماز قلمغه امر اولنه
الاّمكّه ده امر اولنمشدر زيرا حق سبحانه و تعالى
مقام ابراهيم عليه السلامدن بعضنى مصلّى اتّخاذ
ايدك ديو بيوردیلر ودخى وجه ارضده اولان
مكانلرك الله تعالى يه غايت سوكلوسى مقام ابراهيم
عليه السلام ايله ملتزم اراسنده اولان موضعدر
ووجه ارضده اولان واديلرك غايت ايوسى ونافعى
وادى ابراهيم عليه السلامدر ودخى وجه ارضده
اولان قيولرك اعلى وانفعى اكرمى واشرفى ماء زمزمدر

قيو

مطلب حجر الاسود بابنده

قيوسيدر ودخى بوكا نظر عبادتدر ومنا فقلقدن
برى اولمقدر وصوتى رحمتدر وجميع دردلره دوا
وجمله بلالره شفادر ودخى حجر اسود الله تعالى
حضرتنك ارضده يديدر يعنى رحمتيدر بونكله
قوللرندن ديلدوكى كمسنه يه مصافحه ايدر كناهندن
تجاوز ايدوب بونك سببى ايله عفو ومغفرت ايدر
وحجر اسود ركنى ايله ابراهيم عليه السلام مقامى
يوم قيامتده هر بيرسى جبل ابى قبيس كبى اولوب كلورلر
بو ايكيسينك كوزلرى ودللرى ودوداقلرى اولوب
كيم كه كندولره كلوب استغفار وعهد وحقلرين رعايت
ايتمشدر آنلردن هر برسى ايچون شهادت ايدرلر
ودخى حضرت على رضى الله تعالى عنه دن مرويدركه
تحقيق اولحجر اسود يوم قيامتده كتوريلور حال بوكه

آنك ایچون كورد ایكی كوز و سویلر ایكی دیلی واردر
كندویه استیلام ایدنه شفاعت و شهادت ایدر و
حضرت ابن عباس رضی الله عنهما دن مرویدر دیدیكه
رسول الله صلی الله علیه وسلم حجر اسود جنتدن نازل
اولدوغی وقت سوددن بیاضرق ایدی پس آنی آدم
اوغلنلرینك كناهلری قارتدی دیو بیورديلر
و دینلدیكه اكا كفره و منافقین و مذنبین یاپشمسنه
شدائد و بلاصاحیلریندن بر كمسنه بو حجره یاپشمزالا
اول شدائددن بری اولوردی و دخی خلاصة الحقایق
نام كتابده ایدر تحقیقا مقام ابراهیم علیه السلام
و حجر اسود و ركن یمانی رسول الله صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینه یوم قیامتده سن سنی زیارت ایدنی شفاعت
ایت بز بزی زیارت ایدنی شفاعت ایده روز دیه لر

ودخی

ودخی روایت اولندی كه تحقیق طوفان نوح علیه السلام
زماننده ارض حرمده بویك بویك بالقلر كوچك
بالقلری یدی حرم شریف حرمتنه آمدی بو وجوه
شتی و طرق مختلفه ایله مطلقا مكة مكرمه نك جمیع بلدان
اوزرینه تفضیلی مقرر و محقق اولدی اما بخصوصها
مدینه دن افضلیدر ائمه بیننده بو نده اختلاف اولندی
پس امدی بیلسن كه تحقیق مكة مشرفه شرفها الله تعالی
بزم قتمزده و اكثر علما قتلرنده مدینه دن افضلدر
و امام مالك قتنده مدینه افضلدر و بو اختلاف
دن صكره ائمه دین اجماع و اتفاق ایتدیلر كه تحقیق
حضرت پیغمبرك صلی الله علیه وسلم قبر شریفلری موضعی
یرده اولان مواضعك افضلیدر و مكة مكرمه نك
مدینه دن افضلیتنه بزم دلیلمز رسول علیه السلام حضرتنك

[illegible] افضلیة مكة المكرمة من المدینة بالتبعیة

مکهٔ مکرمه ایچون اول الله حقیچون تحقیق سن الله تعالی
حضرتلرینک ارضنک خیرلوسی سن والله تعالی یه سوکلوسی سن
اکر تحقیق بنی قومم سندن چیقرمسه لر کتد واختیارم
ایله سندن چیقمازدم دیو بیوردقلریدر و دخی
مسجد مدینه ده بر نماز اون بیک نماز مقامنه و مسجد
حرامده یوز بیک نماز مقامنه طورر دیدکلری قول شریفلری
در پس امدی مکهٔ مکرمه مدینه دن افضل اولمسه مدینهٔ
منوره ده بر صلوة اون بیک یرینه کچوب مکهٔ مکرمه ده
یوز بیک یرینه کچمز ایدی و دخی مکه نک افضلیتنه یرادلمقده
اصالتی یعنی ارضدن نیچه بیک ییل اول یرادلمسی جمله دلالت ایدر
نته کیم تفصیلی یوقاروده مرور ایتمشدر و دخی مکهٔ مکرمهٔ حجه و نماز
صلوته نته کیم امر الله تعالی ولله علی الناس حج البیت الآیه و دخی واتخذوا
من مقام ابراهیم مصلی بیوردوغی آیتلر ایله امر کی و سایر آیات کریمه و



آثار شریفه که مکهٔ مکرمه حقنده ذکر اولنوب مکه نک غیرینک
حقنده ذکر اولنمامسی مکهٔ مکرمه افضلیتنه دلالت ایدر
بو ادلهٔ نقلیه نک و بینات شرعیه نک دلالتندن ماعدا
مکه نک افضلیتنه ادلهٔ عقلیه دن نیچه دلیل اقامتی
ممکندر مثلا مدینهٔ منوره نک شرفی اضافیدر که
رسول الله صلی الله علیه وسلم آنده مقبور اولوب
روضه و مقبره لری مدینه ده اولمغله اضافتیله در
یوخسه اولدن نه مقام انبیا و نه مولد و مسکن
و نه مدفن و موطن لری اولمشدر بو شرف ایسه
مکه ده دخی زیاده در که رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری مولود مکه در مولدلری و موطن
و قبله لری اولوب و من کل الوجوه مکه رسول علیه السلام مضاف اولدیغندن
غیری حق تعالی یه ده مضاف اولوب کعبة الله بیت الله و بلد الله و مکة الله

وحرم الله وامن الله دیرلر

الفصل الثاني في العبادات والزيارات في المسجد الحرام
وفضائلها. قال النبي عليه السلام صلوة في المسجد
الحرام بمائة الف صلوة لمن اذا صلاها وحده وان
صليها في جماعة فصلوته بالفي الف صلوة وخمسمائة
الف صلوة. فذلك خمس وعشرون مرة مائة الف صلوة
قال ابو بكر النقاش المفسر فحسبت ذلك على هذه الرواية
فبلغت صلوة واحدة في المسجد الحرام وحده عمر
خمس وخمسين سنة وستة اشهر وعشرين يوما في
غيره. وبهذا التقدير فيقول الفقير الى الله القدير
حسبت صلوة واحدة في المسجد الحرام مع الجماعة
فبلغت هي عمر الف وثلثمائة وتسع وثمانين سنة
الا اربعين يوما فهذا فضل عظيم من الله العزيز
العليم على من اجتباه من الانام للصلوة بالمسجد

الحرام

في الزيارات والعبادات في المسجد الحرام



الحرام. فضلا عن الصلوة خلف المقام. في جميع
الاحوال والايام. فلا يقادر عدّه. ولا ينال حدّه
لا يعرف كنهه. ولا يعلم كمّه. الا الله العالم العلام.
ومن صلى في الحجر ركعتين ناحية الركن الشامي.
فكانما احيا سبعين الف ليلة. وكان له عبادة كعبادة
كل مؤمن ومؤمنة. وكانما حج اربعين حجة مبرورة
متقبلة. ومن صلى مقابل باب الكعبة اربع ركعات.
فكانما عبد الله تعالى بعبادة جميع خلقه. ومن صلى
خلف المقام ركعتين غفر له ما تقدم من ذنبه. واعطى
من الحسنات بعدد كل من صلى خلفه اضعافا مضاعفة
وآمنه الله تعالى يوم القيمة من الفزع الاكبر.
وامر الله تعالى عز وجل جبرائيل وميكائيل وجميع الملائكة
عليهم السلام. ان يستغفروا له الى يوم القيمة. وفي رواية

ومن صلى خلف المقام كان آمنا • ومن صلى
تحت الميزاب ركعتين خرج من ذنوبه كيوم و
لدته امه • وروى عن الحسن رضى الله تعالى عنه
انه قال • قال رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم • صوم يوم بمكة بمائة الف يوم • و
عن النبى صلى الله تعالى عليه وسلم انه قال من صام
شهر رمضان بمكة فصام كله • وقام منه
ما تيسر • كتب الله له مائة الف شهر رمضان
بغيرها • وكان له بكل يوم مغفرة • وشفاعة
و بكل ليلة مغفرة • وشفاعة • ومن ختم القرآن
فيها مرة واحدة • كتب الله تعالى له مائة الف
ختمة بغيرها • وصدقة درهم بمائة الف
وكل حسنة بمائة الف • وكل اعمال البر فيها كل واحد

منها

منها بمائة الف • وليوم واحد فى حرم الله
تعالى وامنه • افضل من صيام الدهر وقيامه
فى غيرها • والطائف حول البيت كالطائف
عرش الرحمن عز وجل • وان اكرم بنى آدم
الذين يطوفون حول بيته • ومن نظر الى
البيت نظرة • ثم كان عليه خطايا مثل زبد
البحر غفرها الله له كلها • وقال صلى الله تعالى
عليه وسلم • من طاف حول البيت • رفع الله له
بكل قدم درجة • واعطاه سبعين الف شفاعة
فيمن شاء من اهل بيته من المسلمين • ان شاء عجلت له
فى الدنيا • وان شاء ادخرت له فى الآخرة • والحجاج
والعمار وفد الله تعالى • ان سالوا اعطاهم • وان
دعوهم اجابهم • وان انفقوا اخلف عليهم بكل درهم سبعمائة درهم

مطلب زیارات والعبادات فی المسجد الحرام وفضایلی

**فصل ثانی** مسجد حرامده اولان عبادات و زیاراتك
و بونلرك فضائلی بیاننده در. پیغمبر صلی الله علیه
و سلم مسجد حرامده بر صلوة غیری مسجدلرده
یوز بیك یرینه کچر اکر بو نمازی منفردا قیلورسه
و اکر جماعتله قیلورسه اول کشینك نمازی ایکی
بیك کره بیك و بش یوز بیك صلوة مقامنه قایم اولور
بونك جمله سی یکرمی بش کره یوز بیك نماز اولور دیو
بیوردی. آ ابوبکر نقاش مفسر ایدر بن بونی حساب
ایتدم بو روایت اوزرینه پس مسجد حرامده منفردا
بر نماز غیری یرده اللی بش یل و آلتی آی یکرمی کونك
نمازی مقامنه طورر و بو تقدیر سببی ایله الله قدیره
محتاج دیر. بن مسجد حرامده جماعتله بر صلوتی حساب
ایتدم پس اول صلوة بیك اوچیوز سکسان طقوز

یلدن

یلدن قرق کون اکسك عمرك نمازنه یتشدی.
بو عزیز العلیم اولان الله تعالی دن اولو و بویك
فضل و کرمدر انا مدن مسجد حرامده صلوة ایچون
اجتبا ایتدکی کسنه نك اوزرینه که بر صلوة یعنی
مطلقا بر وقت نماز قلمغله مسجد حرامده بو قدر
یل سائر یرلرده معمر اولوب کونده بش وقت نماز
قیلانك صلاتی یرینه طورر اول قدر اجر و ثواب
مسجد حرامده جماعتله بر وقت نماز قیلانه حاصل و واصل
اولور بو قتده که جمیع سنین و ایامنك لیالی
و نهارنده و عامه عمرنده مقام ابراهیم علیه السلام
اردنده نماز قیلوب حضرت قاضی الحاجات و جناب
مجیب الدعوات دن حاجات و مراداتن دیلیوب
و دعوات صالحاته توغل و اشتغال اوزره ختم

وقبض اولنه. پس بو مقوله صلاتك وحاجات و
دعواتك اجر وثوابنك وجزا وعوضنك عدد واحصاسنه
مقادره اولنماز وحد وانتهاسنه مواصله اولنماز
بو مقوله عباداتك وصلوة وطاعاتك كنه وحقيقتنی
وكم وعددنی بلمز الا عالم وعلام اولان الله تعالی
حضرتلری بيلور زيرا بر وقت جماعتله ادا اولنان نمازك
يكرمی يدی كره يوز بيك يرينه طوريجق بر كون وبر كيجه ده
بش فرض وواجب ونافله نيجه بوز نماز قيلانلرك
نمازلرينك هر بر نمازی بو قدر نماز يرينه حساب
اولنيجق كنه وحقيقتی وعدد وكميتنی حضرت عليم وعلامك
علم شريفلرينه منوط وموقوفدر كه علم مخلوق
احاطه سندن عاجز وقاصر اولوب طبقهٔ امكاندن
چيقمشدر زيرا عباد الله ده اولان اوليا وصالحين

كعبهٔ

كعبهٔ شريفه ده جميع عمرلرين صلوته صرف ايدن
كلمشلردر هر بر صلوة نافله ده خود يوز بيك باری
مقرردر بو قدر سنين وايامك صلواتنك
جزاسنك حدی وعدی ايليه مقدور بشر اولمغه امكان
اولورمی. الحمد لله الذی انعم علينا بالصلوة فی
المسجد الحرام وجعلنا من امة حبيبه محمد عليه السلام و
ودخی بر كمسنه حجرده ركن شامی طرفنده ايكی ركعت
نماز قلسه ابدی اول كشی تحقيق يتمش بيك كيجه احيا
ايتمش يعنی اولدن آخرينه دك حق تعالی حضرتنه
عبادت ايتمش كبيدر ودخی انكچون هر مؤمن ومؤمنه
نك عبادتی كبی عبادت ويرله وقرق مقبول ومتقبل
حج ايتمك ثوابی ويرله وشول كمسنه كه كعبهٔ مكرمه نك
قپوسی قارشوسنده درت ركعت نماز قلسه اول صلوة

جمیع خلقك عبادتی ایله عبادت ایتمك کبیدر و
دخی شول کسنه مقام ابراهیم آردنده ایکی رکعت نماز
قلسه حق جل وعلا حضرتلری اول کشینك کچمش
کناهلرین عفو ومغفرت ایلیه و مقام ابراهیم
آردنده نماز قیلانلرك صاغشیجه قات قات ثوابلر
احسان واعطا ایلیه و یوم قیامتده اولان
اهوال واحوالك وعتاب وعقابك وشداید بلایانك
اولو وعظیم فریاد وفغاننده ن واه کریاتندن امین
ایلیه وحق سبحانه وتعالی حضرت جبرئیل ومیکائیله
وسائر ملائکه علیهم السلامه بو مقام ابراهیم علیه
الصلوة والسلام ده نماز قیلانه قیامت کوننه دك
استغفار امر ایلیه و بر روایتده آمن اولا دیو آمنی
مطلق ذکری بودینلن شیلری تضمندن خالی دکلدر

یاخود

یاخود بو روایت اوزره ذکر شیء ماعدایی منافی
دکلدر روایات اوزره نعمای مذکوره یه و دولت سر
مدیه یه نیل و وصول مقرر اولمش اولور و بر کسنه
آلتون اولوغ آلتنده ایکی رکعت نماز قلسه انادن
کندوکی طوغردوغی کون کبی ذنوبدن بری و نمازی
ایسه اول نمازی قلدوغی وقتده جمیع کناهندن
چیقوب بری اوله و دخی حضرت حسن رضی الله
عنه دن مرویدر اول دیدی که رسول الله صلی الله
علیه وسلم مکه ده بر کون صوم غیری یرلرده یوز
بیك کون صوم یرینه طورر دیو بیوردی و دخی
حضرت پیغمبردن مرویدر که تحقیق پیغمبر حضرتلری
بر کسنه رمضان آیینی مکه ده صائم اولوب و میسر
اولدوغی مرتبه کیجه سی قائم اولسه حق تعالی وتقدس

غیری یرلرده یوز بیك رمضان ایچنی صایم او
لمشجه ثواب یازه• وهر کون وهر کیجه اول کشی یه
مغفرت وشفاعت اوله• وشول کمسنه کعبهء
شریفه ده• برکره قرآن عظیمی ختم ایلسه• الله تعالی
اول کشی یه غیری یرلرده• یوز بیك ختم ایتمك ثوابن
ویره• وبر اقچه صدقه یوز بیك اقچه صدقه برینه
کچر• وهر بر عمل صالح یوز بیك عمل صالح مقامنه
قائم اولور• وهر بر حسنه یوز بیك برینه طورر
ودخی الله تعالی حضرتنك حرم وامننده کچن بر کون
غیری یرلرده بر ییل کیجه قایم وکوندز صایم اولمقدن افضلدر
ودخی حول بیت الهی طواف ایدن عرش معظمی طواف ایتمش
کبیدر• وتحقیق بنی آدمك کرمی بیت الله شریفی طواف ایدنلردر
وشول کمسنه بیت شریفه برکره نظر ایلسه• بو نظردن نصکره اوزرندن

ذکر

دکزلر کوپکی مثللی خطالری اولسه• حق تعالی جمله
سن مغفرت ایلیه• ودخی رسول الله علیه السلام
بر کمسنه حول بیتی طواف ایلسه• الله تعالی آنك
هر قدمنه بر درجه رفع ایدوب• واهل بیت مسلمیندن
مراد ایتدوکی کمسنه لر حقنده• یتمش بیك
شفاعت اعطا واحسان ایدر• دیلرسه
آنکیچون دنیاده تعجیل اولنور• دلرسه آخرت
ایچون ادخار وجمع اولنور• ودخی حج
ایدنلر وعمره کتورنلر حق جل وعلانك
جماعتی وخدمتکارلری• وایلچیلری وامرینه شکر
دوب ویوکردب• مسابقه ایدنلردر• اکر الله تعالی
دن مرادلرین استرلرسه مرادلرین ویرر• اکر دعا ایدر
لرسه دعالرین قبول ایدر• اکر طریق حقه سالطیبلرین

خالصا لوجه الله الكريم تصدق وانفاق ایدلرسه
درعقب هر اقچه لرینه یدی یوز اقچه اجر وعوضلر
ویرر دیو بیورد یلر وقال رسول صلی الله علیه
وسلم والذی نفسی بیده ان الدرهم منها لاثقل من
جبلکم هذا واشار الی جبل ابی قبیس ودخی رسول
حضرتلری علیه السلام اول الله حقیچون که بنم نفسم
آنك ید قدرتنده در بو تخلیف وتعویض اولنان یدی
یوز اقچه دن بر اقچه البته سزك بو جبلکوزدن
آغردر دیو بیوردی جبل ابی قبیسه اشارت
ایلدیلر بو ذکر اولنان عبادات شریفه و
اعمال صالحه ولطیفه ده تعیین بیوریلان
اعدادك وجهی کثرتدن عبارت اوله
یاخود حکمتی حضرت شارعك علم شریفلرینه منوط اوله

ورو

مطلب في العمرة والحج

وروى عن النبی صلی الله علیه انه قال عمرة فی شهر
رمضان تعدل حجة معی وما من رجل وصی بحجة
الا کتب الله تعالی ثلث حجج حجة للذی کتبها وحجة
للذی احرم بها عنه وحجة له ومن حج عن والدیه کتب له
حجتان حجة له وحجة لوالدیه ومن حج عن میت
حجة من غیر ان یوصی کتب له حجة وکتب للذی

مطلب في مغفرة عشية عرفة

حج عنه سبعون حجة فاذا کان عشیة عرفة هبط
الله سبحانه الی سماء الدنیا فینظر الی عباده فیباهی
بهم الملائکة یقول جل وعلا یا ملائکتی اما ترون
الی عبادی قد اقبلوا من کل فج عمیق شعثا غبرا
یرجون رحمتی ومغفرتی اشهدکم یا ملائکتی انی
وهبت مسیئهم لمحسنهم وشفعت بعضهم فی بعض
وغفرت لهم اجمعین افیضوا عبادی کلکم مغفورون

لكم ما مضى من ذنوبكم فاستأنفوا العمل من الساعة
فقد غفر لكم ذنوبكم صغيرها وكبيرها قديمها وجديدها
وفي رواية وان كانت عدد قطر السماء ورمل
عالج وعن عباس بن مرداس ان رسول الله صلى الله
عليه وسلم دعا لامته عشية عرفة بالمغفرة فاجيب
اني غفرت لهم ما خلا المظالم فانا آخذ للمظلوم من الظالم
قال رب ان شئت اعطيت المظلوم من الجنة وغفرت للظالم
فلم يجبه عشية عرفة فلما اصبح بالمزدلفة اعاد
عليه الصلوة والسلام الدعاء فاجيب
ما سأل فضحك رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم او قال تبسم فقال ابو بكر وعمر بابي وامي
انت يا رسول الله ان هذه ساعة ما كنت تضحك
فيها فما اضحكك اضحك الله تعالى سنك فقال

قال موسى عليه السلام يا رب اني لاجد
امة في التورية يحجون البيت الحرام لا يقضون
فيه وطرا يعجون لك بالتلبية عجيجا ويرجون
بالتلبية رجيجا فاجعلهم امتي قال هم امة محمد
قال يا رب فما تعطيهم على ذلك قال ازيدهم
بالمغفرة واشفعهم فيمن وراءهم قال يا رب
فان فيهم من يبيت نفقته من ركبته ولا عمله
بصالح قال وما علمك يا موسى قال لو انك
علمتني لم اعلم قال يا موسى اشفع برحمتي في
فاجرهم مسيئهم

مطلب في عفو حقوق العباد

عليه السلام ان عدو الله ابليس لعنة الله عليه لما
علم ان الله تعالى قد استجاب دعائي وغفر لامتي
اخذ التراب فجعل يحثو على راسه ويدعو بالويل
والثبور فاضحكني ما رايت من جزعه وقال رسول
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم من حج
بيت الله تعالى ماشيا كتب الله تعالى عز وجل
له بكل قدم يرفعه ويضعه سبعين الف
حسنة من حسنات الحرم كل واحد من مائة
الف حسنة وعن ابي هريرة رضي الله تعالى
عنه عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم انه قال
من حج هذا البيت فلم يرفث ولم يفسق خرج من
ذنوبه كيوم ولدته امه وفي حديث آخر
رجع كيوم ولدته امه وعنه صلى الله عليه وسلم

عليه

انه قال العمرة الى العمرة كفارة لما بينهما • والحج
المبرور ليس له جزاء الا الجنة • والمبرور هو الذى لا
يخالطه مأثم • وقيل الذى لا رياء فيه ولا سمعة و
لا رفث ولا فسوق • وقيل الذى لا معصية بعده
وقيل الذى يرجع زاهدا فى الدنيا راغبا فى الاخرة •
وقيل المقبول ان يعود خيرا مما كان عليه • وعن ابى
الدرداء رضى الله تعالى عنه انه قال • سمعت رسول
الله صلى الله عليه وسلم يقول • لا يعذب الله قدمين
مشتا الى بيت الله الحرام • وعن النبى صلى الله
تعالى عليه وسلم انه قال • وحجة غير مقبولة
خير من الدنيا وما فيها • ويقال للذى
لا يقبل حجه منه يخرج من ذنوبه • والذى
يقبل الله تعالى عز وجل منه • فقد فاز فوزا عظيما

ودخی

مطلب في العمرة وحج بدل بيانى

ودخی حضرت رسالت صلى الله تعالى عليه وسلم
دن روايت اولندى • كه رمضان شريفده بر عمره
كتورمك • بنمله بيله حج ايتمكه عدل اولور • يعنى برابر
واشت اولور • ورجالدن بر كمسنه كندو مالندن
حج ايتمكه وصيت ايتمزدن • الا الله تعالى اول كمسنه ايچون
اوچ حج يازر • بر حج وصيت يازنه • وبر حج ايدنه
وبر حج وصيت ايدنه • وشول كمسنه اناسى وباباسى
ايچون حج ايلسه • حق تعالى اول كشى ايچون ايكى حج
يازر • بر حج كندويه • وبر حج اناسنه وباباسنه يازر •
ديو بيوردى • وبر كمسنه بر ميتدن وصيت ايتمدين
كندودن تبرعا بر حج ايتسه • بر حج كندويه • وتمتع
حج محجوج عنهه يازيلور • پس عرفه اخشامى اولدقده
حق جل وعلا حضرتلرى • سماء دنيايه نازل اولور • يعنى

مطلب في مغفرة عشية عرفات بيانى

رحمت وشفقتن وعفو ومغفرتن . ونظر عنايتن
عبادته يقين قيلوب . بونلره نظر ايتدكده ملائكه يه
بونلري ايله مباهات ومفاخره ايدر . يعني بو عبادتدن
وافعال واوضاعندن رضا كوستريب بيورر لركه يا
ملكلرم بنم عبادمه باقڭز ميسز . باقكه باشلرينك
وكوزلرينك توزي وياشي ايله . ومشقة عظيمه ايله
بنم رحمت ومغفرتم رجا ايتدكلري حالده . اراق يو
للردن وطاغلر اراسنده مسافهٔ بعيده . اولان
يكنش يوللردن كعبهٔ شريفه يه توجه واقبال ايدوب
قارشو كلديلر . يا ملكلرم سزي اشهاد ايدرم كه
افعال سيئه اشلينلرين . حسنه اشلينلرم باغشلدم
وبعضن بعضينه شفاعتجي قلدم . وانلرك جميعسن عفو
ومغفرت ايلدم ديو بيوروب . بويله ملكلري



اشهاد دنصكره نفسلر يكزي دفع ايدوب . دونك
امدي بنم قوللرم جمله كوز مغفور لرسز . كچمش كنا هكزي
سزه باغشلدم . بو ساعتده ايو عمللره شروع ايدك .
پس تحقيق بن سزك ايچون كناهلريكزك كوچجكن وبيوكن
واسكيسن ويكيسن يارلغادم ديو بيوردي لر .
استيناف لفظندن متبادر اولان اسكي ايده كلدكو
كزي كنا اولندن باشلويب ايدك ديمكدر . اولابسه
معصيته امري ايهام ايدر . زيرا شمدي يه دك
ايتدوكزي جميعا باغشلدم . سنه قالمدي شمديكي
ساعتدن شروع ايدوب . تكرار تحصيل ايدك ديمك
فهم اولنور . ايليه حق سبحانه وتعالي بو مقوله
معصيته امردن منزه ومقدس اولدقلري ايچون .
معني ديمك اولور كه مضي ما مضي كچندن كچدك . اوكلكي

ایتدکلریکز ذنوب وخطایاکوز عفو ایتدک • پس
بو مقابله ده اول کناهلریکز ایچون دفع خاطرم ایدن
هان شمدیدن ایوجه اعمال وافعاله باشلک
دیمکدر • وبر روایتده اکر کوکدن اینن یغمورلر
قطره سنجه • وبادیه ده عالج دینلن صافیجه قوم
اولان موضعک قومی عددنجه ده اولورسه • کناهلریکزی
عفو ومغفرت ایتدم دیو بیوردیلر دینلدی • و
عباس بن مرداس رضی الله عنه دن مرویدرکه رسول
الله صلی الله علیه وسلم عرفه کون اخشام اوزرینه
امتنه تحقیق مغفرت ایله دعا ایدوب الله تعالی
حضرتلری تحقیق انلری مغفرت ایتدم • الا ظالملردن
مظلومک حقنی النور یجیم انی مغفرت ایتمدم دیو
بیوردقلرنده • رسول الله صلی الله علیه وسلم

یا رب



یا رب اکر دلرسک مظلومه جنتدن بعض نسنه ویروب
ظالمی مغفرت ایدرسنه دیدی • عرفه اخشامنده سی
بو دعالری قبول اولنمدی • پس مزدلفه ده صباح
لدی ایسه • بو دعایی پیغمبر حضرتی اعاده ایدوب
تکرار تضرع ایدیجک دعالری مستجاب اولدی •
وحین استجابه ده حضرت رسول علیه السلام کولدی
راوی ایدر یا تبسم ایتدی • پس حضرت ابوبکر و
عمر رضی الله عنهما بابامز وانامز سکا فدی اولسون
یا رسول الله بو بر ساعتدرکه بونده کولمک سنک
عادتک دکل ایدی • الله تعالی سنک دیشکی کولدرسون
دیش کورنمک لازم ضحک اولدوغیچون لازمی ایله تعبیر
اولندی یعنی سنی الله کولدرسون • کولمکه نه شی سبب اولدی
دیدکلرنده • رسول الله صلی الله علیه وسلم • تحقیق

مطلب عفو حقوق العباد بالکلیه

تبسم اول ضحکدرکه آنده صوت اولمیه

الله عدوسی ابلیس علیه اللعنة • الله تعالی بنم دعامی
قبول ایدوب امتمی مغفرت ایتدوکنی بلدوکی وقت
طپراغی آلوب باشنه صاچمغه باشلدی • وویل و
ثبور ایله چاغردی یعنی وای بکا هلاکلك وزیان
ایتك • ومرادمدن منع اولنوق مصیبتلرینه اوغرادم
دیوب چاغروب طپراق باشنه فریاد وفغان ایدی
اول قدر محزوندر که آنی مشاهده ایتدوکم حزنك
شئ یسیری • مقام بکاده ایکن نبی کولدردی دیو
بیوردیلر • روایت اولنور که حضرت رسالت
اول قدر تضرع ونیاز اوزره لردی که مبارك
ردالری • وجد واشتیاق اوزره اولدقلری شیئك
وجدجزنندن • مقام وجده وعقل کتمکه قریب
اولوب • اوزرلرندن دوشمش اوله • بعده دعالری

مستجاب

مستجاب اولوب • مأمول ومتوقعی وجدانله • وجدل
نلرینه • وجد وغنا حاصل اولیجق • ابلیس علیه اللعنه نك
وجد وطاقتی قالیوب • مغفرت امته واجد اولدقده
غم وحزنه وجد واکراه اولنوب • وجد وصبرو
وجدی وقدرتی قالمیوب • واویلاه چاغوردی
بو معنی یه حضرت ابی بکر وعمر رضی الله عنهما بو ساعتده
کولملك عادتك دکل ایدی • نه عجب کولدك یا رسول
الله دیدکلری دلیل قوی • وشاهد عدل در • ودخی
رسول الله صلی الله علیه وسلم • بر کسنه بیت اللهی
یوروبرك حج ایلسه • الله تعالی حضرتلری اول کسنه
ایچون • هر ایاغنه قالدروب قودقجه حسنات حرمدن
یتمش بیك حسنه یازر • که هر بریسی یوز بیك مقامنه
طورر • واول کراسه ده کعبة الله ده بر صلوة قلمقده

ولان فضائل وثوابك تفاصيلی • مكانت مكه نوعا
اذعان ايتدرمش ايدی • لكن حق جل وعلانك
بو نعمتنده استماع ايدوب • اعتبار وصماخ ايت كه •
حق سبحانه وتعالينك كرم وجودی • مرتبه سنی نوعا
استشمام • وكعبه مكرمه نك شرف وعظمتنی استفهام
واستعلام ايدرسز • مثلا بركسنه بوندن كعبه يه وا
رنجه يوريكده نه قدر خطوه اولور • وهر خطوه ده
سنه
ايا عنی برقالدروب برقومق كه واردر • مقابله
يمش بيك كره يوز بيك حسنه عوض وبريلور •
برقدمده بو قدر اجرا وليجق • مكه يه وصوله
دك نه قدر بوز بيك قدم اولور • اكا كوره
حسنه ملاحظه اولنسه • ضبط وتعداده
مجال محال اولمازمی • مكه تعظيم ومحبت

قصدنه

قصدنه بر فقير ومذنبه • حق جل وعلانك
بو لطف واحسانی نه در • واول آستانه
سعادتده اولان حالات • وجانب جناب
عزتدن اكا اولان • توجه والتفات نه در •
فاعتبروا يا اولی الابصار • ودخی حضرت ابی
هريرة رضی الله تعالی عنه دن مرويدر •
آنلر پيغمبر عليه السلام حضرتلرندن روايت
ايدرلر كه • پيغمبر حضرتی بر كسنه بو بيتی حج
ايدوب • هيچ رفث وفسق ايتمسه • يعنی كلام
فحش وقبيح سويلميوب • وعورتلر حضورنده
جماع لفظيله نسنه ذكر ايتميوب • وطاعتدن
خروج ايتمسه • كناهلرندن چيقوب • اناسی
كندويی طوغردیغی كونده كبی • ذنوبندن عاری

وبری اوله دیدی • وحدیث آخرده اولکون
کبی کناهسزجه مکه دن رجوع ایدر • یاخود حال
اولی سندن ثانیه یه یعنی ذنب وبی کناه رجوع
ایدر دیدیلر • ودخی حضرت رسالت علیه
الصلوة والسلام دن مرویدر که تحقیقا بر
کمسنه عمره کتورب • بعد الایام والازمان
بردخی کتورسه • مابینلرنده اولان ذنوب ومعاصیه
کفارتدر دیو بیوردیلر • ودخی حج مبرورك جزاسی
دکلدر الا الجنت در • ومبرور شول حجه دیرلر که اکا کناه
قارشمش اولمیه • یعنی رفث وفسوق ایتمش اولمیه • وبعضیلر
آنده ریا وسمعه اولمیوب غرض دنیا خلط اولنمیوب •
ابتغاء لوجه الله اتیان ایتمش اوله • وجنك وجدال
اولمیه • وشرع شریفه مخالف وضع ایتمش اولمیه • وبعضیلر

شول

شول حج درکه آندنصکره معصیت وکناه اولمیه
دیدیلر • وبعضیلر شول حج درکه آندنصکره حطام
دنیادن وشهوات نفسانیه دن اعراض واجتناب
وامور آخرته توجه واقبال • ورغبت واعتبار
ایدوب • هربار آخرت طالبی اوله دیدیلر • و
بعضیلر حج مقبول حجدندنصکره عمری (حالی) اولکی حالندن خیرلو
اوله دیدی • وحضرت ابی الدردا رضی الله عنه
دن مرویدرکه اول دیدی بن رسول الله صلی الله
علیه وسلمی اشتدم دیرکه الله تعالی ایکی یاغه
عذاب ایتمزکه بیت الله الحرامه یوریمش اوله دیو
بیوردی • ودخی پیغمبردن مرویدرکه برحج غیر
مقبول دنیا ودنیاده اولاندن خیرلودر حجی مقبول اولمیانه
ذنوبدن چیقدی دینلور • ومقبول اولانه ظفر عظیم ایله ظفر بولدی دینلور

الفصل الثالث في المجاورة والموت

مطلب في المجاورة والموت والموتى بمكة وفضائلها

والموتى بمكة المكرمة وفضائلها • اما المجاورة
بها فمكروهة عند ابي حنيفة رحمه الله •
وكثير من المحتاطين في دين الله تعالى خوف
الملل وتسكين حرقة القلب • والاخلال بحرمتها
وتعظيمها وتوقيرها • واما من امكنه التحرز
عن ذلك • وقدر على الوفاء بحقها وتعظيمها
وتوقيرها • على وجه تبقى حرمة البيت
وجلالته ومهابته في عينه • كما دخل
مكة المشرفة • فالمقام والمجاورة حينئذ هو
الفوز العظيم • والفضل الفخيم • من الله
الكريم • فضلاً عن ذلك من زاد له كل
يوم • بل كل ساعة ما ذكر من التوقير والتعظيم •

والاجلال والتكريم • وضاعف عبادته •
واشتد محبته • وانصلح حاله • فله ما وعد
الله سبحانه وتعالى • وما بلغه الرسول
المجتبى • اللهم ارزقنا بها • في بعض السنين — كما رزقتنا بها صح
وارزق سائر المسلمين بها • كما رزقتهم با
لاسلام والدين • فلاجل هذا المعنى • و
صى بذلك الحسن البصري • في رسالته الى
رجل من الزهاد والعباد • كان يسكن
بمكة المكرمة • مجاوراً بها • وانه اراد الخروج
من مكة المكرمة الى اليمن • فبلغ ذلك الحسن
البصري رحمه الله • وكان يواخيه في الله تعالى •
فكتب اليه يرغبه في المقام بمكة بقول • قد بلغني
انك قد اجتمعت رأيك على الخروج من حرم الله تعالى

وامنه الى اليمن وانى والله كرهت ذلك
وغمنى واستوحشت لذلك وحشة شديدة
اذا اراد الله ان يزعجك من حرمة على ما اولاك
وجعلك من اهله فكان من الواجب عليك
شكره ابدا ما كنت حيا اذ جعلك من اهل حرمه
وامنه وجوار بيته فاياك ثم اياك والظعن
من مكة شبرا واحدا فان المقام فيها سعادة
والخروج منها شقاوة وهي مرجع خلق
العالم ومنجاء بنى آدم حتى ان الملائكة
لا تبعث الى الارض لحاجة الا يبداء بطواف
بيت الله والصلوة به ثم يمضى لحاجته
وما بعث به وما من نبى هرب من امته
الا هرب الى مكة كما مر تفصيل ذلك

باب

مطلب في المجاورة بمكة والموت والدفن بها

باب اولده مذكور اولان فصولك اوچنجيسى
مكهٔ مكرمه ده مجاورت وموتك وموتى
وفضيلتلرينك بيانندهدر اما مكهده مجاورت
ابى حنيفه حضرتلرى قتندهو والله دينندهاحتياط
ايدن كشيلردن چوق كمسنه قتلرندهمكروه
در مكه نك ملالت وغم وغصه سنه وشدايد
ومكارهنه وحرارت واسيسنه طارلق
خوفندن اوتورى وبو مكهٔ مكرمه نك
محبت واشتياقندن قلبده اولان حرقت
وفرقت يعنى مكهٔ كورمك ايله وكورب آيرلغله قلبك
كوينمسى وياغسى مجاور اولغله ساكن اولموب
ومكه نك حرمتى وتعظيم وتوقيرنى يايتنده
اولماغله كما هو حقه ايفاده تقصير ايدوب خلل

کتورمك قورقوسی ایچوندر • اما شول کمسنه که
بومذکورلردن بری اولوب احترازه ممکن اوله • و
حرمت بیت وجلالت ومهابتی کوزنده ابتدا کوردکی
کبی باقی قالمق وجهی اوزرینه مکه نك حقنی • و
تعظیم وتوقیرنی • کما هو حقه ایفا ویره مکه قادر
اوله • پس امدی اول کمسنه مکهٔ مکرمه ده
بوتقدیرجه طورمق ومجاور اولمق • همان بودنیا
وآخرت بلاسندن خلاص ونجات بولوب •
اولو نعمتلره وصول در • وکرملر ایدیجی حق جل
وعلادن بیوك لطف واحسان • ورحمت بی پایان
در • دخی بوندن فضله شول کمسنه که هر کون
بل که هر ساعت • مکهٔ مکرمه نك تعظیم وتوقیرن
واجلال وتکریمن ارتوروب • واضعاف مضاعف



عبادتلر ایده • ومحبتی کوندن کونه قوی ومحکم
اولوب • حالی اولکی کبی اولمیوب • حسن حاله واصل
اوله • پس اول کشی ایچون الله سبحانه وتعالینك
وعده ایتدوکی • ورسول مجتبی نك بشارت دکی
شیلر • یعنی اهل مکه وعبادات وطاعتلری
حقنده • وارد وناذل اولان • آیات وبینات
قاطعه • واحادیث سنیات ساطعه • تعیین ایتدکی
احسانلر وجزالر وارددر • یا ربّ سن بزی
مکهٔ مکرمه ده مجاورتله مرزوق قیل • نته کم
بعض یللرده بو مجاورتی بزه • اخوان دین الله ایله
میسر ومرزوق قلمش ایدك • وسائر مسلمانلری
داخی مجاورت ایله رزقلندر • نته کیم دین واسلام
رزقلندرمش ایدك • پس بو معنی ایچون • یعنی

مكهٔ مكرمه نك حقنی ایفا و تعظیم و توقیرنه
وجه مبین اوزره قادر اولان كمسنه یه
مكهٔ ده مجاورته ضرر اولمیوب وبنجه
فضل حقه و نعماء جلیله یه نائل و واصل
اولدوغی ایچون درکه بوکا حسن بصری قدس
سره حضرتلری زاهدلر و عابدلردن بر كمسنه یه
یازدوغی رساله سنده وصیت ایتدی (اول كمسنه) مكهٔ
مكرمه دن چیقوب یمنه كتمك مراد ایتدکده
حسن بصری علیه رحمة الباری حضرتلرینه
بو كشینك بو خبری واصل اولدی حال
بو كه بو ایكیسی دین قرنداشلری ایدیلر
آنك ایچون بو رساله اكا یازوب مكهٔ
مجاورت و مقامی ترغیب و ترویج

ومد

ومدح ثنا ایدر اولدوغی حالده دیرکه
تحقیق بكا خبر واصل اولدی كه سن
رأی و تصرفكی و فكر و تدبیركی جمع ایدوب
الله سبحانه و تعالینك حرم شریفندن
وامن وامانندن چیقوب دیار یمنه
كتمككی تحقیق و مقرر ایتمش سن حال
بو كه اول الله تعالی حضرتنك عظمة
و حرمتی حقیچون تحقیق بن سنك بو رأیكی
حسن كورمیوب غایت كوجمه كلدی و
بنی مغموم و محزون قلدی و مكهٔ دن
دیار یمنه خروجك ایچون محكم وحشت
و خوف بوندن اوركوب و غصه تحصیل
ایتدم اكر حق سبحانه و تعالی سنی حرم شریفندن

قلع وقوپرمغی زحمتنه وحرمنه تعیین ایدوب
واهل حرمندن قلمق اوزرینه ارادت
شریفه لری تعلق ایدرسه زیرا بونده مقام
ومجاورت نعمت عظمی در پس سنك
اوزریکه مادامکه حیوتده اولاسن
ابدی شکری واجبدر که سنی اهل حرمندن
وامتندن وجواربیتندن قلدی ایله اولیجق
صقن ها صقن مکهٔ مکرمه دن برقارش سفر و
انتقال ایتمه زیرا تحقیق مکهٔ مکرمه ده مقام و
مجاورت سعادت ومکه دن چیقوب آخره کتمك
شقاوت وخسارتدر حال بوکه مکهٔ مکرمه
کندویه رجوعه صالح اولان عالم خلقنك مرجعی
وآدم اوغلانلرینك منجاسیدر حتی تحقیق ملکلر بیله

برحاجت

برحاجت ایچون وجه ارضه بعث وارسال
اولنمازلر الا بیت اللهی اول طواف ایدوب
ومقام ابراهیمده نماز قیلورلر آندن حاجتلرنه
وارسال اولندقلری مصلحته کیدرلر
وانبیاء کرام علیهم السلامدن بر نبی امتنك
جور وجفاسندن وکفر وضلالتلرندن
قاچمشدر الا مکهٔ مکرمه یه قاچمشدر
ملکلرك کیفیت نزولی وطواف وصلوتی
وانبیاء کرامك مکه یه هجرت وهرنی
واقامت ومجاورتی ومکه ده عبادات و
طاعاتی تفصیل اولنوب ونه سبب ایله بو
دار فنا وعنادن اول دار دوامه وبقایه
رحلت ایتدکلری نته کیم یوقاروده بیان اولنمشدر

وروى عن النبي صلى الله تعالى عليه
وسلم انه قال الا وان مكة انشئت
على المكروهات والدرجات فمن صبر
على شدتها كنت له شفيعا او شهيدا يوم القيمة
ومن مرض بمكة يوما واحدا حرم الله سبحانه
وتعالى جسده ولحمه على النار ومن صبر
على حر مكة ساعة من نهار ا بعد الله تعالى النار من
مسيرة خمسمائة عام وقربه من الجنة مسيرة
مائتي عام وقال صلى الله عليه وسلم من مات
بمكة بعثه الله تعالى يوم القيمة آمنا من
عذابه لاحساب عليه ولاخوف ولاعذاب
ويدخل الجنة بسلام آمنين وكنت له
شفيعا يوم القيمة الا وان اهل مكة هم

اهل

اهل الله وجيرانه وقال عليه الصلوة
والسلام سفهاء مكة حشو الجنة وقال
صلى الله عليه وسلم من استطاع ان يموت
في احد الحرمين فليمت فانني اول من اشفع
له وكان يوم القيمة آمنا من عذاب الله تعالى
لاحساب عليه ولا عذاب وعنه صلى الله
تعالى عليه وسلم من مات في حرم مكة فكانما
مات في السماء الرابعة وقال رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم يحشر الله تعالى يوم
القيمة من مقبرة مكة المكرمة سبعين الف شهيد
يدخلون الجنة بغير حساب ووجوههم كا
لقمر ليلة البدر يشفع كل واحد منهم في
سبعين رجلا فقيل من هم يا رسول الله قال الغرباء

وقال صلى الله عليه وسلم من مات فی حرم
الله تعالى بعثه الله تعالى يوم القيمة من
الآمنين. وروي عن النبيّ صلّى الله تعالى عليه
بفتح الحاء وبالجيم بعده جبل بمكة وهو مقبرة مكة
وسلم انه قال الحجون والبقيع يؤخذ باطرافهما
وينثران فی الجنة. وهما مقبرتا مكة والمدينة
وعن ابن مسعود رضي الله تعالى عنه انه قال
وقف رسول الله صلى الله عليه وسلم على ثنية الحجون
وليس فيها يومئذ مقبرة فقال يبعث الله تعالى
من هذه البقعة ومن هذا الحرم كله سبعين الفا
وجوههم كالقمر ليلة البدر يدخلون الجنة بغير
حساب. يشفع كل واحد منهم سبعين الفا.
وجوههم كالقمر ليلة البدر. وعنه صلى الله عليه
وسلم من مات فی طريق مكة لم يعرض ولم يحاسب.

وعن



ودخی حضرت پيغمبر عليه الصلوة والسلامدن
مرويدر كه رسول الله اكاه ومتنبه اولك كه
تحقيق مكه مكرمه خلاف مطبوع انواع شدائد
ونيجه طبقه آلام ومحن اوزرينه خلق اولندی
پس شول كمسنه كه مكه نك شدتنه صبر ايلسه
بن اكا يوم قيامتده شفيع يا شهيد اولورن.
وشول كمسنه كه مكه ده بر كون خسته اولسه
حق سبحانه وتعالى اول كمسنه نك جسم
وتنن جهنم آتشنه حرام ايدوب يا مغنی روا كورمز
وشول كمسنه كه بر كون بر ساعتده اسيجاغنه
صبر وتحمل ايلسه الله تعالى اول كشی بشيوز
ييللق يول جهنمدن ايراق ايدوب ايكی
يوز ييللق جنته يقين ايليه ديو بيوردیلر. ودخی

رسول الله صلى الله عليه وسلم بر كمسنه مكه ده
وفات ايتسه الله تعالى يوم قيامتده اول كمسنه
عذابندن امين اوليجى خلقلا بعث اوندينه حساب
وخوف وعذاب اولمازوجنته سالم وآمنين
اوله رق حالده داخل اولور وبن يوم قيامتده
اكا شفيع اولورين ديو بيوردى وآكا و متنبه
اولكه تحقيق اهل مكه اهل الله وجيران الله در
يعنى جانب جناب عزته صلاحيت ويقينلق
لرى اولوب حق جل وعلا طرفندن فضلا و
كرما رعايت وحمايته مستحقلر در ديمك اولور
وداخى رسول الله صلى الله عليه وسلم
مكهٔ مكرمه نك سفيه لرى جنتك حشوى
حشوى در ديو بيور ديلر يعنى مكه نك عقلى



اكسكلرى وفكر وتدبيرى ضعيفلرى وامر دينه
جاهللرى جنتك حشويدر حشو ظروفك
ايچنده طولو اولان شيئه ديرلر مكه نك سفيه
لرى جنتك اراتاسنده طولو در ديمك اولور
سفهاسى بويله اولنجق سائرنده دولت و
عزت سرمدنه اولنجق كورك مرتبه لرنجه قياس
اولنوب نه سعادت ايدوكى ملاحظه اولنه
وداخى رسول الله صلى الله عليه وسلم
بركمسنه الله تعالى ورسولى حرملرندن برنده
اولمكه قادرايسه يعنى وطننده ن على اى حال
بونلره وصوله والى الموت مجاورته قادر
ايسه واروب كيدوب آنده فوت اولسون كه
تحقيق بن اكا شفاعت ايدنك اولين

یعنی بنم شفاعتم هر شفاعتدن اوّل یتشه
و یوم قیامتده الله تعالی عذابندن امین
اولوب اوزرینه حساب و عذاب اولمیه
دیو بیوردی و داخی رسول الله صلی الله
علیه و سلمدن مرویدر که بر کمسنه مکه حرمنده
وفات ایتسه کانّه دردنجی کوکده وفات ایتمک
کبی اولور دیدیلر یعنی اول کوکده اولان
خلقک شان و شرفلری نه ایسه بو کشینک
حالی داخی ایله اولور دیمک اولور و داخی
رسول الله صلی الله علیه و سلم مکهٔ مکرمه
مقبره‌سندن یوم قیامتده یتمش بیک کشی حشر
اولنوب بغیر حساب جنته داخل اولورلر
یوزلری آیک اون دردی کبی اولوب هر بریسی

یتمش

یتمش کمسنه‌یه شفاعت ایده دیو بیوردقلرنده
بونلر کیملردر یا رسول الله دینلدی رسول الله
صلی الله علیه و سلم غریبلردر یعنی وطنلری
مکه‌دن ایراغ اولوب مکهٔ تعظیم و دینن تکمیل
و الله تعالینک امر شریفین یرینه کتورمک
ایچون کلدکلرنده اجل منقضی اولوب مکهٔ مکرمه
مقبره‌سنه دفن اولناندر دیو بیوردی
و داخی رسول الله صلی الله علیه و سلم
بر کمسنه الله تعالی حرمنده فوت اولسه حق جل
و علا یوم قیامتده آنی اهوال قیامتدن
امین اولنلردن قوپره دیدیلر و داخی
اول صاحب دولت حضرت رسالتدن مرویدر
که حجونه یعنی مکهٔ مکرمه‌نک قبوری اولوب

طاغلر دیبنده اولان محلّ و بقیع که مدینه مقابریدن
بو ایکیسی منتهی اولدقلری طرفلردن یاپشلوب
جنّته صاچلور و نه قدر موتی که بونلرده مدفون
در بلا حساب و لا عذاب جنّته داخل اولورلر
دیدیلر و داخی ابن مسعود رضی الله عنهما حضرتلرندن
مرویدر اول دیدی که رسول الله صلی الله
علیه وسلّم جبل حجون اراسنده اولان یول اوزرنده
طوردی حال بو که اول زمانده آنده مقبره یوغیدی
رسول الله تعالی حضرتلری بو بقعه دن یعنی بو ثنیهٔ
حجوندن و بو حرم مکه دن الله تعالی و تقدس
یوزلری آی اوزدردی کبی یتمش بیک کشی
حشر ایدوب جنّته حساب و سؤالسز داخل اولورلر
و بونلردن هر بریسی کندولر کبی یوزلری بدر قمر

کبی

کبی یتمش بیک کشی یه شفاعت ایدر دیو بیورد
دیلر بو قاروده غی حدیث شریفده حجون مقبرهٔ
مکّه در دیدیلر اصل حجون عرصهٔ قبورك
طرفنده اولان جبله دیرلر جبل قبر اولماغه
صالح اولمدوغندن غیری اشاغه ده مذکور
اولان که حالا ذیلنده اولدوغی حدیث
در آنده ثنیهٔ حجون و بقعه تعبیر
بیورلدوغی تعارض و تخالف صورتیدن
طریق توفیق بودر که حجون ارض قبورده
واقع در بو قاروقی حدیثده ذکر الحال اراده محلّ اوله
یاخود نفس حجونك کندوسنده داخی بعض قبور واردر
ذکر کلّ اراده جزء اوله و سؤال کسنه مکّه
یولنده فوت اولسه سؤال و حساب اولمز دیو بیوردیلر

قبیلندن

مطلب في المدينة المنورة واحوالها

## الباب الثاني في المدينة المنورة واحوالها و

فيه فصول. الفصل الاول في المدينة المنورة.
ومسجد النبي عليه السلام. والاسطوانات
فيه وفضائلها. روي عن جابر بن سمرة رضي
الله تعالى عنه انه قال. قال رسول الله صلى الله
عليه وسلم ان الله تعالى سمى المدينة بطابة.
وكان اسمها اولا يثرب. فكرهه النبي عليه السلام
لان الثرب يستعمل في معنى القبح. فبين ان الله
تعالى سماها بطابة لتطيب سكانها بالدين.
وعن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه انه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم امرت
بقرية تأكل القرى. يقولون يثرب وهي المدينة تنفي الناس
كما ينفي الكير خبث الحديد. الى هنا لفظه. يعني امرت باستيطانها

والهجرة

والهجرة اليها جعل الله اهلها على القرى. فيغتنمون
بما فيها من السبايا والاموال. فسموا المنافقون
المدينة يثرب. لاستقباحهم افعال المؤمنين
فيها. والثرب هو الفساد والهلاك. وبهذا قال
النبي عليه السلام وهي المدينة الحديث. وعن
عائشة رضي الله تعالى عنها انها قالت كل البلاد افتتحت
بالسيف. وافتتحت المدينة بالقرآن. وروي عن
سعد بن وقاص رضي الله عنه انه قال. قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم اني احرم ما بين
لابتي المدينة ان يقطع عضاهها. او يقتل صيدها
عضاه اشجار ام غيلان. ظاهر الحديث مشعر بان
المدينة حرم. وهو مذهب الشافعي رحمه الله ومالك
رضي الله عنه. ومذهب ابي حنيفة رحمه الله نفيه.

مطلب في تحريم المدينة المنورة

لما روى عن عايشة رضى الله تعالى عنها انها قالت
كان لآل محمد بالمدينة وحوش يسكونها ولأن
جمهور الصحابة على جواز الاصطياد فى المدينة
فتحريمها عبارة عن تعظيم قدرها وروي عن علي
رضى الله عنه وكرم الله وجهه انه قال قال النبى
عليه السلام المدينة حرم ما بين عير الى
ثور الحديث عير اسم جبل للمدينة
ثور جبل معروف بمكة وفيه الغار الذى
توارى النبى فيه حين هاجر قيل ظاهر ان
ما بينهما ليس بحرم فيكون ذكر ثور غلطاً
من الراوى وفيه رواية ما بين عير و
احد وهذه مستقيمة لكنها قليلة وقيل عير
جبل بمكة فالمراد به ان للمدينة حرماً قدر ما بين عير

وثور

وثور بمكة المكرمة ويحتمل انه عليه
السلام اراد بهما اللابتين موافقاً لحديث انى
احرم ما بين لابتي المدينة مشبهاً احدى اللابتين
بعير لنتو وسطها والاخرى بثور لامتناعها
فى الصعود وروي عن سعد بن وقاص رضى
الله عنهما انه قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم من اكل سبع تمرات مما بين لابتيها حين
يصبح لم يضره سم حتى يمسى الى هنا لوصول دعاء
النبى عليه السلام الى ثمار المدينة بالبركة واما
تخصيص السبع والسم فمما يفوض علمه الى حضرة الشارع
وعنه رضى الله عنه انه قال قال رسول الله صلى
الله عليه وسلم من تصبح بسبع تمرات عجوة لم
يضره فى ذلك اليوم سم ولا سحر اقول كتابه

ذکر اولنان ابوابدن ایکنجی باب نفس مدینه
منوره واحوالی بیاننده در و بو بابده اوچ
فصل واردر فصل اول مدینهٔ منوره نك
کندوسنده وحضرت پیغمبر علیه السلام مسجدینك
اولان دیرکلرك وجمله سنك فضائلی بیاننده
در جمله مبنیاتندندر که حضرت جابر بن سمرة
رضی الله تعالی عنه دن روایت اولندی اول
دیدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم تحقیق
الله تعالی مدینهٔ منوره یه طابه اسمی ایله تسمیه
ایلدی حال بوکه اول اسمی یثرب ایدی پس
پیغمبر علیه السلام حضرتلری یثرب ایله تسمیه سنی
مکروه کوردی زیرا ثرب قبیح معناده مستعمل
اولدوغی ایچون استمیوب تحقیق الله تعالی مدینه نك

مطلب مدینه منوره نك واحوالی بابنده

ساکنلری دینله طیب وطاهر اولدقلری ایچون
مدینه یه طابه ایله تسمیه ایتدی دیو بیان ایتدی
وداخی حضرت ابی هریرة رضی الله عنه دن
مرویدر اول دیدی که رسول الله صلی الله علیه
وسلم بن بر قریه یه امر اولندم که قری یییر
اول قریه یه یثرب درلر اول مدینه در ناس
سیئ ایچندن چیقارور نته کم کورك اوفوری
اوفوری دمورك مردارن چیقاردوغی کبی
دیو بیوردی لفظ حدیث شریف بو محله دکدر
بو حدیثك معناسی بن بر قریه ده وطن طوتمغه
واکا مکهٔ مکرمه دن آیریلوب کلمکه امر اولندم که
اول قریه نك اهلنی حق جل وعلا قری اوزرینه
قلدی پس بو قریه نك اهلی قری ده اولان اساری

وغنيمت ماللرى ايله مغتنم اولودلر. يعنى اهل
مدينه بكا ايمان كتورمكله امان بولوب وبنم
ايله كفره قريه لرينه غزا ايدوب. مشركين
وكفره نك اموال ونفسلرين. واهل واولادن
اخذ وسبى ايله متنعم ومغتنم اولورلرديمكدر.
قضيه بويله اولماغله منافقين. مؤمنلرك مدينه ده
بوفعللرين قبيح كوردكلرندن اوتورى. مدينه ء
منوره يه يثرب ديوا دويرديلر. ثرب ايسه
فساد وهلاكدر. بولفظى مدينه يه مناسب
كورميوب. ومنافقلرك كلامنى رد ايتمك سببى ايله
رسول الله صلى الله عليه وسلم اول قريه يثرب
دكل. مدينه دردبيوردیلر. وحضرت عايشه
صديقه رضى الله تعالى عنها دن مرويدر اوله ديديكه



جميع بلاد سيفله يعنى قلج ايله فتح اولندى.
مدينه منوره قرآنله فتح اولندى. يعنى بعض
بلاد قلج ايله قتل ايدرك فتح اولنوب بعضيسى
قلج ايله فتحى مقرر اكلبوب. خوفلرندن مطيع
اولديلر. سببى قلج اولدوغى حيثيتدن قلج ايله
فتح اولندى ديوب. سيفه اسناد اولندى.
ومدينه قرآن عظيم ايله فتحك معناسى ايات
بينات اهل مدينه قتنده سيف قاطع اولوب.
قرآن عظيمه مخالفته خوفلرندن. الله ورسولنه
مطيع اولوب ايمانه كلمه لرى ايله. داراسلام
اولوب قرآنله فتح اولنمش اولدى. وداخى
سعد بن وقاص رضى الله تعالى عنه حضرتلريندن
مرويدر اول ديدى كه رسول الله صلى الله عليه وسلم.

مطلب حرم المدينة المنورة

تحقیق بن مدینهٔ منورہ نك لابتینی یعنی ایکی
طرفنده اولان قاره طاشلی یرلرك اراسنده
ام غیلان آغجلری کسلوب و وحشی جانورلری
قتل اولناسن تحریم ایدرین دیو بیوردیلر
حدیث شریفك ظاهری تحقیق مدینهٔ منورہ
ایچون حرم اولمانی اشعار ایدر حال بو که
مدینه ایچون حرم اولمق امام شافعی ومالك
رحمهما الله مذهبلریدر اما امام ابوحنیفه
مدینهٔ منورہ نك حرمی اولمادوغنه ذاهب
اولمشدر حضرت عایشه رضی الله تعالی عنها
دن روایت اولنان شیدن اوتوری که آل محمدك
مدینهٔ منورہ ده وحشی جانورلری وار ایدی
اولار لردی دیو بیوردی وجمهور صحابه

رضی الله تعالی عنهم دخی مدینه ده اولانلرك
جوازنه ذاهب اولدقلرندن اوتوری
پس امدی تحریم بیورملری مدینهٔ منورہ نك
قدر ومکانتنی تعظیم وتوقیردن عبارت
اولور یعنی بو ذکر اولنان حدك ایچنده بتن
آغاجلر وجانورلر مدینه شرفنه رعایت
اولنوب قطع وقتل اولنمق مناسب ولایق
دکلدر دیمك اولور ودخی حضرت علی رضی الله
عنه دن مرویدر تحقیق اول دیدی که
رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینهٔ منورہ
عیر ما بینی توره وارنجه تحریم اولندی دیو
بیوردیلر عیر مدینه طاغلرندن بر طاغك
اسمیدر ثور داخی مکه ده معروف ومشهوردر

بر طاغدر که ۰ پیغمبر حضرتی هجرت ایتدکده
ایند آکیدوب صقلندوغی مغاره آندر ۰
بری مکه ده ۰ و بری مدینه ده اولیجق ظاهر
ایکیسنک اراسی حرم دکلدر دینلدی ۰ اول
تقدیرجه ثور لفظی ۰ راویدن غلط اولمش
اولور ۰ ثور محلنه بر لفظ اولمق مناسب
کورینور ۰ حال بوکه بو حدیث شریفده ۰ ما بین
عَیرٍ و اُحُدٍ روایتی ده واردر ۰ و بو روایت
مستقیمدر ۰ لکن بو روایت قلیله در ۰ قویه
دکلدر ۰ و بعضیلر عیرده مکهٔ مکرمه ده
بر جبلک آدیدر ۰ پس بوندن مقصود تحقیق
مدینهٔ منوره ایچون ۰ بو ایکیسنک اراسی قدر
حرم واردر ۰ دیمک اولور ۰ و داخی محتملدر که

تحقیق

تحقیق پیغمبر علیه الصلوة والسلام ۰ بو عیر
و ثور ایله ۰ انی احرم ما بین لابتی المدینة
حدیثنه ۰ موافقت ایچون لابتین مراد
ایتمش اوله ۰ لابتیندن برینی اورتاسی بوکسک
اولدوغی ایچون عَیر ۰ و لابه اخراجی چقمسی
ممتنع اولدوغندن اوتوری ۰ ثوره تشبیه
ایتمش اوله ۰ عَیر حمار وحشیدر ۰ بو جبل
اکا تشبیه اولنمشدر ۰ ثور داخی اوکوزدر ۰
بو جبللرک هیئتلری بو ایکی حیوانه مشابه
اولماغین ۰ آنلره تشبیه اولنوب ۰ تسمیة
الشیء باسم المشبه به قبیلندن در ۰ یعنی بو طاغلره
بکزدکلری ۰ حیوانلرک اسمی ایله آدویلدی ۰
بو تقدیرجه لابتیندن برین ۰ راسا

حمار وحشی یه که عیردر . و برین اوکوزه
که ثوردر . تشبیه ایتمك داخی محتملدر .
یاخود بو احتمالاتدن قطع نظر مکه ومدینه
حرمتنه عیرطاغندن جبل ثوره وار
رنجه ایکسنك ما بینی تحریم اولندی
دیمك اولاده . تحریمدن مراد تعظیم وتوقیر
اولمق دیلنله . بو معنادنه ظاهردن
عدول اولور . ونه تکلف ونه مذهبه
مخالفت اولور . وحرمین شریفینی و
ما بینی تفخیم وتکریم داخی اولور . وسعدبن
وقاص رضی الله تعالی عنه دن مرویدر .
اول دیدی که رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم . برکسنه مدینه نك لابتینی

ما بیننده اولان خرمادن . صباح یدی خرما
یسه ایدی اخشامه دك اکا سم ضرر ایتمز .
یعنی زهر بیدرسه لر تأثیر ایتمز دیو بیوردیلر .
مدینه نك یمشلرینه حضرت پیغمبرك برکتلو
دعاسی یتشدکندن اوتوری . اما خرما
یدی اولمانك وزهره ضرر ویرمدکنك
حکمتی . وآنلره تخصیص علی حضرت شارعه
یعنی رسول الله حضرتنه مفوض اولاندندر .
و داخی سعد بن وقاص رضی الله تعالی عنه
دن مرویدر . تحقیق اول دیدی که رسول الله
صلی الله علیه وسلم برکسنه یدی عجوه خرما ایله صباح
لسه . یعنی علی الصباح قبل کل شیء آنی اکل ایلسه اول کون
اوکسنه یه زهر وسحر ضرر ایتمز و تأثیری اولماز دیو بیوردیلر .

وعن عايشة رضي الله تعالى عنها انها قالت
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان عجوة
العالية شفاء وانها ترياق اول البكرة الى
هنا الحديث عجوة نوع من التمر يضرب اي يميل
الى السواد وادنى العالية ثلثة اميال من المدينة
وابعدها ثمانية وعن ابي هريرة رضي الله
عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ان الايمان ليأرز الى المدينة كما تأرز الحية
الى جحرها وعن زيد بن ثابت رضي الله عنه انه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان
المدينة تنفي الخبث كما تنفي النار خبث الفضة
وعن جابر رضي الله تعالى عنه انه قال
قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

انما

انما المدينة كالكير تنفي خبثها وتنصع طيبها
الى هنا الحديث تنفي بتخفيف الفاء وروي
بتشديد القاف من التنقية تنصع بالنون
والصاد والمهملة من التفعيل بمعنى تخلص
وتميز طيبها بتشديد الياء وفتح الباء و
بكسر الطاء وضم الباء وروي ينصع
من الثلاثي بمعنى يظهر وذكر الزمخشري
يبضع من ابضعه اذا دفعه اليه يعني ان المدينة
تعطي طيبها ساكنيها لكن الرواية المشهورة هي
الاولى وعن عائشة رضي الله تعالى عنها انها
قالت قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
اللهم حبب الينا المدينة كحبنا مكة او اشد
وصححها وبارك لنا في مدها وصاعها وانقل

مطلب في دعاء النبي عم للمدينة المنورة

حماها واجعلها بالجحفة • الى هنا لفظ الحديث
جحفة اسم موضع ساكنوها اليهود • وعن
ابى هريرة رضى الله عنه انه قال • قال رسول
الله صلى الله عليه وسلم • اللهم بارك لنا
فى ثمرنا وبارك لنا فى مدينتنا وبارك لنا
فى صاعنا وبارك لنا فى مدنا • اللهم ان
ابراهيم عليه السلام • عبدك وخليلك ونبيك
وانى عبدك ونبيك • وانه دعا لمكة
وانى ادعو للمدينة بمثل ما دعاك لمكة •
الى هنا الحديث • استجيب دعاؤه عليه السلام •
وضاعف خير المدينة • بان جلب اليها
كنوز قيصر وكسرى • وفى آخر الامر ليارز الدين
اليها • وعن انس رضى الله عنه انه قال • قال

صود

رسول الله صلى الله عليه وسلم • اللهم
اجعل بالمدينه ضعفى ما جعلت بمكة من البركة •
وعن ابى بكر رضى الله عنه انه قال • قال
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم • لا يدخل
المدينة رعب المسيح الدجال • لها يومئذ سبعة
ابواب • على كل باب ملكان • يعنى يدفعانه عن
الدخول • وروي عن انس بن مالك رضى الله عنه
انه قال • قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم • ليس من بلد الا سيطؤه الدجال
الا مكة والمدينة • ليس نقب من انقابها
الا عليه الملائكة حافين يحرسونها • فينزل
السبخة • ثم ترجف المدينة باهلها ثلث
رجفات • فيخرج اليه كل كافر ومنافق • ودخ

ودخی حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنها
دن مرویدر اول دیدی که رسول الله صلی الله
علیه وسلم تحقیق عالیه نك عجوه سی سحر وقتنده
یمك شفا و تریاقدر دیو بیوردی لفظ حدیث
بو موضعه دکدر تریاق زهری دفع ایدن
دوایه دیرلر ایله اکل عجوه ایله زهر دفع او
لنوریمش بو حدیث شریف ایله بو قاروحدیثلر
من حیث المعنی اتحاد بولمش اولدیلر جمله نك
مآلی بوندن اکل ایدنه زهر تأثیر وضرر ایتمزدیمك
اولور عجوه خرمانك بر قسمیدر که سیاهه مائلدر
اکثریا ادام ایدینورلر وبلا خبز غالبا غدا داخی
ایدینورلر اغاجنه لینه درلر وبتدکی محله عالیه
دیرلر مدینه منوره دن ادنا مسافه سی اوج میل

وعرب داخی غرددن
الحا آرتق مائلدرجم

وتهایت

ونهایت مرتبه سی سکز میل یردر بو محلده حاصل
اولان خرمانك عجوه سی بویله نافع وخاصه لیدر
بو حالت غیری یرك خرماسنده یوقدر که بو مظهر
نظر ودعوات حضرت رسالت اولمشدر
ودخی ابو هریره رضی الله تعالی عنه دن
مرویدر اول دیدی که رسول الله صلی الله
علیه وسلم تحقیق ایمان مدینه منوره یه
منضم اولوب چکلور نته کم ییلان غارنه وانینه
چکلور کیبی دیو بیوردیلر بو حدیث شریفك
بر قاچ معنایه انصرافی واردر بر یسی آخر زمانده
اولاجغی خبر ویرمکدر که آخر زمانده اهل اسلام
قلت بولوب دین اسلامه رغبت قالمایجق
مؤمنلر مضطرب اولوب نوائب ومظالمه صبرم

طاقتلری قالمیوب علاینه قیامتی مشاهده
ایتدکلرنده ییلان مأوی سینه کیدرکن نیجه
طوغیلوب بلاعوج کیدوب داخل اولورسه
آنك کبی اهل ایمانده طوس طوغری اولوب مدینه‌یه
چکلور یاخود ییلان قارنی اوزنینه سورنی
سورنی انواع تعب ومشقت چکوك صیغنوب
وصاقلنوب ایچون ملجأ ومأواسنه کلدوکی کبی
مؤمنلر داخی آخر زمانده دینلرین حفظ وحمایت
ایچون نیجه بلالر وزحمتلر چکوك مدینهٔ منوره‌یه
کله‌لر ویاخود کچمش زماندن خبر ویرمك
اوله که حضرت پیغمبر علیه السلام ویا ابوبکر
صدیق رضی الله عنه زمانلرنده اولان هجرت
بویله‌جه بلا انعواج اولوب یا انواع مشقتلر اوزره

اولمشلر

اولمشدر زیرا حب وطن وافتراق اقربا و
کثرت اعدا ایله هجرتده مشقت چکلمشدر دیمك
اوله اما بو معنادن ایسه اولکی معنی اوفق
وانسب درکه حدیث شریفك ظاهر معناسندن
عدول اولنمازه وحکم ونفعی دخی عام اولوب
وشاننده وذکرنده اهتمام اولنمش اولور
ودخی زید بن ثابت رضی الله عنه دن مرویدر
تحقیق اول دیدی که رسول الله صلی الله علیه
وسلم تحقیق مدینهٔ منوره یرامزن وکونیشن
وفسقه وفجره سن ایچندن طرد ایدوب
سورر چیقارر نته کیم آتش کومشی صیزیرب
یرامزن والچعن طرد ایدوب چیقاردوغی
کبی دیو بیورردیلر ودخی حضرت جابر رضی الله عنه

دن مرويدر اول ديدي كه رسول الله صلى الله
عليه وسلم تحقيق مدينهٔ منوره اولدي الا كورك
كبي كندوده ساكن اولان فسقه ويرامزني طرد
وطيبني تنصيع ايدر اولدي ديو بيوردي لفظ
شريفلري بو محله دكدر لفظ تنفي فانك خفتي ايله
در يا خود تنقي تنقيه دن مأخوذ اولمق اوزره
فا فك شدهسي ايله روايت اولندي ولفظ
تنصع نون ايله وصاد مهمله ايله تخلص وتميز
معناسنه تفعيل بابندن اوله وطيبها يانك
شدهسيله وبانك فتحهسي ايله اولمق اوزره
معني مدينهٔ منوره يرامزلرين سوروب چيقارر
ياخود يرامزلرين پاك ايدر وايوسني يرامزدن
تخليص وتمييز ايدر ديمكدر وينصع يطهر معناسنه

ثلاثي

ثلاثيدن اوله وطيبها كسر طا ايله وضم با ايله
داخي جائزدر معني طيبني ويا طيبي طاهر اولور
ديمك اوله وزمخشري حضرتلري ابضع بابندن
يبضع در دفع واعطا معناسنه در ديدي بو
تقديرجه طيبها كسر طا وفتحي ايله وفتح با ايله اولمق
كرك معني طيبني يا طيبني ساكنلرينه اعطا ايدر
ديمكدر لكن مشهور اولان چاق اقلكي روايت
دردنبلدي زيرا خبثني نفي ايدوب وطيبني
خبثدن ايروب خلاص ايتمك روايتي مناسبدر كه
خبثني تنقيه ايدر وطيب وطيبي طاهر اولور
يا انلري ساكنلرنه ويرر ديمكده ترك مصطلح
وعرف وتضمين لوواردر ومن حيث المعني
ركاكتي داخي مقرردر وداخي عايشهٔ صديقه

رضی الله تعالی عنهادن مرویدر تحقیق اول
دیدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم یارب
سن بزه مدینهٔ منورهٔ سودر مکهٔ سودوکمز
کبی یاخود زیاده واکا صحت ویر وبزم ایچون
مدینه‌نك مدنده وصاعنده یعنی اولچکنده
برکت قیل وحماسنی قالدر جحفه‌ده قیل
دیو بیوردی لفظ حدیث بو موضعه دکدر
جحفه یهودیلر ساکن اولورلر بر موضعدر که
حالا مصر ومغرب وشامه میقاتی در آندن
حاجیلر احرام کیررلر تبوك یولندن مکه‌یه اوچ
مرحله زیاده‌جه بر کویدر لکن شامیلر حضرت
رسالتی زیارت ایچون مدینه‌یه اوغرایوب
میقات مدینه‌دن محرم اولورلر که اکا ذو الحلیفه



دیرلر ودخی حضرت ابی هریره رضی الله تعالی عنه
مرویدر تحقیق اول دیدی که رسول الله صلی الله
علیه وسلم یارب بزم ایچون یمشمزده ومدینه‌مزده
وصاعمزده ومدمزده مبارکلك قیل جمله‌سی خیر
وبرکت اوزره اولسون وای بنم ربم تحقیق ابراهیم
علیه السلام قولك ودوستك وپیغمبرك در
بن داخی قولك وپیغمبرکم وحال بوکه تحقیق ابراهیم
علیه السلام مکه ایچون دعا ایتدی وبن داخی
مدینه ایچون انك مکه‌یه دعا ایتدکی شی مثللو الله
دعا ایدرین دیو تضرع ونیاز ایتدی حدیث
شریف بو محله دکدر حضرت رسول اللهك دعاسی
مستجاب اولوب وقیصر وکسرانك ماللری
مدینه منوره‌یه چکلمکله مدینه‌نك خیری

ومنفعة وبركتی قات قات اولدی وعاقبة امرده
دين داخی مدينهٔ منوره يه چكلور وحضرت
رسالت صلی الله عليه وسلمك دعالری بركتی
ايله دين دنيا آنده تكميل اولنوب اهلی مستريح اولورلر
و داخی حضرت انس رضی الله عنه دن مرويدر
تحقيق اول ديدی كه رسول الله صلی الله عليه
وسلم ای بنم ربم مدينهٔ منورده ايكی مكه ده
قلدوغك بركت قدر بركت قيل ديو دعا ايتدی
بو دعوانك اثاری هر شيده مشاهده در اما
صره وصدقات وساير خيراتده بلا شبهه محسوسدر كه
توزيعده ايكی مدينه اهلنه بر مكه لی يه ويريلور
دائما بو حال اوزره اولوب تخلف اولنماز و
داخی ابو بكر رضی الله تعالی عنه دن مرويدر كه



اول ديدی رسول الله صلی الله عليه وسلم
مدينهٔ منوره يه مسيح دجالك خوفی كيرمز الا اول
كون مدينه نك يدی قپوسی واردر هر قپونك
اوزرنده ايكی ملك اولوب دجالی مدينه يه
كيرمكدن منع ايدرلر ديو بيورديلر مسيح
برنيچه معناده استعمال اولنور اما دجاله مسيح
ديمك يوزينك بر طرفی سلنوب بر كوزی و بر
قاشی يوق ديمكدر يا سياحتدن اوله مدت
يسيرده وجه ارضی سياحت ايدیجی ديمك
اوله و داخی حضرت انس رضی الله عنه دن
مرويدر تحقيق اول ديدی كه رسول الله
صلی الله عليه وسلم وجه ارضده بر شهر
قالمز الا دجال يا قنده آنی اياغی آلتنه آلور

الا مكه ومدینه دكل بو نلرك یوللرندن بریول
یوقدر . الا ملكلر اول یوللك اوزرنده
قاپلیوب . مكه ومدینه‌یی حفظ وحمایت
ایدرلر . ودجالی منع ودفع ایدوب .
كتوردمدكلری ایچون . دجال ده سبخه‌یه نازل
اولور سبخه مدینۀ منوره‌نك آردنده بر كیر كلو
یردر . آنده نازل اولدقدنصكره . مدینۀ منوره
كند واهلنه اوچ كره زلزله ایدوب . مدینۀ
منوره ایچنده نه قدر كافر ومنافق وار ایسه
جمله‌سی دجاله چیقار آنك تبعی اولوب . اكا
اصابت ایدن آنلره داخی یتشور . بو معنایه
مدینه خبثنی نفی ایدوب . وایوسنی تمییز
وتخلیص ایدر دیدكلری حدیث شریفده لا التاییدر .



وروى عن انس بن مالك رضى الله عنه
انه قال . قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ان المدينة ياتيها الدجال فيجد الملائكة
يحرسونها . فلا يقربها الدجال . والطاعون
وعن ابى هريرة رضى الله تعالى عنه
انه قال . قال رسول الله صلى الله عليه و
سلم . على انقاب المدينة ملائكة . لا يدخلها
الدجال والطاعون . وعنه رضى الله تعالى
عنه انه قال . قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم . يأتى المسيح من قبل المشرق
وهمته المدينة . حتى ينزل دبر جبل احد .
ثم تصرف الملائكة وجهه . قبل الشام
وهنالك يهلك . اى يقتل عيسى ابن مريم .

عليهما السلام اياه بباب لد • ويؤيد ذلك
اخبار الدجال • في آخر حديث تميم الداري
بقوله اما ان ذلك خير لهم ان يطيعوه •
واني مخبركم عني اني انا المسيح • واني
اوشك ان يؤذن لي في الخروج • فأخرج
فأسير في الارض • فلا ادع قرية الا هبطتها
في الاربعين ليلة • غير مكة وطيبة هما
محرمتان علي كلتاهما • كلما اردت ان
ادخل واحدة منهما • استقبلني ملك
بيده السيف صلتا يصدني عنها • وان
على كل نقب منها ملائكة يحرسونها
فطعن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم •
بمخصرته في المنبر • هذه طيبة • هذه طيبة •

اما توصيفه تميم بالداري فان الدار كم جده وهو منسوب اليه قبيلة تميم الداري

الا

الا هل كنت حدثتكم ذلك • فقال الناس نعم
فانه اعجبني حديث تميم انه وافق الذي
كنت احدثكم عنه • وعن المدينة ومكة
الحديث • واما القول في مساجد المدينة
المنورة • فاول مسجد بني في الاسلام بالمدينة
المنورة • في زمانه صلى الله تعالى عليه و
سلم • مسجد قبا • واول من وضع فيه حجرا
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم •
ثم ابو بكر • ثم عمر رضي الله تعالى عنهما •
ناديا زيارته • والصلوة • وهو في وسط بساتين
المدينة المنورة • بعيد عنها مقدار ما يتألم بعض
الرجال • من المشي اليه جدا • وهو مسجد
عظيم • ومحل لطيف • والدعاء فيه مقبول •

مطلب مساجد المدينة المنورة

وهذا يقتضي ان يتأخر بناء مسجد قبا الى ان يجيء عمر رضي الله عنه لانه ما جاء مع النبي صلى الله عليه وسلم بل تأخر بنائه الى مجيئه رضي الله عنه انتهى

ودخی انس بن مالك رضی الله عنهما حضرتلرندن
مرویدر تحقیق اول دیدی که رسول الله صلی
الله علیه وسلم دجال مدینهٔ منوره یه محقق
کلوب کرمك استدکده طاغلر اراسنده اولان
یوللر اوزرنده ملائکه طوروب مدینهٔ منورهٔ
عدو الله دن حفظ وحراست اوزره بولوردە
مدینه یه دجالك طاعوندە قریب اولمغه قادر
اولمزلر دیو بیوردیلر وحضرت ابی هریره
رضی الله تعالی عنه دن داخی مرویدر اول
دیدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم مدینه
نك دخولی ممکن اولمجق یوللرینه وطاغلر اراسنده
اولان فرجه لرینه مفاسد ومکارهی دفع و
مدینهٔ حفظ ایچون احاطه ایدوب طورر ملکلر

واردر



واردر اکا طاعون ودجال داخل اولمغه مجال
محالدر دیو بیوردیلر وکرو حضرت ابی هریره
رضی الله تعالی عنه دن مرویدر اول دیدی که
رسول الله صلی الله علیه وسلم مسیح دجال
مشرق طرفندن ظهور ایدوب کلور حال بوکه
همت وقصدی مدینهٔ منوره در حتی جبل احدك
نهایت وآخرنه نازل اولوب آندن قالقوب مدینه یه
کرمك اوزره ایکن مدینهٔ منوره حارسلری اولان
ملائکه یوزینی شام جانبنه دوندروب طرد ایدیلر
دجالك شامه کیدوب آنده هلاك اولور مدینه
منوره یه کلمسی وجه ارضی کزوب کلمك ایدی
حضرت عیسی علیه السلام قتلنه مأمور اولدیغی
ساعت ایدی ارض شامده باب لدده دجالی

قتل ایدوب انک قتلی ایله هلاک اولور دیو بیوردیلر
حال بو که بو ذکر اولنان معنالری دجالک
تمیم داری قصه سنده اولان حدیث شریفک
آخرنده کندو نفسندن خبر ویرمسی تقویت
ایدر بو حدیث شریفی فاطمه بنت قیس رضی
الله عنها روایت ایتدی متفق علیه در که اول
دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم اصحاب
کرام رضوان الله علیهم حضرتلرینی جمع ایدوب
سزی نیچون جمع ایتدکی بیلور میسز دیدی اصحاب
دخی الله ورسولی اعلم در دیدیلر رسول الله
صلی الله علیه وسلم تحقیق والله بن سزی بر
شیدن سؤال ایچون وقورقمق ایچون جمع ایتمدم
ولکن سزی جمع ایتدم زیرا تمیم داری بر رجل نصرانی

تمیم الداری داره منسوب در که بر جدینک اسمیدر دیمکدر سنه نسبت اولنوب تمیم داری دنیلدی

ایدی

ایدی پس کلوب بکا بیعت ایدوب واسلامه کلدی
وبکا برخبر اخبار ایتدی که هر بار سزه مسیح
دجالدن خبر ویردیکم شیئه موافق در بکا
خبر ویردی که لخم ایله جذام قبیله لرندن اوتوز
نفر کمسنه ایله تمیم بر سفینه بحریه یه یعنی دکز کمیسنه
بندی برآی فورتنه اولوب مخالف یللر ایلتوب
اخشامه قریب دکزده بر جزیره یه یقین اولدقلرنده
صندله کیروب کمی قویب جزیره یه چقدیلر پس
آنده غلیظ قیللی بر حیوان کوردیلر که قیل چوقلغندن
اوکی آردندن فرق اولنماز بو کمسنه لر او حیوانه
سن نه شیسن دیدکلرنده بن جساسه یم یعنی
دجاله خبر تجسس ایدیجی یم دیدی صاحب تحفه
بو حیوان آخر زمانده چیقاجق دابة الارض در دیدی

مطلب فی بیان الدجال

دکز کمیسی دنیلدی زیرا دوه یه قره کمیسی دنیلدیکی واردر

لكن مصداقی یعنی صدقه دلالتی معلوم دکلدر
بو کسنه لر جنابسه نه در دیدیلر اسلوب حکیم
طریقی ایله بونلره جواب ویروب ای قوم مهتدی
قوپوب نیدن سؤآل ایدرسز بو اراده بر رجل
واردر کلك اول رجله کیدك زیرا اول سزك
یانکزده اولان خبره کثیر الشوق در دیدی
تمیم ایدر بو حیوان بزه رجل آکدقده بو حیوانی
شیطانی که دیو قورقوب تیز تیز کیدوب اول
دیدوکی یره داخل اولدقده کوردك آنده بر بیوك
انسان وار که قطعا آنك کبی کمسه کورمدك
محکم باغلر ایله باغلنوب اللری بوینینه باغلانمش
یعنی دزلری ایله طوبقلری مابینی بوینینه دمور
ایله چکلوب ایکی بوکوب بوینن ایاغن بر یره جمع

ایدوب

ایدوب باغلنمش در دیز ایله طوبوق مابینی الرند
بدل دردیمشلر اللری بوینینه باغلنمش دینلمه نك
وجهی بودر راوی ایدر بز بوکا سن نه سن
دیدك دیدی که سز بنی بیلورسز وخبرم آلمغه
قادر اولورسز پس همان سز کیم سز بکا خبر ویرك (دیری)
بز دخی بز عربدن بر طائفه یوز سفینه یه بندك
بر آی فورتنه اولوب آخر الامر بزی بو جزیره یه
کتوروب صندله کیروب کندوسنه وصولمزی
علی التفصیل خبر ویردکده بکا شام شریفده بیسان
شهرینك خرمالغندن خبر ویرك دیدی بز دخی
نه حالندن صورر سن دیدك خرما ویررمی
آنی صورارین دیوب بز دخی ویرر دیدك اول
آغجلر خرما ویرمك یقین اولمندمی دیدی وشام

یانندە طبریە دکزجککی نیجەدر بکا خبر ویرك
دیدی بز داخی سنندن صورر سن دیدك
آندە صو وارمی دیدی وارد ر چوقدر دیدك
تحقیق آنك صویی کتمك قریب قیلنور دیدی
وشامك جانب قبلیسندە زغر دیمکلە معروف
صوبندن بکا خبر ویرك صویی وارمی واهلی
اول صو ایلە اکن اکرلرمی دیدی بز داخی صویی
چوق وآنك ایلە خلقی اکن داخی اکرلر دیدك
وبکا امیلر پیغمبرندن خبر ویرك نە اشلر دیدی
دجال امیلر پیغمبری دیدی امیلردن مرادی عربدر
اکثریا یازمزلر و قراءت ایتمزلر آنك ایچون امیلر دیدی
وپیغمبرلرندن مرادی حضرت محمددر علیە الصلوة
والسلام عربك نبیسی دیمکدن مرادی بعض یهودی

زعمی

زعمی اوزرینە خاصة عربە مبعوث اولمغایدوکنە
یاخود عقل وفراست صاحبلرینە مبعوث
دکلدر دیو حضرت پیغمبرە طعندر بو معنالری
مراد ایدوب نبی امیین نە اشلر دیدکدە بز داخی
تحقیق مکة مکرمەدن چیقوب مدینة منورەیە
قوندی وآندە توطن ایتدی دیدك یا عرب
آنکلە مقاتلە ایتمدیمی دیدی ایتدی دیدك یا عربە
نە حالت ایتدی دیدی پس بز داخی خبر ویردك
کە عربدن هر کیم کە مخالفت اوزرە یانە کلدی ایسە
آنلرە غالب اولدی وعرب داخی اکا اطاعت ایتدیلر
دیدك اولدیمی او دیدی بلی اولدی دیدك
اول آنلرە خیردر کلمیدر خیردر اطاعت ایتمك
کرك یعنی محمد عربە نافعدر عرب محمدە اطاعت ایتمك کرکدر

یاخود عرب مجمع اطاعت ایتمك خیر در دیدی
دجالك بو خبری حضرت پیغمبر علیه السلامك
فضیلتنه دلالت ایدر زیرا فضل عدوك شهادت
ایتمه سنه اکثر در بو خبری یعنی خیر در دیمکدن
مرادی دنیاده خیر در دیمك احتمالی در که اطاعت
ایتمزلرسه آنلری هلاك ایدر اطاعتله دنیاده
قتلدن خلاص اولوب آنلره خیر اولور دیمکدر
کفرته مناسب ولان معنا بودر حضرت رسالته
لایق و واقعه مطابق اولان اولکی معنادر
که علی الاطلاق دنیاده و آخرتده محمد علیه السلام
واکا اطاعت خیر در یاخود هیچ نسنه مراد ایتمیوب
بغیر قصد مفهوم دین اولوب واقعه مطابق بر کلمه دن
لساننده صادر اولمش اوله بو کلامندن صکره

تحقیق

تحقیق بن بندن داخی سزه خبر ویره یین که تحقیق
بن مسیحن یعنی ادنی مدتده وجه ارضی سیر ایدیجی
یین و تحقیق بن بو محلدن چیقوب دنیایی کزمکه
بکا اذن ویرلمکه یقین اولنور که چیقام وجه
ارضده سیر ایدوب بر قریه قومیوب قرق کیجه‌ده
جمله سنه نازل اولورین الا مکه و طیبه
دکل یعنی مدینه دکل بو ایکیسی بنم اوزریمه حرام
در هر بار بونلردن برینه کرمك استسم بنی
برملك قارشولیوب النده یالك قلج بنی دخولدن
منع ایدوب بریسنه دخوله قادر اولامم و
بونلرك یوللری اوزرنده ملکلر وار در بنی و
بنم امثالمی دخولدن منع ایدوب بو ایکی بلده مبارکه‌یی
حفظ و حراست ایدرلر دیدی دیو تمیم داری

من هنا

حضرتلری خبر ویردکده رسول الله صلی الله
علیه وسلم منبرده خطابت ایدرکن اشارت
ایتدیکی مخصره سی ایله اوروب هذه طیبة هذه
طیبة دیوب مدینه یه اشارت ایتدی کشی
الننده طوتب عصا وعصا کبی بوکرنه قویب و
اوزرینه طاینوب وخطبه اوقورکن آنك
ایله اشارت ایتدوکی شیئه مخصره دیرلر آنك
ایله اوروب تکرار اشارتلری تاکید ایچوندر
وهو بار اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم
خبر ویردکلری شیئك ظهورینه سرور اظهاری ودجالك
خبری ومدینهٔ منوره یه طیبه دیو تسمیه سی
کندو خبرلرینه وتسمیه لرینه موافق اولدوغنه
تعجب ایچوندر که بو یله دکلمدر بن سزه بونی خبر

ویرمز

ویرمزمیدم دیو بیوردقلرنده ناس داخی نعم
بویله در دیدیلر رسول صلی الله تعالی علیه
وسلم حضرتلری تمیمك خبری بنی عجیبه
کتوردی که اول خبر دجالدن ومکه ومدینه
دن سزه ویردوکم خبره موافق اولدی
آکاه ومتنبه اولك که دجال بحر شام
طرفنده در ویاخود یمن جانبنده در یوق
یوق بلکه اول دجال مشرق قبلندن مشرق
قبلندن مشرق قبلندن چیقار دیوب
مبارك اللری ایله مشرقه اشارت ایتدیلر
اولا شام ویا یمن طرفنده دیو تردد
ایتدکلری دجالك صریح محلنه وحی نازل
اولمیوب ظن اوزرینه دیوب بعده

برظنّ آخر عارض اولدوغیچون اوله . و
یاخود دجّال بحرك برموضعندن برمو
ضعنه انتقال ایتدوكی ایچون اوله .
بعده وحی ایله مشرق قبلندن خروجی
متعیّن ومقرّر اولمغن ایكی اوّلكنی نفی
ایدوب . بَلْ اضرابله ثالثنی یعنی قِبَل
مشرقی تحقیق ایتدیلر . مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ
قولنك تكریری . بو معنایی تقویت ایدر
دیو تصریح اولندی . امّا مدینۀ منوّره
مسجدلرنده اولان قول . پس مدینۀ منوّره
ده رسول الله صلّی الله تعالی علیه وسلّم
زماننده اسلامده اوّل بنا اولنان مَسْجِدْ
مَسْجِدِ قُبادر . قُبا اول محلّك اسمی اوله

مطلب مساجد المدینة

ویا

وَیاخود قُبُودن اولا قُبُوا بسه جمع وضمّه
دیرلر . مسجدِ جمع دیمك اوله . اوّلِ اسلامده
جمله مسلمین آكا جمع اولدوغیچون . وبو
مسجدِ قُبایه طاش قویان اوّل رسول الله
صلّی الله تعالی علیه وسلّم در . آندن ابوبكر
آندن عمر رضی الله تعالی عنهما در . بو
مسجدك زیارتنه . وبونده نماز قلمغه
ندا ایتدكلری حالده . وبو مسجد مدینۀ
منوّره بستانلرینك اورتاسنده در . یاقلری
ایله یوریه رك وارنلر كسنه لرك .
بعضی یوریمكدن متألّم اولوب قطعًا
زحمت چكجك قدر . مدینه دن ارا قدر . بو براولو
مسجد ومحلّ لطیفدر . ظاهرًا ومعنًی . وبونده دعا مقبولدر .

بو روایت افندیمز حضرت عمر رضی الله عنه
مكۀ مكرمه دن كلنجه مسجد قبا بناسنه
اشارت داردر زیرا حضرت عمر رضی
الله عنه حضرت رسالت علیه السلام
ایله بیله كلمشدر كلدكده ایلیه بنای مسجد قبا
حضرت عمر كلنجه یه تاخیر اولنمق اقتضا
ایدر كیمی توفیق ممكن اوله مسلكه

مطلب وبنا مسجد النبي ع م

ثم بني مسجد النبي صلى الله عليه وسلم اليوم في و
سط المدينة لكن زاد فيه كثير من الناس من الملوك
والخواص اما الفضيلة في مسجده صلى الله عليه
وسلم في زمانه الشريف لا فيما زيد عليه كما
صرح به شراح المشارق وهو آخر المساجد
التي فضلت على غيرها من المساجد لقوله عليه
السلام اني آخر الانبياء ومسجدي آخر المساجد
اي مساجد الانبياء التي فضلت على غيرها من مساجد
الارض وهي المسجد الحرام والمسجد الاقصى
ومسجد النبي عليه السلام وفيه القبر الشريف
والمنبر المنيف وبينهما روضة على ما قال صلى
الله وسلم ما بين قبري ومنبري روضة
من رياض الجنة وما بين القبر والمنبر ثلثة

مطلب في القبر الشريف والروضة والمنبر المنيف

و

وخمسون ذراعا وشبر وفي رواية عبد الله
بن زيد الانصاري رضي الله تعالى عنه
ما بين بيتي ومنبري روضة من رياض الجنة
ومنبري على حوضي الى هنا لفظه الشريف
يعني ان العبادة فيه مؤدية الى الجنة
وقيل ينتقل ذلك الموضع بعينه الى الجنة
فيكون روضة منها وقيل لا يسال العبد
فيه شيئا الا اعطاه الله تعالى كما قال سبحانه
في حق الجنة ولهم فيها ما يدعون وروي
ومنبري على ترعة حوضي ترعة بضم التاء
وبالراء وبالعين المهملتين مفتح الماء اليه
وهذا يدل على ان يكون للنبي عليه السلام
منبر في الآخرة ويجوز ان يكون منبره في الدنيا

وفي حديث آخر ان منبري على ترعة من ترعة الجنة ثم حديث يعني على باب من ابوابها فعلى هذا التقدير يصير المعنى على باب حوضي منه

وفيه تنبيه على استمداده صلى الله عليه وسلم
من الحوض الزاخر النبوي • وعلى ان منبره صلى
الله عليه وسلم مورد القلوب الصادية •
في بيداء الجهالة • كما ان حوضه مورد الاكباد
الظامية • من حر القيمة • وفيه قبر ابي بكر و
عمر رضي الله تعالى عنهما على ما روي عن
القاسم بن محمد رضي الله تعالى عنه • قال دخلت
على عايشة رضي الله تعالى عنها فقلت يا ام
المؤمنين اكشفي لي من قبر رسول الله صلى الله
عليه وسلم وصاحبيه • فكشفت لي عن ثلث قبور
لا مشرفة • ولا لاطئة • مبطوحة ببطحاء العرصة الحمراء •
اخرجه ابو داود • وابو بكر راسه بين كتفي رسول الله
صلى الله عليه وسلم وعمر راسه عند رجلي النبي

عليه

الاسطوانات في مسجد النبي عم

عليه السلام وصحح الحاكم اسناده وفيه اسطوانات
منها اسطوانة التوبة روى ان رسول صلى الله
عليه وسلم كان يتحرى الصلوة عندها وروي
البيهقي باسناد عن ابن عمر رضي الله عنهما ان النبي
صلى الله عليه وسلم كان اذا اعتكف يطرح فراشه او
سريره الى اسطوانة التوبة يستند اليها يستغفر الله
تعالى ويتوب اليه عندها ومنها اسطوانة علي
رضي الله عنه لانه يجلس عليها في حراسة النبي عليه السلام
وهي مقابلة الخوخة التي كان رسول الله صلى الله
عليه وسلم يخرج منها من بيت عايشة رضي
الله عنها الى الروضة الشريفة للصلوة وهي خلف اسطوانة
التوبة وخلفها ايضا اسطوانة الوفود روي ان رسول الله
صلعم كان يجلس عليها بوفود العرب ويرى لهم

مسجد النبی ع م

بعد اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین چوغلوب مصلحت
وحال اقتضا ایدوب حالا مسجد نبی علیه السلام
اولان مسجد مدینهٔ منوره اورتاسنه بنا اولندی
لکن بو مقدار و بو هیئت اوزره دکل ایدی صکره
دن ملوك وخواصدن چوق ناس توسیع وتزیین
ایدوب و بنالر زیاده ایتدیلر اما فضیلت اصل
پیغمبر حضرتلرینك زمان شریفلرنده اولان مسجد
لرنده در زیاده اولاننده دکلدر دیو مشارق
شراحی تصریح ایتدیلر اما شرف جواری واتصالی
سببی ایله زیاده اولان ارضده داخی فضیلت
اولمق موجوددر علی الخصوص قدر بقعه معتبر و
منصوص اولمیه اکر مراد مسجد مدینه دیمك
اولورسه خود ما زید علیه آنده دخول اولی ایله

داخل

داخل اولور و بو مسجد نبی ع م مساجد ارضك
اوزرینه تفضیل اولنان مسجدلرك صکره
بنا اولنانی در زیرا پیغمبر علیه السلام تحقیق
بن انبیانك آخری یم و مسجدم آخر مساجد در
دیو بیوردقلرندن اوتوری یعنی مساجد ارضك
اوزرینه تفضیل اولنان مساجد انبیاکه مسجد
حرام و مسجد اقصی و مسجد نبی علیه السلام در
بونلردن صکره بنا اولنمشدر دیمك اوله اما
فضیلتده آخریدر زیرا مسجد حرامك فضیلتی یوز
بیك مسجد اقصینك اللی بیك مسجد نبی علیه السلامك
بیك در بو تقدیرجه فضیلت جهتندن صوکیدر
دینلورسه جواب ویریلورکه مسجد اقصیده
فضیلت اللی بیکدر دیو روایت ایدن حضرت

انس دن مسجد اقصا به مخصوص قلنمشدر کل درهر بر
صلوة مسجد رسولده دخی اللی بیك درر دیو روایت
ایتدی بو تقدیرجه فضیلتده برابر اولوب آخری
اولماز بلکه حضرت ابی الدرداء رضی الله عنه
روایتنده مسجد اقصاده بر صلوة بش یوز یرینه
در تقدم و تأخر فضیلتده مضاف اولمجق بو روایت
اوزره آخر مسجد اقصی اولمق لازم کلور و
بو آخر المساجد حدیثنی روایت ایدن ابو هریره
حضرتلریدر تتمهٔ حدیث وَصَلٰوةٌ فِی مَسْجِدِی
اَفْضَلُ مِنْ اَلْفِ صَلٰوةٍ فِیمَا سِوَاهُ اِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ در
و بر حدیث شریف مسجد اقصی حقنده عبد الله بن
عمرو بن العاص رضی الله عنه کبار صحابه دندر
نقل ایدوب صلوة فی بیت المقدس خیر من الف

صلوة



صلوة فیما سواه الا المسجد الحرام و مسجدی هذا
دیو بیورلدی دیو بو روایتلر اوزره تساوی فی
الفضیله اولوب تقدم و تأخر اعتبارینه مجال قالمیوب
من حیث البنا آخر اولمق مقرر اولدی خصوصا بنا
کعبه ده تصریح اولنمشدر و باب بیت المقدسده
مسجد اقصی کعبه دن قرقییل صکره بنا اولندوغی
داخی تفصیل اولنمشدر و داخی بو مسجد نبی علیه
السلامده قبر شریفلری و منبر منیفلری واردر
و قبر ایله منبر مابینی روضهٔ شریفه لریدر حضرت
رسالت بیورد قلری اوزرینه که بنم قبرم ایله منبرم
بینی جنت باغچه لرندن بر باغچه در روضه دیو
اصل چایر و چمنی و صوبی چوق یره دیرلر یعنی
بنم قبرم ایله منبرم مابینی ظاهرا و باطنا کثیر المنافع

قبر النبی م و منبره و روضته هم

بر موضعدر دیمك اوله ما بين القبر و المنبر التى اوج

ارشون و برقارش بردر دیو بیورلدی . و عبد الله

بن زید الانصاری رضی الله عنهما روایتنده مَا بَيْنَ

بَيْتِي وَمِنْبَرِي رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ . وَمِنْبَرِي

عَلَى حَوْضِي . یعنی اویم ایله منبرم اراسی جنت

باغچه لرندن بر باغچه در . و منبرم حوضم اوزرنده

در دیو بیورلدی . لفظ اختلافی مخل دکلدر . زیرا حجر

بیتلری قبرا و لمش اولسون . یا بیتله منبر ما بینی داخی

روضه اولسون . روایتنده تعارض یوقدر .

و علی کلا التقدیرین . روضه دیمك معناسی تحقیق

بو ما بینده عبادت جنته ایصال ایدیجیدر دیمك

اوله . و بعضیلر قبر شریف ایله منبر ما بینی عینیله

جنته نقل اولنور دیدیلر . بو تقدیرجه نفسنده

جنتدن

جنتدن اولور . و بعضیلر عباد اللهدن برکسنه بو

موضعده برشی استمز الا الله تعالی انی اعطا ایدر .

نته کیم حق سبحانه و تعالی جنت حقنده و جنتده

نسنه استینلر حقنده . و لهم ما یدعون . یعنی اهل

جنته جنتده دیلدکلری شی ویریلور دیمکدر .

چونکه بو موضع جنت روضه سی اولدی . و جنتده

نه دیلنلورسه ویریلمك مقرر اولدی . ایلیه

منبر ایله قبر شریف ما بینده نه حاجت استنلورسه

مقبول اولمقده مقرر اولدی . و داخی منبری

علی ترعة حوضی دخی روایت اولندی . ترعه تانك

ضمه سی ایله و نقطه سز آو عینله حوضه صو آقجق

یره دیرلر . بو روایت دلالت ایدر که رسول الله صلی الله

علیه و سلمك آخرتده داخی منبری اوله . حدیث

و بر حدیث آخرده تحقیق بنم منبرم
جنت قپولرندن بر قپونك اوزرنده
در دیو بیورلدی . یا بابلیه
تعبیر قلندی ترعه دینلدیکی
ترعه باب معناسنه اولدیغی
بو محلده داخی منبرم
حوضم فیوسی
اوزرنده در
دیمك طابق
اولور
صح

شریفك لفظی بوكا دلالت ایدر. اما بو منبرك غیری
اولمق وار. یا عینی ایله بو منبر آنده منتقل اوله.
مابین القبر والمنبر انتقالی كبی. یاخود حوض طلا
دنیاده اولان منبرلرینك برحیثیله آلتنده اوله كه
اطلاعی بزم مقدورمز اولمیه. ویاخود حوض
مجازی اوله. یعنی كفر وضلال ناری ایله محترق
اولوب. هلاك اولنلری. نبوت ورسالت حوضنه
دعوت ایدوب. نبوتم حوضنك اوزرینه قائم
اولوب اول منبرده. نبوتم حوضندن شراب اسلامی
تلقین وتوجیه ایدوب. بو حوضمده حمنه دا راولان
حرارتِ نارِ كفردن. یاخود حقیقتده نار جحیم دن
خلاص ولدی دیمك اولور. وداخی بو حدیث شریف
ده رسول الله صلی الله علیه وسلم. حضرتلری كندولر

داخی

داخی بو حوض زاخر بنویلرندن. مستمد اولدقلرینه
اشارت وتنبیه واردر. كه آنك اوزرنده طورردیدی
لر. وداخی حوض شریفلری. قیامت كوننك حرارتندن
یانوب یاقلمش. ومحكم صوصامش جكرلرك.
یعنی یوركلری یانمش كشیلرك. صولاینجق یری اولدیغی
كبی. منبرلری داخی كفر وجهالت صحراسنده
صو بولامیوب. یانمش وصوصامش قلوبك.
صو ایچه جك یرلریدركه. بو منبر اوزرنده
تبلیغ رسالت. وتلقین ایمان ایدوب. شراب ایمانی
بوندن ایچدكلرینه تنبیه واردر. وداخی اول
مسجد نبی علیه السلامده. قاسم بن محمد رضی الله
عنه. روایت ایتدوكی اوزره. حضرت ابی بكر
وعمر رضی الله عنهمانك. قبر شریفلری واردر.

اولابدر حضرت عایشه صدیقه رضی الله
تعالی عنها یاننه كردم یا ام المؤمنین حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلمك وابوبكر و
وعمر رضی الله عنهمانك قبرلرنی بكا آچی ویركو
رهیم دیدم پس حضرت عایشه بنم ایچون
اوچ قبر آچدی نه بری بربنه یقین ومقابل و
نه بری بربنه اولاشق عرصهٔ مسجدك یعنی اورتاسنده
آچق یرك قیرمزی قومی ایله قوملنمش بو حال اوزرینه
مشاهده ایتدم دیو روایت ایتدی بو حدیث
شریفی ابو داود اخراج ایتدی وحضرت ابو بكر
رضی الله تعالی عنهك باشی رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینك اوموزلری اور
تاسنده یعنی بر مقدار آشغه دفن اولنوب

تادّبا

تادّبا جانب رجلرینه تاخیر اولنمش مساوی
قونلمامش وحضرت عمر رضی الله تعالی
عنهك باشی حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلامك
مبارك آیاقلری قتنده یعنی حضرت ابی
بكر رضی الله تعالی عنهك آردینه ابو بكر
حضرتلرندن بر مقدار آشغه قونلمغین
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك
ایاقلری حذاسنه كلور وكیفیة وضع داخی
بویله در یوخسه ایاقلری اوجنه دفن اولنمش اوله ایدی
دكلدر ایله اولسه حضرت ابی بكرك رضی الله عنه
ایاقلری اوجنه دكلوب حضرت رسول اللهك
صلی الله علیه وسلم ایاغی قتنه حضرتك معینی
اولمازدی بو حدیث شریفك اسنادنی حضرت

مطلب في الاسطوانات في مسجد النبي عم

حاكم تصحيح ايتدى. وداخى بو مسجد شريفده بر
نيچه اسطوانات يعنى ديركلر واردر. اسطوانهٔ
توبه ديدكلرى ديرك آنلردن بريدر. تحقيق
رسول الله صلى الله عليه وسلم بو ديركك
قتنده نماز قلمغه پك طالب ايدى. ديو روايت
اولندى. وداخى بيهقى حضرتلرى ابن عمر رضى الله
عنهمايه اسناد ايله روايت ايتدى كه. تحقيق
پيغمبر عليه السلام اكر اعتكاف ايدر اولسه
فراشنى ياصديغنى توبه ديركنه براغوب.
اكا طاينور اولدوغى حالده الله تعالى يه استغفار
ايدردى. وآنك قتنده توبه ايدردى ديدى. حضرت
رسالتك بو اهتمامى كمال شرف وعزتنه
دلالت ايدوب بو اسطوانهٔ توبه زيارتى مهماتدن

اولمش

اولمش اولدى. وبو اسطواناتدن برى حضرت
على رضى الله عنه ديركيدر. زيرا حضرت
پيغمبرى حفظ ايتمك اثناسنده اول ديركك اوزرينه
اوتوروردى. اول ديرك حضرت رسول
الله. عايشهٔ صديقه رضى الله تعالى عنها.
اوبندن نمازه روضه يه چقمق استدكده بر كيچجك
قپوجق وار ايدى. آندن چيقارلر ايدى. آنك
قارشوسنده ايدى. توبه ديركنك آرديدر. وانك
آردى اول توبه ديركنك آردى اولدوغى كبى.
اسطوانهٔ وفود. يعنى ايلچى ديركيدر. روايت
اولندى كه. تحقيق رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم عربدن ايلچى كلدكده. آنك اوزرينه
اوتوروب. وملاقات ايدوب سويلشورلردى.

ومنها اسطوانة المهاجرين قيل كان اكابر الصحابة
رضي الله عنهم يصلون اليها ويجلسون حولها
وتسمى اسطوانة عايشة رضي الله تعالى عنها
للحديث المروي عنها فيها انها قالت لو عرفها الناس
لاضطربوا على الصلوة عندها كان اكثر نوافل عبد الله
ابن الزبير رضي الله عنه اليها فيصلي عندها و
يحمد الله تعالى ويثني عليه بما هو اهله ويصلي
على النبي عليه السلام يقال ان الدعاء عندها
مستجاب ومنها الاسطوانة الحنانة فاحتضانها
سنة لما روي انه عليه السلام كان يستند الى
جذع يخطب ثم اتخذ منبرا وكان يقوم عليه
فحنت التي كان يستند اليها حنينا سمعه اهل المسجد
فاتى رسول الله صلى الله عليه وسلم عندها

فمسحها

فمسحها فسكنت وفي رواية انس رضي الله عنه
احتضنها فسكنت وقال لو لم احتضنها لحنت
الى يوم القيمة والدعاء عندها مستجاب ومنها
اسطوانة ابي لبابه وهي بين القبر والمنبر و
قلب النبي عليه السلام مربوط ومتعلق بها
يستجاب كذلك عندها الدعاء **الفصل الثاني**
في الزيارات والعبادات في مساجد المدينة المنورة
وفضائلها اعلم ان زيارته صلى الله عليه
وسلم مستحبة ومندوبة قريبة من الواجب
في حق من له قدرة وفي شرح المختار انها افضل
المندوبات والمستحبات بل تقرب من درجة
الوجوب وفي مناسك الفارسي انها قريبة الى
الواجب في حق من له سعة وقدرة وقد حرض

مطلب في الزيارات والعبادات في مساجد المدينة المنورة وفضائلها

سيدنا ونبينا رسول الله صلى الله عليه وسلم على
زيارته وبالغ فى الندب اليها كما روى عنه صلى
الله عليه وسلم انه قال من زارنى الى المدينة
المنورة متعمدا كان فى جوارى الى يوم القيمة وروى
عن النبى عليه الصلوة والسلام ما من احد
من امتى له سعة ولم يزرنى فليس له عذر عند الله
تعالى وعنه صلى الله عليه وسلم من زارنى
بعد وفاتى فكانما زارنى فى حيوتى وقال عليه
الصلوة والسلام من لم يدركنى ولا بايعنى فجاء
الى المدينة بعد وفاتى وسلم على وعلى ابى بكر
وعمر رضى الله عنهما واتى الركن الاسود فقبله
فكانما بايع الله ورسوله وعنه صلى الله عليه وسلم
من زار قبرى وجبت له شفاعتى وفيها احاديث كثيرة

تدل

تدل على فضائلها لكن اكتفينا بيسير منها لحصول
المرام والاهتمام فى زيارة النبى عليه السلام روى
فى الاخبار ان الله تعالى وكل بقبره صلى الله عليه وسلم
ملكا يبلغه سلام من يسلم عليه من امته عليه السلام
وعنه صلعم انه قال من صلى على عند قبرى سمعته
فلا شك انه عليه السلام يعلم حضور من يحضر عند
قبره وقيامه وزيارته ويسمع كلامه وسلامه
عليه ويدل على ذلك ما اجاب به بعض العلماء الصالحين
فى ما سئل عنهم من ان الدعاء المستجاب يصل الى ارواح الموتى
فى كل وقت من كل مكان بقدرة الله وارادته فما الحكمة
فى الرواح والذهاب اليها والدعاء عندها وذلك
ان الارواح معلقة على القبور وناظرة الى اجسادها
ومنتظرة الى الدخول فيها فكل من يجئ الى القبور ويزورها

فى حكمة زيارة القبور

ويدعو عندها من الذين بينهم وبين اهل القبور معرفة في
الدنيا تراه ارواحهم وتعرفونه ويحصل لها السرور و
الانشراح بمجيئه وزيارته ودعائه فاذا كان كذلك
فالرسول الهادي لامته اولى واحق بذلك من غيره وروى
ابن فديك وهو من علماء المدينة قال سمعت بعض من ادركت
يقول بلغنا انه من وقف عند قبر النبي صلعم ثم تلا
قوله تعالى ان الله وملائكته يصلون على النبي
يا ايها الذين امنوا صلوا عليه وسلموا تسليما ثم قال
عليك يا محمد سبعين مرة ناداه ملك صلى الله عليك
يا فلان ويستحب ان يوصي ويرسل السلام على
النبي عليه الصلوة والسلام لما روى عن
عمر بن عبد العزيز كان يوصي ويرسل
البريد من الشام الى المدينة المنورة لذلك

وداخی

وداخی اسطوانهٔ مهاجرين يعنى اصحاب مهاجرلر
دیرلر کی ده مسجد نبی علیه السلام ده اولان اسطوانات
دندر دینلدی که صحابهٔ رضی الله عنهم حضرتلرینك
اولولری نمازی اکا مقابل قیلوب واطرافنده او
تورورلردی اوزرینه تزاحم ایدوب بحکم اعتبار
ایتدکلری عظیم القدر جلیل الشان دیرکدر وبو
اسطوانهٔ عایشه داخی دیرلردی زیرا حضرت
عایشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها دن روایت
اولنان حدیث دن اوتوری که حضرت عایشه
بو دیرك حقنده دیدی که اکر ناس بو دیرکك
قدرینی وکندونك ویاننده عبادتك فضلنی
وبوکا رعایت وتعظیمنه دربلسه لر ایدی بونك
یاننده نماز قلمغه مضطرب ومجتمع اولورلردی

دیو بیوردی عبدالله بن زبیر رضی الله عنه اکثر
نوافلی اکا توجه ایدوب یاننده قیلوردی والله
تعالی یه حمد ایدوب واهل ولایت اولدوغی شیئله
الله تعالی حضرتنی ثنا ویاد ایدردی وحضرت
رسالت علیه الصلوة والسلامه اوزرینه صلوة
صلوة ایدردی تحقیق بونك قتنده دعا مستجابدر
دینلور وداخی اسطوانه حنانه ده بو مسجد
شریفده اولان اسطواناتدندر بو دیرکه حنانه
دیندوکی ایکیلیجی اولدوغی ایچوندر بونی قوچمق
سنتدر زیرا روایت اولندی که تحقیق حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم مسجد شریف
ایچنده بر خرما آغاجنه طاینوب خطبه اوقوردی
یعنی اول حنانه دیرکی دیدکلری دیرك خرما آغجی

اوله

اوله اندنصکره رسول الله صلی الله علیه وسلم بر منبر
اتخاذ وتدارك ایتدی خطبه ده آنك اوزرینه طوروب
اوقورا ولدقده اولدن طاینوب اوقدوغی دیرك
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتنك افتراقندن
بر ایکیلیش ایکلدی که اهل مسجد جمله سی ایشتدیلر
پس رسول الله صلی الله علیه وسلم بونك یاننه کلوب
مبارك اللری ایله سوروب وصیغادیلر بعده ساکن
اولدی وحضرت انس رضی الله عنه روایتنده
رسول الله صلی الله علیه وسلم بو حنانه دیرکنك
یاننه کلوب قوجقله دیرك ساکن اولدی بعده
ایکلدی دیرور رسول الله صلی الله علیه وسلم
اکر بن اول دیرکی قوچمسم قیامت کوننه دك اکلردی
دیو بیوردی بو حنانه دیرکنك داخی قتنده دعا

مستجابدر و بو مسجد لطیفده اولان اسطوانات
دندر اسطوانهٔ ابی لبابه ابی لبابه دیرکی دیمکله معروف
در قبر شریفلری ایله منبرلری اراسنده در رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قلب کریملری بو
دیرکه مربوط و متعلق اولوب خاطر پر معاطرلرندن
چیقمازدی واکا محبت و مودت ایله قلبلری مشغول
ایدی کذلك بونك قتنده داخی دعا مستجابدر پس
بو دیرکلر برآلای جمادات ایکن و مسجد شریف داخی بونلر
امثالی اشیادن مبنی ایکن بونلرك شرف و عزتلری
و بونلره اولان اعزاز و اکرام بونلر مظهر معجزات فخر
عالم اولوب اول رحمت عالم حبیب الله محمد رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه مقارن اولدقلری
ایچوندر یا احسن تقویم ایله خلق اولنوب نسل

ادم

ادم علیه السلام دن اولان امة محمد علیه السلامك
فقرا و صلحاسی بو مسجد شریفده و آستانه دولتلرنده
مجاورت ایدوب اعمارنی زیارات و عباداته
صرف ایدوب عاقبة امرده بو ارض طیبه‌ده دفن اولنمغی
حال نه اولمق کرك قیاس اولنسون و بر مقدار داخی
ذکر ایدروز استماع اولنسون و من الله العون
والتوفیق وهو الرب الرفیق **فصل ثانی** مساجد

مطلب فی العبادات والزیارات
فی مساجد المدینة المنورة
وفضائلها

مدینهٔ منوره‌ده اولان زیارات و عبادات
و فضیلتلری بیانندهدر یعنی نه قدر معبد و
مزارات و مشهد و مساجد واردر و بونلرده
اولان اعمال صالحه و افعال حسنه نه یه مؤدیه
در و ثواب و جزا و عاقبة احوال نه یه راجع در
آنلرك بیانندهدر دیمکدر آمدی سن بل که تحقیق

رسول الله صلى الله علیه وسلم حضرتلرینك زیارتی
مستحبه وسوكلو كوكجك فعل جمیلدر واجبه یقین
در اكر وارب زیارته على اى حال قادر اولورسه
ومختار شرحنده تحقیق رسول الله صلى الله علیه و
سلم حضرتلرینك زیارتی مندوبات ومستحبات
اقسامنك افضلی وبكركیدر بلكه واجب مرتبه
سنه قریبدر دیدی ودخی مناسك فارسیده ده
وسعت وقدرتی اولوب وارب زیارت ایتمكه مانعی
اولمیان كشینك حقنده واجبه قریب دردیو حال
بوكه تحقیق سیدوسندمز ونبی اكرممز حضرت رسول
الله صلى الله علیه وسلمك كندو زیارتلری اوزرینه
قندروب واكا ندب ده یعنی زیارتلرینی سومكده
مبالغه ایدوب محكم تأكید وتنبیه ایتدیلر نته كم

رسول



رسول الله صلى الله علیه وسلمدن روایت اولندی
اول بركسنه مدینۀ منوره یه كلوب قصداً بنی زیارت
ایتسه یوم قیامته دك بنم جوارمده اولادیو بیوردی
معناسی بنا انكله بیله یم بنم حمایتمده اولادیمكدر
زیرا نیجه كسنه لر قصداً اواریب زیارت ایدوب
وطنلرینه كیدرلر ظاهرا جوارلرنده اولمق متصور
دكلدر قیامته دك دیمنك معناسی آنجق قیامت
كوننه دك جوارمده اولوردیمك شكلیدر اصل
خود آثاری قیامتده اولمق كركدر ایلیه یوم قیامت
ایله یوم دنیا برجنسدن اولوب یوم قیامت داخی
یوم دنیاده داخل اولمق مذهبی اوزره قیامت كوننده
داخی زیارت ایدن كشی جوار رسولده اولمش اولور
یاخود یوم قیامته دك دیمكدن مراد جنته دخوله دك

احوال دنیا واهوال قیامتدن بنم جوار مده وحمایتمده اولورلر بعد دخول الجنة قدمه کیدرسه کتسون قیورمزن
دیمك اوله. وداخی حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلامدن مرویدرکه بنم امتمدن بر فرد بوقدرکه
آنك زیارته قدرتی اوله ده بنی زیارت ایتمش اولمیه پس اول کشینك الله تعالی قتنده عذری مقبوله
اوله دیو بیوردیلر. وداخی رسول الله صلی الله علیه وسلمدن مرویدرکه بر کمسنه دار فنادن دار
بقایه رحلت ایتدکدنصکره بنی مدینه یه کلوب زیارت ایتسه اول کمسنه نك زیارتی بنی حیوتمده
زیارت ایتمك کبیدر دیدیلر یعنی بنم آندن رضام وآنك اجر وعوضی حیوتمده کبیدر دیمکدر. و
داخی رسول الله صلی الله علیه وسلم بر کمسنه بکا تابع

اولمیوب

اولمیوب وبکا بیعت داخی ایتمش اولسه پس رحلتمدن صکره مدینهٔ منوره یه کلوب بنم اوزریمه وحضرت
ابی بکر وعمر رضی الله عنهما اوزرلرینه سلام ایلیسه وداخی رکن اسودی کلوب آنی تقبیل ایلیسه اول کشی
الله تعالی ورسولی ایله مبایعه ومعاهده ایتمش کبیدر دیدیلر. وداخی حضرت رسول علیه السلامدن
مرویدرکه بر کمسنه بنم قبرمی زیارت ایلیسه بنم شفاعتم اول کشی ایچون واجب اولور دیو بیوردی یعنی
بر کمسنه که بنی تعظیم وتوقیر ایچون وبکا محبة ونبوة ورسالتمه اعتقاداً وانقیاداً واجر وثواب حاصل ایدوب
کلوب بنی زیارت ایلیسه البتته بن آکا شفاعت اتمم مقرردر دیمك اوله وحال بوکه بو زیارت رسول
علیه السلام حقنده فضائلنه دال احادیث شریفه

چوقدر لكن بو احاديثدن اسان وميسر اولانله اكتفا
ايتدك زيرا حضرت پيغمبر عليه السلام زيارتى حقنده
يعنى اكا ترويج وترغيبده دقت واهتمام ومقصود
ومرام بونلر ايله حاصل اولدوغى ايچون اكا بناءً
ماعدانك ذكرى طى اولنوب اتيان اولنمدى خبرلرده
كتورلدى كه تحقيق حق جل وعلا حضرتلرى رسول
الله صلى الله عليه وسلم حضرتنك قبر شريفلرينه امتدن
اوزرينه سلام ايدن كمسنه نك صلوة وسلامنى
تبليغ وايصال ايچون بر ملك موكل قلدى كه هر كيم كه
صدق واخلاصله حضرت پيغمبر اوزرينه صلوة
وسلام ايتسه بو ملك اول كشنك صلوة و
سلامنى هر قنده ايسه روح مطهرلرينه ايصال و
تبليغ ايدر حمد وثنا اول الله ذو الفضله كه بر قولنى جمله عالم

خلقنك

خلقنك اوزرينه تفضيل ايله اعزاز واكرام ايدوب
آنك واسطه سى ايله كافه انامى اعزاز واكرام ايدوب
بو نجه احسانلر ايدر وداخى رسول الله صلى الله
عليه وسلمدن مرويدر كه تحقيق اول حضرت بر كمسنه
قبرمه ياتدم بكا صلوة وسلام ايتسه آنك سلامنى و
صلوتنى ايشيدورم ديو بويوردى ايله اولنجق
پس اصلا شك يوقدر كه تحقيق رسول الله صلعم حضرتلرينك
قبر شريفلرينك قتنه حاضر اولان كمسنه نك حضورنى
واوكنده طوردوغنى وكندولرى زيارت ايتدوكنى
بيلورلر وكلامنى وكندولرك اوزرينه سلامنى
اشيدرلر وحال بو كه علما وصالحيندن بعضى سؤال
اولندقلرى شيده وبردكلرى جوابده حضرت پيغمبر
عليه السلام بونلرى بيلوب اشتدوكنه دلالت ايدر

سؤال بودر كه تحقيق دعاء مستجاب هر يردن نه
وقت اولورسه حق سبحانه وتعالينك قدرت و
ارادتى ايله ارواح موتايه واصل ومتواصلدر يا
قبوره كيدوب وارب زيارت ايدوب و يانده دعانك
حكمتى ندر ديلدكيدر بو سؤالك جوابيدر اكا دال اولان
اما جوابك بيانى تحقيق ارواح قبور اوزرينه معلقه در
وطوردقلرى موضعدن جسدلرينه ناظرلردر وكلوب
كيرو چيقدقلرى جسدلرينه كيرمكه منتظرلردر پس
امدى هر كيم كه قبوره كلور وقبورى زيارت ايدر
و يانده دعا ايدر شول كسنه لردن كه آنلر ايله اهل
قبور بيننده دنياده معرفه وبلشكلك واردر اول
كشى نى اهل قبورك روحلرى مقاملرندن كورورلر و
بيلورلر وارواح ايچون سرور وانشراح وشادمانلك

حاصل

حاصل اولور يعنى بو مقوله كسنه نك قبوره
كلمسى ايله وزيارت ودعاسى ايله ارواحه ثمرات
دعا واصل اولوب حظ ايدوب مستريح اولورلر
پس امدى امر بويله اولدى ايسه امتنه طوغرى
يول وطريق مستقيمه سوق ايدن رسول كبريا
حضرت محمد مصطفى عليه الصلوة والسلام كندوگى
زيارت ايدوب سلام ايدنى وحضرتنه حاضرى
وقائمى وسائل وداعيى بيلوب وكوروب
واشتمكه غيريدن اولى واحق در ودخى
علماء مدينه منوره دن ابن فديك روايت
ايدوب ديدى كه اولوم لردن يتشدوگم
كسنه لرك بعضندن اشتدم ديركه بن
خبر وروايت واصل اولدى كه تحقيق

بركسنه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينك قبر شريفلرى قتنده طوروب
آندنصكره ان الله وملائكته يصلون على النبى
آيتنى آخرينه وارنجه اوقيوب آندنصكره يتمش
يتمش كرّه عليك يا محمد ديسه برملك الله تعالى
سنك اوزريكه صلوة ايتدى يعنى سكا رحمت
ايتدى يا فلان ديو ندا ايدر ديو واردر حضرت
پيغمبر عليه الصلوة والسلام اوزرينه سلام وصيت
ايدوب ارسال ايتمك مستحبدر عمر بن عبد العزيزدن
روايت اولنانشيدن اولوردى كه اول وصيت
ايدوب حضرت بريدى شام شريفدن مدينهٔ منوره يه
سلام نبى عليه الصلوة والسلام ايچون ارسال ايدوب
اولدخى كلوب حضرت پيغمبر عليه السلام اوزرينه سلام ويردى

ويستحب

في زيارة مسجد قبا
وبئر اريس

ويستحب ان يزور مسجد قبا كل يوم سبت
ان امكن اقتداءً برسول الله صلى الله عليه
وسلم فانه كان يزور كل سبت ففى الصحيحين
ان رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يأتيه
كل سبت راكباً وماشياً ويصلى فيه ركعتين
وصح عن النبى صلى الله عليه وسلم ان
الصلوة فيه كعمرة والدعاء فيه مستجاب ببركة
انكشاف كرب النبى عليه السلام وذهاب
حزنه فى هذا المقام ويستحب ان يزور
بئر اريس التى تفل فيها رسول الله صلى الله عليه
وسلم وفيها سقط خاتمه عليه السلام من يد جامع
القران سيدنا عثمان رضى الله تعالى عنه
وهى عند مسجد قبا فى داخل البستان

في مسجد الفتح

ويتوضاء ويشرب منها تبركا بها • ويستحب
ان يزور مسجد الفتح • وهو على الخندق • قال
ابو اسحاق بن شعبان • واحب له عليه السلام
ان ياتى مسجد الفتح الذى على الخندق بين الظهر
والعصر • فيركع فيه ويدعو فيه بكل خير •
فقد روى عن جابر رضي الله عنه • ان النبى صلى
الله عليه وسلم • دعا فيه ثلثة ايام على الاحزاب •
فاستجيب له يوم الرابع بين الصلوتين • ويستحب
ان يزور المساجد التى هناك • منها مسجد يقال
بنى ظفر فيه حجر جلس النبى عليه السلام • يقال
ما جلست عليه امرأة تريد الولد الا حبلت •
ويستحب ان يزور جميع المشاهد التى بالمدينة •
وهى ثلثون موضعا • يعرفها اهل المدينة • و

يستحب

في زيارة البقيع

ويستحب ان الابار التى كان رسول الله صلعم يزورها
يتوضاء منها • ويغتسل ويشرب من مائها • وان يتوضاء
ويغتسل ويشرب من مائها • اتباعا لفعله عليه
السلام • وطلبا للشفاء والبركة • وهى سبعة ابار
يعرفها اهل المدينة • وبئر بضاعة منها • ويستحب
ويسن ان يخرج كل يوم الى البقيع • خصوصا يوم
الجمعة • فقد جاء عن ام قيس بنت محصن رضى الله
عنها قالت • لو رايتنى ورسول الله صلى الله عليه
وسلم آخذا بيدى • فى سكة المدينة • حتى انتهى الى
البقيع • بقيع الغرقد • فقال عليه السلام • يا ام قيس قلت
لبيك يا رسول الله وسعديك • قال نعم ترين هذه المقبرة قلت نعم
قال يبعث منها يوم القيمة سبعون الفا على صورة القمر ليلة البدر
يدخلون الجنة بغير حساب • وعنه صلعم انه قال • ومن الذى يشق

الارض عنه فاكون اول من يبعث فاخرج انا وابو بكر
وعمر رضى الله عنهما الى اهل البقيع فيبعثون ثم يبعث
اهل مكة وفيه قبر امير المؤمنين عثمان بن عفان رضى الله
عنه فى قبة قبر عباس رضى الله عنه وهو عم النبى
عليه السلام وفى هذه القبة قبر الحسن ابن على
رضى الله تعالى عنهما وزين العابدين وولده
محمد الباقر وابن الباقر جعفر الصادق رضوان الله
تعالى عليهم اجمعين وهذه الاربعة فى قبر واحد
وفيه قبر صفية بنت عبد المطلب عمة رسول الله صلى الله
عليه وسلم ام الزبير رضي الله تعالى عنهما و
قبر فاطمة بنت اسد ام على رضي الله عنهما وفيه قبة
يقال ان فيها عقيل بن ابى طالب وابن اخيه عبد الله
بن جعفر بن ابى طالب رضى الله تعالى عنهم اجمعين

وعن عبد الله بن عمر رضى الله عنهما
انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ينزل عيسى ابن مريم عليه الصلوة و
السلام الى الارض فيتزوج ويولد
له ويمكث خمس واربعون سنة
ثم يموت فيدفن معى فى قبرى فاقوم
انا وعيسى ابن مريم فى قبر واحد
بين ابى بكر وعمر رضى الله عنهما
رواه ابو الجوزى فى كتاب الوفاء
فلا تعارض بين الحديثين لجواز
الجمع بينهم فى الخروج والقيام و
تاخر عيسى عليه السلام تامل تقف
على المرام منه

ويقال



وقيل ان قبر عقيل فى داره رضى الله عنه وفى قبلة قبة العقيل ام
حظيرة بالجدار القبلى مبنية بالحجارة يقال ان فيها قبور اربع
من ازواج النبى صلى الله عليه وسلم وقبر رومة رضى الله
عنهن وفيه قبر سيدنا ومخدومنا ابراهيم ابن سيدنا ونبينا
محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم فى قبة منفردة وهو مدفون
الى جنب عثمان بن مظعون رضى الله عنه ودفن الى ذلك الجنب
عبد الرحمن بن عوف وهو صحابى ومن رواة الاحاديث الشريفة
وعثمان بن مظعون اول من دفن بالبقيع فى شهر شعبان على
راس اثنين شهرا من الهجرة النبوية وفيه مسجد ستنا وقرة
عيننا وكريمتنا فاطمة الزهراء بنت رسول الله صلى الله عليه
وسلم وهو المعروف ببيت الاحزان قيل ان قبرها رضى الله عنها
فيه وقيل ان قبرها الشريف الصندوق الذى امام المصلى بالروضة
الشريفة قال فى مناسك الكبرى وهو بعيد جدا فالله سبحانه اعلم

مطلب زيارة مسجد قبا
وبئر اريس غنچه

ودخی هر جمعه ایرته سی اگر ممکن اولورسه مسجد قبایی
زیارت ایدوب آنده صلوات ودعوات قلمق مستحب
ومسنوندر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمه
اقتداءً واتباعاً زیرا آنلر هر جمعه ایرتسی زیارت ایدوب
نماز ودعا قیلورلردی پس مسلم وبخاری کتابلرنده
مذکوردر که تحقیق رسول الله صلی الله علیه وسلم
هر جمعه ایرتسی یوریرك وبینرك مسجد قبایه کلوب
آنده ایکی رکعت نماز قلمق عادتلری ایدی دیر ودخی
حضرت پیغمبر علیه السلام دن روایۀ صحیحه ایله روایت
اولندی که تحقیق بو مسجد قباده صلوٰة مسجد حرامده
عمره کتورمك کبی دردیو بیوردیلر وبونده دعا
مستجاب ومقبولدر حضرت رسالتك کرب وغصه سی
بونده منکشف اولوب وغم وحزنی بو مقامده کیدوب

ومندفع

ومندفع اولمق برکتی ایله زیرا حبیب اکرم علیه
الصلوٰة والسلام مکۀ مکرمه ده کفره ومنافقین
الندن جفالر کوروب دین اسلامی اظهاردن عاجز
اولوب نیجه بلالرن وغم وغصه لرین چکمکین مدینه
منوره یه هجرته امر اولندی وکلوب قوم مدینه اکا
اکرام ایدوب بو مسجد قبایی بنا ایدوب اول بو مقامده
اقامت دین ایدوب وتبلیغ رسالت ایتمه لری ایله
جمله کروب واحزانی منکشف ومندفع اولدی
صلوات الله علیه وسلامه ودخی بئر اریسی
زیارت ایتمك مستحبدر بو قیو شول قیودرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم مبارك آغزلری یارن
تکرار بو قیویه القا ایدوب وجامع القرآن افندمز
واولومز حضرت عثمان رضی الله عنه الندن بو قیویه

حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمك خاتم شریفلری
دوشمشدر • بو قیو مسجد قبا یاننده مابینلرنده یول
واردر • شمالك غربیسندن طرفه بر بستاننده درکه
آنك غربی طرفنده داخی بر بیوك وکنش قیو واردر •
بولوب بو بئر اریسدن فعل نبی ایله • واغزلری یاری
ایله • وخاتم شریفلری ایله تبرکاً وتیمناً • یا بو بئر بونلرك
محل اولدوغی حیثیتندن • بئر ایله تبرکاً ابدست آلوب
وصوایچه • ودخی غزوهٔ خندقده اولان مسجد فتحی
زیارت ایدوب • صلوة ودعا قیلمق مستحبدر • اسحق
بن شعبان • حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلمه
بو مسجده بین الظهر والعصر کلمك • وبو مسجده رکوع
ایدوب • ورکوعده هر خیرله دعا ایتمك • غایت
سوکلیدر دیدی • زیرا اول غزاده فتح بو وقتده وبو حالده

واقع



واقع اولمشدر • پس تحقیق حضرت جابر رضی الله
عنه دن روایت اولندی • که رسول الله صلی الله
علیه وسلم بو غزاده اوچ کون اعدا جماعتلری اوزرینه
دعا ایدوب • درد نجی کون اویله ایله اکندی وقتی
اراسنده • دعالری قبول قلندی • واول وقتده فتح
خندق میسر اولدی • اکا بناءً بو وقتده وارمق حضرت
رسالتك سوکلودکی اولدی • ودخی اول محلده
اولان سائر مساجدی داخی زیارت ایتمك مستحبدر •
بو مساجددن بر مسجده بنی ظفر مسجدی دیرلر • بونده
بر طاش واردر • رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری
آنك اوزرینه اوتورمشدر • محکیدرکه • بو طاشك
اوزرینه اوغلی وقیزی استین عورتلردن برکمسنه
اوتورمدی • الا الله تعالی حضرتلری • رسول الله صلعم

حرمتنه وخجلی قلدی اول حضرته مقارنت ایله بوطا
بویله حالت ویرلدی سنداخی کوشش ایدوب
آستانهٔ سعادتلرینه واصل اولوب مقارن حضرت
اولکه بنجه کرامات ومقامات حاصل اوله
باری سنت سنیه وشریعت احمدیه لرین مهما امکن
رعایت ایدوب الدن قوماکه کند ولوم مقارنت
شرفندن حصه دار اولاسن ودخی حضوری لازم
وزیارت وکورمسی مهم اولان مدینهٔ منوره ده
اوتوز موضع در اهل مدینه بیلورلر بو مواضع
ومشاهدی زیارت ایتمك مستحبدر ودخی حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم صویندن آبدست
آلوب وغسل ایدوب واجدکی قویلری زیارت
ایتمك وصویندن ابدست الوب وغسل ایدوب

وایجمك

وایجمك حضرت پیغمبر علیه السلامك فعللرینه اتباعا
وشفا وبرکت طلب ایدوب مسنون ومستحبدر وبو
قویلر یدی قیودر اهل مدینه بیلورلر وبئر بضاعه
داخی بو قیولردندر ودخی هر کون خصوصا جمعه کون
بقیعه چقوب وزیارت ودعا ایتمك مسنون ومستحبدر
پس ام قیس بنت محصن (بکسر المیم) رضی الله تعالی عنهادن روایتدر
کلمشدرکه اول دیدی اکر سن نبی ورسول اللهی کوریدك
که مدینهٔ منوره سوقاغنده الیمه یاپشدوغی حالده
کیدردك حتی بقیعه وارد قده اول که بقیع غرقددر
رسول الله علیه السلام بکا دیدیکه یا ام قیس سنك
یا رسول الله وسعدیك دیدم شو مقبرهٔ بقیعی کورر
میسن دیدی کورورم یا رسول الله دیدم بو مقبره دن
یوم قیامتده لیلهٔ بدرده آیك صورتی اوزره

في زيارة البقيع
ام قیس حضرت عکاشه‌نك قز قرنداشیدر رسول الله صلی الله علیه وسلم الیه مبایعت ایدوب مکه‌دن اول هجرت ایدنلردندر وحضرت پیغمبردن بر کمجه حدیث روایت ایتمشدر منه

يتمش بيك كسنه بعث وحشر اولنوب بغير حساب
جنته داخل اولوردي بيوردي و داخي رسول الله
صلى الله عليه وسلمدن مرويدر اول ديدي كه
ير يارلدوغي كسنه نك قيامت كوننده بن اولى بن
يعني ير اول بنم ايچون يارلوب بعث اولنانك اولى
بن اولورين پس بن وابو بكر وعمر رضي الله عنهما
اهل بقيعه چيقاروزده اهل بقيع بعث وحشر اولنور
آندن صكره اهل مكه بعث اولنور ديو بيوردیلر
ايله اولسه بو قبور بقيعك مكانتي نه اولدوغي كرك
ملاحظه واعتبار اولنه وبو بقيعده امير المؤمنين
عثمان بن عفان رضي الله تعالى عنه حضرتلرينك
قبر شريفلري واردر بو قبر حضرت عباس رضي
قبه سنده در وحضرت عباس رضي الله تعالى عنه

وعبد الله بن عمر رضي الله عنهمادن
مرويدر كه رسول الله صلعم عيسى بن مريم
عليهما السلام بن اتبوب ... واوغلى
اولور و ... بيل بردن مكث ايدوب
آندن فوت اولوب بنم ايله قبرمده دفن
اولنور و آندن صكره حين بعث ده
بن وعيسى بن مريم ابو بكر ايله عمرك
ره اورتاسندن بر قبردن قايم اولورز
ديو بيورديلر بو صحيح ابي الجوزي
كتاب ده فادر روايت الملك بوحديثلر
ده تعارض بوقدر زيرا اخرج وفاتدن
جمعيت جائزدر وحضرت عيسى عليه
السلامك تاخيره مانع بوقدر مرامه
وقوف تامل ايله حاصل اولغدر

حضرت





حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمك عمه سيدر
وبو قبه ده حضرت حسن بن علي رضي الله تعالى عنهما
قبري و زين العابدين واوغلى محمد باقر و آنك اوغلى
جعفر صادق رضوان الله تعالى عليهم اجمعين
قبرلري واردر بو درت نك قبري بر قبردر يعني
اوزرلريني بربيوك وعريض قبر ايتمشلردر وبو
بقيعده حضرت رسالتك صلى الله عليه وسلم
خاله سي وحضرت زبير رضي الله تعالى عنهك اناسي
عبد المطلب قزي حضرت صفيه رضي الله عنهانك داخي قبر
شريفلري واردر و داخي حضرت علي كرم الله وجهه ورضي
اناسي فاطمه بنت اسد رضي الله عنهانك قبر شريفلري بقيعده
در حضرت رسالت صلعم كوملكلرين اكا تكفين ايتمك مرويدر
وبو بقيعده بر قبه واردر حضرت على قرنداشي عقيل

ابن ابی طالب و قرنداشی اوغلی عبید ابن جعفر بن ابی طالب
رضی الله عنهم محقق بو قبه‌ده ذر دینلور و بعضیلر عقیل
رضی الله عنهك قبری کندو اوینده در دیدیلر و بو قبه‌نك
حضرت عقیل رضی الله عنهك قبله سی طرفنده بر حظیره یعنی طولانی
قبله طرفندن طاش دیوار ایله احاطه اولنمش بر یر واردر
تحقیق بو محلده ازواج مطهرات نبی علیه السلام دن درت
قبر واردر و حضرت رومة رضی الله عنهانك داخی
قبری بونده در دینلور و داخی بو بقیعده بزم سیدیمز
افندیمز اولو مز و پیغمبریمز حضرت محمد رسول الله صلعم
اوغللری سیدیمز و مخدومیمز حضرت ابراهیم علیه السلامك
قبر شریفلری و مرقد لطیفلری واردر باشقه‌جه بر قبه‌ده در
حضرت عثمان بن مظعون رضی الله عنه یاننده دفن اولنمشدر و اول
جانبده عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنه داخی دفن اولنمشدر بو صحابه بیلده

ورواة احادیث شریفه دندر و عثمان ابن مظعون
هجرت نبویه‌دن اوتوزنجی آیك باشنده که شعبان
آینده بقیع مبارکه اول دفن اولنان ندر بو بقیعده
بزم اولو مز و کوزلریمز نوری و کویمه مز
و پاکیزه مز نوری فاطمة الزهرا بنت رسول
الله صلی الله علیه وسلم رضی الله تعالی عنهانك
مسجد شریفلری و معبد لطیفلری واردر بوکا
بیت الاحزان دیمکله معروف و مشهوردر تحقیق
حضرت فاطمه رضی الله عنهانك قبری شریفی بو
مسجدده در دینلدی و بعضیلر روضهٔ شریفه‌ده
مصلی اوکنده اولان صندوقده در قبر شریفلری در
دیدیلر اما مناسك کبری‌ده بو بعیددر قطعادر
لکن وجهن بیان ایتمز انجوق پس الله سبحانه و تعالی حقیقة حاله اعلمدر

زهرا دینلدیکی زیاده
یوزی نورلی
و آق و براق
اولدیغیچون
منه

قدوار

وقيل قبرها في بيتها • وهو مكان المحراب الخشب الذي
خلف الحجرة الشريفة داخل الدرابزين • قال في مناسك
الكبرى وهو اظهر الاقوال واوليها في الصواب • كما قال
والدي • وفيه قبر الامام مالك بن انس رضي الله عنهما
صاحب المذهب يزار ويتبرك به • ويزار جميع ما في
البقيع من اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم • و
يتبرك بقبورهم الشريفة • ويستعان من ارواحهم
اللطيفة • رضوان الله تعالى عليهم اجمعين • ولا شك
ان اهل البقيع من امة محمد عليه السلام كلهم مغفورون
لاستغفاره صلى الله عليه وسلم • ودعائه لهم بامر الله
تعالى فقد روي عن عايشة رضي الله تعالى عنها انها
قالت • قال رسول الله صلى الله عليه وسلم مالك حشيا رابية
قالت رضي الله عنها قلت لا شيء • فقال عليه السلام لتخبرني

او

او ليخبرني اللطيف الخبير • قالت رضي الله عنها قلت يا رسول
الله • بابي انت وامي فاخبرته • قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم فانت السواد الذي رايت امامي • قلت نعم فلهدني
في صدري لهدة اوجعتني • ثم قال عليه الصلوة والسلام
اظننت ان يحيف الله عليك ورسوله • قالت مهما يكتم
الناس يعلمه الله تعالى • قال عليه السلام نعم • قال فان جبريل
اتاني حين رايت • فناداني فاخفاه منك فاجبته فا
خفيته منك • ولم يكن يدخل عليك • وقد وضعت ثيابك
وظننت ان قد رقدت فكرهت ان اوقظك • و
خشيت ان تستوحشي • فقال ان ربك يامرك ان
تاتي اهل البقيع فتستغفر لهم • ويستحب ان يزور
قبور الشهداء في جبل احد يوم الخميس بعد صلوة
الصبح • وفيه قبر عم النبي صلى الله تعالى عليه وسلم

مطلب زيارة جبل احد وشهدائه

سيدنا حمزة رضي الله تعالى عنه • ويزار جبل احد •
ففي الصحيحين • ان رسول الله صلى الله عليه وسلم •
قال أُحُد جبل يحبنا ونحبه • وفي رواية ابن ماجة رضي
الله عنه انه على ترع الجنة • وان عيرا على ترعة النار •
وفي رواية ان أُحُدًا من اركان الجنة • وروى ان ابن
عمر رضي الله تعالى عنهما قال • مر رسول الله صلى
الله تعالى عليه وسلم على أُحُد بمعصب بن عُمَير •
يُوقف عليه • وقال اشهداء كم احياء عند الله
تعالى • فذوروهم وسلموا عليهم • فوالذى
نفسي بيده • لا يسلم عليهم احد • الا ردوا عليه
الى يوم القيمة • واما الصلوة والدعاء وسائر
العبادات • في مسجده صلى الله تعالى عليه وسلم •
مقبولة • ولها الاجر والثواب • اضعافا مضاعفة

في عبادات مسجده صلعم

لقوله

لقوله صلى الله عليه وسلم • صلوة في مسجدي هذا
بالف صلوة • وفي رواية خير من الف صلوة فيما
سواه • الا المسجد الحرام • الحديث • وفي رواية عن
انس بن مالك رضي الله تعالى عنه انه قال • قال
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم • صلوة الرجل
في بيته بصلوة • وفي مسجد القبائل بخمس وعشرين
صلوة • وفي المسجد الذى يجمع فيه بخمسمائة
صلوة • وصلوته في المسجد الاقصى بخمسين
الف صلوة • وفي مسجدي هذا بخمسين الف
صلوة • الحديث • ويدل هذه الاحاديث •
وما ذكر في عبادات المسجد الحرام • على كل
حسنة في مسجد النبي عليه السلام • لها ثواب مثل ما ذكر
في الصلوة فيه • لان ماهية الكل شيء واحد • وهي العبادة •

ودخی بعضیلر حضرت فاطمه رضی الله عنها بنت
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك قبر شریفلری
كندو بیتنده در بیتی رسول الله حضرتلرینك حجرهٔ
شریفلری آردنده در ابوبن ایچنده آغاجلردن بنا اولنان
محرابك یری دیدیلر مناسك كبراده صوابه اظهر
اقوال واولیسی بودر نته كیم والدم بویله دیدیلر
ودخی بو بقیع مباركده مجتهدین رضی الله عنهم
حضرتلرندن صاحب المذهب امام مالك بن انس رضی
الله عنهما حضرتلرینك قبر شریفلری واردر زیارت اولنور
وقبر شریفلری ایله تیمن وتبرك اولنور ودخی اصحاب
رسول الله صلی الله علیه وسلمدن بقیعده هر كیم وار ایسه
زیارت اولنور وقبور شریفه لری ایله تیمن وتبرك اولنور
وارواح لطیفه لرندن استعانه واستمداد اولنور رضوان



الله تعالی علیهم اجمعین وحال بوكه امة محمد علیه
السلامدن بقیع اهلنك جمیعی مغفور ایدوكنده
شك یوقدر زیرا حق جل وعلا حضرتلرینك امر شریفلری
ایله پیغمبر حضرتلری آنلره دعا ایتمشدر حق تعالی
آنلرك مغفرتن مراد ایدوب مغفرت ایتدوكنه رسولی
علیه السلامه لیلهٔ مظلمه ده دوشكندن وحی جبریل
علیه السلام ایله قالدروب بقیع مباركه كوندروب
دعایه امر ایتمسی دلیل قوی وبینهٔ واضحه در علی
الخصوص نیجه احادیث شریفه اهل بقیعك مغفرتی
حقنده وارد اولمشوله پس امدی دعایه امر
حقنده حضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله عنهادن
روایت اولندیكه تحقیق حضرت عایشه دیدیكه
رسول الله صلی الله علیه وسلم بنم نوبتمده بر كیجه

کلوب یاتورکن قفتانن ونعلارین چیقاروب اباغی
یانینه قودی وفوتاسنك برطرفن دوشکه دوشدی
یاتی اوزرینه یاتوب آنجق بنی اویویدم ظن ایده جك
مقدار اکلنوب بعده اکلجق قفتانن ونعلنن آلوب
یابجه یابجه قپویی آچوب چیقدی واکلجق کیروب اورتوب
کتدی بن داخی کوملکمی باشمه کچوروب وفوتمی اورتوب
آردنجه کتدم حتی که بقیعه کلدی وزمان طویل
طوردی واوچ کره اللرین قالدروب دعا وتضرع
ایتدی آندنصکره دوندی همان بن داخی دوندم
سرعت ایتدیلر سرعت ایتدم ویلدی یلدم رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتنی مسابقه ایدوب اوه
کردم دوشکه یاتدم رسول الله صلی الله علیه وسلم
داخی درعقب ایچرو کیروب یا عائشه سکا نولدیکه

تیز تیز

تیز تیز صولورسن ویورکوك اینوب چیقار دیدی
حضرت عائشه ایدر نسنه یوق دیدم حضرت
رسول الله علیه السلام بکا البته خبر ویررسن
یا البته لطیف خبیر بکا خبر ویرر یعنی الله تعالی
حضرتلرندن رجا ایدرین بکا بیلدورر دیو بیوردیلر
حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها بابام وانام سکا
فدی یا رسول الله دیدم وآردنجه کیدوب وکندودن
کزلنوب وقلبمه کلنی خبر ویردوکمده اوکومده کور
دوکم قرارتی سنمی ایدك دیدی بلی بن ایدم دیدکده
کوکسمدن بر تپش یتدی که بنی آغرتدی آندنصکره
اکلادم میسن که سنك نوبتکده برآخرها توغه کتمك
ایله الله تعالی ورسولی سکا ظلم ایلیه دیدی حضرت
عائشه رضی الله عنها معنی یا رسول الله بن حالمی نه کیفیت

ایله سندن کتم ایدیبن اگر کنتم ابتسم الله بیلوب سکا
خبر ویررد یدم دیدی لکن لفظ شریفین تعمیم ایدوب
هر بار ناس برشی کتم ایلیوب خلقدن کزلسه الله
تعالی آنی بیلور ومراد شریفلری اولدوغنه بیلدورن
دبو تعبیر ایتدی عِلمُ اللهْ ده مبالغه قصد ایدوب
کمال علمُ الهی اعلام ایچون وحضرت رسول الله دن
برشی کندوکتمندن تأدب واستحیا ایچون ظاهر
قالدن عدول ایدوب وبویله دیدی رسول الله
صلی الله علیه وسلم بلی بویله در دیوب کندولر
داخی حضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها
دن اخفا ایدوب واول حال اوزره کتدکنی بیانه شروع
ایدوب بن داخی بویله ایتدم زیرا حضرت جبریل علیه
الصلوة والسلام سن بنم خروجمی کوردوک حینده

بکا کلدی وچاغروب لکن سندن اخفا ایتدی
یعنی سنک اوزریکه کلوب کورمدی دیمکدر یوخسه
مفید اولماز زیرا کورسون وحضرت رسالته سویلسون
وحضرت عایشه آنی کورمسون وکلامن داخی ایشتمه
سون بوجائز ومقتضای مقام جبریل وعایشه ده
بودر همان ایچرو کرمدی دیمکدر علتی حدیثده مذکور
مذکوردرکه ذکر اولنور رسول الله حضرتی علیه
السلام چونکه حضرت جبریل اخفا ایتدی بن داخی
اکا جواب ویروب سندن جوابمی اخفا ایتدم زیرا
حال بوکه سن اسبابک واثوابک چیقاروب قودغک
یعنی مکشوف اولدوغک حالده حضرت جبریل علیه
السلام سنک اوزریکه داخل اولمق عادتی دکل ایدی
دیدی اشد عدم دخوله ونفسنی جبریل حضرتلری عایشهٔ

صدبقه دن اخفاسنه سبب بوایدی و بن سنی تحقیق
اویدك اكلادم یك یك حركت ایدرسم اویغوب
یالكوزقالمغله سكا وحشت حاصل اولاقورقاسن دیو
قورقوب سنی شدتله حركتدن اویارمغی مكروه كوردب
بواوسلوب اوزره طاشره چیقدم حضرت جبرئیل بكا تحقیق
ربك سكا امرایدركه اهل بقیعه یعنی مدینه منوره
مقبرلكنه وارسن و آنلر ایچون استغفار ایده سن
دیدی بن داخی الله امری ایله واروب آنلره كوردك
كبی دعا واستغفار ایدوب كلدم دیو بیوردیلر وداخی
جبل احده اولان قبور شهدایی خمیس كون صباح نمازن
حرم شریفده قلدقدنصكره كیدوب زیارت ایتمك
مسنون ومستحبدر و بو جبل اُحُدده حضرت
رسالتك صلى الله علیه وسلم عمسی سید


اویمقدن رقود المه نعبیر اولندی
یعنی حدیث شریفده قد رقدت فی لفظی
ونمت دیملدی زیرا اشتدی المه تعبیر
كه رقود نوم طویل وشدیده محله مناسب
بولفظ در مطلقا رقود محقق ظاهر
دندر قابل ظن دكلدر وجودی وعدمی
مشاهده ومحسوس وطنتسی بوبیلمعی
نومك بومعناسنه مضطر اولاندی

مطلب في زیارة جبل احد

الشهداء حضرت حمزه رضی الله عنه قبری واردر
زیارت وتبرك واستعانت وتیمن اولنه وجبل
احد داخی زیارت اولنمق مسنون ومستحبدر پس
صحیحین كتابلرنده كلمشدركه تحقیق رسول الله صلی
الله علیه وسلم اُحُد برجبلدركه اول بزی سور
بز آنی سورز دیو بیوردیلر و بر روایتده كه ابن
ماجه رضی الله عنه روایتیدر تحقیق جبل اُحُد
جنت قپولری اوزرنده در وتحقیق عیر جبلی
جهنم قپولرندن برقپونك اوزرنده در و بر
روایتده تحقیق اُحُد جنت ركنلرندن بر ركندر
دیو بیورلدی جبل اُحُدك حضرت رسالتی سودكنك  وجهی
ظاهردركه حبیب الله ورسول رب العالمین و
سبب وجود عالم وفخر كائنات درلر بعثت ورسالتنه

اجحار واشجار دخی شهادت ایتمشدر محبوب
جمیع مخلوقات در اما رسول الله صلی الله علیه وسلم
آنی سومنك حکمتی غزوهٔ احدده واقع اولان شدّة
وابتلاده رسول الله حضرتلرینه جبل احد منشق
اولوب بچاق ایله کسلمش کبی مشاهددر حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم حرمتنه آیریلوب
رسول الله حضرتنی ایچنه آلوب ملجأ ایدینوب کفرهٔ
شرّندن امین اولمغه سبب اولدیغیچون اوله ویاخود
نفسنده صخرة الله کبی وحجر اسود ومقام ابراهیم
کبی وبونلرك امثالی بر شریفة الخلقة جبل اوله بو معنایه
علی ترع الجنة ومن ارکان الجنة حدیث شریفلری
دلالت ایدرلر وجبل عیر علی ترعة النار والمسی
دلیلین مذکورینك برینك انتفاسی برینك نقیضنك

وجودی

وجودی اوله یاخود علی حضرت شارعه مفوّض
اولنلردن اوله ودخی روایت اولندی که تحقیق
ابن عمر رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلّم
مصعب بن عمیر ایله جبل احدك اوزرینه عمیری
واقف قلدیغی حالده مرور ایتدی ودیدی که
سزك شهیدلریکوز الله تعالی قتنده دیریلوردکلمدر
دیری درره نیچون زیارت ایتمزسز پس آنلری سز
زیارت ایدوب واوزرلرینه سلام ایدك که
اول الله حقیچون که بنم نفسم آنك ید قدرتنده در
شهدای احد اوزرلرینه برکسنه سلام ایتمز الا
قیامت کوننه دك شهدا اول کسنه نك اوزرینه
ردّ سلام ایدرلر دیو بیوردی زیارات بو محلده
تمام اولدی اما مسجد رسول الله صلی الله علیه وسلم

بلغ ... العبادات
فی مجلس ...

صلوة ودعا وسائر افعال حسنه وطاعات
وعبادات مقبوله در وبونلر ایچون قات قات اجر
وعوض وثواب وجزا واردر زیرا رسول الله صلی
الله علیه وسلم بنم مسجدمده بر نماز بیك نماز یرینه
کچر بر روایتده غیری مسجدلرده بیك نماز قلمقدن
خیرلیدر الا مسجد حرامده دکلدر دیوب باب مکه
مکرمه ده مذکور اولدوغی اوزره آخر حدیث شریفی
ذکر ایلدی وانس بن مالك رضی الله عنهما دن روایتده
انس دیدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم بر کسنه
اوینده نماز قلمق بر نمازه کچر ومحله مسجدلرنده قلمق
یکرمی بش نمازه کچر وجمعه نمازی قلدقلری مسجد
جامعده بش یوز نماز یرینه طورر ومسجد
اقصی ده بر صلوة اللی بك صلوة مقامنه طورر

ونم

وبنم بو مسجدمده بر نماز اللی بیك نماز مقامنه قایم
اولور دیوب ومسجد حرامده نیجه اولدوغن بیان
ایچون آخر حدیثی ذکر ایلدی ومسجدی هذا دن
ظاهر ومتبادر اولان مدینهٔ منوره ده کندو
روضهٔ مطهره لری اولان مسجددر اما جمیع مساجد
ارض حضرت رسوله مضافدر خلافت وامامت
وقضا وخطابت ومشیخت وامارت وبونلرك
امثالی مقامات جمله سی مقام رسولدر مبداء
ومنشأ اودر جمله سنه مقام رسول وسجادهٔ
رسول دینلدکی کبی جمله مساجده مساجد رسول
دیمك صادقدر هذا لفظی بونلردن قید احترازی
اولوب مراد شریفلری مدینه م مسجدی
دیمك اوله که نفس مدینه نك ایچنده اولان

مسجدلرده داخی عباداتك اجر وثوابی
ذکر اولنان مقداری اوله بویله اولمزسه
مدینهٔ منوره نك سایر مساجدنده اولان
عبادات وصلوة سایر بلادك مساجدنده اولان
صلوة ایله فوقی اولمامق لازم کلور وسایر
مسجد حرامده اولان صلوتدن ماعدا صلوة که
جمعه مسجدلرنده قیلنور حضرت انس رضی الله
عنه روایت ایتدیکی حدیث مقتضاسنجه بش
یوز صلوته یکوب مدینه نك سایر مسجدلری صلوتی
غایة ما فی الباب یکرمی بش صلوته یکمك لازم کلور
زیرا بو اوج حرمده شرعا مسجد جامع منحصردر
غیری یرده جمعه قلنمز و مسجد جامع ده بش یوز اولوج
بو اوج حرمك غیرینك جامعلری اولدی اویله یه

غیری



غیری مساجد خارج قالیجق بو مسجدلر
صلوتنك ثوابی غیری یرك جامعلری صلوتندن
دون اولیجق حرمة حرم وشرف بقعه بو
لنامش اولور ومابین لابتی مدینهٔ منوره
ده اولان اشجارك ثمراتی حقنده واحجار
واتربه سی واصحاب واهلی وموت وموتاسی
وجمله سنك سایر بلادده اولان امثالندن
اضعاف ومضاعف شرف وعزتلری
وقدر ومنزلتلری حقنده نیچه آثار واحادیث
شریفه واخبار منیفه اولوب بونلر ایله
مسجد حرامدن ماعدا بلادك حال
ومحللرنده قطعا مناسبت اولمیوب مدینه
منوره نك بو ذکر اولنان شیلری اشرف امثال

ایکن اولیای کرامك و عباد الله صالحینك مثلا
بقیع ده و قباده و احده و خندقده و بونلر
امثالی اولان مواضعك مساجدنده اولان صلوة
و دعواتی و عبادة و طاعاتی نسبتلر برلرده برقیه
مسجدی صلوتی و دعواتی کبی اولمق لازم
کورینور حقیقة الحال علم شریفلرینه
مفوض در بو صلوة مسجد نبی علیه السلام
حقنده مذکور اولان احادیث شریفه و مسجد
حرامك عباداتی فضلنده مکتوب اولان
ادلهٔ قطعیه مسجد نبی علیه الصلوة و
السلامده اولان هر حسنه نك ثوابی مسجد نبی
علیه السلامده اولان صلوتك ثوابی کبی اولمغه دلالت
ایدر زیرا جمله نك ماهیتی شی واحد در زکوة و عبادتدر

اولمغه بر احد فانی اولور
در ترفنلی مسجد نبیه اولور

الفصل

## الفصل الثالث فی المجاورة والموت والموتی بالمدینة

ا المجاورة والموت والموتی بالمدینة

وفضائلها اما المجاورة والمقام بالمدینة المنورة والجواب
بها کالمجاورة والجواب بمکة کما تقدم فی فضل المجاورة بمکة
المکرمة فمن قدر علی حفظ الحرمة والتوقیر وقیام حقها کما وجب بلا
اخلال بالحرمة بها فله الفوز العظیم والخیر العمیم والموت فیها رحمة
الرحیم فقد روی عن ابی هریرة رض انه قال قال رسول الله
لا یصبر علی لأواء المدینة وشدتها احد من امتی الا کنت
شفیعا له یوم القیمة او شهیدا الی هنا لفظ الحدیث
لأواء بهمزة بعد اللام وبالمد ضیق المعیشة لا یخفی ان
شفاعته صلعم عامة لامته عم فتکون لزیادة الدرجات
وفی الصحیحین ان النبی صلعم قال اول من اشفع له من
امتی یوم القیمة اهل المدینة واهل الطائف وعن
ابن عمر رض انه قال قال رسول الله صلعم اول من

اشفع له يوم القيمة من امتى اهل بيتى ثم الاقرب فالاقرب
من قريش ثم الانصار ثم من آمن بى من اليمن ثم
من سائر العرب ثم الاعاجم ومن اشفع له اولًا افضل
وروى عن ابى هريرة رضه انه قال قال رسول الله صلعم
من اراد اهل المدينة بسوء اذابه الله تعالى كما يذوب
الملح فى الماء اخرجه مسلم فى المناسك واخرجه
ايضا بمعناه من حديث سعد بن وقاص رضى الله عنه
وقد اخرج البخارى حديث سعد رضى الله عنه وله فى رواية
عايشه بنت سعد عن ابيها مرفوعا لا يكيد اهل المدينة
احد الا انماع كما ينماع الملح فى الماء وفى رواية لمسلم
فى حديث سعد لا يريد احد اهل المدينة بسوء الا اذابه
الله تعالى فى النار ذوب الرصاص او ذوب الملح فى الماء
الى هنا لفظ الحديث اذابه اهلكه بكليته عبر عنه بالذوب

فان قلت الاحاديث المذكورة تدل على
ان الاذابة تكون فى الدنيا الاحاديث اذابه
الله فى النار ذوب الرصاص الحديث
يدل على اذابته فى الاخرة لان الاذابة
فى النار فيها قلنا فى النار متعلق بالمصدر
اى ذوب الرصاص فى النار
المغرض لحصول المرام
فلا تخالف ولا كلام منه

تخويفا اى ايلامه لان الم الهلاك بالتدريج اشد
مما يكون بغتة وفيه اشارة الى ان اهل المدينة لوفور
علمهم وصفاء قريحتهم متشبهون بالماء ومن يريد
كيدهم يرجع نكاية كيدهم اليه كما ان الملح يريد افساد
الماء فيذوب الا يرى ان مسلم ابن عقبة لما حارب
المدينة ايام بنى امية هلك فى منصرفه عنها ويزيد
بن معاوية هلك ايضا بعد الرجوع وغيرهما مما
صنع صنيعتهما وقال سعد بن وقاص رض قال رسول الله صلعم
المدينة خير لهم لو كانوا يعلمون لا يدعها احد رغبة عنها
الا ابدل الله فيها من هو خير منه ولا يثبت احد على لأوائها وجهدها
الا كنت له شفيعا او شهيدا يوم القيمة وعن ابى هريرة رض
يأتى زمان على الناس يدعو الرجل ابن عمه وقريبه
هلم الى الرخاء هلم الى الرخاء والمدينة خير لهم لو كانوا يعلمون

مطلب في المجاورة بالمدينة المنورة والموت والدفن بها

مدینه منوره بابنده مذکور اولان فصولك اوچنجی
فصلی مدینهٔ منوره ده مجاورت و موت و موتانك
وفضیلتلرینك بیاننده در اما مدینهٔ منوره ده
مجاورت و مقام حقنده اولان اقوال و اکا جواب
مکهٔ مکرمه حقنده بیان و تفصیل اولنان کبی در
نته کیم مکهٔ مکرمه ده مجاورت فصلنده تقدم
ایتدی پس مدی شول کمسنه که مدینهٔ منورهنك
حرمت و توقیرن حفظ و حقنی قائم قلمغه قادر اوله
حرمة مدینه یه خلل ویرمکسزن نته کیم واجب اولدوغی
کبی عهدن و حقنی ایفا ایدوب و منزله سنی رعایت ایده
اول امل کمسنه ایچون اولوطفن ود وکلی خیرلر واردر
و یو مدینه ده موت حضرت رحیمك رحمتیدر
پس امدی مدینهٔ منوره ده مجاورت و موتك

حقنده

حقنده حضرت ابی هریره رضی الله تعالی عنه دن
تحقیق روایت اولندی ابو هریره دیدی که رسول
الله صلی الله علیه وسلم مدینهٔ منوره نك معیشتی
تنکلکنه و قتلغنه و سائر شدتنه امتمدن بر احد
صبر ایتمز الا بن اکا یوم قیامتده شفیع یا شهید اولورن
دیدی حدیث شریف بو محله دکدر لأواء لامدت
صکره همزه ایله و مد ایله معیشت و درلك طارلغیدر
یعنی بر کمسنه مدینه نك قتلغنه و فقر و فاقه سنه
صبر ایلسه یوم قیامتده بن آنك کناهلرین یارلغانمغه
شفاعت ایدرین یا بیله سنجه حاضر اولوب و ایلوکنه
شهادت ایدوب باعث رفع درجات اولورین
دیك در سنك اوزریکه خفی دکلدر که تحقیق
حضرت پیغمبرك صلی الله علیه وسلم امتنه شفاعتی

عامه و موعود و مقرّردر ایلیه بو شدائده صبر ایدنه
شفاعت وعده سی رفع درجات ایچون اولمش اولدی
دینلدی اما تحقیق حقیق بودر که شفاعت امت محمّده
عامّه در هر فردك حقنده مرجو و محتملدر لکن جمله سنه
ایجاب و تقرّر یوقدر اما بو حدیث شریفده موعود
اولان کمسنه حقنده محقّق و مقرّردر شفیعًا اَوْ شَهِیدًا
تردیدی داخی بونی مؤیّد و معیّندر یعنی بو کشینك
حالی شفاعت اقتضا ایدرسه شفاعت شهادت
اقتضا ایدرسه شهادت ایدوب احدهمایی توجیه
و تعیین و فائدهٔ صبر لأواٰ و شدائده شفاعتی و شهادتی
اول کمسنه ایچون تقریر و تحقیقدر و مسلم و بخاری
کتابلرنده ایدر رسول الله صلّی الله علیه و سلّم امتمدن
اوّل شفاعت ایده جکم یوم قیامتده اهل مدینه

واهل

واهل طائفه در دیو بیوردی طائف مکهٔ مکرمه نك
اوستی یاننده حجازده ابن عباس حضرتلری رضی الله
عنهما نك قبر شریفلری اولان یرده درلر حضرت رسالت
علیه الصلوة والسلامك طیب وطاهر نام و غلّسی
قبهٔ ابن عباس رضی الله عنهمده مدفونلردر و
غزات و شهداء اصحاب کرام علیهم رضوان الله
الملك العلّام حضرتلرندن جماعت کثیره آنك اطرافنده
مدفونلردر و داخی ابن عمر حضرتلرندن رضی الله
عنهما مرویدر اول دیدی که رسول الله صلّی الله
علیه و سلّم یوم قیامتده امتمدن اوّل شفاعت
ایده جکم اهل بیتمدر اندنصکره قریشدن بکا اقرب
کیم ایسه اکا آندن انصاره آندن یمن قومندن بکا
ایمان کتورنه آندنصکره سائر عربدن بکا ایمان کتورنه

انده نصکره عرب مقابلی اولان جنس عجملره یعنی عرب
اولمیانلره حال بویکه بنم اول شفاعت ایده جکم
افضلدر دیو بیوردیلر بو حدیث شریفک داخی
مضمونی اهل مدینه شفاعتده مقدم اولوب وبونده
مجاورت وموت رحمت وسعادت اولمغه دلالت
ایدر زیرا اهل مدینهٔ مستقل ذکر ایتمدکی اهل بیتده
دخولنی اقتضا ایدر سایر عربده داخل دردینلورسه
صحیحینده مذکور اولان حدیث ایله متعارض اولمق
لازم کلور واهل مدینه نک شرف ذات ومکانلرینه
بو قدر احادیث تراکم وتزاحم ایتمش ایکن سائر عربه
مندرج اولیجق جمله عربدن شفاعتده متأخر اولمغله
شانلرنی قدح ومکانتلرنی نقص وحط اولور
سائر احادیث شریفه موجبنجه حاللری متبین اولمغین

بو

بو حدیثده مسکوت عنهم در دینلورسه یوقاروکی
حدیثده اولان اولیتله بو حدیثده اولان اولیت
متعارض اولور بهر حال توفیق ایچون اهل مدینه
اهل بیتده داخل اولمق اقتضا ایدر وداخی حضرت
ابی هریره رضی الله تعالی عنه دن مرویدر که اول
دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم بر کمسنه اهل
مدینه یه یرامزلق قصد ایلسه الله تعالی اول کمسنه‌یی
طوز صوده ارلدکی کبی ازویب وهلاک ایدر دیو
بیوردی بو حدیث شریفی امام مسلم مناسکده
اخراج ایلدی وامام مسلم سعد بن وقاص حدیثندن
کندو معناسنه کیرو کچنلین بو حدیثی اخراج ایلدی
وداخی تحقیق بخاری ده حدیث سعدی اخراج ایتدی
وداخی عایشه بنت سعدک رضی الله تعالی عنهما

بابا سندن روایتنده حدیث مرفوع اولدوغی حالده
یعنی سعد بالذات حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
دن روایت ایتدوکی حالده بخاری حضرتلری ایچون
لا یَكِیدُ أَهْلَ المَدِینَةِ أَحَدٌ إِلَّا انْمَاعَ كَمَا یَنْمَاعُ المِلْحُ فِي المَاءِ
حدیثی واردر یعنی اهل مدینه یه بر کسنه مکر و حیله
ایتمز الا صوده طوز اریدیکی کبی اریلوب هلاك اولور
دیمکدر و داخی مسلم ایچون حدیث سعد حقنده
اولان بر روایتده آخر حدیثه دك لا یُرِیدُ أَحَدٌ
أَهْلَ المَدِینَةِ بِسُوءٍ حدیثی واردر یعنی بر کسنه اهل
مدینه یه یرامزلغی مراد ایتمز الا قبل وقوع فعله حین
اراده سنده اول کمسنه یی حق جل وعلا نارده قلای
اریدیکی کبی ریدوب هلاك ایدر یاخود صوده
طوز اریدیکی کبی اریلوب هلاك اولور دیو بویلدیکی

لفظ حدیث

لفظ حدیث بو محلده دکلدر سائر احادیث ذوب
واذابه دنیاده اولمغه دلالت ایدر و مدینهٔ منوره
حقنده مبالغه مقصود اولمق آنی اقتضا ایدر والا
هر کسنك بر آخره ظلم دیو امزلغنده آخرتده هلاك
اولمسی مقرردر و مرید اساءه و کید متعمد و مصر اولمغله
آنده داخی آخرتده هلاك مقرردر و اهل مدینه حقنده
دنیاده اولمق اوزره دخی ایله اولیجق مسلم ایچون
یوقاروده مذکور اولان اَذَابَهُ اللهُ فِي النَّارِ حدیثی
آخرتده اذابه اولماقلغه دلالت ایدر زیرا نارده
اذابه عادة الله ده آخرتده اولور دینلور ایسه بو
حدیث شریفده فِي النَّارِ ذَوْبَ الرَّصَاصِ دکی
مصدر موخره متعلقدر ذَوْبَ الرَّصَاصِ فِي النَّارِ
دیمکدر بو تقدیرجه نه احادیث بیننده تخالف

مقتضای شرع و وعید ظاهر کلام
مؤاخذه اولنمق لازم اولدی
عفو و مغفرت
فضل حقه
منوط و
مفوض
در
منه

و نه مراد حاصل اولمغله کلام قالور یاخود ثاردن
مراد عذاب وشدت اوله ذوب رصاصك لانحی
اولمغین کتوریلوب عذابدن کنایه اوله معناسی
الله تعالی آنی قلای ارزکبی عذاب ایچنده تدریجله
و زیاده الم ایله اریدوب قهر و هلاك ایدردیو
اخبار اوله یاخود هلاك ایلیه دیو دعاء علیه اق
انشا اوله چوق حدیثده اخبار و انشا معاً برحدن
تجویز اولنوب کلمشدر بونده دخی ایله اوله
بو حدیث شریفلرده اَذَابَهُ دیمك اَهْلَكَهُ
بِكُلِّيَّتِهِ دیمكدر هلاکدن ذوب ایله تعبیر ایتدی
ذوبك الم ویرمسندن قورتلمق ایچوندر
زیرا هلاك المی یاب یاب یعنی تدریج ایله
شیئاً فشیئاً اولمسی دفعةً بردن هلاك

اولمقدن اشددر کورلمز که بر کمسنه بر مرضه
مبتلا اولوب نعوذ بالله شهوراً وسنیناً چکه چکه
فوت اولمق بر ایکی کون خسته اولوب ویا فجاءة
فوت اولمق این ذاك واین هذا یعنی اوقنده
بوقنده هلاك بالذوب ایله هلاك بالبغته ده
بویله در و دخی حدیث شریفده تحقیق اهل
مدینه زیاده عملری چوق اولوب وطبیعتلری
صافی اولدوغندن اونوری صوبه تشبیه او
اولنمشلردر شول کمسنه که بونلره مکر و یرامزلق مراد
ایتمکدر مضروب اولوب ویا فعله کتورسه اهل
مدینه یه کیدُ و مکرینك جراحت وشدتی
کندو نه راجع و عائد اولورسه کم طوز صوتی
افساد ایدوب اول صفا ولطافتی کیدرمك

استیوب صویه قصد ایدرده کندازیلوب هلاك
اولور کورمزمیسن که تحقیق عقبه اوغلی مسلم
بنی امیه زماننده یعنی آنلرخلافتنده مدینهٔ منوره
ده محاربه ایتدی ایسه مدینه دن دوندکلین
هلاك اولدی ویزید ابن معاویه داخی کذلك
مدینه دن رجوع دن صکره هلاك اولدی و
بونلرك غیری هر کیم بونلرك ایتدوکن ایتدی ایسه
آنلر داخی هلاك اولدی وداخی سعد بن وقاص
رضی الله عنه دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم
مدینهٔ منوره ترك ایدوب کیدن کمسنه لرك
حقنده اکر بیلور اولسه لردی مدینه آنلره خیر
ایدی برکمسنه مدینه دن قاچوبن مدینهٔ
ترك ایتمز الا حق تعالی مدینه یه اول قچاندن

تخصدن

تخصدن خیرلو بربدل ویرر وبرکمسنه مدینهٔ
منوره نك ضیق معاشنه وقحط وغلاسنه و
بلا ومشقتنه صبر وتحمل ایتمز الا بن اکا یوم
قیامتده شفیع ویا شهید اولورن یعنی مقام
شفاعتده اولورسه شفاعت ایدوب ومحل شهادتده
ایسه شهادت ایدوب نوال عزتنه باعث وداعی
اولورین دیو بیوردیلر وحضرت ابی هریره رضی
الله عنه دن مرویدر اول دیدی که رسول الله
صلی الله علیه وسلم ناس اوزرینه برزمان کلورکه
بر رجل عموجه سی اوغلی وخصمی وقومی چکلور
اوجوزلغه کلورك اوجوزلغه دیو چاغروب
مدینهٔ منوره دن ضیق معیشت ایچون اوجوزلق
اولان یره دعوت ایدر حال بوکه مدینه آنلر ایچون

خيردر اكرچاغرن وخصمى وقومى مدينه ده
اقامتدن اولان منافعى واجر وثوابى بيلورلرسه
لاردى مدينهٔ منوره دن خروجيلرينه طلب
ايدرلردى ايتمزلردى هلّم برفعلدر سميدن
اقبل معناسنه دن لوكانوا لفظنده لوكك جوابى
حذف اولنمشدر تقدير كلام لوكانوا يعلمون مافى الاقامة
فى المدينة المنورة من الخير والمنافع لما طلبوا الخروج منها
ديمكدر اليه لما طلبوا كلمهٔ لوك جوابى ولدى رسول الله
صلى الله عليه وسلم مدينه دن چقموغه استينلردن علمى
نفى ايلدى زيرا بيلوب علملرى ايله عمل ايتمزلرسه
كانه بلمش كبى اولورلر اكر فى الحقيقه بلمزلرسه
ظاهرى ايله عمل اولور نفى حقيقى اولور ولو تمنى ايچون
داخى اولمق جائزدر معناسى نوليدى بيله لردى ديمكدر

والذى

والذى نفسى بيده لا يخرج منهم احد رغبة
عنها الا اخلف الله تعالى خيرا منه الا ان
المدينة كالكير تخرج الخبيث لا تقوم الساعة
حتى تنفى المدينة شرارها كما ينفى الكير خبث
الحديد وعن ابى هريرة رضى الله تعالى
عنه انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم يتركون المدينة على خير ما كانت
لا يغشاها الا العوافى وآخر من يحشر راعيان
من مزينة يريدان المدينة ينعقان بغنمهما
فيجدانها وحوشا حتى اذا بلغا ثنية الوداع خرا
على وجوههما الحديث لا ادراكهما قيام الساعة
وعن سفيان ابن ابى زهير الازدى رضى الله
عنه انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم

يفتح اليمن فيأتي قوم يبسّون فيتحملون باهليهم
ومن اطاعهم والمدينة خير لهم لو كانوا يعـ
يعلمون فيفتح الشام فيأتي قوم يبسّون فيتحملون
باهليهم ومن اطاعهم والمدينة خير لهم
لو كانوا يعلمون فيفتح العراق فيأتي قوم يبسّون
فيتحملون باهليهم ومن اطاعهم والمدينة
خير لهم لو كانوا يعلمون وعن جابر رضي الله
عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
غلظ القلوب في اهل المشرق والايمان في اهل
الحجاز الى هنا لفظ الحديث ويجوز ان يراد باهل
الحجاز اهل المدينة فقط لقوله عليه الصلوة
والسلام ان الايمان ليارز الى المدينة الحديث
وعن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال قال

رسول

قوله عليه السلام والايمان في اهل الحجاز يمكن
ان يراد بالحجاز المدينة لانها منه فيكون من قبيل
ذكر الكل وارادة الجزء او يراد بالمدينة الحجاز كله
كما اريد بها كل الشام في حديث ان الايمان ليارز
الى المدينة اي الى الشام بمعنى الارض المقدسة
كما صرح به شراح المشارق اما ان دلالة هذا
الحديث على تلك الارادة فغير ظاهر ثم لانه
معنى الارز في الحديث الشريف هو الانضمام
والاجتماع الى المدينة من غيرها وهو يدل
على وجود الايمان في غيرها فضلا عن
اختصاصه بالمدينة واذا اريد بالارز
معنى الثبوت فينافيه كلمة الى والسياق فيختص
بمعنى الانضمام والاجتماع فلا يوجد في الحديث
دلالة عليها اللهم الا ان يراد في قوله عم
الايمان في اهل الحجاز ان اهل الحجاز مبدأ الايمان
ومعاده لانه انتشر منهم الى سائر البلاد في
اول الزمان وسيعود اليه في آخر الزمان
فلهذا انحصر الايمان في اهل الحجاز من الاديان
فعلى هذه الارادة يوجد في الحديث الدلالة
على تلك الارادة. منه



رسول الله صلى الله عليه وسلم اللهم اجعل رزق
آل محمد قوتا الى هنا لفظه القوت قدر ما يمسك
الرمق وقيل هي الكفاية من غير اسراف
وفيه بيان ان الكفاف افضل من الغناء والفقر
وعن سعد بن وقاص رضي الله تعالى عنه انه
قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
اللهم بارك لاهل المدينة في مدهم من ارادها
بسوء اذابه الله تعالى كما يذوب الملح في
الماء واما القول في كون الموت بالمدينة
المنورة رحمة عظمى وكون الميت مغفورا معظما فما
روى عن النبي صلعم انه قال من استطاع ان يموت
بالمدينة فليمت بها فاني شفع لمن يموت فيها وعنه صلعم
انه قال من مات بالمدينة بعثه الله تعالى يوم القيمة

مطلب الموت والقوت بالمدينة

آمنا من عذابه لا حساب عليه ولا خوف ولا عذاب
ويدخل الجنة بسلام آمنين وكنت له شفيعا يوم
القيمة وقال صلى الله عليه وسلم من استطاع
ان يموت في احد الحرمين فاني اول من اشفع له
وكان يوم القيمة آمنا من عذاب الله تعالى
لا حساب عليه ولا عذاب وعنه صلى الله عليه
وسلم من مات في حرم رسول الله بعثه الله تعالى
يوم القيمة من الآمنين وروى عن رسول الله صلعم
انه قال البقيع يؤخذ باطرافه وينثر في الجنة
وهو مقبرة المدينة المنورة وهذه الاحاديث
الشريفة ناطقة في فضل الموت والموتى بها
وسائر الاحاديث المذكورة في شرف احوالها
دالة عليهما فلهذا صارت الموت بها سعادة بين مدينة

رسول

رسول الله صلى الله عليه وسلم يأتي زمان على الناس
حينئذ مدينه اهلرايچون خيردر اكر مدينه ده اقامت
فائده وار ايدوكن بلسه لردى چقوب استمزلردى
ديدكدن صكره تمام حديثده اول الله تعالى حقيچون كه
بنم نفسم انك يد قدرتنده در بويوقاروده ذكر
اولنان كمسنه لردن بر فرد مدينه منوره دن اعراض
وفرار ايدوبن چقمز الا الله سبحانه وتعالى بردخي
اندن خيرلو سن كوندرر بويله معزز ومكرم حرم
رسولدن ومهبط وحي وقرآندن آدم اكسك اولماز
آكاه اولكه تحقيقا مدينه حداد كوركي كبيدر
ايچنده كي جيفني چيقاروب تخليص وتصفيه ايدوب
خير محض اولور قيامت قوپمز حتى مدينه برامزلرين
كورك دمورك برامزن كيدردكي كبي كيدرميجه

دیو بیوردیلر. وداخی ابو هریره رضی الله تعالی عنه
دن مرویدر که اول دیدی. رسول الله صلی الله علیه
وسلم قیامت قوپمغه قریب اولوب مدینه اهلی
ترک ایده‌کلر یعنی کسنه قالمیه مدینهٔ منوره
اولکی حالندن اعلی و معمور ترک اولنور بو مدینه‌یه
کلمزلر الا اول زمانده عوافی یعنی خلقک اکو طیرلر اکر
بهایم. واکر انساندن رزق استینلر کلورلر و بو مدینه
ده تا صکره فوت اولان مزینه قبیله سندن ایکی چوبانلر
مدینهٔ منوره‌یه استیوب قوینلرینه صیحه ایدوب وچاغراق
کلورلرده مدینه‌یی وحشی حیوانله طولمش بولورلر
حتی طاغ ازاسنده وداع یولنه کلدکلرنده یوزلری
اوزرینه ییقلوب قیامت قوپماسنی بلدکلری ایچون
فوت اولورلر. وداخی سفیان بن زهیر الازدی تخریج
مرویدر

مرویدر اول دیدی که رسول الله صلی الله علیه
وسلم بلاد یمن فتح اولنورده بر قوم کلور یاپ
یاپ طوارلرن سوروب اهللری ایله کوچوب
وکندولره مطیع اولنلر ایله فتح اولنان بر لره کیدرلر
حال بو که مدینهٔ منوره انلره کوچوب کیتدکلری
واقامت ایده‌جکلری برلردن خیرلیدر وزیرا مدینه
حرم رسول ومهبط وحیدر اکر بو مدینه‌ده اولان
فوائد دینیه ومنافع اخرویه بلسه‌لردی ارتحال
ایتمزلردی یا بیلمزلر نوله‌یدی بیله‌لردی دیو بیوردیلر
پس داخی شام دیاری فتح اولنورده بر قوم کلورلر
مدینه‌دن طوارلرین سوروب واهللرین کتوروب
وکندولره اطاعت ایلیانلری آلوب فتح اولنان شهرلره
کیدرلر حال بو که مدینه انلرک دینینه وآخرتنه

واقامتنه خبردر اكر بلسه لردى يا نوليدى بيله

لردى كه ارتحال اتمزلر و مدينه دن چيقوب كتمز

لردى ودخى عراق مملكتى فتح اولنوردى برقوم

كلورمدينه دن طوارلرين سوروب اهللرين و

كندولره مطيع اولنلرين آلوب كوتروب ارتحال ايدوب

بو فتح اولنان يرلره كوچوب كيدرلر حال بوكه مدينه

منوره ده اقامت ايتدكلرى يرده اقامتدن دنيلرينه

خيرلودر اكر مدينه ده اولان حالاتى بلسه لردى

ديو بيوردى بو ذكر وسوق اولنان احاديث شريفه ده

مدينه نك واهلنك فضيلتنى وشدائدنه صبرك فائده

سنى بيان واردر ودخى حضرت جابر رضى الله عنه دن

مرويدر تحقيق اول ديديكه رسول الله صلى الله

عليه وسلم غلظ القلوب يعنى رحم وشفقت وكرم

و

عراقه عراقدن بلنلككي اسفل ارض عرب اولدوغي ايچوندر



واحسان اولمىوب بلكه كفر وفسق شرق طرفنك

آدملرنده در وايمان حجاز اهلنده در لفظ حديث

شريف بو محلده دكلدر اهل حجازدن مراد اهل مدينه

اولمق جائزدر ان الايمان ليارز الى المدينة حديثى

ايچون يعنى تحقيق ايمان مدينه منوره يه منضم

اولوب آنده ثابت اولدوغى ايچون ودخى ابوهريره

رضى الله عنه حضرتلرندن مرويدر تحقيق اول

ديديكه رسول الله صلى الله عليه وسلم يا رب آل

محمدك رزقنى سن قوت قيل ديو بيوردى قوت جان

چقمايجق قدره بعض كسنه لر اسراف ايلمز كفايت ايده جك

مقداره ديديلر حال بوكه بو حديث شريفده كفاف

غنا وفقردن افضل ايدوكنى بيان واردر زيرا حضرت

رسالت الله خير اولان نه دعا ايندوكى مقرردر

ایلیه آل محمد واهل مدینه نك رزقلری کفاف اولیجق
کفاف داخی غنا وفقردن افضل اولدی ودخی
سعد بن وقاص رضی الله عنهدن مرویدر تحقیق اول
دیدی که رسول الله صلّی الله علیه وسلّم ای بنم ربم
اهل مدینه نك مدّلرنده سن برکت قیل دیوب وشول
کمسنه که یرامزلق قصد ایتسه الله تعالی آنی صودە
طوز اریلور کبی ازوب هلاك ایده دیو بیوردی
ابتداء فصلدن برو ذکر اولنان احادیث شریفه
واخبار منیفه مدینهٔ منوّرهده مجاورت واقامتك
فضل وشرفنه ناطقه ودالّهدر اما مطلقا مجاورت
ومجاورتسز مدینهٔ منوّرهده موت رحمة عظمی ومیت
مغفور معظّم اولمقلغنه قول بس حضرت پیغمبردن
صلّی الله تعالی علیه وسلّم روایت اولنان شیدر که تحقیق

مطلب في الموت والموت بالمدینة [illegible]

پیغمبر

پیغمبر حضرتی شول کمسنه مدینهٔ منوّرهده اولمکه
قادر ایسه آنده فوت اولسون یعنی وارب آنده مجاورت
واقامته قدرت شرعیه سی وار ایسه وارب آنده آنی لنجه
اقامته سعی ایتسون ویا مقیم ومجاور ایسه الّا م
وشدائد نه صبر ایلیوب چیقوب آخر یره گیتمسون آنده
آخرته رحلت ایتسون زیرا مدینه ده فوت اولانه زیاده
شفاعت ایدرن بنم دیدی ودخی حضرت رسول الله
صلّی الله علیه وسلّمدن مرویدر که تحقیق رسول الله
بر کمسنه مدینهده فوت اولسه الله سبحانه وتعالی
یوم قیامتده آنی عذابدن امین اولدوغی حالده بعث
وخلق ایدوب آنك اوزرینه نه حساب ونه خوف
ونه عذاب واردر وجنته داخی سلامت ایله
هر شیدن امین اولیجق اولدوغی حالده داخل اولور

ویوم قیامتده اکا شفیع داخی اولورین دیو بیورد
دیلر. وداخی حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم
شول کمسنه حرم الله وحرم رسول الله دن برنده فوت
اولمغه قادر اولورسه. پس تحقیق بن اکا غایت
شفاعت ایدنلرک اولی یم. ویوم قیامتده اول کشی
عذاب الله دن امین اولور. اوزرینه حساب و
عذاب اولمان. وبر روایتده حرم رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمده فوت اولسه. یوم قیامتده
الله تعالی آنی آمنین دن بعث وخلق ایدر دیو بیورن
دی. وداخی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن
مرویدرکه. رسول الله بقیع مبارکک دردنجی جانبندن
یاپشلور. جنته صاچلور. بقیع مدینه منوره نک
مقبره سیدر. بونده اولان موتی ایوسی ویاتلوسی

شرف

شرف رسول الله ومکانی حرمتنه. سؤال وحسابسز
بریردن جنته سیب طاغدرلر دیو بیوردلر.
بو احادیث شریفه. مدینه منوره ده موتک
ومیتلرک فضلنده ناطقه در. یعنی صریح وواضح
فضلن بیان ایدر. مدینه نک مطلقا احوالنده و
شرفنده مذکور اولان سایر احادیث بونده موتی
موتانک فضللرنه ادله در. یعنی صراحتلری یوق
ایسه ده. معنیلرندن دلالتلری مقرر دن دیمک
اولور. پس بو ادله قاطعه ایچون. مدینه منوره ده
موت. سعادت سرمدیه. یعنی سعادت دائمه و
ومستقره اولدی. حمد وثنا اول حضرت واهب
المننه که. کندو رسولی صلی الله تعالی علیه وسلم حرملرینک
فضائلندن برنبذک ذکر واتمامنی. اضعف عبادندن بو مذنب کمترینه میسر ایلدی

مطلب بيت المقدس وبنائه

الباب الثالث في بيت المقدس واحواله وفيه
فصول الفصل الاول في بيت المقدس والمسجد الاقصى
وبنائه وفي الصخرة وفضائلها روي عن معاوية
رضي الله عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم ان الله عز وجل يقول يا روشلم انت صفوتي
من بلادي وانا سائق اليك صفوتي من عبادي
من كان مولده فيك واختار عليك غيرك فبذنب
يصيبه ومن كان مولده في غيرك واختارك
على مولده فبرحمة مني فيا روشلم انت مقدس
بنوري وفيك نحشر عبادي ازفك يوم القيمة
كالعروس الى بعلها ومن دخلك استغنى عن الزيت
والقمح روشلم اسم لبيت المقدس وعن خالد بن
معدان رضي الله عنه انه قال قام معاوية بن ابي

سفيان

سفيان رضي الله عنه على منبر بيت المقدس وهو
يقول ما بين حائطي هذا المسجد احب الى الله تعالى
من سائر الارضين وعن كعب رضي الله عنه
ان النبي عليه السلام قال قال الله تعالى لبيت المقدس
انت جنتي وقدسي وصفوتي من بلادي من سكنك
فبرحمة مني ومن خرج منك فبسخط مني عليه و
عن خليل بن دعلج رضي الله تعالى عنه انه قال ان زوج
رسول الله صلى الله عليه وسلم ام المؤمنين صفية
رضي الله عنها اتت الى بيت المقدس فصلت فيه و
قامت على الجبل وقالت من ههنا يتفرق الناس
الى الجنة والى النار وعن ميمونة بنت الحارث ام
المؤمنين زوج النبي صلى الله عليه وسلم وعن
ميمونة مولاة رسول الله صلى الله عليه وسلم

و رضی الله عنهما انهما قالتا یا رسول الله افتنا فی بیت
المقدس قال علیه السلام ارض المحشر و المنشر
الحدیث وعن مقاتل رضی الله عنه انه قال کل لیلة
ینزل سبعون الف ملك من السماء الی مسجد بیت المقدس
یهللون الله ویسبحونه ویحمدونه لا یعودون الیه الی
ان تقوم الساعة وعن انس بن مالك رضی الله عنه
انه قال ان الجنة تحن شوقا الی بیت المقدس الحدیث
وعن الحافظ بهاء الدین عن مقاتل رضی الله عنهما
انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اول
الارض التی بارك الله فیها ارض بیت المقدس و
یجعل الرب تعالی مقام یوم القیمة فی ارض بیت المقدس
وجعل صفوته من الارضین کلها ارض بیت المقدس
والارض التی ذکرها الله فی القرآن فقال الی الارض التی

بارکنا

بارکنا فیها للعالمین هی ارض بیت المقدس وقال الله تعالی
لموسی علیه السلام انطلق الی بیت المقدس فان فیه
وکلم الله تعالی موسی علیه السلام فی ارض بیت المقدس
وتجلی الله تعالی للجبل فی ارض بیت المقدس ورأی
موسی علیه السلام نور رب العزة فی ارض بیت المقدس
واذا قال الرجل للرجل انطلق بنا الی بیت المقدس
نفعله بقول الله تعالی طوبی للقائل والمقول له وعن
مقاتل رضی الله عنه انه قال تاب الله علی داود وسلیمان
علیهما السلام فی ارض بیت المقدس وغفر خطایا
بنی آدم فیها ورد الله ملکه علی سلیمان ع م فیها وبشر الله زکریا
بیحیی فیها لما دعی زکریا فی المحراب مسجد بیت المقدس بقوله رب
هب لی من لدنك ذریة طیبة ای ولدا مبارکا تقیا رضیا
انك سمیع الدعاء فنادته الملائکة وهو قائم یصلی فی المحراب

يا ذكريا ان الله يبشرك بيحيى عم وسخر الله داود الجبال
والطير فيها وتسورت الملائكة على داود عم المحراب
بها وكان داود عم تقرب القرابين بها وتهبط
الملائكة كل ليلة اليها واوتيت مريم عليها السلام
فاكهة الشتاء في الصيف وفاكهة الصيف في الشتاء
فيها واجرى الله تعالى نهرا من الاردن الى بيت المقدس
وانبت الله النخلة لمريم عليها السلام ببيت المقدس
وكلم الله عيسى عليه الصلوة والسلام صبيا
في المهد ببيت المقدس وولد بها ورفعه الله تعالى
الى السماء من بيت المقدس وينزل من السماء
الى ارض بيت المقدس وانزل الله عليه المائدة بها
ويغلب يأجوج ومأجوج على الارض كلها غير ارض بيت المقدس
ويهلكهم الله تعالى في ارضها وينظر الله تعالى في كل يوم بخير الى ... منها

روى عن عطاء بن رباح عن سلمان الفارسي قال لما سأل الحواريون المائدة لبس عيسى عليه السلام جبة من شعر وقام ووضع يمينه على يساره وطأطأ رأسه خاشعا لله تعالى وبكى حتى سالت الدموع على لحيته ... ربنا انزل علينا مائدة من السماء الآية فنزلت سفرة حمراء بين غمامتين غمامة فوقها وغمامة من تحتها وهم ينظرون اليها ... [illegible]

جمع كبير

بو كتاب اولنده مذكور اولان ابوابك اوچنجيسى
بيت المقدس واحوالى بياننده در و بو بابده اوچ
فصل وارد ر **فصل اول** بيت مقدس و مسجد اقصى
وهر بونك بناسى و صخرة الله و فضيلتلرى بياننده
در بيت مقدسك فضائلنه دال اولان اشيادن برى
حضرت معاويه رضى الله عنه دن روايت اولنان
در كه تحقيق معاويه ديدى رسول الله صلعم
تحقيق حق جل وعلا ديركه يا روشلم سن بنم شهرلرمك
كزيده سى و اورنده لمنك اعلاسى سن و عبادتگاهمك
اعلاسى و كزيده سى سن سكا سوق ايدوب كوندررين
شول كسه نك كه مولدى و وطنى سنده اوله د
سنى قويوب آخر برى اختيار ايدوب سندن چيقوب
آندم كيده آكا بر كناه اصابت ايدوب اول كناه سببى الله

مطلب في بيت المقدس والمسجد الاقصى وبنائه وفي الصخرة وفضائلها

نی سکا لایق کورمیوب سندن آخریره چیقار
مشندر ۰ وشول کمسنه نك مولدی وموطنی سندن
غیری یرده اولاده سنی کند ویرینه ووطنی اوزرینه
اختیار ایدوب کله سنده مقیم ومجاور اوله پس
اول کشی بنده ن بر رحمت سببی ایله کلمش اولور پس
امدی یا روشلم سن بنم نورم ایله تقدیس وتطهیر
اولنمش سندر یوم قیامتده بنم قوللریمك محشری
یعنی حشر وجمع وخبوق بولوب اولنوب حساب وسؤآل
اولناجق یرلری سنده در کلن کویکویه تجهیز
وتزین واحضار اولندوغی کبی یوم قیامتده
بن داخی سنی تزیین وقوللرم ایچون تهیئه واحضار
ایدرین حال بوکه شول کمسنه دنیاده سکا داخل
اولمش اوله زیت بغداین مستغنی اولا یلخوقیامت

ظلماتندن

ظلماتندن اول کشی نوره غرق اولوب شمع وزیت
ضیاسنه محتاج اولمیه وجوع قیامتده آجلق نه دن
بلمیوب طعام واکلندن مستغنی اوله یاخود جمله
مستانفه اوله یعنی وداخی شول کمسنه غیری یردن
کلوب سنده ساکن اولسه سنده بو ایکی شیئك و
قرت وکثرتندن ولطافت اعلالغندن اصلا زیت
وبغدایه حاجتی قالمیه دیمك اوله روشلم حضرت
ابراهیم علیه السلامه کلنجه قدس شریفك اسمی ایدی
حالا داخی اسم قدیمی درغیر شایع در وعزنی دکلدر
حضرت ابراهیم علیه الصلوة والسلام بو روشلمه
تدسله دعا ایتدی قدس طهر یعنی پاك لکه دیرلر
قدس وجه
مصدر ده اولور واسم داخی اولور یعنی آدی وکندو
طاهر قیل ومحلة حاج قیل دیمکدر محله اصلنده چوق آدم

طوردغی یردرلر کثیر الحلول معناسنه در یعنی چوق
چوق حجاج کلوب زیارت ایده جك مقام و موضع قیل
دیو دعا ایتدی قادسیت سببی دعوت حضرت
ابراهیم علیه السلام اولوب اول زماندن برو
قدس شریف و بیت المقدس دیرلر و ارض مقدسه
داخی دیرلر بو دعا سببی ایله ارض مطهره اولدوغی
ایچون میمك ضمی ایله و دالك شدّهسی و فتحهسی ایله
مقدّس دیمك جائز و میمك فتحی و دالك کسرهسی ایله
و تخفیفی ایله مقدس داخی جائزدر بو قدس شریفه
منسوب اولانه مُقدّسی دینلور محمّدی کبی و
مَقدِسی دینلور مجلسی کبی دیو تصریح اولنمشدر
و حضرت خالد بن معدان رضی الله عنه دن مرویدر
تحقیق اول دیدی که معاویه بن سفیان رضی الله عنه





بیت المقدس منبری اوزرینه طوربه بو مسجد بیت
المقدسك دیوارلرینه یقین اولان مواضع سائر
یرلردن حق جل و علا حضرتنه سوکلورکدر دیدی
و حضرت کعب رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق
حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم حق سبحانه و تعالی
بیت مقدسه سن بنم جنتم سن قدسیم بنم و بلادمك مصفّی
و کزیدهسی سن شول کمسنه که سنده ساکن اولور
بندن بر رحمت سببی ایله کلور بو نعمة مجاورت
و سکنایه واصل اولور و شول کمسنه سندن
چیقوب بلد آخره داخل و مقیم اولور بندن آنك
اوزرینه بر غضب و بلا ایله بو نعمة خروجه متلاقی
و آخر یرده اقامته راضی اولور دیدی دیو بیوردی
و خلیل بن دعلج رضی الله عنه دن مرویدر که اول خلیل

ام المؤمنين وحضرت رسالت صلى الله عليه وسلمك
خاتونى حضرت صفيه رضى الله عنها بيت مقدسه
كلوب مسجد بيت المقدسدن نازل قلدى وجبل
بيت المقدس اوزرينه طوروب بو بيت المقدسدن
ناس جنت وجهنمه متفرق اولوب اهل جنت جنته
اهل جهنم جهنمه كيدرلر ديو بيوردى دين وام
المؤمنين حضرت ميمونه بنت الحارث زوج النبى
صلى الله عليه وسلمدن وداخى رسالتك معتقه سى
حضرت ميمونه رضى الله تعالى عنها دن مرويدر
بو ايكسى ديديلر كه يا رسول الله بزه فتوى ويركه
بيت المقدس نه شيدر وشرفى نه كيفيت اوزره در
رسول الله صلى الله عليه وسلم داخى بو بيت المقدس
ارض محشر ومنشردر يعنى ناس جمع اولوب سؤال

وحساب

وحساب اولناجق واندن جنته وجهنمه طا
غلاجق يردر ديو بيورديلر اما حديث
شريفك آخرنده داخى فضائلى مذكوردر
لكن آخرى بو محله مناسب اولمدوغى ايچون
فصل عباداتده اعاده اولنوب تمامه انده
ذكر وتفصيل اولنمشدر وحضرت مقاتل رضى
الله عنه دن مرويدر تحقيقا اول ديدى كه
هر كيجه كوكدن بيت المقدسه يتمش بيك ملك
نازل اولوب تهليل وتسبيح وحمد وثنا
ايدرلر وقيامت قوپنجه بو حال اوزره اولوب
بركلنلر بر داخى كلمز حق جل وعلانك عظمة
وكبرياسى ملاحظه اولنمق كركدر كه دنيانك
اوّلندن آخرنه دك هر كيجه يتمش بيك ملك

مقرّر اوله • وبر كلنلر بر داخى كلميه • نه قدر
ملك اولور • وبو خالق بى مثال حضرتلرى •
نه سلطان ذو الكبريا اولمش اولور بيلنه • وحضرت
انس بن مالك رضى الله عنهما دن مرويدر • كه تحقيق اول
حضرت كه جنّت بيت مقدسه شوق واشتياقندن
آه وانين ايدوب • اكيلرديو بيوردى • وحضرت
حافظ بهاء الدّين دن مرويدر • اول داخى مقاتل
حضرتلرى رضى الله عنهما دن روايت ايدوب •
ديديكه • رسول الله صلّى الله عليه وسلّم • الله
سبحانه وتعالى مبارك قلدوغى يرلرك اوّلكيسى
ارض بيت المقدس در • وحق جلّ وعلا يوم قيامتك
مقامنى ارض بيت المقدس ده قيلور • وجميع
ارضلرك كزيده ومصفّى • وخيرلى واعلاسنى ارض

بيت

بيت المقدس قلدى • وقرآن عظيمده ذكر ايليوب •
الى الارض التى باركنا فيها للعالمين • ديدكى
ارض بيت المقدس ارضيدر • وداخى حق تعالى
حضرت موسى عليه السلامه واربيت المقدسه كيت •
زيرا بنم انده نور ونارم • يعنى جنّت وجهنّم •
واردر ديدى • وحضرت موسى عليه السلامه
بو ارض بيت المقدسده تكلّم ايتدى • وجبله
ارض بيت المقدسده تجلّى ايتدى • وحضرت
موسى عليه السلام حضرت رب العزّتك نورنى
ارض بيت المقدسده كوردى • وداخى قچان
بر كمسنه بر كمسنه يه كل برزه ايله بيت المقدسه
كيت ديسه • وايكيسى بيله بيت المقدسه كتسه لر •
حق جلّ وعلا حضرتلرى سعادت وخير واقضاى

وبعضلر ارض مكه
مكرمه در ديديلر

اما ل، وطونی غاجی وجنت، وحق تعالینک رضاسی
ودنیا واخرت ایلکاری، کل بیت المقدسه کیدملم
دین اللهٔ ودینلن کشیلره دیو سوردی، بو د اخی
نه عزتدر، بر کشی برکشی ایله کل المقدسه کیدهلمردیو
اتفاقله کتمه لری، بالذات حق جل وعلا حضرتلری
آنلره بوقدر عزت واردر دیو خبر ویررلر، و
حضرت مقاتل رضی الله عنه دن مرویدر، تحقیق
اول دیدی که الله تعالی حضرتلری حضرت داودک
وسلیمان علیهما السلامک توبه لرین ارض بیت
المقدسده قبول ایتدی، وآدم اوغلرینک خطایا
وکناهلرین ارض بیت المقدسده مغفرت ایتدی
وحضرت سلیمان علیه السلامه ملکنی ارض بیت
المقدسده ردایتدی، وحضرت زکریایه یحیی علیه

السلامی ارض بیت المقدسده مشتلادی،
شول زمانده که، حضرت زکریا علیه السلام
مسجد بیت المقدس محرابنده، یارب سنک قتکدن
بکا بر ذریة طیبه باغشله، یعنی بر ولد مبارک که
سندن قورقوجی سن آندن راضی اول سندن
راضی اولیجی بر اوغل اوله دیو، تحقیق سن
دعالرا شیدیجی الله سن دیو دعا ایتدی، ده
محرابده نماز قلدیغی حالده، حضرت جبریل زکریا
علیه السلامه، تحقیق الله تعالی یحیی علیه السلامی
سکا مشتلار دیو ندا ایتدی، حضرت زکریا بو ولیه
دیو ولد تو تعا ایدوب، تضرع وینا زینک حکمتی
بو ایدی که، اولادی واهل بیتی منقرضه اولوب
کمسنه سی قالما مشیدی، وکندوسی غایت پیر اولمش

السلامی

ولددن مأیوس اولمش ایدی • عالم کبیر ایدی •
اول زمانده دعالرینک قبولنه • وعدم قبولنه
قربانلرینک قبولی • وعدم قبولی علامت ایدی •
مقبول اولانی کوکدن آتش اینوب • کوتروب
کوکه کیدردی • اولمیان یرنده قالوردی •
بو قربانلری حضرت زکریا تقریب ایدردی •
وقربان بوغزلایجق یرک قپوسن حضرت زکریا
علیه السلام آچردی • وآندن کمسنه یه اذن
اولمیانجه کمسه کرمزدی • بو مذبحک یاننده
مسجدده نماز قیلوردی • خلق مذبح آچلمغه
منتظرلردی • حضرت جبریل علیه السلام آقلر
کیوب بر یکت صورتنده چاغروب یا زکریا إنّ الله
یبشّرك بیحیی دیو ندا ایتدی • یحیی دینلدکنک

وجهی

وجهی اصلا عمرنده معصیته قصد ایتمه مش ایدی •
دایما عبادت اوزره ایدی • الله تعالی آنی کندویه
طاعت ایله احیا ایتدی • حتی رسول الله صلی
الله علیه وسلم برکسنه یوقدر که الله تعالی یه
ملاقی اوله • الّا اول کناهه قصد ایتمشدر الّا
حضرت یحیی دکل • نه کناه اشلدی • ونه اشلمکه
قصد ایتدی • دیو بیوردی • حضرت عباسدن
عکرمه رضی الله عنهما بویله روایت ایتدی •
وبر روایتده یحیی دینلدکنه باعث شهید اولدیغیدر
زیرا شهدانی الله تعالی قتلنده احیا • ومرزوقیندر •
حضرت زکریا یا رب بکا ذریة طیبه باغشله •
دیو ایندوکی دعانک ثمره سی ظهور ایدوب
قبل الولادة حق جل وعلا بو ایکی نعمة طاعت وشهادتی

حضرت یحیی خلق وتقدیر ایدوب یحیی
دیمکله بشارت بیوردیلر ودخی حضرت
رب العزة داود علیه الصلوة والسلامه
طاغلری وقوشلری ارض بیت المقدسده
تسخیر ومطیع ایتدی وملائکه حضرت
داود علیه الصلوة والسلامه محرابی
قدس شریفده ایدردیلر وحضرت داود
علیه الصلوة والسلام قربانلرن قدس
شریف ارضنده ایدردی وملکلر هر کیجه
بیت المقدسه اینرلر وحضرت مریم علیها
السلامه قیش یمشی یازن یاز یمشی قیشن
ارض بیت المقدسده ویرلدی وحق تعالی
اردن ارماغنی بیت المقدسه آقتدی

اردن

اردن شام شریفک ناحیه‌سی اعلاسنه
دیرلر وحق تعالی حضرتی خرما
اغاجی بتاجک یرده کل ایکن حضرت مریمه
بر خرما اغاجنی بیت المقدسده بتوردی
وحضرت عیسی علیه الصلوة والسلامی
صبی ایکن بشکده بیت المقدسده سویلتدی
وقدس شریف ارضنده طوغدی و
کوکه بیت المقدسده طور زیتادن
رفع اولندی وکیرو کوکدن ارض بیت
المقدسه اینر والله تعالی جل ذکره
حضرتلری مائده یعنی یجنده طعاملو
سفره عیسی علیه الصلوة والسلامه اوزرینه
ارض بیت المقدسده ایندردی ویأجوج

مأجوج جميع ارضنه غالب اولور . الا بيت
المقدس ارضنه اولماز . وحق تعالى
يأجوج ومأجوج طائفه سن . ارض بيت
المقدسده هلاك ايدر . والله سبحانه
وتعالى هر كون . ارض بيت المقدسه خيرله
نظر ايدر . بو مقوله آيات وفضائل . وامارات
وعلائملر . كه قدس شريف حقنده واردر .
بلاددن بر بلدك . وارضيندن بر ارضك .
حقنده واقع اولمامشدر . على الخصوص
بو ذكر اولنان جمله فضائلدن . بر نبذه در كه
باقيسي فضائل قدسه متعلق اولان كتابلرده
ذكر ايتمشلردر . وبر مقدار دخي بو كتابده
على وسع الطاقه ذكر اولنور استماعه سماخ طوتلسون .

وروى

وروى ان الله تعالى اعطى البراق للنبى عليه السلام
فحملته الى بيت المقدس . واوصى آدم حين مات بارض
الهند . ان يدفن فى ارض بيت المقدس . ودفن بها
نوح عليه السلام بعد الطوفان . فى رواية كما ذكرناه
فى باب المكة المكرمة . واوصى ابراهيم عليه السلام
وابنه اسحق عليه السلام اذا ماتا ان يدفنا فى
ارض بيت المقدس . وهاجر ابراهيم عليه السلام .
من كوثريا الى ارض بيت المقدس . ودفن هو و
كثير من اهله فى ارض بيت المقدس . ويكون الهجرة
فى آخر الزمان الى بيت المقدس . ورأى النبى عليه
السلام ليلة اسرى به مالك النار ببيت المقدس .
وركب البراق من بيت المقدس . وعرج السماء
من بيت المقدس . وصلى بالنبيين ببيت المقدس .

ويأتي الله في ظلل من الغمام الى بيت المقدس • وتزف
الجنة يوم القيمة الى بيت المقدس • ويصير الخلق ترابا
غير الثقلين ببيت المقدس • والحساب يوم القيمة
ببيت المقدس • وينصب الصراط على متن جهنم الى
الجنة بارض بيت المقدس • ويوضع الميزان يوم القيمة
ببيت المقدس • وينفخ اسرافيل عليه السلام في الصور
على صخرة بيت المقدس • وينادي ايتها العظام البالية
واللحوم المتمزقة • والعروق المتقطعة • اخرجوا الى حسابكم
ينفخ فيكم ارواحكم • وتجازون باعمالكم • وتتفرق الناس
من بيت المقدس الى الجنة والنار • فذلك قوله تعالى يومئذ
يتفرقون • ويومئذ يصدعون • فريق في الجنة • وفريق
في السعير • وكفل زكريا عليه السلام مريم ببيت
المقدس • ويقتل عيسى عليه السلام الدجال في ارض بيت

المقدس

المقدس • وفهم الله سليمان ع م منطق الطير ببيت المقدس •
وسأل سليمان ربه ملكا لا ينبغي لاحد من بعده فاعطاه
الله ذلك في بيت المقدس • وسأل الله تعالى ان يغفر
لمن دخل ذلك البيت • فقال يا رب اني اسئلك لمن
دخل هذا البيت لا يريد الا الصلوة فيه • ان يخرج
من ذنوبه كيوم ولدته امه • قال الله تعالى لك ذلك •
فقال يا رب واسئلك لمن جاءه من سقيم ان تشفيه •
قال الله تعالى لك ذلك • فقال يا رب واسئلك ان تكون
عينيك على من دخل بيت المقدس الى يوم القيمة • قال الله تعالى
لك ذلك • قال وينظر الله تعالى كل يوم الى من دخل بيت المقدس •
وتظهر عصاة موسى ع م • في آخر الزمان في بيت المقدس •
وبشر الله تعالى مريم بعيسى ع م ببيت المقدس • وفضلها
على نساء العالمين في بيت المقدس • ويمنع الله عدوه

الدجال من الدخول الى بيت المقدس • ويغلب على الارضين
كلها الا بيت المقدس والحرمين الشريفين • وتاب الله تعالى
على آدم عم ببيت المقدس • وبسط الله الارض من بيت المقدس
ويطوى منها • ويطلع الله كل يوم في صبيحه الى بيت
المقدس • فيذر عليه من رحمته وجنانه • ثم يذر
على ما شاء من سائر البلاد • والظل الذى ينزل
على بيت المقدس • شفاء من كل داء • لانه من ظلال
الجنة • وقال رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلم • لابى عبيدة بن الجراح • النجى النجى الى بيت
المقدس • اذا ظهرت الفتن • قال يا رسول الله فان لم
ادرك بيت المقدس • قال عم فابذل مالك واحرز دينك
وقال على رض لصعصعة رضى الله عنه نعم المسكن عند ظهور
الفتن بيت المقدس • القايم فيها كالمجاهد في سبيل الله

وليا

وليأتين زمان على الناس يقول احدهم يا ليتني تبنة
فى لبنة فى بيت المقدس • واحب الشام الى الله بيت
المقدس • واحب جبالها الصخرة • وهى آخر الارضين خرابا
باربعين عاما • وهى روضة من رياض الجنة • و
عن عبد الله بن عمر رضى الله عنه انه قال ان بيت المقدس
المقدس فى السماء السابعة بمقداره فى الارض • نقلته
من باب القدس • وعن ابى هريرة رضى الله عنه
انه قال • قال رسول الله صلى الله عليه وسلم • اربع
مداين فى الدنيا من الجنة • مكة • والمدينة • وبيت
المقدس • ودمشق • وعن كعب رضى الله عنه انه قال
من اتى بيت المقدس لحاجة • لا يسال الله غيرها اعطاه
اياها • نقلته عن زيادة القدس • وعن انس بن مالك رضى
من اتى بيت المقدس • غفر له ورفع له اربع درجات •

ان مريم في الارض المقدسة وكانت لها
الف قرية في كل قرية الف بستان
وكان لا يحمل عنقودا من عنبهم الا جماعة
النفس بينهم في حبسة ويدخل في شطر
الرمانة او انزع حبتها حبة النفس
مسكنه

ودخی روایت اولندیکه تحقیق الله تعالی حضرت
پیغمبر علیه السّلامه لیلهٔ اسری ده براق اعطا ایدوب
براق داخی حضرت پیغمبری بیت مقدسه کوتردی دنیلدی
براق جنتده بنجک دابه لردن بر دابه در سرعة
سیرنده برق سحابه تشبیه اولنوب براق دیو آد
ویرلدی و داخی حضرت آدم علیه الصّلوة والسّلام
ارض هندده اوله جکی حینده ارض بیت المقدسه
دفن اولنمق ایچون وصیّت ایتدی حال بوکه بر روایتده
حضرت نوح علیه السّلام طوفاندن قبرندن کمیسنه
آلوب بعد الطوفان کمیدن چیقاروب قدس شریفده
دفن ایلدی نته کیم مکهٔ مکرّمه باننده ذکر ایلدک
و داخی ابراهیم و اوغلی اسحق علیهما الصّلوة والسّلام
حضرتلری اولدکلری زمانده ارض بیت المقدسه

دفن

دفن اولنمالرین وصیت ایتدیلر و داخی حضرت ابراهیم
علیه السّلام بلدکوثریادن ارض بیت المقدسه هجرت
ایتدی کندوسی واهل بیتندن چوق کمسنه ارض
بیت المقدسده دفن اولندی و داخی آخر زمانده
سایر بلادده فتن ظهور وخروج ایدوب بیت
المقدسه هجرة اولنور و داخی حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم اسرا اولندوغی کیجه جهنم
خازنی یعنی خزینه داری اولان مالکی بیت المقدسده
کوردی و براقه بیت المقدسده بندی و آنکله
کوکه بیت المقدسدن عروج ایتدی و ارواح
انبیا علیهم السّلامه نمازی بیت المقدسده قلدی
وحق جلّ وعلا حضرتلری بولتدن کولکه لر ایچنده
ویاخود مستور کولکه لر ایچنده حقوق عباد قضاسنه

کوثا یا عراق و لا تقیده بر یرک
اودی ور حضرت ابراهیم علیه السلامک
مولدی ور آندن فلسطینه واروب
ن هجرت ایتشدر تفصیلی اغاثه
مذکور در منه

بیت مقدسه کلور • یعنی حکم وقضاسی ظاهر وواردا
اولور • وجنّت تزیین وتهیئه اولنوب کأنّ کبی یوم
قیامتده بیت مقدسه کلور • وجنّ وانساندن ماعدا
خلق بیت المقدسده تراب اولوب جنّ وانسان
جنّت وجهنّمه آندن تفریق اولنورلر • ویوم قیامتده
سؤال وحساب بیت المقدسده اولور • واول کون
صراط کوپریسی جنّته طوغری • جهنّم ظهرنک اورتاسنه
ارض بیت المقدسده قوریلور • ویوم قیامتده
میزان • یعنی عبادک اعمالی بلینجک شیء بیت مقدسده
قونیلور • وحضرت اسرافیل علیه السّلام صورن
بیت المقدس صخره سی اوزرنده نفخ ایدر • ای چورتمش
کمیکلر ویرتلوب طاغلمش اتلر • وای کسلمش سکرلر
جیقوک حسابکزه روحلریکوز سزه نفخ اولنور •

وعملریکوز



وعملریکوز ایله مجازات اولنورسز دیو ندا ایدوب
چاغورر • وناس بیت المقدسدن جنّت وجهنّمه
متفرق ومنتشر اولورلر • بو تفرّقی حق سبحانه وتعالینک
يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ • وَيَوْمَئِذٍ يُعْرَضُونَ • فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ • قوللرینک مفهوم ومآلیدر •
یعنی یوم قیامتده ناس ایکی بولک اولوب واول
کونده عرض وحساب اولنور • آندن بر بولکی جنّت
کیده • وبر بولکی نار سعیره کیدرلر دیمکدر • اللّهمّ
انّا نسئلک خیر الدّار • مستعیذاً بک من شدّة النّار •
وداخی حضرت زکریا مریم علیها السّلامی بیت
المقدسده تکفیل ایتدی • یعنی عیال ایدینوب کندویه
ضمّ ایدوب • مؤنتن ومهمّاتن کوررردی • حتّی
حضرت زکریا پیر فانی اولوب • وخاتونی داخی عجوز

وعاقر اولوب ولد رجالری یوغیکن رَبِّ هَبْ لِی
مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً دعاسنه سبب هر بار
حضرت زکریا علیه الصلوة والسلام حضرت
مریمك اوزرینه کیردکجه قیشله یازو یازله قیش
یمشلری بولوب بو سکا قندن کلور دیدکده بو بنم
ایچون الله قتندن کلور دیو جواب ویردی نته کیم
حق سبحانه وتعالی وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ
أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ دیدیکی کبی زکریا
علیه السلام بونی اشیدوب و وقتسز حق تعالی
رزقلو ویردکن کوریجك کندویه داخی وقتسز
ولد ویرمك لطف حقدن مرجو اولدوغنه طمعا
دعا ایدوب حق سبحانه وتعالی داخی عادت شریفه

لرینه

لرینه مخالف ولد ویرمك نعمت عظمی اولماغن
حضرت یحیی علیه السلام ایله تبشیر ایلدی حضرت
یحیی ایله عیسی علیهما السلام خاله یعنی تیزه
اوغللری ایدی حضرت یحیی عیسی علیهما السلام
حضرتلرندن التی آیلق بویك ایدی حضرت عیسی
علیه السلامه اول ایمان وتصدیق ایدن حضرت
یحیی ایدی که اناسی کندویه حامله ایدی بر کون
حضرت مریم علیها السلامه قارشو کلوب مریم
داخی عیسی علیه السلامه حامله ایدی حضرت
یحیی اناسی مریم علیها السلامه حامله میسن دیو
دیدی حضرت مریم داخی نیچون صوررسن دیوب
یحیی علیه السلام اناسی داخی بن بنم قرنمدهکی
سنك قرنکده اولانه سجده ایدر کوررین دیدی

حضرت یحیانك اول ایمان وتصدیقنك معناسی
بودر • وحضرت عیسی رفع اولنمزدن اول یحیی
علیه السلام شهید اولوب آندن اول جناب رب
العزته واصل ولدی • وحضرت زکریا علیه السلام
داخی تکفیلنه حکمت بوایدی • وحضرت عیسی ع م
دخی ارض بیت المقدسده قتل ایدر • وحق سبحانه
وتعالی سلیمان علیه السلامه قوشلرك کلامنی
بیت المقدسده تفهیم ایتدی • وحضرت سلیمان
ربندن کندودن صکره برفرده لایق اولمز ملك
استدی • الله تعالی داخی اول ملکی حضرت سلیمان
علیه السلامه بیت مقدسده وردی • وداخی
بو بیت شریفه داخل اولان کمسنه‌یه مغفرت
ایتمه‌سن طلب ایدوب • یارب بو بیت المقدسه

داخل

داخل اولان کمسنه‌نك مرادی • دکل الا بونده صلوة
ایچون داخل اوله • اول کمسنه اناسی طوغردغی
کون کبی کناهلرندن بری وعاری اولمق دیلرین
دیدی • الله سبحانه وتعالی داخی بو مرادکی سکا
ویردم دیدکده • حضرت سلیمان داخی • یارب داخی
بو بیته بر سقیم ومریض کلمیه • الا سن اکا شفا ویرمك
استرین دیدکده • حق جل وعلا داخی بو مرادکی
داخی قبول ایتدم دیدی • حضرت سلیمان داخی •
یارب بو بیته داخل اولان کمسنه‌نك یوم قیامته
دك اوزرینه عین عنایتك اولمق سؤال ایدرین
دیوب • حق تعالی داخی بو دعاکی داخی قبول ایدوب
جمله مرادکی ویردم دیدی • راوی الله تعالی
حضرتلری • هر کون بیت مقدسه داخل اولان

كسنه به نظر ايدوب قيامته دك منظور حق اولوب
هر مرادنه واصل اولورد بو روايت ايتدى وداخى
حضرت موسى عليه السلامك عصاسى آخر زمانده
بيت المقدسده ظاهر اولور وحق تعالى عيسى
عليه السلامى حضرت مريمه قدس شريفده متولد دى
وحضرت مريمى جمله عالم نساسى اوزرينه بيت
المقدسده تفضيل ايتدى وعدوسى اولان دجالى
حق تعالى قدس شريفه كيرمكدن منع ايدر و
دجال جميع ارضى ياغى آلتنه آلوب جمله سنه غالب
اولور الا بيت المقدس وحرمين شريفينه دكل آنلره
دخولدن ملكلر منع ايدر وحق جل وعلا آدم عم
اوزرينه بيت شريفده توبه ايتدى يعنى توبه سن
بيت المقدسده قبول ايتدى وآرض حرمين شريفين

دن

دن ماعدا ارضلرى بيت مقدسدن دوشدى وكيرو
قيامت قوپيدقده آندن دوروب قالدورر وهر كون
صباحله حق تعالى بيت المقدسه مطلع اولوب
بوقاروده نظر ايدرده بو بيت المقدس اوزرينه رحمت
وجناتندن رحمت ونعمتلر ادرار ودايما اعطا ايدر
آندنصكره سائر بلاددن ديلدكى بلدك اوزرينه رحمت
ونعمتن ادرار وافاضه ايدر وشول كولكه كه بيت
مقدس اوزرينه اينر اول كولكه هر درده شفادر
زيرا جنت كولكه لرندندر وداخى رسول الله صلعم
حضرتلرى ابى عبيدة بن الجراحه آخر زمانده فتنه لر
ظهور ايتدكى وقت بيت المقدسه كيدوب آكا صغن
آكا صغن ديو تأكيد ايدوب مكرر امر ايلدى
اول داخى يا رسول الله اكر بيت المقدسه وارامزسم

ایسم نه حالت ایدین دیدی. رسول الله صلعم داخی یا ابی
عبیده مالکی بذل ایدوب ودینکی حفظ ایله. و محکم
صاقله دیو بیوردیلر. بوندن مفهوم اولان جمله
مالکک صرف ایله وکتمکه سعی ایت. که وارب آنده دیکه
صاقلیه سن. و یا خود اکا وصوله مجال یوق ایسه جمله
مالکدن کچ دینکه خلل و برجک شیئه قریب ولمه دیمکدر.
وداخی حضرت علی رضی الله عنه فتنه لر ظهور ایتدکده. نه کوزلجک
صعصعه رضی الله عنه یه
و کوزل مسکن در بیت المقدس. بونده قایم و مقیم اولان
الله یولنده مجاهده ایدن کبیدر. والبته ناس اوزرینه
بر زمان کله کی. ناسدن هر بریسی یارب نولیدی
بن بیت المقدس کربچنک ایچنده بر دانه چه صمان
اولیدم تک بیت المقدسده بولنایدم دیه دیدی.
آخر زمانده آنده بولنمق بو مثابه ده اوله. وداخی حق جل وعلا

حضرته

حضرتنه ارض شامک غایت سوکولیسی بیت المقدس
در. وطاغلرینک زیاده الله تعالی یه محبتلوسی بیت
المقدس صخره سیدر. که اکا صخرة الله دیرلر حضرت
رسالت علیه السلام آنک اوزرینده معراجه کتمشدر.
و بو ارض بیت المقدس سایر ارضلردن فرق ییل
صکره خراب اولان ارضدر. و بو ارض بیت المقدس
جنت روضه لرندن بر روضه. یعنی جنت بوستانلرندن
بر بستاندر. بو قاروده روضه حدیثنده
اعتبار اولنان معانی. بونده داخی معتبره
اولمغه بر مانع و مزاحم یوقدر. بونده داخی اعتبار اولنمق
مناسبدر. وداخی حضرت عبد الله ابن عمر رضی الله
تعالی عنهمادن مرویدر. تحقیق اول دیدی که یرده
بیت المقدسک مقداری. یعنی جرمی و جسمی یدنجی کوکده

ولان بيت المقدسك مقداری كیدر . بو حدیث
شریف اخذ اولنان كتابك مؤلفی بن بو حدیثی باب
قدسدن نقل ایتدم دیدی . وداخی بو هریره رضی
الله عنه دن مرویدر اول دیدی كه تحقیق رسول الله
صلی الله علیه وسلم دنیاده درت شهر جنتدندر .
بری مكهٔ مكرمه . و بری مدینهٔ منوره . و بری بیت
المقدس . و بری دمشق الشام در دیو بیوردیلر .
وداخی حضرت كعب رضی الله عنه دن مرویدر كه تحقیق
اول بر كمسنه بر حاجت ایچون بیت المقدسه كلوب .
اول حاجتدن غیری نسنه استمسه الله تعالی اول حاجتی
اول كشیه ویررد بو بیوردی . بو داخی زیادة القدسدن
منقولدر . و انس بن مالك رضی الله عنه بر كمسنه قدس
ایدر دیو بیوردی
شریفه كلسه الله تعالی اول كمسنه ایچون مغفرت ایدر دیو [illegible]

وعن كعب رضی الله عنه انه قال . قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم . باب مفتوح من السماء من
ابواب الجنة . ینزل منه الظلال . والرحمة علی بیت
المقدس كل صباح . حتی تقوم الساعة . وعن الحافظ
بهاء الدین عن مقاتل رضی الله عنهما انه قال . اذا قال
العبد لصاحبه . انطلق بنا الی بیت المقدس . یقول
الله تعالی . یا ملائكتی اشهدوا انی قد غفرت لهما
قبل ان یخرجا من ارضهما . هذا اذا كانا لا یصران
علی الذنب . وعن ذی الاصابع رضی الله عنه انه
قال . یا رسول الله ارایت ان ابتلیت بالبقاء بعدك
فاین تامرنا . قال علیه السلام . علیك ببیت المقدس
لعل الله یرزقك ذریة یغدون . ویروحون . یجی
بیت المقدس . وعن ابی امامة رضی الله عنه انه قال .

قال رسول الله صلعم الشام صفوة الله من بلاده اليها
يجتبي صفوته من عباده فمن خرج من الشام الى غيرها
فبسخطه ومن دخل من غيرها فبرحمته طوبى للشام لان
ملائكة الرحمن باسطة رحمته عليه والشام اسم
الارض المقدسة مطلقا وعن على رضه انه قال الابدال
بالشام وهم اربعون رجلا كلما مات منهم رجل ابدل
الله مكانه رجلا آخر يسقى بهم الغيث وينتصر بهم
على الاعداء ويصرف عن اهل الشام بهم العذاب وفى
رواية انس رضه زاد عليه واربعون امراة كلما ماتت
امراة الحديث وعن عوف بن مالك رضى الله عنهما
انه قال الابدال فى اهل الشام وبهم ينصرون
وبهم يرزقون وعن ابى هريرة رضى الله عنه
انه قال لن تخلو الارض من ثلثين مثل ابراهيم خليل الرحمن

بهم

بهم تغاثون وبهم تمطرون وعن انس رضى
الله عنه انه قال لن تخلو الارض من اربعين
رجلا مثل خليل الرحمن فبهم تسقون وبهم
تنصرون ما مات منهم الا ابدل الله مكانه آخر

مطلب في المسجد الاقصى وبنائه

اما القول فى بيان المسجد الاقصى وبنائه فما
روى البخارى رضى الله عنه فى صحيحه عن ابى ذر
رضى الله عنه انه قال قلت يا رسول الله اي مسجد
وضع فى الارض اولا قال عليه السلام المسجد
الحرام قلت ثم اي قال عليه السلام المسجد الاقصى
قلت كم كان بينهما قال عليه السلام اربعون سنة
ثم اينما ادركتك الصلوة بعد فصل فيه فان الفضل
وزاد الترمذي فانها ادركتك الصلوة فصل فهو
مسجد حديث صحيح اخرجاه فى الصحيحين وعن كعب رضه

انه قال اسس سام بن نوح مسجد بيت المقدس ثم بنى داود عم
وسليمان بعده على الاساس الذى اسسه سام بن نوح عم
وكان ابتداء المسجد الاقصى كثيرا قبل سام فانه قال
فى كتاب المغنى فى غريب المهذب انه كان بين آدم ونوح عم
الف وماتا سنة فظهر اذا ابتداء المسجد الاقصى قبل
سام اكثر من ثلاث آلاف سنة لان المسجد الاقصى
موجود فى اوايل عمر آدم عم للحديث المذكور فى كون
بين المسجد الحرام وبينه اربعين سنة فاذا حوسب
حكى ان آدم عليه السلام لما سأل الله عمر داود عليه السلام قال الله تعالى ستين
عمر آدم وهو الف سنة وعمر نوح عم وهو الف سنه واكثر
فى رواية والسنون التى مضت بينهما فهى الف وماتا سنة
لاشك انه يكون اشكل من ذلك واكثر وعن كعب انه قال
لما فرغ سليمان عم من بنا بيت المقدس وضع القربان فى
رحبة المسجد ثم قام على الصخرة ثم قال بعد ثناء وحمد اللهم

انى اسئلك لمن دخل هذا المسجد خمس خصال ان لا يدخل بذنب
لم يتعمد الا طلب التوبة ان تتقبل منه وتتوب عليه ولا يدخل اليه
خائف لم يتعمد الا طلب الامانة ان تؤمنه من خوفه وتغفر ذنبه
ولا يدخل اليه سقيم لم يتعمد الا طلب الشفاء ان تشفيه من سقمه
وتغفر ذنبه ولا يدخل اليه مقحط لم يتعمد الا طلب الاستسقاء
ان تسقى بلاده ولا تنصرف بصرك عمن دخله حتى يخرج منه اللهم
ان اجبتنى واعطيتنى مسئلتى فاجعل لى علامة ذلك ان تتقبل
قربانى فنزلت نار من السماء فاحتملت القربان وصعدت الى
السماء وعن عمر رض انه قال قال رسول الله صلعم لما فرغ سليمان عم
من بناء بيت المقدس سال ربه ثلاثا فاعطاه اثنين وانا ارجو ان
يكون اعطاه الثالثة ساله ملكا لا ينبغى لاحد من بعده فاعطاه ذلك
وساله حكما وعلما لا ينبغى لاحد من بعده فاعطاه ذلك وساله ان لا ياتى احد
هذا البيت فيصلى فيه ان يرجع من ذنوبه كيوم ولدته امه وانا ارجو ان يكون
قد اعطاه ذلك

ودخی حضرت کعب رضی الله عنه دن مرویدر اول
دیدی که رسول الله صلعم جنت قپولرندن بر قپو
کوکدن آچلمشدر اول قپو بیت المقدس اوزرینه
کولکه لر و رحمت تا قیامته دک هر صباح نازل اولور
اهل مقدسه بونلردن دنیوی واخروی نیجه فائده لر
حاصل اولور دیو بیوردیلر ودخی حافظ ابو الذین
دن مرویدر اول حضرت مقاتلدن رضی الله عنهما
روایت ایدر عباد اللهدن بر قول یولداشنه و مصاحبنه
کل برزم ایله بیت المقدسه کیدلم دیسه الله سبحانه
و تعالی یا ملکلرم سز شاهد اولک کی داخی برلرندن
چقمازدن اول ایکسنی بیله بالغادم دیه لر اما
بو دید کمز کناه اوزرینه مصر اولمیاجق اولورسه در
ودخی ذی الاصابع حضرتلرندن رض مرویدر تحقیق

اول

اول یا رسول الله اگر سندن صکره بقایه مبتلا
اولورسم یعنی سندن اول اجلم ایرمزسه بن قنده اولمق
امر ایدرسن دیدی رسول الله صلی الله علیه وسلم
سنک اوزریکه بیت المقدس ایله امر ایدرین رجا
ایدرین که الله سبحانه وتعالی قدس شریفه کیدر
وکلورلر اولادله سنی رزقلندره دیو بیوردی و
داخی حضرت ابی امامة رضی الله عنه دن مرویدر
تحقیق اول دیدی که رسول الله صلی الله علیه وسلم
شام یعنی ارض مقدسه الله بلادنک صفوه سی و
کزیده سیدر عباددن کزیده و مصطفی ولانی
اول بیت المقدسه اوزندلر پس امدی برکیشی شامدن
غیره چقسه الله تعالی حضرتنک سخط وغضبی ایله
چیقار و برکسنه غیر بلاددن بو بلاده داخل اولور

الله تعالینك رحمت واحسانی ایله داخل اولورلر طونی
للشام یعنی سعادت وعزت شامه ایچندن زیرا رحمن
ملکلری الله تعالینك رحمتنی شام اوزرینه بسط
ایدر شام ارض مقدسه نك اسمیدر شام حقنده ذکر
اولنان فوائد وفضائل عرف ناسده شام دیدکلری
بلده یه مخصوصدر کلدی ارض مقدسه نك جمله سنه شاملدر
زیرا بو بلده نك اسمی اصلنده عند العرب واللغه دمشق
در دمشق دیمك قصبة الشام دیمکدر وایلیه بو بلده
ارض مقدسه نك قصبه سی اولمش اولدی وشام
حقنده ذکر اولنان فضائل مطلقا ارض مقدسه
ایچون اولدی دمشقه ودمشقك غیریه شامل
اولور وداخی حضرت علی رضی الله عنه دن مرویدر
که تحقیق حضرت علی ابدال شامده در یعنی ارض

دمشق ده دالك فتحی
وکسری جائزدر
اما میم البته
مفتوحدر
دیه

مقدسه

ارض مقدسه ده دن بو ابدال دیدکلری ایرلر قرق
اردر هر بار بونلردن برار آخرته انتقال ایتسه
الله سبحانه وتعالی انتقال ایدنك یرینه بر آخر رجل
بدل ویرور بونلر سببیله حق تعالی یغمورلر
ویرر واعدا اوزرینه نصرت ویرر واهل
شامدن عذابی صرف ومنع ایدر دیو بیوردی
وحضرت انس رضی الله عنه روایتنده بونك
اوزرینه زیاده ایدیب وداخی قرق خاتوندن
بونلردن بر خاتون آخرته انتقال ایتسه الله تعالی
یرینه بر اخرایی بدل ویرر دیو بیوردی وداخی
عوف بن مالك رضی الله عنهمادن مرویدر تحقیق
اول ابدال شام شریف اهلندندر بونلر سببیله
نصرت اولنور وبونلر ایله رزقلنیلور دیو بیوردی

وحضرت ابی هریرة رضی الله عنه دن مرویدرکه
تحقیق ابی هریرة البته ارض حضرت ابراهیم خلیل
الرحمن علیه السلام کبی اوتوزلمسنه دن خالی دکلدرکه
بونلر سببی ایله اعدا اوزرینه منتصر اولوب ویغمور
انیلورلردی بویوردی ودخی حضرت انس رضی الله
عنه دن مرویدر تحقیق اول البته ارض حضرت
ابراهیم خلیل الرحمن کبی قرق رجالدن خالی دکلدرکه بو
رجال سببی ایله یغمورلر وصولر ایله صوارلوب واعدا
اوزرینه منتصر اولورلر بونلردن بری آخرته انتقال
ایتمز الا همان حق تعالی بونک برینه برآخرن بدل ویروب
قوللرینک مصالحن کورلر دیو بیوردی بو رجالک
حضرت ابراهیم علیه السلامه مشابهتلری عباد اللهه
منفعت ورعایتنده اولوب آنلره احسانه متعلق





حاللرده اولدقلری ایچوندر یوخسه رسالت و
نبوت و فضیلت جهتندن مشابهت دکلدر نفس
بیت المقدسک احوالی اجمالا بیان اولندی اما بیت
مطلب في المسجد الاقصى وبنائه
المقدسک مسجد اقصی سنک وبنالرینک بیانده
اولان اخبار وروایات پس حضرت بخاری صحیحنده
ابی ذر رضی الله عنهما دن روایت ایتدکی حدیثدرکه
تحقیق انی ذر رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتنه
دیدم که یا رسول الله وجه ارضده اول قنقی
مسجد وضع اولندی رسول الله حضرتلری مسجد
حرام وضع اولندی دیو بیوردی آندن قنقی مسجد
وضع اولندی دیدم مسجد اقصی وضع اولندی
دیدیلر ایکیسنک اراسنده نه قدر زمان مرور
ایتدی یا رسول الله دیدم رسول الله صلی الله علیه

وسلم قرق ییل مرور ایتدی دیوب اندنصکره هر
نه مکانده که سکا صلوة یتشه پس همان هنوز اول
وقتنده صلوتی قیل فضل اول مکانده در دیو
بیوردیلر دیدی و حال بو که ترمذی حضرتلری بونك
اوزرینه زیاده ایدوب بو ارضك هر نره سنده
سکا نماز وقتی یتشورسه اول مکانده قیل پس اول
مسجده رد بیورلدی دیر و بو حدیث صحیح دن
بخاری و مسلم حضرتلری بونی اخراج ایتدیلر دیدی
بو حدیث شریفده نمازی اول وقتنده قلماغك فضلنه
اشارت واردر و وجه ارضك جمله سی رسول الله
حضرتنه و امتنه مسجد اولدوغنه دلالت واردر
و کلام سائلدن منفهم اولان امم سالفه ایچون مسجددن
غیریده نماز قلمق جائز اولمدوغی کبی مسجددن

سؤال

سؤال ایدوب بیوردیدوکی ایچون بو امته دخی
ایله اولمق احتمال ویرمسنی رد واردر و مسجده
ادا ایدرلر دیو مقید اولوب صلوة وقتنی فوت
ایتمکه تنبیه واردر و کذا نخی حضرت کعب رضی الله
عنه دن مرویدر که تحقیق مسجد بیت المقدسی سام بن
نوح علیهما السلام تأسیس ایتدی آندن صکره حضرت
داود علیه السلام بنا ایتدی بعده سلیمان
علیه السلام سام بن نوحك تأسیس ایتدوکی اساسی
اوزرینه بنا ایتدی دیدی حال بو که مسجد اقصانك
ابتداسی چوق زمان سامدن اول ایدی زیرا غریب
مهذب شرحی کتاب مغنیده تحقیق حضرت آدم ایله
نوح علیهما السلام بینی بیك ایکیوز ییل اولمشدر دیدی
ایلیه ظاهر اولدی که تحقیق مسجد اقصانك ابتداسی

سام حضرتلرندن اقل اوچبیك یلدن اكثردن
زیرا مسجد اقصی حضرت آدم علیه السلام عمرینك
اواٴیلنده موجود ایدی مسجد حرام ایله مسجد اقصی
بیننده قرق یل ایدوكنده ذكر اولنان حدیث دلالت
ایدوكیچون پس امدی نیجه كه حضرت آدم علیه السلامك
عمری كه بیك یلدر و حضرت نوح علیه السلامك
عمری داخی بیك یل یا اكثردر دینلدوكی ایكسنك
مابیننده نیچه یللر كه بیك ایكیوز یلدر بونلر
حساب اولنسه شك یوقدر كه بو مدت اوچ بیك
یلدن اشبه و اكثر اولور و داخی حضرت كعبدن
مرویدر كه تحقیق اول دیدی وقتا كه سلیمان علیه السلام
بیت المقدسك بناسندن فراغت ایتدی ایسه
مسجدك ساحه و صحراسنه قربانن قوب ابلدن صكره

صخره

صخرة الله اوزرینه طوروب حمد و ثنا و شكر ایتدی
صكره ای بنم ربم بو مسجد شریفه داخل اولان
كمسنه ایچون سندن بش خصلت رجا ایدرین
بر خصلت اول كمسنه بو مسجده ذنبله داخل اولیه
لكن دخولله قصدی تیمیوب الا توبه طلبی قصد
ایتدوكی حالده داخل اوله آنك قصد و دخولنی
قبول ایدوب و اوزرینه توبه ایدهسن یعنی
توبه سن قبول ایدهسن و داخی بو مسجده بر خائف
داخل اولمیه لكن دخولله قصدی تیمیوب الا خوفندن
امین اولمق طلبنی قصد ایدوب داخل اولمق اوله
سن آنی قورقودن امین ایدوب و كناهین
مغفرت ایتمك لكك رجا ایدرین و بو مسجده
بر سقیم و مریض داخل اولمیه لكن دخولله قصد

ایتمیوب الا شفا طلبی قصد ایتدکی حالده داخل اوله
سن اکا سقم و مرضدن شفا ویروب و کناهندن عفو
و مغفرت ایتمک رجا ایدرین . و بوکا تحط
یتشمش برکمسنه داخل اولمیه . لکن دخولدن
مقصودی اولمیوب الا یغمور ایله صولتمق
طلبنی قصد ایدوب داخل اولق اولسه
سن اکا یغمور ویروب بلادنی صوارمق
رجا ایدرین . وداخی بو مسجده داخل اولان
کمسنه دن چیقوب کیدنجه عین عنایتک
نظرنی صرف و منع ایتمک رجا ایدرین .
ای بنم ربم اکر بنم سؤآل و رجامی قبول ایلدیسه
و استدوکمی ویردک ایسه آنک علامتنی قربانک
قبولنی قبل دیو تضرع ایتدکده . درعقب

براتش

برآتش اینوب قربانی کوتوروب سمایه
صعود ایتدی . بحمد الله که حضرت سلیمان
علیه السلامک حق جل و علا دعاسن قبول
ایدوب مسجد اقصایه داخل اولانلره بو احسانی
ایتدی . وداخی حضرت عمر رضی الله عنه دن
رویدر که تحقیق اول دیدی . رسول الله صلی
الله علیه وسلم . وقتاکم سلیمان علیه السلام بیت
المقدس بناسندن فراغت ایتدی ایسه .
ربیسندن اوچ نسنه استدی . پس اکا ایکیسن
اعطا ایتدی . بن رجا ایدرین که اوچنجیسنی داخی اعطا
ایتمش اوله . اول ایکینک بری حضرت سلیمان عم الله
سبحانه و تعالیدن بر ملک استدیکه کندودن
صکره برکمسنه یه لایق اولمیه . وبری داخی برحکم

وعلم استدی که کندودن صکره بر شخص ایچون
مبشر اولمیه حق جل وعلا حضرتلری بوایکیسن
ایله ویرب ودنیاده اثار واجابت دعاسی ظهور
ایتدی وبری داخی بو بیت المقدسه برکسنه کلمیه
الا کلوب و بونده نماز قیله اول کسنه کناهلرندن
انا سندن طوغدوغی کون کبی نیجه کناهسز ایسه
ایله جه رجوع ایده یعنی کناهندن بری اوله
یا خود کناهی کیدوب کندوسی منزلنه نی کناه
رجوع ایتمه سن رجا ایتدی اما بونک
قبولی وعدم قبولی امر خفی در دنیاده ظاهر
اولماز بن داخی رجا ایدرین که حق سبحانه وتعالی
حضرت سلیمان علیه السلامک بو دعاسنی داخی
قبول ایدوب استدوکی ویرلمش اوله دیو بوردیلر

وعن

وعن عبد الله بن عمرو ابن العاص رضی الله عنهم
انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لما
فرغ سلیمان علیه السلام من بناء بیت المقدس
قرب قربانا فتقبل منه ودعی الله تعالی بدعوات
منهن اللهم ایما عبد مؤمن بك زارك فی هذا
البیت تائبا انما جاء لیتقبل من خطایاه وذنوبه
ان تتقبل منه وتترکه کیوم ولدته امه وفی روایة
اخری تنزعه من خطایاه وعن عمر رضی الله عنه
انه قال قال النبی علیه السلام لما فرغ سلیمان عم
من بناء بیت المقدس سأل الله تعالی ثلث خصال
حکما یوافق حکمه وملکا لا ینبغی لاحد من بعده ولا
یاتی احد هذا البیت لا یفرغه الا الصلوة فیه
ان تخرجه من ذنوبه کیوم ولدته امه فقال النبی عم

مطلب ما دعا سلیمان عم وقربانه عند فراغه من البناء

اما اثنتان فقد اعطاها . واما الثالثة فانا ارجو
ان يكون قد اعطاه اياها فقال دعا بنى . ورجى بنى
وعن ابى العوام رض انه قال . ذكر لنا ان نبى الله تعالى
سليمان عم لما فرغ من بناء بيت المقدس . ذبح ثلثة
الاف بقرة وسبعين الف شاة . ثم قال اللهم من اتاه
من ذى ذنب فاغفر ذنبه . وذى ضر فاكشف ضره .
قال ولا ياتى اليه احد . الا اصاب من دعوة سليمان عم
وعن زيد ابن اسلم رضى الله عنه انه قال . ان مفتاح
بيت المقدس كان عند سليمان عليه السلام . لا يأمن
عليه احد . فقام ذات يوم ليفتحه فعسر عليه .
فاستعان عليه بالانس والجن . فعسر عليهم . فجلس
كئيبا حزينا . يظن ان ربه قد منعه بيته . فبينما هو
كذلك اذ اقبل شيخ متوكئ على عصاه . وكان من جلساء

داود

داود عليه السلام . فقال يا نبى الله اراك حزينا كئيبا .
فقال قمت الى هذا الباب لافتحه . فعسر على فاستعنت
بالانس والجن فلم ينفتح . فقال الشيخ الا اعلمك كلمات
كان ابوك يقولهن عند كرب فيكشف كربه . قال عم
بلى . قال قل اللهم بنورك اهتديت . وبفضلك
استغنيت . وبك اصبحت . وامسيت . ذنوبى بين
يديك . استغفرك واتوب اليك . يا حنان يا منان .
فلما قالها انفتح له الباب . فيستحب لمن زار بيت
المقدس ان يدعو بهذا الدعاء فى الصخرة . وفى
المسجد الاقصى . وفى الاماكن الشريفه الاتى ذكرها

فى الصخرة وفضلها

اما القول فى بيان الصخرة وفضلها . فما روى
عن كعب رضى الله عنه انه قال . قال رسول الله صلعم
ان الجنة فى السماء السابعة بميزان بيت المقدس .

والصخرة ولو وقع منها حجر لوقع على الصخرة. ولذلك
دعيت الصخرة دار السلام. ودعيت الجنة دار السلام.
وعن علي رضي الله عنه انه قال سمعت رسول الله صلى
الله عليه وسلم يقول سيد البقاع بيت المقدس
وسيد الصخور صخرة بيت المقدس. وهي وسط الارض
وعن ابن عباس رضي الله عنهما انه قال قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم صخرة بيت المقدس من صخور الجنة. وعن
رافع بن عمر المزني انه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه
وسلم يقول الصخرة من الجنة. وعن وهب رضي الله عنه
انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله تعالى
قال للصخرة من بيت المقدس فيك جنتي وناري وفيك
عذابي وعقابي فطوبى لمن زارك. وعن عبادة ابن
الصامت رضه انه قال قال رسول الله صلعم صخرة

بيت

بيت المقدس على نخلة والنخلة على نهر من انهار الجنة.
وتحت النخلة آسية امراة فرعون ومريم بنت عمران.
تنظمان سموط اهل الجنة الى يوم القيمة. وعن ابي
هريرة رضه انه قال قال رسول الله صلعم الانهار كلها
والسحاب والرياح من تحت صخرة بيت المقدس.
وفي رواية عنه قال قال رسول الله صلعم المياه العذبة
والرياح اللواقح تخرج من اصل صخرة بيت المقدس. وعن
نوف البكالي رضي الله عنه انه قال الصخرة تخرج
من تحتها اربعة انهار. انهار سيحان وجيحان
والنيل والفرات. وعن كعب رضي الله عنه انه
قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله تعالى
لصخرة بيت المقدس انت عرشي الادنى. ومن تحتك بسطت الجبال
الارض ومن تحتك جعلت كل ماء عذب يطلع على رؤس

ودخی عبد الله بن عمرو ابن العاص رضی الله
عنهما حضرتلرندن مرویدر که تحقیق اول دیدی
رسول الله صلی الله علیه وسلم وقتا کم سلیمان علیه
السلام بناء بیت المقدسدن فراغت ایتدی
ایسه قربان ایدوب حق تعالی داخی حضرت
سلیمانک قربانن قبول ایتدکده سلیمان علیه السلام
برقچ دعا ایتدی اول دعالردندرکه ای بنم ربم
سکا ایمان کتوردن قوللرکدن هر قنقی قولک
تائب اولدوغی حالده سنی بو بیتده زیارت ایدن
اول کلمدی الا آنک خطالری وکناهلری عفو
اولنوب وتوبه سی قبول اولنمق ایچون کلدی
آندن توبه سنی قبول ایدوب وانا سندن طو
غدوغی کون کبی ترک ایدوب کناهندن بری

مطلب دعاء سلیمان علیه السلام وقربانه عند فراغه من البناء

قلاسن

قلاسن دیدی دیو بیوردی وبر روایت اخراده
اول کمسنه کناهلرندن قوپارسن دیدی ودخی
حضرت عمر رضی الله عنه دن مرویدر اول دیدی که
حضرت پیغمبر علیه السلام وقتا کم سلیمان علیه
السلام بیت المقدس بناسندن فراغت ایتدی
ایسه حق جل وعلا حضرتلرندن اوچ خصلت
سؤال ایتدی بربسی الله تعالی حکمنه موافق حکم
وبربسی کندودن صکره کمسنه یه لایق اولمیان ملک
وبربسی داخی بو بیته برکمسنه کلمیه قصد ایتمیوب
الا بونده صلوة قصد ایتدوکی حالده کله اول
کمسنه اناسندن طوغدوغی کون کبی کناهندن
چیقاریب عاری قلمق دربو اوچ شیء رجا ایتمش
ایدی اما بونلردن ایکیسنی تحقیق حق تعالی

سلیمان علیه السلامه ویردی اول که حکمنه
موافق حکم وکندودن صکره کمسنیه لایق اولماز
ملك در اما اوچنجی سن پس بن رجا ایلدین که
حق سبحانه و تعالی حضرت سلیمانه ویرمش اوله
دیو بیوردقدنصکره حضرت پیغمبر علیه السلام
برنجی دعا ایتدی وبرنبی رجا ایتدی دیو بیوردیلر
فضل حقدن مرجودرکه بو ایکی صاحب دولتك
رجالری حاصل اولوب بیت المقدسه داخل
اولان کمسنه لر ذکر اولنان نعمته واصل اولمش
اوله وحضرت ابی العوام رضی الله عنه حضرتلرندن
مرویدرکه بنم ایچون ذکر اولندی که تحقیق حق
جل وعلانك پیغمبری سلیمان علیه السلام وقتا کیم
بیت المقدس بناسندن فراغت ایتدی ایسه اوچ بیك

صغ

صغر و یتمش بیك قیون قربان ایدوب بعده ای
بنم ربم بو بیت المقدسه کناهکارلردن هر کیم
کلورسه انك کناهنی سن مغفرت ایت و مبتلالردن
هر کیم کلورسه انك بلا و زیانتی سن دفع ایله دیو
دعا ایتدی دیدکدنصکره بو بیت المقدسه بر کمسنه
کلمزلا حضرت سلیمان علیه السلام دعوتنه نائل
اولوردیدی وداخی زید بن اسلم رضی الله عنه
دن مرویدر تحقیق اولدیدی که بیت المقدسك
مفتاحی حضرت سلیمان علیه السلام یاننده طوروب
اول مفتاحی بر کمسنه یه ابتا نمزدی اتفاق بر کون
بیت المقدسی آچمغه قالقدی کلیدی صرپلندی
آچمغه قادر اولمدی پس انس وجندن استعانت
ایدوب آنلرك اوزرینه داخی متعسر اولوب

اچامدیلر. اندن سلیمان علیه السلام منکسر ومحزون
ربتنی کندوتجی بیتندن منع ایتدی. صانویب اوتوردی.
پس بو حال اوزره ایکن بر پیر عصاسن طایانرق
کلدی. اول پیر حضرت داود علیه السلامك
جلسا واصحابندن ایدی. یا نبی الله سنی منکسر و
محزون کورورین دیدی. حضرت سلیمان ع م
داخی بیت المقدسك قپوسن آچمغه قالقدم ایدی.
بنم اوزریمه عسیر اولوب آچلمدی. پس انس وجن
ایله استعانت ایتدم. آنلرك اوزرینه داخی متعسر
اولوب اصلا آچلمدی دیدی. آندن بو پیر حضرت
سلیمان علیه السلامه سکا برقاچ کلمه تعلیم ایدهیم
که باباك اول کلمه لری مصیبت وحزنی زماننده
دینوب. بو کلمه لر سببی ایله مصیبت وحزنی منکشف اولوب

خلاص

خلاص اولوردی دیدی. سلیمان علیه السلام
داخی بلی تعلیم ایله دیوب. پیر داخی ای بنم ربم
سنك نورك ایله مهتدی اولوب. طریق سقیمدن
خلاص اولوب. طریق مستقیمه سالك اولدم. و
سنك فضلك وعنایت واحسانك سببی ایله. مستغنی
اولوب. خلقه محتاج اولمدم. وسنك فیض وکرمك
واعطا واحیاك سببی ایله. اخشامدن صباحه.
وصباحدن اخشامه یتشوب حیاتده اولورین.
وجمله کما هم سنك حضرتکده وعلم شریفکده در.
سندن عفو ومغفرت رجا ایدوب وسکا توبه ایدن رین
با تضرع وفریاد وآه انین قبول ایدیجی. وای شکر
ومنت وعبادت. وطاعته اجر وثوابلر ویریجی.
الله دیدی. پس حضرت سلیمان علیه السلام بو کلماتی

دیدی ایسه بیت مقدسك قبوسی حضرت سلیمان
ایچون آچلوب انكسار وحزنی كشف ودفع اولندی
ایله اولسه هر كیم كه بو بیت المقدسی زیارت ایدر
بو دعا ایله صخرة الله ده ومسجد اقصاده وكتابك
اشفه سنده ذكری كلن اماكن شریفه ومواضع
لطیفه ده دعا ایتمك مستحب در بو محلده بیت
المقدس ومسجد اقصی وبنالری بیانی تمام اولدی
اما صخرة الله وفضلی بیاننده وحقنده اولان
قول پس اول حضرت كعب رضی الله عنه دن روایت
اولنان شیدر كه تحقیق حضرت كعب رسول الله
صلی الله علیه وسلم تحقیق دیدی كه یدنجی كوكده
جنت بیت المقدس وصخرة الله میزاننده وبرابرنده
در اكر اول جنتدن بر طاش دوشسه صخرة الله

في صخرة الله وفضلها

اوزرینه

اوزرینه دوشر بو معنی ایچون صخرة الله ده دار
السلام چغریلوب وجنت داخی دار السلام
چاغرلدی وداخی حضرت علی رضی الله تعالی
عنه دن مرویدر تحقیق حضرت علی رسول الله
صلی الله علیه وسلمی اشتدم دیر كه بقعه لرك
اعظمی واكرمی بیت المقدسدر وطاشلرك
افخمی واشرفی بیت المقدس صخره سیدر واول
واول صخره یرلرك اورته وسره سیدر دیو بیوردی
دیدی وداخی ابن عباس رضی الله عنهما دن
مرویدر تحقیق اول دیدی كه رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیت المقدس صخره سی جنت صخره
لرندندر دیو بیوردی ورافع بن المنخی دن مرویدر
تحقیق رسول الله صلی الله علیه وسلمی اشتدم

صخرة الله جنتدن در دیو بیوردیلر دیدی.
وداخی حضرت وهب رضی الله عنه دن مرویدر که
تحقیق اول رسول الله صلی الله علیه وسلم
الله سبحانه وتعالی بیت المقدس صخره سنه
دیدی که. جنتم ونارم سنده در. وعذاب
وعقابم سنده در. پس طوبی سنی زیارت ایدن
کمسنه ایچوندر. دیو بیوردیلر دیدی. وداخی
عبادة بن الصامت رضی الله عنه دن مرویدر
که. تحقیق حضرت عباده. رسول الله صلی الله
علیه وسلم. بیت المقدس صخره سی بر نخل اوزرنده
ونخله جنت ارمقلرندن بر ارماق اوزرنده
در. واول نخله نک التنده فرعونک خاتونی
حضرت اسیه. ومریم بنت عمران حضرتلری.



یوم قیامته دک اهل جنتک جواهردن بلرین
دیزرلر. دیو بیوردیلر دیدی. وحضرت ابی
هریره رضی الله تعالی عنه دن مرویدر که.
تحقیق حضرت ابی هریره رسول الله صلی
الله علیه وسلم. جمیع ارمقلر وبولتلر. وروزکارلر.
بیت المقدس صخره سنک آلتندن ناشی اولور. دیو
بیوردیلر دیدی. وحضرت ابی هریره دن روایت
اخراده. رسول الله صلی الله علیه وسلم جمله طاتلو صولر
واشجاره نافع روزکارلر بیت المقدس صخره سنک
دبندن چیقار. دیو بیوردیلر دیدی. وحضرت نوف البکالی
مرویدر که. تحقیق حضرت نوف صخره الله آلتندن
درت ارماق چیقار. بری سیحان ارماغیدر. بری جیحان
ونخی اوزرینه. شام شریفده بر ارماقدر دیدیلر.

وبعضیلر ارمن ولایتنده مصیص ارماغنه دیرلردیدی
وبری داخی جیحاندر که اول داخی ارمن دیارندن
آدنه ایرماغنه دیرلر وبری نیلدر که مصر ایرماغیدر
وبری فراتدر مطلقا طاتلو صویه دیرلر غایت لزیز
اولدوغیچون کوفه ارماغنه فرات تسمیه اولندی
وحضرت کعب رضی الله عنه دن مرویدر که
رسول الله صلعم حق جل وعلا بیت المقدس صخره سنه
دیرکه سن بنم عرش ادنام سن یعنی اشغه یرلرده عرشم
سن دیمکدر کندو ذات مقدسلرینه اضافتدن صکره
معنای اعتباری نه ایدوکن دکلدر وجمیع یرلری سنک التکدن
بسط ایتدم وجمیع طاغلر باشنده چیقان طاتلو
صولاری سنک التکدن چیقار قلدم
دیو بیورردیلر دیدی صدق رسول الله وصدق حبیب الله

وعن

وعن ابی ادریس الخولانی رضی الله عنه انه قال
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول الله تعالی
صخرة بیت المقدس یوم القیمة مرجانة بیضاء کعرض
السماء والارض ثم یضع عرشه علیها بمیزانه ویقضی
بین عباده ویصیرون منها الی الجنة والی النار وعن
ابی سعد الخدری رضی الله عنه انه قال قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم یدعوا اسرافیل علی صخرة بیت المقدس
حین ینفخ فی الصور بامر الله تعالی للبعث بعد الموت
وعن ابن عباس رضی الله عنه صخرة بیت المقدس
وسط الارضین وعن انس رضی الله عنه صخرة
بیت المقدس من جنة الفردوس وهی سرة الارض وعن
علی رضی الله عنه وکرم الله تعالی وجهه انه قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول الله تعالی لصخرة

بيت المقدس وعزتي وجلالي لاضعن عليك عرشي ولا
حشرن اليك خلقي ولاجرين انهارك نهرا من لبن
ونهرا من عسل ونهرا من خمر انا يومئذ ربهم
وداود ملكهم قال ومن شرب من اربعة اعين
حرم الله تعالى بدنه على النار من عين البقرة التي بعكا
ومن عين الفلوس التي ببيسان ومن عين سلوان التي
ببيت المقدس ومن عين زمزم التي بمكة المكرمة وعن
الزهري رضي الله تعالى عنه انه قال لم يبعث الله تعالى
منذ هبط آدم عليه السلام الى الدنيا نبيا الا جعل قبلته
صخرة بيت المقدس ولقد صلى اليها نبينا محمد صلى الله
عليه وسلم ستة عشر شهرا وعن ابراهيم بن معدان وهو
انه قال اذا دخلت الصخرة من الباب الشامي وتقدمت
الى القبلة فان على يمينك عمودا واسطوانة وعلى يسارك

ذكر كون الرخامة السوداء بابا من ابواب الجنة

عمودا

عمودا واسطوانة فانظر بين العمودين والاسطوانتين
رخامة سوداء فانها باب من ابواب الجنة فصل عليها
وادع الله تعالى فان الدعاء مستجاب فيه وعن ابي عثمان
الانصاري انه كان يحيي الليلة كلها بعد الانصراف
من القيام في شهر رمضان على البلاطة السوداء اما
القول في جب الورقة فما روي عن شريك بن حباشه
انه ذهب يستقي من جب الورقة وهو جب سليمان عليه
السلام الكائن داخل المسجد الاقصى على يسار من دخل
باب المسجد فانقطع دلوه فنزل في الجب ليخرجه فبينما هو
يطلبه اذا بشجرة فتناول منها ورقة فاذا هي ليست
من شجر الدنيا فاتى بها عمر بن الخطاب رضي الله عنه فقال
عمر اشهد ان هذا حق سمعت رسول الله صلى
الله تعالى عليه وسلم يقول يدخل رجل من هذه الامة

ذكر جب الورقة

الجنة قبل موته فاخذ الورقة عمر رضى الله عنه فجعلها
فى المصحف الشريف وعن عطية ان رسول الله صلى الله
عليه وسلم قال ليدخل الجنة رجل من امتى يمشى على رجليه
وهو حى فقدمت رفقة الى بيت المقدس يصلون
فيه فى خلافة عمر رضى الله عنه فانطلق رجل
من بنى تميم يقال له شريك بن حباشة فيستقى اصحابه
فوقع دلوه فى جب الورقة فنزل لياخذه فوجد بابا
مفتوحا الى الجنان فدخل منه الى الجنان يمشى فيها واخذ
ورقة من شجرها جعلها خلف اذنه ثم خرج من الجب فارتقى
واتى صاحب بيت المقدس فاخبر بالذى راى فى الجنان
ودخوله فيها فارسله ومعه ناس الى الجب فلم يجدوا
بابا ولم يصلوا الى الجنان فكتب بذلك الى عمر رضى الله
عنه فكتب عمر رضى ان الحديث يدخل رجل من هذه الامة

الجنة

الجنة يمشى على قدميه وهو حى وكتب عمر رضى الله
عنه ان انظروا الى الورقة فاذا هى يبست وتغيرت
فليست هى من شجر الجنة فان الجنة لا يتغير شئ منها وذكر فى
حديث اخر ورقة الجنة لم تتغير وفى رواية انه لما نزل الى الجب
بدا له شخص فقال له تعال معى فاخذ بيده من الجب فادخله الجنة
فاخذ شريك بن حباشة ورقات ثم رده الى موضعه فخرج
واتى اصحابه فرفع امره الى عمر رض فقال عمر انظروا
الى الورقات فان تغيرت فليست من ورقة الجنة وان لم تتغير
فهى من ورق الجنة قال عطية فلم تكن الورقة تغيرت
وعن جماعة انهم ادركوا شريك بن حباشة يقولون كنا ناتيه
فنساله فيخبرنا بدخول الجنة وما راى فيها وعن اخذ الورقات
منها ولم يبق معه الا واحدا اخذها لنفسه فكنا نساله يريناها
فيدعو بمصحفه فيخرجها من بين ورق المصحف الشريف فلما حضرته

الوفات اوصى ان يجعلوها بين كفنه وصدره قالوا هذا آخر عهده بالدنيا
نكان؟
و داخى ادريس الخولانى رضى الله عنه دن مرويدركه
رسول الله صلى الله عليه وسلم حق جل وعلا حضرتلرى
بيت المقدس صخره سنى يوم قيامتده برآق مرجان قيلوركه
بر وكوك عرضى كبى اولور آنده نصكره عرشنى بو صخره نك
اوزرينه برابر وضع ايدوب عبادى بيننده قضا ايدوب
امر قضا تمام اولوب استحقاقلرى حسبيله ناس صخرة الله
دن جنت وجهنمه كيدرلر ديو سوديلر ديدى و داخى
حضرت ابى سعد الخدرى رضى الله تعالى عنه دن مرويدركه
رسول الله صلى الله عليه وسلم حضرت اسرافيل عليه السلام
حق سبحانه وتعالينك امريله صوره بعد الموت
نفخ
قيامتده نفخ ايدر اولدقده بيت المقدس صخره سى اوزرنده
ايدر ديو سوديلر ديدى وابن عباس رضى الله عنهما

حضر

مقابله

بو معنا بر مضطرب اولنمشكه مكه وسط الدنيا ديلملك مسـ

حضرتندن مرويدركه بيت المقدس صخره سى وسط
الارضين در ديو سوديلر و داخى حضرت انس رضى
دن مرويدركه بيت المقدس جنت الفردوسدندر
واول صخره برك سره سى وكوكلرك بكيدر يعنى دنيانك اعلا
يرى در و داخى حضرت على رضى الله عنه وكرم الله
وجهه دن مرويدركه رسول الله صلى الله عليه وسلم
حق سبحانه وتعالى بيت المقدس صخره سنه ديركه
عزم وجلالم حقيچون البته عرشمى سنك اوزركه
وضع ايدوب وخلقى داخى سكا حشر وجمع ايدوب
والبته ادمقلرك آقيدن كه برى سددن وبرى
بالدن و برى شراب جنتدن در بن اول كون خلقك
ربيسى بن وداود بكلريدر يعنى اول كونده جميع تصرفات
امر ونهى اعطا واحسان بكا مخصوص قطعا دنياده كى

كبي تكلمه قادردكلدر ديو بيورديلر ديدي وداخي
اذ عنوز كسنده
بوكنه درت بيكاردن صواجسه حق تعالى آنك
بدننى ناراوزرينه حرام ايدر اول بيكارلر بكاده
اولان عين بقره وشام طرفنده بيسان ديدكلرى
يرده كى عين فلوس ومسجد اقصانك آلتنده غى وادى كه
عين سلوان ومكه مكرمه ده ماء زمزمدر ديو
بيورديلر وحضرت زهرى رضى الله عنه دن مرويدر
حق سبحانه وتعالى حضرت آدم عليه السلامى
دنيايه ايندردكى كوندن برو بر نبى كوندرمدى
الا بيت المقدس صخره سنى آكا قبله قيلدى حال بوكه
بزم نبيمز وپيغمبرمز محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم
داخى اون آلتى آى بو صخرة اللهه نماز قيلدى ديو بيوردى
وداخى ابراهيم بن معدان رضى الله عنه حضرتندن مرويدر كه

يكون الزجاجة السوداء
بابا من ابواب جنة

يجان

يجان سن باب شاميدن صخرة اللهيه داخل اولوب
وقبله يه قارشو يوردكلرده پس تحقيق صاغ طرفكده
بريا بودن ديرك وبر مرمر ديرك وصول طرفكده داخى
آنلر كبى ديركلر واردر آنده اول ايكى عمود وايكى اسطوانه نك
اراسنه نظر ايت آنده برسياه مرمر واردر اول مرمر
جنت قپولرندن بر قپودر آنك اوزرنده نماز قيل والله
تعالى يه دعا وثنا ايت آنده دعا وعبادات مستجابه دن
ديو بيوردى وحضرت ابى عثمان انصارى عليه رحمة
البارى دن مرويدر كه تحقيق اول حضرت رمضان
آينده قيامدن فراغدن صكره جمله كيجه لرى بو سياه
مرمرك اوزرنده احيا ايدرذى بو مبارك حجر وصخرة الله
ديدكلرى طاشن نه مقوله مبارك نسنه لر ايدكى
بو آيات وبيناتدن ظاهر اولدى همان اى اهل ايمان

ويا اخواذ زمان • مرف همت عنان • بطريق
حصول جنان • ايدوب بو اماكن شريفه • ومواطن
لطيفه يه • وصوله سعى بليغ ايدوب • قبل الموت
فوت ايتميجك كورك • كه بونلرك ثمراتى ايله • شدّة حرّ
قيامتده منفكه • ومترفّه اولاسن • بونلرك احوالى
واوصافى بيانى بونده تمام اولدى • آمدى پس
بر اعجب عجايب الهيّه يه • داخى صماخ طوت كه • آنى
داخى سكا بيان ايده يم • امّا جُبُّ الوَرَقَه حقنده
اولان قول • وروايتك بيانى • پس شريك بن حباشه
رضى الله عنه دن روايت اولنان شيدر • كه تحقيق
اول قوم وقبيله سى بيندن قالقوب كيدوب •
جبّ ورقه دن مسلمانلر صو اولشدررلردى •
جب ورقه • حضرت سليمان عليه السّلام قيوسيدنكه •

مطلب جب الورقه

مسجد

مسجد اقصانك ايچنده در • مسجد اقصانك قپوسن
كيرن كمسنه نك صول طرفنه دوشر • بو قپويه شريك
قوغاسى قيريلوب دوشدى • پس چيقارمغيچون
قيويه اينوب • قوغايى ارار كن اول اورتالقده
براغاج كوروب • آندن بر يپراق آلدى • اول يپراق
دنيا اغاجندن دكل ايدى • پس اول يپراغى شريك
بن حباشه عمر بن خطّاب رضى الله عنه حضرتنه كتوردى •
حضرت عمر داخى بن شهادت ايدرين كه • تحقيق
بو مذكور اولان حقده • بن رسول الله صلّى
الله وسلّم حضرتنى اشتدم دير كه • بو امّتدن
بركمسه موتندن اوّل جنّته داخل ولوردر بو
بيوروب • اول يپراغى شريك بن حباشه دن آلوب •
مصحف شريف ايچنه قودى • وداخى حضرت عطيه

رضی الله عنه دن مرویدر که . تحقیق رسول الله
صلی الله علیه وسلم . بنم امتمدن بر رجل ایکی ایاقلری
اوزرینه یوریرك . البته جنته داخل اولور . حال
بوکه اول کمسنه دیر یدر دیو بیویردی . دیدکدن
صکره دیدی که . بیت المقدسه بر جماعت مسافر
کلوب . حضرت عمر رضی الله عنه خلافتنده مسجد
اقصاده . نماز قیلورلردی . بنی تمیمدن بر رجل که اکا
شریك بن حباشه دیرلردی . قالقوب کیدوب . ویولداشلرینه
حب الورقه دن صو اولشدردکن قوغاسی قیویه
دوشدی . پس اول قوغانی المق ایچون
قیویه ایندی . وانده جنتلره آچلمش بر قپو بولدی
اول قپودن یوریرك جنتلره داخل اولدی .
واول جنان اغاجندن بر یپراق الوب . قولاغنك

اردنه

اردنه قودی . اندنصکره قیودن چیقوب
یوقارو کلدی . وداخی بیت المقدس
صاحبنه کلوب . جنانده کوردکی شیء
وانده دخولنی . ویپراغی آلدوغنی خبر و
یردکده . بیت المقدس صاحبی شریك
بن حباشه . بر نکسنه ایله قیویه کوندردی .
انلر داخی کلوب . اصلا نه جنته قپو بولدیلر
ونه جنانه واصل اولدیلر . پس بیت المقدس
صاحبی . حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه یه . بو قصه یی یازوب اعلام ایتدکده .
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه داخی .
آنلره یازوب دیدی که . اول یپراغه باقك
کورك . اکر قوریوب ومتغیر اولورسه .

جنّت اغاجندن دکلدر. زیرا جنّتده ن بر شی
متغیّر اولماز. بر حدیث آخرده ورقه جنّت
متغیّر اولمازدیو ذکر ایتدی. و بر روایتده تحقیق
شریك بن حباشه قیویه ایندی ایسه. اکا بر شخص
ظاهر اولدی. و حباشه اوغلی شریکه کل بنم ایله
دیو قیودن الین آلدی. و جنّته قویدی. و
شریك داخی بر قاج یبراق آلدی آندن صکره
اول شخص شریك بن حباشه‌یی کیرو یرینه کتوردی.
اول داخی چیقوب اصحابنه کلدی. و بو قضیه‌یی
حضرت عمر رضی الله عنه‌یه اعلام ایتدی. پس
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه داخی اول
یبراقلری باقوك. اکر متغیّر اولورسه جنّتدن
دکلدر. و اکر متغیّر اولمازسه جنّت یبراغندن

در

دردیدی. حضرت عطیه رضی الله عنه اول
ورقلر متغیّر اولمدی دیدی. اول تقدیرجه
جنّت یبراقلرندن ایدوکی متعیّن اولدی.
و بر جماعتدن مرویدر که. تحقیق آنلر شریك بن حباشه‌یه
جنّتده بلن بن اکا کلور سؤال ایدردك. اول بزه
جنّته کیردکنی و آنده کوردکنی. و جنّتلردن
یبراقلری آلدوغنی خبر ویررِدی. و کندو
نفسی ایچون آلیقومش آنجق بر یبراق قالمش ایدی.
پس بزا آنی بزه کوسترمکی استرا اولدوغمزده مصحف
شریفین استیوب. اول یبراغی مصحفك کاغدلری اراسندن
چیقاروب کوستردی. پس اکا موت حاضر اولدی ایسه
اول یبراغی کفنی ایله کوکسی اراسنه قملری ایچون وصیت ایتدی. و بو
شریك بن حباشه‌نك بو وقت بزم ایله آخر عمری ایدی دیدیلر.

مطلب في الزيارات والعبادات في مساجد بيت المقدس

الفصل الثاني في الزيارات والعبادات في مساجد
بيت المقدس فعن مكحول رضي الله عنه انه قال
من زار بيت المقدس شوقا اليها ادخل الجنة مدللا
وزار جميع الانبياء فيها وعدوه بمنزلة من الله تعالى
وايما رفقة خرجوا يريدون بيت المقدس شيعهم
عشرة آلاف من الملائكة يستغفرون لهم ويصلون
عليهم ولهم مثل اعمالهم اذا انتهوا الى بيت المقدس
ولهم بكل يوم يقيمون فيه صلوة تسعين ملكا
ومن دخل بيت المقدس طاهرا من الكبائر تلقاه الله
تعالى بمائة رحمة ما منها رحمة الا لو قسمت على جميع
الخلائق لوسعتهم وعن انس بن مالك رضي الله تعالى
عنهما انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم من زار بيت المقدس محتسبا اعطاه الله تعالى

ثواب



ثواب الف شهيد وقال صلى الله عليه وسلم
من زار عالما فكانما زار بيت المقدس ومن زار
بيت المقدس محتسبا حرم الله تعالى لحمه وجسده
على النار وعن انس رضي الله عنه انه قال من اتى
بيت المقدس غفر له ورفع له اربع درجات وعن
كعب رض من اتى بيت المقدس لحاجة لا يسأل الله (غيرها اعطاه الله)
تعالى اياها نقلت من زبدة القدس ومن
زار بيت لحم وهو مولد سيدنا عيسى عليه الصلوة
والسلام فقد اقام السنة لان النبي صلى الله عليه
وسلم زار بيت لحم في ليلة المعراج فنزل عن البراق
فيه بتعليم جبرائيل عليه السلام وصلى فيه وركب البراق
وتوجه الى بيت المقدس ويستحب عند بيت المقدس و
زيارة قبة معراج النبي عليه السلام وقبته وباب الرحمة

والصلوة والدعاء فانه
العام فيهما بجميع
يجاب بهما
تم

ومحراب زكريا عليه السلام والصخور التى فى موخر الجامع
يقال موضع كرسى سليمان عليه السلام عندها
وباب السكينة وباب حطة ويستحب زيارة
محراب عمر رضى الله عنه داخل المسجد المسقف
وبقية المحاريب التى فيه ويستحب زيارة باب النبى عليه
السلام والصلوة فيه وطور زيتا وقبة السلسلة
وباب التوبة ومحراب مريم عليها السلام والموضع
الذى فيه وهو يعرف بمهد عيسى ع م ويقرأ فى محراب مريم
سورة مريم ويصلى ويجتهد فى الدعاء فانه مستجاب
ويستحب زيارة موضع قدم النبى ع م فى الصخرة والموضع
الذى خرقه جبرئل عليه السلام باصبعه وشد فيه البراق
وهو خارج باب النبى ع م روى عن كعب رض ان النبى
صلى الله عليه وسلم قال ليلة اسرى به وقف البراق

وعن احمد بن محمد بن كعب رضى الله عنهم
قال ان داود عليه السلام لما كثر الشر فى
بنى اسرائل وشهادة الزور سأل الله ع
ان يجعل له برهانا يعرف به الصادق من
الكاذب فانزل الله تعالى سلسلة من نور
من السماء معلقة فى الموضع يعنى القبة التى
شرقية الصخرة والقبة بناها عبد الملك
فسميت قبة السلسلة وهى القبة التى
لقى فيها النبى صلى الله عليه وسلم حور
العين ليلة اسرى به صلى الله عليه وسلم
منه

في

فى الموضع الذى كان يقف فيه الانبياء من قبلى
ثم دخل جبرائل امامه فاذاله ضوء كضوء الشمس
ثم تقدم جبرائل امامه حتى كان من شام الصخرة
فاذن جبرئل ونزلت الملائكة من السماء وحشر
الله تعالى له المرسلين واقيمت الصلوة وصلى
النبى عليه السلام بالملائكة والمرسلين
ثم وضعت له مرقات من ذهب ومرقات
من فضة وهو المعراج حتى عرج جبرئل والنبى
عليهما السلام الى السماء فقال عبد الرحمن وهو
فى القبة التى عند الصخرة عن يمينها ومن اتى القبة قاصدا
وله حاجة من حوائج الدنيا والاخرة فصلى فيها ركعتين
او اربع ركعات تبين له سرعة الاجابة وعرف بركته
صلى الله عليه وسلم فى ذلك المكان الذى يقال له قبة النبى

وفى رواية جمع له
الانبياء فامهم
فى بيت
المقدس
مه

عليه السلام • وعن عبد الرحمن بن محمد باسناد الى جده قال
كان فى زمان بنى اسرائل اذا اذنب احدهم الذنب كتب على
جبينه ان فلانا قد اذنب فى ليلة كذا وكذا • فيعذبونه و
يزجرونه • فيأتى باب التوبة • وهو فى الباب الذى عند
محراب مريم عليها السلام الذى كان يأتيها رزقها فيه •
فيبكى ويتضرع ويقيم حينا • فان تاب الله عليه محى ذلك
عن جبينه • فيفرح به بنو اسرائل • وان لم يتب عليه ابعدوه
واخرجوه • فينبغى للزائر ان يزور جميع المواضع
المذكورة الشريفة • والمواطن الميمونة اللطيفة • ويصلى
فيها • ويدعو الله تعالى ويجتهد فى الطاعة والصلوة والدعاء
والصدقة • ويتوب الى الله ويشكر له تعالى •
على ما وفقه من الزيارة • فان فى ذلك فضلا كثيرا •
فاذا فعل ذلك خرج من ذنوبه كيوم ولدته امه

بار

فصل فى الزيارات والعبادات فى مساجد بيت المقدس

باب بيت المقدسده مذکور اولان فصوللردن ایکنجی
فصل بيت المقدس مسجدلرنده اولان زيارات و
عبادتلك بيانندهدر • پس امدی حضرت مکحول رضی الله
عنهدن مرویدرکه • تحقیق اول برکمسنه بیت المقدسه
اشتیاقا بیت المقدسی زیارت ایلسه • عز وناز له
جنته ادخال اولنور • وجمیع انبیا جنتده انی زیارت
ایدوب • الله تعالی جانبندن انك قدر ومرتبه
سنه وعد ایدرلر • وهر قنغی طایفه اسلامیه که بیت
المقدس مراد ایدوب • یرلرندن ومنزللرندن چقسه
لر • انلر ایچون استغفار وصلوة ایدر اولدقلری حالده
اون بیك ملك تشییع ایدر • یعنی اول کمسنه لری وداع ایدرلر
یاخود بونلره تبعیت ایدوب • اکر اما بیت المقدسه بیله کلهلر
بو معنی مناسبدرکه • تعظیم بونده زیاده بولنوب • و

ومرافقتلری ایله ملکلر بونلری حفظ وحمایت دائمی
ایتمش اولورلر . ودخی بو بیت المقدس مراد ایدنلر ایچون
ملکلروک عمللری کبی بیت المقدسه یتشدکلرنده
عمللر حاصل اولور . ودخی بیت المقدسده اقامت
ایدکلری هر بر کونه طقسان ملک صلوتی آنلر ایچون
حاصلدر . ودخی بر کسه بیت المقدسه کناه کبایردن
دن طاهر اولد وغی حالده داخل اولسه . حق تعالی
اول کسنه یوز رحمت ایله قبول ایده کی . بو رحمتدن
هر برسی دکلدر . الا جمیع خلایقك اوزرینه تقسیم
اولنسه . جمله سنه وسعت اوزره کفایت ایدیدی .
دیو بیوردی . وحضرت انس بن مالك رضی الله
عنهما دن مرویدر که تحقیق اول دیدی که رسول الله صلعم
بر کسنه بیت المقدسه ثواب طلب ایدوبن زیارت ایلسه .



الله تعالی اول کسنه یه بیك شهید ثوابی ویره دیو
بیوردیلر . ودخی رسول الله صلی الله علیه وسلم .
بر کشی علمادن برسنی زیارت ایلسه . بیت المقدس
زیارت ایتمش کبیدر . وبیت المقدسه ثواب رجاسنه
زیارت ایتسه . الله تعالی اول کشینك اتنی وجسدنی
ناراوزرینه حرام ایلیه . وآتشه یاقمیه دیو بیوردیلر .
ودخی کبر حضرت انس رضی الله عنه دن مرویدرکه
تحقیق اول حضرت بر کسنه بیت المقدسه کلسه .
اول کشی مغفرت اولنوب . ودرت درجه سی رفع
اولنور دیو بیوردی . ودخی حضرت کعبدن مرویدر که
بر کسنه بیت المقدسه بر حاجته کلسه . مرادی اولمیوب
الا الله تعالیدن همان اول حاجت اولسه . الله تعالی
آنی کا العطا ایدر دیو بیوردی . زیارت قدس کتابندن

بو بلجه نقل اولندی • وشول کمسنه بیت لحمی زیارت
ایلسه • اول که حضرت عیسی علیه الصلوة والسلامك
مولد شریفلریدر یعنی طوغدیغی یردر • تحقیق سنه رسول
اقامت ایتمش اولور • زیرا رسول الله صلعم لیلهٔ معراجده
بیت لحمی زیارت ایدوب • آنده براقدن حضرت جبریل
علیه السلامك تعلیمی یعنی اوکردمسیله ایندی •
وآنده نماز قیلوب • وبراقه کیروبندی • وتوجه ایدوب
بیت المقدسه کلدی • وبیت لحم بیت المقدسك یاننده
در • وداخی قبة المعراجی • وپیغمبر علیه السلامك قبهٔ سینی
ورحمت قپوسنی • وحضرت زکریا علیه السلام محرابنی •
وجامعك آردنده اولان صخره لری که حضرت سلیمان
علیه السلامك کرسیسی یری • اول صخره لر یاننده دردنلور •
وباب سکینه • وباب حطه بونلك مجموعنی زیارت ایتمك •

وبو قبه معراجده صلوة ودعانك قبولنده اتفاق واجتماع اولنمشدر

مسنون

مسنون ومستحبدر • وداخی اورتلمش مسجدك یعنی
مسجد اقصانك بعض آچق وبعض اورتلیدر • اول اورتلو
اولان محلده حضرت عمر رضی الله عنهنك محرابنی • وآنده
اولان باقی محرابلری • داخی زیارت ایتمك مستحبدر •
وباب نبی علیه السلامی داخی زیارت ایدوب وآنده
نماز قلمق ودعا ایتمك داخی مسنون ومستحبدر • وطور زیتا که
مسجد اقصانك شرقی طرفنده • وادی جهنم اوزرینه
مشرفدر • حضرت عیسی علیه السلام معراجیدر • وقبة
السلسله که محکمهٔ حضرت داود علیه السلام در •
قبة الصخره نك باب شرقیسی اوکنده در • وباب توبه که
اول داخی مسجدك طرف شرقیسنده حرم مسجد منتهی
اولدوغی یرده در • وحضرت مریم علیها السلام
محرابی که مسجد شریفك قبله سنك یسارنده در •

واحمد بن محمد بن کعب رضی الله عنهم دن مرویدر که
داود علیه السلام وقتا که بنی اسرائیلك
غلبه سی ایله کرچکی باطلدن
تحقیق وتمییز ایدمیوب برهان ودلیل
شرعی وتورات بیجون ...
حیدن فرقی ایجون حق سبحانه وتعالی کوکدن بر نور
اسندکبی خلقه اینه ندی • اول زنجیر منحرم اللعك
دن زنجیر اینه ندی • اولان قبه نك موضعنده
شرقی طرفنده • اول قبهٔ عبد الملك بنا
ایلمش ایدی • واول قبه یه آد ویرلدی
قبة السلسله دیو آدویرلدی • حضرت پیغمبر علیه السلام
اول قبه • شول قبه در که حضرت پیغمبر
لیلهٔ معراجده آنده حور العینه ملاقات
ایتدی دیدی • منه

واندن بری موضعی که عیسی علیه السلام بشکی دیمکله معروفدر
بو موضعی داخی زیارت ایتمك مستحبدر و حضرت مریم
محرابندن سوره مریمی اوقیه و بونده نماز قیلوب و دعاده
مجاهده و سعی ایده زیرا بونده دعا مستجابدر و داخی
حضرت رسالت صلی الله علیه وسلمك سمایه عروج ایتدکده
صخره اللهیه باصدقلرنده مبارك قدم شریفلرینك تاثیر
ایدوب طپوقلرینه دك کومولدکی یری و حضرت جبریل
مبارك برمقلری ایله یرتوب و دلوب براقی باغلدوغی یری که
باب نبی علیه السلامده طاشده سیکدر بو ایکی موضع شریفی
زیارت ایدوب بونلر ایله تبرك ایتمك داخی مستحبدر
حضرت کعب رضی الله عنه دن مرویدرکه تحقیق
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم لیلة اسراده براقه بندکده
اول کلن انبیاء کرام علیهم السلام واقف اولدقلری یرده

واقف

واقف اولدی دیو بیوردی بو عزت و دولت
و قدر و منزلت ندرکه اول سلطانه اولمشدر ملاحظه
اولنوب شریعت مطهره لرینه و طریقت مصطفویه لرینه
اتباع و رعایت ایتمك هر فرده لازم و واجب
اولمشدر آندنصکره حضرت جبریل علیه السلام اوکلینه
دوشوب پس حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
ایچون کون ضیاسی کبی ضیا و نوری وار ایدی آندن حضرت
جبرئیل اوکلرنجه ایلرو یوریوب حتی صخره اللهك شامی
طرفنه واردقده جبرئیل علیه السلام اذان اوقیوب
کوکدن ملائکه اینوب و مرسللر جمع اولندی و صلوته
اقامت اولندی و حضرت پیغمبر علیه السلام ملائکه یه
و پیغمبرلره نماز قیلدیردی آندنصکره بر التوندن و بر کمشدن
ایکی نردبان قونلدی که معراج بودر حتی حضرت جبریل و پیغمبر علیه السلام

و بر روایتده انبیاء کرام حضرت
رسول الله ایچون جمع اولنوب
رسول الله صلی الله علیه
وسلم بیت المقدسده
انبیایه امام
اولدی
دیو
صح

اولان نیجه

سمایه عروج ایتدیلر پس عبد الرحمن بو مذکور صخره اللهك
صاغ طرفنده اولان قبه ده ایدی دیدی و داخی بر کمسنه نك
دنیا و آخرت حاجتلرندن بر حاجتی اولوب بو قبه یه قصد
ایتدوکی حالده کلسه و بو قبه ده ایکی و یا درت رکعت
نماز قلسه اول کمسنه ایچون سرعة اجابت یعنی تیز قبول
اولدوغی ظاهر اولور و حضرت پیغمبرك داود اولمکانده که آکا
قبة بنی دیرلر برکتی و تأثیری باهر اولور و عبد الرحمن
بن محمد دن دده سنه اسنادیله مرویدر که بنی اسرائیل
زماننده قچان برسی بر کناه اشلسه ایدی آلننه یازیلوردی که
تحقیق فلان کمسنه کیجه ایچنده شو اصل شو اصل
کناه اشلدی دینلوب قومی داخی آکا عذاب ایدوب
و ایچلرندن چیقاررلردی پس اول داخی توبه قپوسنه کلوب
بو توبه قپوسی حضرت مریم علیها السلامه رزقی کلدکی

محرابك

محرابك یاننده اولان قبوده درانده اغلیوب و تضرع
ایدوب بر ساعت طورردی اکر حق تعالی توبه سن
قبول ایدرسه آلننه یازیلان یازی محو ایدردی
بنی اسرائیل داخی فرحلنوب و مسرور اولورلردی اکر
الله تعالی توبه سن قبول ایتمزسه کندولردن اراغ ایدوب
و چیقاررلردی پس امدی ذکر اولنان مواضع شریفه نك
و مواطن مبارکه و لطیفه نك جمیعیسن زیارت ایدوب
و نماز قلوب بونده الله تعالی یه دعا ایده و عبادت
و نمازنده و دعا و صدقه سنده مجاهده و سعی ایده
و الله تعالی یه توبه ایده و بو مکانلرك زیارتنی توفیق
ایتدوکنه اللهه شکر ایلیه زیرا بونده چوق فضل و ثواب
واردر ایلیه قچان بو عمللری اشلسه اناسندن
طوغدوغی کون کبی کناهندن چیقوب خلاص اوله دیدی

مطلب في العبادات في مساجد بيت المقدس

اما العبادات في مساجد بيت المقدس فروى
عن ميمونة بنت الحارث رضي الله عنهما ام المؤمنين
زوج النبي صلى الله تعالى عليه وسلم انها قالت
قلت يا رسول الله افتنا في بيت المقدس قال
عليه الصلوة والسلام ارض المحشر والمنشر
ائتوه فصلوا فيه فان صلوة فيه كالف صلوة
فيما سواه فقلت ارايت يا رسول الله من لم يطق
محمالا اليه قال عليه الصلوة والسلام فليهد اليه
زيتا يسرج في قناديله وعن ميمونة مولاة رسول الله
صلى الله عليه وسلم انها قالت يا رسول الله افتنا في
بيت المقدس قال عليه السلام مثل ما قال لميمونة
بنت الحارث لكن زاد بعد قوله في قناديله وقال
فان من اهدى له كان كمن صلى فيه اخرجه الغزنوي

من

من باب اسراج بيت المقدس وفي رواية عنها انها
قالت قلت يا رسول الله وكيف والروم اذ ذلك
فيه قال عليه السلام فان لم تستطيعوا فزيت
تسرج في قناديله وعن عبد الله بن عمرو بن
العاص رضي الله تعالى عنه انه قال سمعت رسول
الله صلى الله عليه وسلم يقول صلوة في بيت المقدس
خير من الف صلوة فيما سواه الا المسجد الحرام وفي مسجدي
هذا وعن ابي الدرداء رضي الله عنه عن النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم انه قال صلوة في بيت
المقدس بخمسمائة صلوة وعن ابي هريرة رضي الله
تعالى عنه انه قال قال رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم من صلى في بيت المقدس غفر له ذنوبه ورفع له درجات
وعنه رضي الله تعالى عنه انه قال قال رسول الله صلى الله

عليه وسلم من صلى في بيت المقدس غفر له ذنوبه
كلها وعن انس بن مالك رضي الله عنه انه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم صلوة الرجل
في بيته بصلوة وصلوته في مسجد القبايل بخمس
وعشرين صلوة وصلوته في المسجد الذي يجمع فيه
بخمسمائة صلوة وصلوته في المسجد الاقصى بخمسين
الف صلوة وفي رواية حافظ بها الذين عن مقاتل
رضي الله عنهما صلوة في مسجد بيت المقدس بخمس
وعشرين الف صلوة وقال بعض الرواة
صلوة في المسجد الاقصى بعشرة الاف صلوة
وعن انس بن مالك رضي الله تعالى عنهما انه قال
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من صلى في
بيت المقدس خمس صلوات نافلة كل صلوة اربع ركعات

وفي نسخة بخمسين الف صلوة
وفي المسجد الحرام بالف الف صلوة



يقراء في الخمس عشرة الاف قل هو الله احد فقد اشترى
نفسه من الله تبارك وتعالى ليس للنار عليه سلطان
وروي عن مكحول رضي الله عنه انه قال من صلى
في بيت المقدس ركعتين يقراء فيها بفاتحة الكتاب وقل
هو الله احد خرج من ذنوبه كيوم ولدته امه وكان
له بكل شعرة في جسده حسنة ومن صلى في بيت المقدس
اربع ركعات مر على الصراط كالبرق الخاطف
واعطي امانا من الفزع الاكبر يوم القيامة ومن
صلى في بيت المقدس ست ركعات اعطي مائة
دعوة مستجابة ادناها براءة من النار ووجبت
له الجنة ومن صلى في بيت المقدس ثمان ركعات كان
رفيق داود وسليمان عليهما السلام في الجنة ومن صلى
فيها في بيت المقدس عشر ركعات كان رفيق ابراهيم عليه السلام

اما بیت المقدس مسجدلرنده اولان عبادات وطاعاتك
حقنده اولان احادیث شریفه• وآثار لطیفه• واخبار
نبویه دندر• كه پس حضرت رسولك صلی الله علیه وسلم
خاتونی ام المؤمنین میمونه بنت الحارث• رضی الله تعالی
عنها دن روایت اولندی كه• تحقیق اول بن رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمه• یا رسول الله بیت المقدس
حقنده بڭا فتوی ویر• شانی نه در وآنده نه عمل ایتمك
كرك• وعملك اجر وثوابی نه در بیلوب• اكا كوره عامل
اولالم دیدم• رسول الله صلی الله علیه وسلم بیت المقدس
حشر ونشر محلی• بر یردر• سز آڭا كلوب• وآنده نماز قیلوك
كه بیت المقدسده بر نماز غیری یرده بیك نماز كبیدر
دیو بیوردی• بن داخی بیت المقدسه یتوب واراجق قدرتی نسنه یری
اولمیانلر نكنه بر رأیك نه در• یا رسول الله دیدم• رسول الله صلعم•

مطلب في عبادت مساجد بيت المقدس

فتوی فتادن مستفید رفتا ایسه
شاب فتوی حادثه دیرلر فتوی
داخی بر حادثه ایچون ویا بر حكم
محدث ایچون جواب فتوی دیا
بر مشكل نسنه نك بیاننی مقوی دیر
بو معنا سببله فتوی فتادن مشتق
اولمقدر اكا بناء فتوی دینلمشدر
منه

اول

اول كمسنه بیت المقدسك قندیللرینه یناجق زیت
هدیه كوندرسون دیو بیوردی دیدی• وداخی حضرت
رسالتك صلعم معتقه سی حضرت میمونه رضی الله تعالی
عنها مرویدر كه تحقیق اول دیدی• یا رسول الله بیت
المقدس حقنده بڭا فتوی ویر• رسول الله صلعم میمونه
بنت الحارثه ویردكی جوابی بوكا داخی ویردی• لكن فی
فتادیله قولندنصكره زیاده ایدوب• زیرا تحقیق بر كمسنه
بیت المقدس ایچون هدیه اهدا ایتسه بیت المقدسده
نماز قیلانلر كبی اولور دیو بیوردی• بو حدیث شریفی
سراج بیت المقدس بابندن غزوینی اخراج ایلدی•
وبو میمونه دن بر روایتده كلدی كه• تحقیق حضرت
میمونه رسول الله صلی الله علیه وسلم بیت المقدسه
كلوك• وآنده نماز قیلوك دیدكلرنده• یا رسول الله•

نه کیفیت ایله وارب نماز قیلورز حال بو که آندن روم
وارد ردیدم رسول الله حضرتلری علیه السلام بس امدی
وارب آندن نماز قلمغه استطاعه وقدرتکوز اولمازسه
آنك خلفی قندیللرینه یقاجق زیتندن کلوب ونماز قلقدن
صکره ثوابلیسی اولدرر دیو بیوردیلردیدی وداخی عبد الله
بن عمرو بن العاص رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق
عبد الله رسول الله صلی الله علیه وسلم اشتدم دیر که
بیت المقدسده بر صلوة غیری یرده بیك صلوتدن
خیرلیدر الا مسجد حرام ایله بنم مسجدمده دکلدیو
بیوردی دیدی وحضرت ابی الدرداء رضی الله عنه
دن مرویدر که اول حضرت پیغمبردن روایت ایدوب
تحقیق بیت المقدسده بر صلوة بشیوز صلوته طوررر
دیو بیوردی دیدی وداخی حضرت ابی هریره





رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق ابی هریره رسول الله صلعم
بر کشی بیت المقدسده نماز قلسه کناهلری مغفرت اولنوب
ودرجاتی رفع وعالیه قیلنور دیو بیوردی دیدی وکذا ابو هریره
دن مرویدر که رسول الله صلعم بر کسنه بیت المقدسده نماز
قلسه کناهلرینك کلیسی مغفرت اولنور دیو بیوردی دیدی
وانس بن مالك رض دن مرویدر که تحقیق انس رسول الله صلعم
بر رجلك اوندن نماز قلماسی بر نماز کچر ومحله مسجدنده قلماسی
یکرمی بش نماز کچر وجمعه مسجدنده قلماسی بشیوز نماز
کچر ومسجد اقصاده وبنم مسجدمده قلماسی اللی بیك نماز کچر
ومسجد حرامده قلماسی یوز بیك نماز یرینه طورر دیو بیوردی
دیدی وداخی حافظ بهاء الدینك حضرت مقاتل رض
دن روایتنده بیت المقدس مسجدنده بر صلوة غیری یرده
یکرمی بش صلوته کچر دیو بیوردی وبعض روایتده مسجد اقصاده

بر صلوة غيريرده اون بيك صلوة مثابه سنده در ديديلر
وداخی حضرت انس بن مالك رضی الله عنه دن مرويدر كه تحقيق انس رسول الله عليه السلام
بركمسنه بيت المقدسده بش نافله نماز قيلورسه هر نمازی درت
ركعت اولسه جمله بش نمازده قل هو الله احد سوره سن اون
بيك كره اوقسه اول كشی الله تبارك وتعالی دن نفسنی اشترا
ايدوب نار جهنمدن ول كشنك اوزرينه قهر وغلبه سی وحكمی
اولماز ديو بيوردی وحضرت مكحول رضی مرويدر كه تحقيق
بركمسنه بيت المقدسك ايچنده ايكی ركعت نماز قيلورسه اول نماز
ده بر فاتحة الكتاب وبر سورۀ اخلاص اوقسه اول كشی
اناسندن طوغديغی كون كبی قورتلوب كناهندن چيقوب
خلاص اولور وآنك ايچون جسدندن اولان هر بر قلنه بر
حسنه اولور ديو بيوردی ديدی وداخی بركمسنه بيت
المقدسده درت ركعت نماز قلسه صراطی برق

خاطف

خاطف كبی كچه وقيامت كوننك اولو وعظيم خوف
وفريادندن امين اولمق روزی واعطا اولنور وبركمسنه بيت
المقدسده آلتی ركعت نماز قلسه يوز مقبول ومستجاب
اولمش مراد اعطا اولنور كه ادناسی ناردن بری اولمقدر وداخی
آنك ايچون جنت واجب اولور يعنی فضل حق ايله البته جنته داخل
اولور وبركمسنه بيت المقدسده سكز ركعت نماز قلسه حضرت
داود وسليمان عليهما السلامك جنتده رفيقی ومصاحبی
اولوب آنلرك منازلنده بوكمسنه داخی حصه دار اولور
وبركمسنه بيت المقدسده اون ركعت نماز قلسه حضرت
ابراهيم عليه الصلوة والسلامك جنت اعلاده رفيقی
وبولداشی وحالداشی اوله يعنی لطف حقده
مظهر اولوب انبيای كرام عليهم الصلوة والسلام
لر واصل اولدقلری نعمتلره بو مقوله كمسنه لر داخی واصل اولورلر

وقيل ومن صلّى عند باب حطّة ركعتين كان له من الثواب
بعدد من قيل له من بني اسرائيل ادخل الباب فلم
يدخل المراد بالحطّة كلمة لا اله الا الله لانها كلمة
تحط الذنوب عن القائل قال المشرف رحمه الله
من اتى باب الرحمة فصلّى فيه من داخل الحائط
وسال الله تعالى في ذلك الموضع الجنّة ويستعيذ بالله
من النار ويكثر من ذلك فان الوادي الذي وراءه
وادي جهنّم الذي قال سبحانه وتعالى فيه فضرب
بينهم بسور له باب باطنه فيه الرحمة وظاهره
من قبله العذاب يستجاب دعاؤه بفضل الله تعالى
ويستحب الصلوة في محراب زكريا عليه الصلوة والسلام
وفي الموضع الذي يقال له كرسي سليمان عليه السلام
في موخر الجامع ويستحب الصلوة في سائر المواضع التي ذكرت

في

في باب بيت المقدس الصلوة والدعاء للآثار الواردة
فيهما ولفعل الانبياء عليهم السلام روى عن
عبد الله بن سلام انه قال قال رسول الله صلّى الله
عليه وسلّم من صلّى في بيت المقدس الف ركعة
عن يمين الصخرة وعن يسارها دخل الجنة قبل موته
يعني يراها في منامه وعن مكحول رضي الله عنه انه
قال قال رسول الله صلّى الله عليه وسلّم من خرج
الى بيت المقدس لا يريد حاجة الا الصلوة فيه فصلّى
فيه خمس صلوات صبحًا وظهرًا وعصرًا ومغربًا وعشاءً
خرج من خطيئته كيوم ولدته امّه وفي رواية اخرى عنه
من صلّى في بيت المقدس ظهرًا وعصرًا ومغربًا وعشاءً
ثم صلّى الغداة خرج من ذنوبه كيوم ولدته امّه
وعن كعب رضي الله عنه انه قال من اتى بيت المقدس

فصلى عن يمين الصخرة وعن شمالها ودعا عند
موضع السلسلة وتصدق بما قل او كثر استجيب
دعاؤه وكشف الله كربه وخرج من ذنوبه كيوم ولدته
امه وان شاء الله اعطاه الشهادة وعن السدي
رحمة الله عليه انه قال الخضر والياس يصومان
شهر رمضان في بيت المقدس ويأتيان موسم
كل عام وروى ان الخضر عليه الصلوة والسلام
يصلي العصر كل يوم ببيت المقدس وعن
مقاتل رضي الله تعالى عنه من صام يوما
في بيت المقدس فان له فداء من النار ويستحب
الصلوة عند قبر سيدنا ابراهيم عليه الصلوة
والسلام لقول النبي عليه السلام لما اسري بي الى
بيت المقدس مر بي جبرئيل عليه السلام الى قبر الخليل

صلى

وقد روي عن بعض المشايخ ان الخضر عم يصلي الصبح كل يوم بمكة المكرمة والظهر بالمدينة المنورة والعصر ببيت المقدس والمغرب والعشاء عند السد مكانه

وفي رواية كان له براءة من النار
صح

صلى الله عليه وسلم فقال انزل فنزلت فقال صل هنا
ركعتين فان ههنا قبر ابيك ابراهيم ع م رواه ابو هريرة
رضي الله تعالى عنه وروى عن ابي امامة رضي الله
تعالى عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
من حج او اعتمر في بيت المقدس وجاهد ورابط فقد
استمسك بجميع سنتي وفي رواية ام سلمة رضي الله
عنها من اهل بحجة او عمرة من المسجد الاقصى الى المسجد الحرام
غفر له ما تقدم من ذنبه ووجبت له الجنة وفي رواية
عنها من احرم من بيت المقدس بحجة او عمرة كان بريئا
من ذنوبه كيوم ولدته امه وفي رواية ابن عمر رضي الله عنهما
من احرم من بيت المقدس معتمرا في شهر رمضان يعدل عشر
غزوات مع رسول الله صلعم ومن تصدق برغيف في بيت المقدس
من النار
فانما تصدق بجبال الارض ذهبا ومن تصدق بدرهم فيها كان فداءه

وداخی بعضیلر برکسنه حطه قپوسی بانده ایکی نوبت
نماز قلسه طائفهٔ بنی اسرائیلدن ادخلوا الباب دینیلن
اول بابه داخل اولیانلر عددنجه اول نماز قلان
کمسنه ایچون ثواب حاصل اولادیدیلر حطه ایله مراد
لا اله الا الله کلمه سیدر زیرا بو بر کلمه درکه قائلندن
کناهلری محو ایدوب کیدرر حضرت مسروق رحمه
الله برکسنه باب رحمته کلسه باب رحمتک دیوارینک
ایچرو طرفندن بر موضعده نماز قلسه واول
موضعده اللهدن جنت استیوب ونار دن الله
تعالی یه استعاذه ایدوب واستعاذه ده اکثار
ایلسه زیرا بو دیوارک آردی شول وادی جهنم
درکه حق سبحانه وتعالی بو دیوارک حقنده
فضرب بينهم بسور له باب الآية دیو بیوردی

بومقوله

بومقوله موضعکه رحمة وعذاب موضعیدر بونده
نماز قیلوب دعا واستعاذه ایلسه الله تعالی فضلی
ایله دعاسی مستجاب اولور دیدی وداخی حضرت
زکریا علیه السلام محرابنده وشول موضع که حضرت
سلیمان علیه السلام کرسیسی دینلور جامعک
کیروسنده در بونلرده نماز قلمق مستحبدر وداخی
باب بیت المقدسده ذکر اولنان موضعلرک سائرنده
ده صلوة ودعا مستحبدر بو مواضعده صلوة
ودعا حقنده وارد اولان سنن واخبار وفعل
انبیا علیهم السلامدن اوتوری وعبد الله بن سلام
رضی الله عنه دن روایت اولندی اول دیدی که
رسول الله صلی الله علیه وسلم برکسنه
بیت المقدسده صخرة اللهک صاغ وصولنده بیک رکعت

نماز قلسه موتندن اول جنته داخل اولور یعنی جنتی
منامنده کوررد بو بیوردیلر دیدی بو حدیث شریفدن
منفهم اولدی که قبل الموت دوشده غیری یرده
جنتی کورمک جائز اولمیوب و جنتک نومده رؤیتی
دخول جنتی مستلزم اولوب هر کشی که حق جل
وعلا اکا منامنده جنتی کورمک میسر ایده فضل
وکرمندن آنی جنته ادخالی مقرر اوله دَخَلَ
الجَنَّةَ قَبْلَ مَوْتِهِ دیو بیورملرینه وجه بو اوله و
حضرت مکحول رضی الله عنه دن مرویدرکه تحقیق
مکحول رسول الله صلی الله علیه وسلم بر کمسنه بیت
المقدسه چیقوب کتسه مرادی اولمیوب الا انده
نماز اولسه پس بو بیت المقدسده صباح واویله
وایکندی واخشام ویتسو نمازلرینی بو بش صلوتی قلسه



اناسی اول کمسنه‌یی طوغردغی کون نیجه نه ذنب
ونه کناه ایسه آنک کبی کناهندن چیقوب
بری اولادیو بیوردیلر دیدی وحضرت مکحولدن
بر روایتده بر کمسنه بیت المقدسده اویله
وایکندی واخشام ویتسو نمازلرینی قیلوب
آندنصکره صباحی قلسه اول کمسنه اناسندن
طوغدیغی کون کبی ذنوبندن خلاص اولوب
قورتلادینلدی وحضرت کعب رضی الله تعالی
عنه دن مرویدر که بر کمسنه بیت المقدسه
کلوب آنده صخرة اللهک صاغنده وصولنده
نماز قلسه وحضرت داود علیه السلام
زنجیری یرنده دعا ایتسه قلیل وکثیر بو مقدار
صدقه ویرسه اول کشینک دعاسی مستجاب اولوب

وحق تعالى عم وعصه سنى كشف ايدر وانا سندن
طوغدغى كون كبى كناهندن برى اولوب چيقار و
مشيئة الله ايله اكا شهادت داخى ميسر اولور ديو بيوردى
وحضرت سدى رحمة الله تعالى عليه دن مرويدر
كه تحقيق سدى حضرت خضر والياس عليهما السلام
رمضان شريف آيني بيت المقدسده صايم اولورلر
وهر سنه موسمده يعنى زيارت وقتنده بيت المقدسه
كلورلر ديدى وداخى روايت اولندى كه تحقيق
حضرت خضر عليه السلام هر كون صلوة عصرى
بيت المقدسده قيلور ديلدى وداخى حضرت مقاتل
رضى الله عنه دن مرويدر كه بر كمسنه بيت المقدسده
بر كون صايم اولسه اول كمسنه ايچون ناردن فداسى
واردر ديدى وداخى بن مسيدن حضرت ابراهيم

ويروى عن بعض المشايخ ان الخضر عليه السلام يصلى الصبح كل يوم بمكة المكرمة والظهر بالمدينة المنورة والعصر ببيت المقدس والمغرب والعشاء عند السد

عليه

مطلب في الصلوة في المسجد الذي عند قبر ابراهيم عم

عليه الصلوة والسلام قبرى قتنده نماز قلمق مسنون
ومستحبدر حضرت پيغمبر عليه السلامك قول شريفلرندن
اوتورى كه پيغمبر عليه السلام وقتا كه بيت المقدسه
اسرا اولندم ايسه حضرت جبرئيل عليه السلام
بنى حضرت ابراهيم عليه السلام قبرنه اوغراتدى واين اشغا
ديدى بن داخى ايندم پس مددى بو مقامده ايكى
ركعت نماز قيل زيرا باباك ابراهيم عم قبرى بو موضعده در
ديدى ديو بيوردى بو حديث شريفى حضرت ابى هريره رضى
روايت ايتدى وداخى ابى امامة رضى الله عنه دن مرويدر
كه تحقيق ابى امامة رسول الله صلى الله عليه وسلم
بر كمسنه بيت المقدسده حج ايدوب وعمره كتورسه
يعنى اندن حج وعمره به نيت ايدوب احرام ايلسه وچالشوب
ودورشوب فى سبيل الله بل بغليوب حبل شريعت مطهره يه

الدن قومسه• پس اول کشی تحقیق بتم جمیع سنتنی
طوتمش اولور دیو بیوردیلر دیدی• وام سلمه رضی الله عنها
روایتدر• بر کسنه مسجد اقصادن مسجد حرامه حجه یا عمره یه
تلبیه ایتسه• الله تعالی آنک یکچش گناهنی یارلغه یه• وانکچون
جنت واجب اوله دیدی• وکیرو ام سلمه دن بر روایتده• بر کشی
بیت المقدسدن حجه یا عمره یه احراملنسه• اناسندن طوغدیغی کون کبی
گناهندن بری اوله دیدی• وحضرت ابن عمر رض روایتده• بر کسنه
رمضان شریفده عمره کتوردیجی اولدیغی حالده• بیت المقدس دن
احرام ایتسه• رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله اوزکی
غزایه معادل اولور دیدی• وداخی بر کسنه بیت المقدس ده
بر اتمک صدقه ایتسه• وجه ارضک طاغلری قدر التون صدقه
ایتمش کبی اولور• وبر کسنه آنده بر اقچه صدقه ویرسه•
اول ویردکی اقچه• اولکسنه نک جهنم اودندن فداسی اولور دینلدی

الفصل

فی المجاورة والموت والموتی ببیت المقدس

وصلت الاحادیث مذکورة فی فصل فضائل بیت المقدس فلیراجع ثمة من یرید تمامها وتفصیلها

## الفصل الثالث فی المجاورة والموت والموتی ببیت (تعالی)

المقدس وفضائلها• روی عن وهب بن منبه رضی الله
عنهما انه قال• اهل بیت المقدس جیران الله تعالی وحق
علی الله ان لا یعذب جیرانه• وعن الحافظ بهاء الدین عن
مقاتل انه قال ان الله تعالی تکفل لمن سکن بیت المقدس
بالرزق وان فاته المال• ویدل علی فضیلة المجاورة بها•
حدیث ذی الاصابع• وهو ان ابتلیت بالبقاء بعدك
الحدیث• والحدیث المذکور لمیمونتین رضی الله عنهما•
وهو قولهما قلت یا رسول الله افتنا فی بیت المقدس
الحدیث• وحدیث یا روشلم انت صفوتی من بلادی
وانا سائق الیك صفوتی من عبادی الحدیث• وروی
انه ما یسکن احد بیت المقدس حتی یشفع له سبعون
الف ملك الی الله تعالی• وکذلك یدل علی فضل المجاورة

بيت المقدس وقوله صلعم لابي عبيدة بن الجراح التجيء التجي
الى بيت المقدس الحديث وقول علي كرم الله وجهه لصعصعة
نعم المسكن عند ظهور الفتن بيت المقدس محو وروي عن
ابي هريرة رضه انه قال قال رسول الله صلعم من مات في
بيت المقدس فكانما مات في السماء وعن كعب رضه انه قال
قال رسول الله صلعم يقول الله تعالى في التورية لبيت
المقدس من مات فيك فكانما مات في السماء ومن مات
حولك فكانما مات فيك وعنه ايضا انه قال من دفن
في بيت المقدس فقد جاز الصراط وقال مقبور
بيت المقدس لا يعذب ومن دفن في بيت المقدس
نجا من فتنة القبور وضيقها وعن خالد بن علج
وهو يروى عن الحسن انه يقول زيتون المبلية انها
روضة من رياض الجنة وعن بعضهم انه خرج من الرملة

الى

الى بيت المقدس فبات في قرية يقال لها قرية العنب
فرأى في منامه كان قد وردنا بتابوت فيه ميت و
لقد لقيته قبل دخوله طائفتان طائفة قالوا نحن ملائكة
الرحمن وطائفة قالوا نحن ملائكة العذاب فتقاتلوا على
اخذه فغلبت ملائكة الرحمن على ملائكة العذاب قالوا
وقد دخلوا ارض بيت المقدس ليس لكم عليه سلطان
فلما كان وقت السحر فتح باب الخندق فاذا قوم قد
وردوا بتابوت فيه ميت من مصر فقلت للقوم الذين
معه من هذا الميت فذكروا انه رجل هرب من السلطان
من اهل مصر اوصى بان يدفن في بيت المقدس قال فرجعت
الى بيت المقدس حتى وصليت عليه وحضرت دفنه
رحمه الله اما القول في قبر ابراهيم واولاده وتربتهم
سوتهم صلوات الله عليهم والاختلاف الواقع فيه

مطلب في قبر ابراهيم عم وقبور اولاده

روى عن كعب رض قال اول من مات ودفن في حبري وهي
موضع قبره عليه السلام سارة دفنها ابراهيم عليه السلام
وهي زوجته وذلك الموضع لملك اراد عليه السلام ان
يشتريه منه ويدفن فيه كل من مات من اهله فقال الملك
اجيئك ادفن حيث شئت من ارضي فابى عليه السلام
الا بالثمن وكان طلب منه المغارة فقال الملك بعتك
باربع مائة درهم كل درهم خمسة دراهم كل مائة ضرب ملك
واراد ان يشدد عليه كيلا يجد فيرجع الى قوله فخرج عليه
السلام من عنده فجاءه جبرائيل عليه السلام بذلك فدفعها
الى الملك وحمل سارة الى المغارة فدفنت فيها وهي جليلة
عند الله الجليل وعظيمة عند العلي العظيم لما روي عن
ابن عباس رضي الله عنه انه قال لما اراد الله تعالى
ان يقبض روح خليله ابراهيم عليه السلام اوحى الله تعالى

الى الدنيا

الى الدنيا اني دافن فيك خليلي فاضطربت الدنيا اضطرابا
شديدا وتشامخت جبالها وتواضعت بقعة يقال
لها حبري فقال الله تعالى لها يا حبري انت شعوعجي
انت شعشوعجي انت قدسي انت بيت قدسي فيك خزانة
علمي وعليك انزلت رحمتي وبركاتي واليك احشر
خيار عبادي من ولد خليلي فطوبى لمن وضع جبهته
فيك لي ساجدا اسقيه من حظيرة قدسي وامنه افزاع قيامتي
واسكنه الجنة برحمتي فطوبى له ثم طوبى له ادفن فيك
خليلي ثم توفي ابراهيم عليه السلام فدفن بحذاء
سارة رضي الله تعالى عنها ثم توفيت ربقة زوجة اسحق
عليه السلام فدفنت فيها ثم توفي اسحق عليه السلام
فدفن فيها بحذاء زوجته ثم توفي يعقوب عم فدفن عند
باب المغارة وزوجته ليقا توفيت بعده فدفنت بحذائه عليه السلام

قال ابن عباس رضي الله عنه وكان لابراهيم عم
اربعة بنين اسمعيل واسحق ومدين
ومداين واليهما نسبت بلدتا مدين
ومداين منهما

مطلب فی المجاورة فی بیت المقدس والموت والموتة به

باب بیت المقدسده ذکر اولنان فصولک اوچنجیسی بیت
المقدسده مجاور اولمنک وآنده فوت اولمانک ومیتنک
وفضیلتلرینک بیاننده در جملهٔ مبیناتدندر که وهب
بن منبه رضی الله عنه دن روایت اولندی که تحقیق
وهب اهل بیت المقدس حق تعالینک قومشیلریدر
یعنی شرف وکرامت جهتندن قریبلریدر رجال بوکه
فضل وکرمنه ورحمة سابقه سنه نظراً قومشیلرینه
وکندونه یقین اولانلره عذاب ایتمک الله تعالی اوزرینه
حق وواجبدر دیو بیوردی وداخی حافظ بهاء الدین
حضرت مقاتلدن رضی الله عنهما روایت ایدوب تحقیق
حق سبحانه وتعالی بیت المقدسده ساکن اولانک
کوچه کیم مال آندن ایراغ اولوب ومالی قالمدی ایسه دن
رزقنی تکفل ایتدی دیو بیوردی وداخی بو بیت المقدسده

مجاوردکر



مجاورتک فضیلتنده ذی الاصابعک ان ابتلیت حدیثی
وحضرت میمونه بنت حارث ایله میمونه مولاة رسول الله
صلی الله علیه وسلمک افتنا یا رسول الله فی بیت المقدس
حدیثی ویا روشلم انت صفوتی من بلادی حدیثی که بو
حدیثلر فصل فضائل قدسده ذکر وتفصیل اولنمشدر جمله سی
آکا دلالت ایدر وداخی روایت اولندی که تحقیق
شان بودر که بیت المقدسده بر احد ساکن اولمازه
الا آنک ایچون الله تعالی به یتمش بیک ملک شفاعت
ایدر دنیلدی وداخی کبرو کچنلین بیت المقدسده
مجاورتک فضلی اوزرینه حضرت رسالت صلی الله علیه
وسلمک ابی عبیدة ابن الجراحه النجی النجی الحبیب المقدس
دیدکلری وحضرت علی کرم الله وجهه نک صعصعه یه
نعم المسکن عند ظهور الفتن بیت المقدس قول شریفلری

بو حدیث شریفلرک علی التفصیل
معرفتنی مراد ایدن کمسنه
اول محله مراجعت ایتسون
دکاکتدن نقلا
بونده اجمال
اولندی

دلالت ایدر ودخی حضرت ابی هریره رضی الله تعالی
عنه دن مرویدر که تحقیق ابو هریره رسول الله صلعم
بر کمسنه بیت المقدسده فوت اولسه اول کمسنه کوکدن
فوت اولمق کبیدر دیو بیوردیلر دیدی وحضرت کعب
رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق اول رسول الله صلی
الله علیه وسلم الله تعالی توراتده بیت المقدسه دیر که
بر کمسنه سنده فوت اولسه سماده فوت اولمق کبیدر
واطرافکده فوت اولسه سنده فوت اولمش کبیدر دیدی
دیر حول شیئک دائره سنه دیرلر بیت المقدسک
دائره سی ارض مقدسه در یعنی ارض مقدسه نک
سائر یرلرنده فوت اولان نفس بیت المقدسده فوت
اولمش کبیدر ونفس بیت المقدسده فوت اولان
سماده فوت اولمش کبیدر یعنی آنک منزله سی اهل



سما منزله سنده در وحوالیسنده فوت اولانک بیت المقدس منزله سی
اهل منزله سنده در دیمکدر وحضرت کعب دن کیرو رضی الله عنه
بکجن کبی مرویدر که تحقیق کعب بر کمسنه بیت المقدسده
دفن اولنسه تحقیق اول کیشی صراطی کچمش اولور دیو
بیوردی ودخی بیت المقدسک مقبوری یعنی
موتاسی تعذیب اولنماز دیدی وشول کمسنه که بیت
المقدسده دفن اولنسه قبورک فتنه سندن وطا
لغندن نجات وخلاص بولور دیو بیوردی ودخی
حضرت دعلج اوغلی خالددن مرویدر که اول حسندن
روایت ایدوب تحقیق دیر که زیتون المبلیه یعنی
بیت المقدس جنت بستانلرندن بر بستاندر دیو
بیورلدی بوقاروده مرارا روضه حدیثنده تفصیل
اولنمشدر تکراری نوع رکاکتی مستلزمدر دیو مجملا اجمال

اولندی. وداخی بعض صالحین دن مرویدر که. تحقیق
اول رمله دن چیقوب. بیت المقدسه متوجّه اولدم
قریه العنب دینلور بر قریه ده یاتدی. واول کیجه آنده
دوشنده کوردی که برتابوت کلوب ایچنده بر میّت وار
واردر. حال بوکه کلوب قریه یه داخل اولمازدن
اوّل. ایکی طائفه بو تابوته ملاقیه اولدیلر. برطائفه رحمت
ملائکه سی یوزدیوب. وبرطائفه برعذاب ملائکه سی
یوزدیوب. آنده مقاتله ایدوب. بومیّتی آلمق استرلر
پس رحمت ملکلری عذاب ملکلرینه غلبه ایدوب
قوم میّت ایچون. یا ملائکهٔ عذاب. بوکشیلر ارض بیت
المقدسه داخل اولدیلر. بو میّتک اوزرینه سزک
قهر وغلبه. وقدرتکوز یوقدر دیدیلر. پس سحر وقتی
اولدی ایسه. قدس شریفده باب قندق فتح اولندی ایسه.

همان

همان اول قبوده برقوم. ایچنده میّت وار برتابوت ایله
مصردن وارد اولوب کلدیلر. پس بن اول قومه بو میّت
کیمدر دیدم. آنلر داخی تحقیق بو اهل مصردن سلطان
دن قاچمش بر رجلدر که. قدس شریفده دفن اولنمغه
وصیّت ایتدی. دیو ذکر ایتدیلر دیدی. او کیشی داخی
بن بیت المقدسه رجوع ایتدم. حتی حال بوکه اوزرینه
نماز قیلوب. ودفننه داخی حاضر اولدم دیدی. رحمهما الله
مطلقا موت وموتانک احوالنک بیانی تمام اولدی.

في قبر ابراهيم واولاده عليهم السلام

امّا حضرت ابراهیم واولادنک قبر شریفلرنده. وترتیب
سوتلرنده اولان قول. وبو قبرده اولان اختلاف وتردد
پس حضرت کعب رضی الله عنه دن روایت اولندی که. تحقیق کعب
فوت اولبده جبرده اول دفن اولنان حجره که قبر ابراهیم
موضعیدر سارهٔ نادر. وآنی حضرت ابراهیم دفن ایتدی که.

حضرت ابراهیم ع م خاتونیدن و بو موضع بر پادشاهك
بو حجره ابراهیم علیه السلامك قبری موضعیدر
ایدی حضرت ابراهیم اول موضعی اندن اشتری ایدوب
بعده اهلندن هر کیم فوت اولورسه انده دفن ایتمك مراد
ایتدی پادشاه داخی حضرت ابراهیم علیه السلامه استدککی
ویردم بنم یرلرمدن هر نره یی استرسك انده دفن ایله دیدی
حضرت ابراهیم داخی اقچه سز قبول ایتمدی حال بو که اول
مدفون اولدقلری مغاره یی طلب ایدردی ایله اولسه
پادشاه داخی بوله سکا اول غاری صاتدم لکن درت
یوز اقچه یه که هر اقچه بش درهم اوله و هر یوز اقچه
بر پادشاهك سکه سی اوله دیوب حضرت ابراهیم اوزرنه
تشدید و تعجیز دیلدی که مراد ایتدکی کبی اقچه بولامیوب
کندو قولنه کله یعنی اول محلی اقچه سز قبول ایده حضرت
ابراهیم ع م بو سوزی اشیدیجك پادشاهك یانندن چیقدی

همان حضرت

همان حضرت جبرئیل علیه السلام اول وصف ایتدکی
کبی اقچه حضرت ابراهیمه کتوردی ابراهیم علیه السلام
داخی اول اقچه الوب پادشاهه ویردی و حضرت
ساره یی کتوروب اول غارده دفن ایتدی اول مغاره
الله الجلیل قتنده جلیله و عظیمه و علی العظیم قتنده عظیم
و جلیله در یعنی قدری بوجه و مرتبه سی اولو شریف
و مبارك مقبول و متیمن محل و مودود و متبرك
مقبره در زیرا حضرت ابن عباس رضی الله عنهما
روایت ایتدکی شیدن اوتوری که تحقیق ابن عباس
وقتا کم الله سبحانه و تعالی خلیلی ابراهیم علیه السلام ملك
روحن قبض ایتمك دیلدی ایسه دنیایه وحی و الهام
ایدوب تحقیق بن سنده خلیلمی دفن ایدرین دیدکده
دنیا اضطراب شدید ایله اضطراب ایدوب و طاغلری

متعالی و متعاظم اولدی و بر بقعه که اکا حبری
دیرلر اول مطیع و متواضع اولدی پس حق تعالی داخی
اول بقعه یه یا حبری سن بنم شعشوعم سن بنم شعشوعم
یعنی ضیا و نورم و ضیا و شعله ویریجم سن و سن بنم
قدسم سن بنم بیت قدسم سن علم خزینه‌لری سنده
و رحمت و برکاتم سنک اوزرکه انزال و افاضه
ایدرم و خلیلم اولادندن قوللرمک خیار و مقبوللرین
سکا حشر و جمع ایدرم پس امدی طوبی یعنی خیر
و ایلک و جنت و شجرهٔ طوبی و اقصای امنیته بکا ساحل
اولدوغی حالده آنی سنده وضع ایدن کمسنه یه
که بن آنی حضرت قدسمدن صوارب و قیامتم
خوفلرندن و فریاد و افغانندن امین قیلورین
و جنت اعلامده رحمتله ساکن قیلورین ایله اولسه

کرارًا

کرارًا و مرارًا آناً فاناً سعادت و خیرلک سنک
ایچون که خلیلی و دوستنی سنده دفن و وضع
ایدرین دیو بویوردیلر دیدی آندن صکره ابراهیم
علیه السلام فوت اولدی و ساره انانک رضی الله عنها
برابر و مقابله سنده دفن اولندی که حالا مسجدک
باب قبلیسی ایکیسنک بیننده واقع اولمشدر آندن صکره
حضرت اسحق علیه السلامک خاتونی لیقه رضی الله
عنها فوت اولوب اول مغاره ده دفن اولندی بعده
اسحق علیه السلام فوت اولوب اول مغاره ده
خاتونی حذاسنده دفن اولندی آندن صکره
یعقوب علیه السلام فوت اولوب مغاره قپوسی
قتنده دفن اولندی بعده خاتونی لیقا فوت اولوب یعقوب عم
حذاسنده دفن اولندی صلوات الله علیهم اجمعین

العيص اخ سيدنا يعقوب عليهما السلام منه

ثم اجتمع اولاد العيص واخوته وقالوا ندع باب المغارة
مفتوحا فكل من مات منا دفناه فتشاجروا فدفع احد
اخوة العيص يده فلطم العيص لطمة فسقط راسه في المغارة
فحملوا جثته ودفن بلا راس وبقي الراس في المغارة وسدوا
الباب اي باب المغارة وحوطوا حائطا وعملوا فيه
علامات القبور في كل موضع فكتبوا عليه هذا قبر ابراهيم
هذا قبر سارة هذا قبر اسحق هذا قبر ربقة هذا قبر
يعقوب هذا قبر زوجته ليقا عليهم السلام وخرجوا عنه واطبقوا
عليه بابه فكان من جاز به يطوف ولا يصل اليه احد
حتى جاءت الروم بعد ذلك ففتحوا له بابا ودخلوا اليه
وبنوا فيه كنيسة وفي بعض الكتب ان ابراهيم عليه السلام
لما نجاه الله تعالى من النار خرج من ارض بابل الى الارض
المقدسة وسارة وابن اخته لوط او رهط من قومه

بابل اسم الارض هي بابل العراق سميت به لتبلبل الالسن بها عند صرح نمرود قال ابن مسعود رضي الله عنه بابل ارض الكوفة منه

حتى

حتى وردوا حران حران بالفتح وتشديد الراء اسم
موضع بجزيرة العرب فاقاموا بها زمانا ثم خرجوا
الى الاردن ودفعوا الى مدينة بها جبار وهو الذي
عوض له في سارة ومنعها الله تعالى منه وخرج ذلك
من تلك المدينة وورثها الله تعالى ابراهيم عليه السلام
فاثرى بها وانمى الله تعالى له بهلما له فقاسم لوط عليهما
السلام فاعطاه نصفها ومات ابراهيم عليه السلام
ودفن في حبرون قرية الجبابرة وفيها دفنت سارة في مزرعة
كان اشتراها ابراهيم ع م وعن عبد الله بن مسلم قال عاش
اسحق ع م مائة وثمانين سنة ولما مات قبر في المزرعة
التي اشتراها ابراهيم ع م عند قبر ابراهيم عليه السلام وكذلك
العيص ويعقوب ماتا ودفنا في المزرعة عند قبر ابراهيم ع م
وكان عمرهما مائة وتسعة واربعين سنة وعن كعب انه

قال ان سليمان بن داود عليهما السلام لما فرغ من بناء مسجد
بيت المقدس اوحى الله تعالى اليه ان ابن قبر خليلي ابراهيم ع م
بناءً ليعرف فخرج وبنى على موضع يسمى الرامة فاوحى الله تع
اليه ليس هو هذا ولكن انظر الى النور المتلألئ من السماء الى الارض
فنظر فاذا النور على بقعة يقال لها حبرى فعلم ان ذلك
المقصود فبنى عليها وعن وهب بن منبه رض انه قال اذا كان آخر
الزمان حيل بين الناس وبين الحج فمن لم يقدر الحج وزار
قبر ابراهيم ع م فان زيارته تعدل حجة وروي عن عبد الله
بن سلام انه قال ان الزيارة الى قبر ابراهيم ع م عند الله حج الفقراء
ودرجات الاغنياء وعن وهب رض انه قال من زار
قبر ابراهيم ع م في عمره مرة لا يعينه الا ذلك حشر يوم القيامة
آمنا من الفزع الاكبر وفي فتاني القبر وكان حقا على الله
تعالى ان يجمع بينه وبين ابراهيم ع م في دار السلام وعن كعب رض

من

من زار بيت المقدس وقصد قبر ابراهيم عليه السلام
للصلوة فيه فصلى خمس صلوات ثم سأل الله تعالى شيئا
اعطاه وغفر ذنوبه كلها ومن زار قبر ابراهيم واسحق ويعقوب
وسارة وربقة وليقا عليهم السلام اعطي بتلك الزيارة
الكرامة الدائمة والرزق الواسع في دنياه وبلغه الله تعالى
بذلك منازل الابرار ولا يرجع الى منزله الا وقد غفرت له
ذنوبه ولا يخرج من الدنيا حتى يرى ابراهيم ع م فيبشره ان الله تعالى
قد غفر له فيستحب لمن اراد زيارتهم عليهم السلام ان يخلص النية
ويسأل الله تعالى التوفيق والمعونة ويصلي ركعتين ويسأل الله
بعدهما العصمة وان لا يطلع منه خليل الله ع م على معصية
وسوء ادب في زيارته فان الانبياء احياء في قبورهم و
يقصد المكان باخبات وسكون وذكر واستغفار فيبدأ
بادخال رجله اليمنى وبالتسمية وبالصلوة على نبينا

وعليه عليها السلام فيدخل على قبر الخليل ويستقبل من اي ناحية
شاء ويقف مستقبل القبلة ويسلم عليه عليه السلام كما يسلم
الحي على الحي بوقار وسكون كانه مشاهد عليه السلام
ثم على اسحق ثم على يعقوب عليهم السلام ثم على سارة
ثم على ربقة ثم على ليقا رضي الله تعالى عنهن ثم على يوسف عم
ويدعو عند هؤلاء ويكثر الدعاء ويجتهد فيه لان الدعاء عندهم
مستجاب وقد جربه غير واحد فوجدوا الاجابة عندهم صلوات الله
على نبينا وعليهم ثم روي عن ابي بكر احمد بن عمر بن جابر انه قال
وقد سئل عن قبر ابراهيم عليه السلام وصحته فقال ما رايت
احدا من الشيوخ الذين لحقتهم من اهل العلم
الا وهم يصححون ان هذا قبر ابراهيم واسحق
ويعقوب وازواجهم صلوات الله عليهم اجمعين
ويقولون ما يطعن في ذلك الا رجل من اهل البدع والحمد لله

والمشهور عند الناس ان قبر سيدنا موسى
عليه السلام في القدس بدا وكتب البعض
لكنه ليس بمتيقن لان العلماء اختلفوا
فيه فبعضهم قالوا انه موسى و
هرون عليهما السلام في التيه
وبعضهم قالوا انه
البعد ولا يعلم قبره
وبالاربع
الا الله

اوایل

اوایل كتاسه ده بو صاحب دولتلرك كيفية دفنی
ذكر اولندوغی اوزره تمام اولدقدنصكره حضرت عیصك
اولادی وقرنداشلری اجتماع ایدوب ذكر اولنان
مغارهنك قپوسن آچق قویالم پس هر كم بزدن فوت
اولورسه آنی اول مغارهیه دفن ایدهلم دیدیلر
پس بونك اوزرینه نزاع وجنك ایتدكلرندن عیصك
قرنداشلرندن بریسی النا اوزادوب عیصه بر طبنجه
اوردی الله تعالینك امری ایله عیصك باشی
اول مغارهیه دوشدی وكودهسنی كوتروب
باشسز دفن ایتدیلر وباشی مغارهده قالدی وباب
مغارهیی سد ایدوب اوزرینه دیوار یاپدیلر وبو
مقامده قبرلرك علامتلرینی بیربیره وضع ایدوب
بو ابراهیم علیه السلام قبری بو حضرت ساره قبری

بو حضرت اسحق قبری بو خاتونی ریقه قبری بو
یعقوب علیه السلام قبری بو آنك خاتونی حضرت
لیقا قبری دیو اول مقامك اوزرینه یازوب
اول مقامدن طشره یعقوب اوزرینه قبوسن
قپادیلر ایله اولسه هر کیم که اول مقامه کیجسه طواف
ایدوب اول یره برکسنه واصل اولامزدی حتی بوندن
صکره روم کلدی اول یرك قبوسن آچدی و ایچرو
کیردی و اول یرده کنیسه بنا ایتدی دیو روایت
اولندی و داخی بعض کتابلرده تحقیق ابراهیم علیه
السلام حق سبحانه و تعالی وقتا کم نمرود لعینك
آتشندن خلاص ایتدی ایسه ارض بابلدن ارض
مقدسه یه خروج ایتدی و حضرت ساره و قرنداشی
حضرت ابراهیمك
اوغلی حضرت لوط علیهم السلام و قومندن بر جماعت

داخی

داخی یعقوب حتی حران دیرلر بر شهره کلوب بر زمان
انده اقامت ایتدیلر اندن صکره اردن جانبنه خروج
ایدوب بر شهره دفع اولندیلر که اول شهرده بر جبار
بك وار ایدی اول شول کمسه در که ساره حقنده
حضرت ابراهیمه عوض تمش ایدی اول مدینه آنك
ایدی حق تعالی اول مدینه‌یی اول جباردن منع ایتدی
اول داخی ذکر اولنان مدینه‌دن یعقوب الله سبحانه
و تعالی بو مدینه‌یی ابراهیم علیه السلام حضرتنه
میراث ویردی و آنی عقب لندی و داخی بو مدینه‌ده
ابراهیم علیه السلامك مالی زیاده ایدوب چوغلتدی
پس حضرت ابراهیم لوط علیهما السلام ایله اول مالی تقسیم
ایدوب نصفنی حضرت لوطه ویردی آندن اجلی
منقضی اولوب عمری منتهی اولدقده حضرت ابراهیمك

بو شهره بغیر قصد و تقع وصول
نعمت غیر مترقبه اولعب اعطالی
شخصی اولدی و عجوب و حران
نام شهر حنب یعقوب علی النور
دالتکرار بو شهره داخل و واصل
اولمغین بو معنالوی رعایت
ایچون دفع ایله تعبیر اولنمش
اولدی زیرا لغة بو معانی لفظ
دفع ده معتبر در مسهم

دار بقایه رحلت ایدوب جابره نک قریه سی جرون
نام موضعده دفن اولندی و حضرت ساره داخی
بو قریه ده حضرت ابراهیم اشترا ایتدکی مزرعه ده
دفن اولندی و حضرت عبد الله بن مسلم رضی الله عنه
دن مرویدر که حضرت اسحق علیه السلام یوز سکسن ییل
حیوتده اولوب آندن فوت اولوب حضرت ابراهیم
اشترا ایتدکی مزرعه ده ابراهیم علیه السلامک قبری
قتنده قبر ودفن اولندی کذلک حضرت عیص و یعقوب
علیهما السلام فوت اولوب ابراهیم علیه السلام قبری
قبری یاننده دفن اولندیلر و بو ایکیسی یوز قرق طقوز
ییل معمر اولوب حیوتده اولمشلردر دیو بیوردی
و حضرت کعب رضی الله عنه دن مرویدر که تحقیق سلیمان
بن داود علیهما السلام حضرتلری بیت المقدس مسجدنک

بناسندن

بناسندن فراغت ایتدکده الله سبحانه و تعالی
بن خلیلم و دوستم ابراهیم علیه السلامک قبرینه بلنمک
ایچون بر بنا یاب دیو سلیمان علیه السلامه وحی ایتدی
پس حضرت سلیمان داخی چیقوب رامه دیرلر بر
موضعه بنا ایتدی الله تعالی داخی اول موضع قبر
ابراهیم دکلدر دیو وحی ایدوب لکن شول کوکدن بر
یالابیوب و یلدیرایوب اینن نوره نظر ایت دیو
امر ایتدی پس سلیمان علیه السلام داخی باقوب
اول نوری بر بقعه نک اوزرنده کوردی که اول
بقعه یه خبری دیرلردی ایله اولیجق حضرت سلیمان
علیه السلام تحقیق مقصود اول بقعه ایدکن بیلوب
اول بقعه نک اوزرینه بنا ایدوب قبر ابراهیم
علیه السلامک انکله متعین اولدی دیو روایت ایتدی

وداخی حضرت وهب ابن منبه رضی الله تعالی عنه
دن مرویدر که تحقیق وهب نجان آخر زمانده اولدقده
حج ایله ناس بینی حواله اولنوب یعنی امن وامان کتورلوب
خلقده موانع شرعیه ظهور ایدوب مکه یه کتمکه استطاعه
اولمازه اول زمانده برکسنه حج ایتمکه قادر اولمسه واندن
حضرت ابراهیم علیه السلامی زیارت ایلسه تحقیق اول
کسنه‌نك زیارتی حجه معادل وبرابر اولور دیو بیوردی
وداخی عبدالله بن سلام رضی الله عنه حضرتلرندن
مرویدر که تحقیق ابراهیم علیه السلام قبرینی زیارت
حضرت عبدالله بن سلام قتنده فقرانك حجی واغنیانك
درجاتی یعنی دنیا وآخرتده باعث عزت ورفعتلری
دردیو بیوردی وداخی حضرت وهب رضی الله عنه
دن مرویدر که تحقیق برکسنه عمرنده برکره حضرت

ابراهیم



ابراهیم علیه السلام قبرینی مجرد مرادی اولمیوب الا
زیارت اولدوغی حالده زیارت اتسه ایدی یوم
قیامتده وقبر فتنه لرنده وفزع اکبردن یعنی قیامت
کوننك وقبرك فریاد وانغانندن وخوف واهوالندن
امین اولدوغی حالده حشر اولنه وحق سبحانه وتعالی‌نك
اوزرینه فضل وکرمندن اول کسنه ایله حضرت
ابراهیم علیه السلام بینی دار السلامده جمع ایتمك
حق ولایق اولادیو بیوردی وداخی حضرت کعب
رضی الله عنه دن مرویدر که برکسنه بیت المقدسی
زیارت ایلسه آندن حضرت ابراهیم علیه السلام قبرندن
نماز قلمق ایچون قبر ابراهیمه قصد ایلسه ده آنده بش
وقت نماز قلسه آندنصکره حق جل وعلا حضرتلرندن
برنسنه مراد ایتسه حق سبحانه وتعالی اول کسنه یه

دیلدکی شئ ویروب وجمیع کناهلرینی مغفرت ایدر
دیو بیوردی و داخی شول کمسنه که حضرت ابراهیم و
اسحق و یعقوب و ساره و ربقه و لیقا علیهم الصلوة
والسلام حضرتلرینک قبر شریفلرین زیارت ایلسه
الله تعالی اول زیارت سببی ایله اول کمسنه یه کرامة دائمه
و دنیاسنده رزق واسع اعطا و احسان ایدوب و داخی
بو زیارت وسیله سی ایله منازل ابراره یعنی صادقین
و صالحین و مصدقین و مصلحین مقاملرینه یتشدرر
و اول کمسنه منزلنه و مکاننه رجوع ایتمیوب الا جمیع
کناهلری حال بو که تحقیق مغفرت اولنمش رجوع ایدر
و دنیادن چیقمیه حتی ابراهیم علیه السلامی کوروب حضرت
ابراهیم اکا تحقیق الله تعالی آنی مغفرت ایتدکنی مشتلایه
آندن چیقه پس بو ذکر اولنان پیغمبرلرک و ازواج

مطهرانک

مطهرانک صلوات الله علی نبینا و علیهم حضرتلرینک
زیارتلرین مراد ایدن کمسنه ایچون مستحبدر که
نیتنی تخلیص ایده یعنی مجرد بو سلطانلری تعظیم و توقیر
و صدق و اخلاص و اعتقاد طیب ایله زیارت ایدوب
و الله تعالی حضرتلرندن توفیق یعنی افعال و اقوالنده
و فکر و نیاتنده و جمیع احوالنده رضای رب العزته
موافقت طلب ایده و بونلرک جمله سنده معونت
یعنی معاونت و یاردم رجا ایده و ایکی رکعت نماز
قیلوب نمازدن فراغدنصکره الله تعالی حضرتندن
عصمت و شروردن حفظ و امانت استیه و الله تعالی
دن خلیلی ابراهیم علیه السلام بو کمسنه نک عصیانینه
و زیارتنده ادبسزلکنه مطلع اولمق رجا ایده زیرا
تحقیق انبیاء کرام علیهم السلام قبرلرنده احیادر

کندولری زیارت ایدننه مطلع اولورلر انکیچون مطلع
اولمامق رجا اولنور. وداخی مکانه یعنی ابراهیم علیه
السلامك مقامنه اخبات یعنی خشوع وخضوع ایله و
مسکنت وسکون ایله. وذکر واستغفار ایله قصد ایدوب
صاغ ایاغنی ادخال ایلیه. وحق تعالی حضرتنك اسم شریفلرین
ذکر ایله. وبزم نبیمز وحضرت ابراهیم علیهما السلام
اوزرینه صلوة ایلیه بعدا ایدوب قبر خلیل الله اوزرینه
داخل اوله. وهر قنقی طرفندن دیلرسه قرشو واره.
آندن قبله یه مستقبلا طوروب حضرت ابراهیم اوزرینه
صاغ آدم صاغ آدمه سلام ویردکی کبی عرض وقیام ایله
وخضوع وسکون ایله. کأنه حضرت ابراهیم علیه السلامی
کوردکبی سلام ویره. آندنصکره حضرت اسحق آندن
حضرت یعقوب آندنصکره ساره وربقه ولیقا علیهم السلام

حضرتلر

حضرتلرینك اوزرلرینه سلام ویره. بونلردن صکره
حضرت یوسف علیه السلامه وارب آنك اوزرینه
داخی سلام ویره. وبو صاحب دولتلرك قبرلرنده دعا
ایدوب. ودعالری کثیرا ایدوب یعنی چوق ایده. ودعاده
اجتهاد ایدوب چالشوب ودورشه. زیرا بونلرك
قبرلرنده دعا مستجابدر. حال بوکه تحقیق بو دعانك واحدن
غیری نیجه کسه تجربه ایدوب. بو پیغمبرلرك صلوات الله
علی نبینا وعلیهم قبرلرنده اجابت دعایه واصل ونائل
اولدیلر دیو بویوردی. پس احمد بن عمرو بن جابر
ابو بکر رضی الله عنه
حضرتلرندن روایت ایتدی که. تحقیق ابو بکر ابراهیم
علیه السلام قبرنده وصحتندن سؤال اولندقده جواب
ویروب علمادن ملاقی اولدوغم شیخلردن برکمسه
کورمدم. الا اول شیخلر تصحیح ایدوب بو قبر ابراهیم

وبو قبر اسحق و بو قبر یعقوب و بو قبور ازواج
مطهرات قبرلریدر صلوات الله علیهم اجمعین دیو
تعیین ایتدیلر و بونده ظن و شك ایتمزلر الا اهل بدعت
وجهله دن اولان کمسنه ظن و شك ایدر دیدیلر
دیو روایت ایتدی حمد و ثنا و منت و دعا اول
حضرت خدایه که بو احقر و اذلنه و اضعف عبادنه
سنة الف شهر محرم غره سنده حضرت رسالت پناه
و حبیب اله محمد رسول الله صلی الله علیه و سلمك
مولد شریفلری مکه مکرمه نك و مسکن لطیفلری مدینه
منوره نك و معراج رفیعلری بیت المقدسك مدح
و ثنا و فضلنی جامعه و ناطقه بر مجموعه نك جمع و تسویده
و کتب و تحریرنه و ترجمه و تبیینه بدء و شروع ایتدیب
غموم و هموم و عوایق و قیود ایله سنهٔ مزبوره نك

شهر

شهر ربیع الاولینك اون ایکنجی کیجه سی که مولد حضرت
رسول علیه السلام در اول کیجه جمعه کیجه سی قبل التهجد
اتمام و ایجادن میسر ایدوب وجوده کلمکه اتفاق
دوشدی مرجودر که بغیر قصد و تأمل بو اتفاق
علامت قبول حضرت خلاق اولوب عند الله
و الناس مستحسن و منظور و مقبول
و مأجور بر عمل صالح اولمش اوله

تمت بفضل الله تعالی و الصلوة علی
النبی المجتبی و علی آله و اصحابه
هادی الطریق الهدی
و علی سایر الانبیا
کاشفی
البداحی